رسالهٔ انفس النفائس ودرر العقائد

1

رسالهٔ هدية المخلصين ورسالهٔ ابراء جزئية لاقكرمانى

رساله انفس

بسم الله الرحمن الرحيم

حد بی حد اول الله عظیم الشانه اولسونکه کتاب مبین ایله اصول دینی محکم ایلدی
وفروع دینی دخی قوی ایلدی اویله الله ذو الجلال که واجب الوجود بقاسی و اسعدد
جود وعطاسی قدیمدر بر واحسانی عمیمدر طود وامتنانی متزهددر ذاتنده شبه
ومثالدن متعالیدر صفاتنده تغیر وزوالدن صلوة وسلام اول اشرف موجودات
وافضل مخلوقات نبیمز نبی الرحمة وشفیعمز شفیع الامة محمد مصطفی واحمد مجتبی
علیه الصلوة والسلام اوزرینه اولسونکه طریق مستقیم هدایت وارشاد ایچون
بعث اولنوب مؤمنلری جنت ایله بشارت ومژده ایدوب کافرلری جهنم ایله انذار
ایلدی تابع اولنلر مقصودلرینه فوز وظفر بولوب درجات جناته نائل اولدیلر
هوالرینه تابع اولنلر خسرانده وزیانده قالوب درکات نیرانه متردی ونازل
اولدیلر ودخی صلوة وسلام آل واصحابی اوزرینه اولسونکه طریق حقه هدایتده
نجوم کبیلردر دنی سنه اقتدا اولنور عسر مهتدی اولمق مقرردر ودخی طیبلر
وطاهرلردر یعنی قصد طریقی اوزره قلبلری ایله گناهدن مبرالردر واعضا ظاهرلری
ایله غوم سببی اوزره عصیاندن بریلردر بوندن صکره بو حقیر حاجبای طلبه علوم
السید مصطفی سلمه الله تعالی وقنا کم احص خلاندن واعز اخواندن بر حقیقی قرنداش
بو حقیردن التماس ایدوب منار شرحی ابن ملکدن بر قاچ سطر کلامی ترجمه ایدوب
مبتدیلره آسان اولمق وجه اوزره بعض فوائد دخی مضاف قلمامزی رجا
ایلدیلر ایسه پس بو حقیر دخی وهاب اولی رحمه وملهم الصواب اولی خالقمه
متوکل اولدوغم حالده اشارت اولنان وجه اوزره ترجمه وتقریر ایدوب انفس
النفائس اسمیله تسمیه ایلدم امیددرکه انصاف ایله مطالعه ایدن اخوان مؤمنین خیر
دعالرنده بو حقیری یاد ایده لر زیرا مولد دکه بو اش سبب مغفرت وباعث رحمتمز
اوله وبو ترجمه مبتدیلر ایچوندر منتهی اولنلره مطالعه یه احتیاج یوقدر پس
امدی منتهیلر دخی اگر مطالعه ایتمک اولورسه مناقشه فی العبارات ایتمیه لر
لکن اگر معناده بر مخالف کلام اولورسه بو صورتده دخی اگر آنی سترده باس
اولمز ایسه دلیل لطفلریله ستر ایده لر واگر باس اولورسه قلم اصلاح ایله خطاسنی
صوابه تبدیل ایده لر نظره اولی ده تخطئه ایتمیه لر زیرا نظره اولی حمقی دردیولر
جائز که تخطئه عدم تتبعدن ناشی اوله پس بو امرده اهتمام کرکدر زیرا
المخطی قد یصیب وقد یخطی دیمشلر یعنی بو سوزه خطایه نسبت ایدیجی
کاهیجه خطا ایدر معلوم اولکه بو ترجمه اولنان مسائل نفیسه بر قاچ معتبر کتابدن
مأخوذدر محلنده اشارت اولندی وشمدی دخی ذکر اولنسه باس اولمیه
منار شرحی ابن ملک وکشف عزمی زاده ومحوی بو ایکیسی ابن ملک حاشیه لریدر
توضیح وتلویح وقهستانی صغیر وقهستانی کبیر ونهایه ودرر وغرر
ومجالس رومی وابا احمد زاده واصولدینده ابن حجر وشرحی علی قاری
ومجمع البحرین شرحی ابن ملک ومختار شرحی اختیار ورساله اعتکاف پس امدی
بونلرک هر برندن بر مقدار شی نقل اولنمشدر وقت اشتباهده محلنه مراجعت
اولنه او اسطرلر بونلردرکه اولا ذکر کتب اولنوب ثانیا ترجمه اولندی
فالاوجران یقال الادلة السمعیة انواع قطعی الثبوت والدلالة کالنصوص
المفسرة والمحکمة والسنة المتواترة وقطعی الثبوت ظنی الدلالة کالایات
المأولة وظنی الثبوت قطعی الدلالة کاخبار الاحاد التی مفهومها قطعیة

یعنی بیانی قیدی ذکر اولنان نقد و نسیه مشهوره
ونظمی اراده اولنمشدر پس امدی اولدی واصس
وقیدی الی مقصد

وقطعی الثبوت ظنی الدلالة کالتی مفهومها ظنیة فبالاول یثبت الفرض وبالثانی
والثالث الوجوب وبالرابع السنة والاستحباب لیکون ثبوت الحکم بقدر دلیله
انتهی فالاوجه پس اولی واحسن ذی قدر وقیمت و کوچک سوزلی یقال
دیمکدر الادلة السمعیة اربعة سمعه ونقله منسوب اولان دلیللر یعنی
صاحب الشرعدن وارد وصادر اولان ادله درت نوعدر دلیل لغتده مرشده
دینلور ودخی شول نسنه یه دینلور که مقصوده ارشاد وقلاوزلق اول نسنه
ایله اوله اما اصطلاحده دلیل شول نسنه یه دینلور که اول نسنه‌یی بلمکدن آخر
نسنه‌یی بلمک لازم کله اول کی نسنه یه مدلول دیرلر توتون ایله آتش کبی مثلا
اوزاقدن کوندز توتون کوروب و بلمکدن لازم کلور پس امدی توتون
دلیل و آتش مدلولدر اصولیین قتنده دلیل تعریف آخر ایله تعریف اولنمشدر
مشهور تعریفی بودر شول شیکه اول شینک احوالنده تامل وتفکر سبیله بر مطلوب
خبری واصل اولمق ممکن اوله اول شیئه دلیل دیرلر مثلا وجود باری یه نسبت
ایله دلیلدر زیرا عالمک احوالنه تغیر وحدوثنه ومرکب اولمسنه نظر
صحیح ایله مطلوب خبر یکه وجود باری مدلولدر قطعی الثبوت والدلالة
اول کی نوع اولدرکه ثبوتی قطعی اوله یعنی شارعدن وارد وصادر اولمسی
قطعا وجزما اوله اصلا شک وشبهه اولمیه وهم دلالتی قطعیه اوله یعنی
شارعدن ثابت اولدیغی معلوم اولدقدنصکره معنای مقصوده دلالت ایتمسی
دخی قطعیه وجزمیه اوله اصلا شک وگمان اولمیه کالنصوص المفسرة
والمحکمة نصوص مفسره ونصوص محکمه کبی زیرا ذکر اولنه جق اولسیدی آنی
مفسر ومحکم ایله وصف جائز اولمزدی اهلنه معلومدر و جهتی بلمکده مبتدی یه
نفع کثیر یوقدر بلکه ترجمه‌دن مقصود آنجق ادله سمعیه‌نک معناسی

اصطلاحیه سنی

اصطلاحیه سنی افاده اولدیسه اجمالا بیان اولنور انشاء الله تعالی پس امدی
معلوم اولدیکه ادله اقسامی غایتله چوقدر اعتبارات ایله نیجه قسملر حاصل اولور
تفصیلی کتب اصولده مذکوردر حتی مرآة الاصولده دیرکه مجموع مبلغ یوز
التمشسکز اولور ولکن بو محلده دوردینی بیان ایله اکتفا ایده لم حق جل
وعلا فهم اتمکی تیسیر ایلیه امدی علماء اصول الفقه قتنده نص ندر ظاهر ندر
مفسر ندر محکم ندر تفصیلا بیان اولنور و بو درت قسمک مقابللری
دخی اجمالا بیان اولنور همان جان قولاغیله خوشجه استماع ایله امدی نص شول
کلامدرکه وشول لفظدرکه وضوحی یعنی معناسنک روشن وآشکاره اولمسی
ظاهردن زیاده جه اوله انکا نص دیرلر ظاهر شول کلامه وشول لفظه دیرلرکه
اول کلامک واول لفظک مجرد صیغه سیله مراد اولان معنی ظاهر وآشکاره اوله
اما نصک وضوحی وآشکاره اولمسی ظاهردن زیاده جه اولدوغی انکیچوندرکه
کلامی سویلین کمسه‌دن بر معنی واردرکه سوزی اول معنادن اوتوری
سویلنمشدر وکلامی دخی اول معنا ایچون سوق اولنمشدر اما لفظده اول معنایه
وضعا دلالت ایدر بر شی اولمیه مثالی حق تعالینک فانکحوا ما طاب لکم من النساء
مثنی وثلاث ورباع قول شریفی کبی پس بو آیت کریمه‌ده ایکی معنا فهم اولنور
بری نکاحک مباح قلنماسی وبری دخی بر وقتده وبر زمانده نکاح اتمک
حلال اولن عورتلرک عددی بیان اولنماسی اما بو کلام لطیف وبو آیت کریمه
بیان عدد ایچون سوق اولنمشدر آیتک سیاقی بوکه دلیلدر اول سیاق
آیت بودر فان خفتم الا تعدلوا فواحدة یعنی سز ای ناس نسالر بیننده
عدالت اتمکدن خوف ایدرسکز بریسنه ملازمت ایدک یاخود بریسنی
اختیار ایدک والله اعلم امدی بو فانکحوا ما طاب لکم آیت کریمه‌سی اباحة نکاحده

ظاهردر بیان عدده نصدر ظاهرك حكمی اولدر ظن طریقی اوزره ظاهر اولن
معنی ایله عملك وجوبی در بعض قتنده اما عامۀ متاخرین قتنده ظاهرك حكمی
علی سبیل القطع والجزم عمل واجب اولمقدر اما نصك حكمی اولدركه واضح وآشكار
اولن معنی ایله تأویل احتمالی اوزره عمل واجب اولمقدر نصك وظاهرك معنالری
وتعریفلری مهما امكن بیان اولندی مفسر ایله محكمه نوبت كلدی پس امدی
مفسر اولدركه معناسی واضح وآشكار اولمق جهتندن نص اوزرینه آرتقلق
اوله بر وجه اوزره واضح اولدكه تأویل وتخصیص احتمالی قالمیه نه طریقله اولورسه
اولسون كركسه اولا مجمل اولوب ثانیا بیان قاطع كلوب باب تأویل منسد اولوب
قپانمق ایله اولسون وكركسه مقدما عام شامل اولوب صكره دخی بیان قاطع كلوب
باب تخصیص منسد اولمغله اولسون والحاصل هرنه وجهله اولورسه اولسون همان
تأویل وتخصیص احتمالی باقی قالمسون آكا مفسر دیرلر مثالی الله تعالینك فسجد
الملائكة كلهم اجمعون قول شریفی كبی معناسی لطیف الله اعلم آدم علیه السلامه
سجده ایله باری تعالی امر اتدكده ملائكه علیه السلام در عقب كلیسی بر اوغوردن
سجده اتدیلر دیمكدر پس امدی آیت كریمه ده اولن لفظ ملائكه جمعدر و
عامدر تخصیص اولنمغه احتمالی واردركه ایا كلیسی می سجده ایلدیلر یوخسه
بعضلری می سجده ایلدیلر وقتاكم كلهم لفظی ذكر اولندیسه باب تخصیص منسد
اولدی جمله سی سجده اتدكلری فهم اولندی بوندنصكره بر احتمال دخی باقی
قالدیكه ایا مجتمعه یعنی جمله سی بر اوغوردن می سجده ایلدیلر یوخسه متفرقه
یعنی باشقه باشقه می سجده اتدیلر بو دخی اجمعون لفظی ایله قطع اولندی
پس امدی باری تعالینك بو قول شریفنه مفسر دیرلر وبو ذكر اولنان معنی
مفسرلك معنای اصطلاحیسیدر اما معنای لغویسی تفسیر اولنمشدر

وبیان وكشف اولنمش دیمكدر واسفر الصبح تركیبندن مأخوذدر یعنی فجر
صباح بر ضیا ایله ضیالنسه كه اصلا شبهه اولمیه اول وقتده اسفر الصبح
دیرلر یاخود كشف معناسنه اولان سفردن مشتقدر بو ایكی صورتده
دخی مفسر مفسردن مقلوب اولور جبذ جذبدن وطمس طیسمدن مقلوب
اولدوغی كبی ابن ملك اطراافنده شیخ الاسلام حواشیسنده مفسر بو یلجه
تفسیر اولنمشدر محكم اول لفظ واول كلامدركه آندن مراد ومقصود
اولن معنی نسخ وتبدیل احتمالندن ممتنع اوله نسخی قبول ایتمیه یا ذاتندن
حاصل اولن معنا ایچون نسخی قبول ایتمیه مثالی باری تعالینك وجودینه وصفاتنه
دلالت ایدن آیتلر كبی انكا محكم لعینه تسمیه اولنور ویاخود نسخی قبول ایتمه
مسی نبی علیه السلامك موتی سببیله وحی منقطع اولدوغندن اوترودر اوله
اول محكمه محكم لغیره تسمیه اولنور زیرا نسخ اولمق الا انجق وحی ایله اولور
وحی ایسه نبی محترمك موتندن صكره اولمز محكم لعینه یه مثال باری تعالینك
ان الله بكل شیء علیم قول شریفی كبی مفسرك حكمی اولدركه قطعا انكله عمل واجب
اولمقدر نفس الامرده نسخ احتمالی اوزره اما محكمك حكمی اولدركه نسخ احتمالی
اولمقسزین انكله عمل واجب اولمقدر تفصیلا ذكر اولنمه سی وعد اولنان قسملر
بونلردركه بیان اولندی بو قسملره مقابل دورت قسم باقی قالدی اجمالا ذكر
اولنور اولا خفی ظاهره مقابلدر ثانیا مشكل نصه مقابلدر ثالثا مجمل مفسره مقابل
رابعا متشابه محكمه مقابل بونلری ذكر دن غرض بالاده ذكر اولنان قسملرك
واضح اولمسیدر واجمالا بو قسملرك تعریفده رشول نظم وشول كلامكه معناسی
كزلو اوله وكزلو اولمسی صیغه سنك غیری ایچون ایسه آكا خفی دیرلر
واكر او نظمك خفاسی یعنی كزلو اولمسی صیغه سندن اوتوری ایسه وبو صورتده

تأمل وتفكر ايله معناسی ادراك ممكن دكل ايسه بو صورتده دخی اكيدن حالی دكل
بيان اولنمق رجا اولنيد اولنور ايسه انا مجمل دیرلر واكر بيان مأمول ومرجو دكل
ايسه انا متشابه دیرلر مثال الم يعني وحكملرينی بر اوراقك تحملی يوقدر بو قدر جمله
ايله اكتفا ايدهلم واقسام سابقهنك بعض احوالنی بيان ايدهلم امدی بوندن نصكره
معلوم اولدكه تحقيقا اقسام اربعهنك ظاهر نص مفسر محكمدر بونلرك هر برسی
قطعا حكمی ايجاب ايلمده بينلرنده فرق يوقدر ولكن بری بريله معارضه قتنده
تفاوت وفرق ظاهر اولور حتی اعلی ايله ادنی تعارض ايلسه ادنی ترك اولنور
يعنی ظاهر نص تعارض ايلسه ظاهر ترك اولنور نص راجح اولور وظاهر ونص
بو ايكيسی ترك اولنورلر مفسر راجح اولور ومفسر محكم ايله معارضه ايلسه
مفسر متروك اولور ومحكم راجح اولور پس امدی ظاهر ايله نص بيننده معارضهيه
مثال باری تعالينك واحل لكم ما وراء ذلكم قول شريفی كبی وبر دخی فانكحوا
ما طاب لكم من النساء مثنی وثلاث ورباع قول شريفی كبی پس امدی اولكی
آيت كريمه اباحت نكاحده ظاهردر بشنجی عورتك حلال اولمسنی اقتضا ايدر
اما ايكنجی ايت كريمه عدد بياننده نصدر بشنجی عورتك حلال اولمسنی اقتضا
ايدر پس امدی بو ظاهر ايله نص تعارض ايلديلر ايسه نص قوی اولدوغندن
اوتوری ظاهر اوزرينه ترجيح اولندی نص ايله مفسر بيننده معارضهيه مثال
پيغمبر عليه الصلوة والسلامك المستحاضة تتوضأ لكل صلوة قول شريفی ايله
المستحاضة تتوضأ لوقت كل صلوة قول شريفی كبی پس امدی حديث اول نصدر
وآندن مفهوم اولن اولدركه مستحاضه اولن عورت اوزرينه هر نماز
ايچون اكر فرض واكر نافله آبدست آلمق واجب اوله وكلام دخی انكيچون سوق
اولنمشدر ووارد اولمشدر لكن صلوتدن مراد وقت صلوة اولمق احتمالی واردر

وتأويلي

5

الفجر
وتأويلي قابلدر نتكيم آيتك لصلوة ديلوردده آيتك لوقت صلوة الفجر معناسی مراد اولنور
امدی حديث اول نصدر تأويلي احتمالی واردر اولدوغندن اوتوری اما
حديث ثانی مفسردر تأويله احتمالی يوقدر امدی وقتاكه بو ايكی حديث شريفلر
تعارض ايلديلر ايسه مفسر اولن حديث ثانی نص اولان حديث اوزرينه ترجيح
اولندی يعنی مفسر ايله عمل اولندی نص ايله عمل ترك اولندی بعض شراح ديديلر
مفسر ايله محكم بيننده تعارضه مثال بولنمدی ولكن ممكندر كه باری تعالينك
اقيموا الصلوة قول شريفی ذلكه مثال اوله زيرا قول شريف عارف اللسان
اولن كمسنه بر نظر ايله تأمل سزكندی معناسنده ظاهردر وسوق كلامدن
غرض ايجاب صلوة اولدوغی حيثيتدن بو قول شريف نصدر ومجمل اولور نبی عليه
السلام اول مجملی قوليله وفعليله تفسير وبيان ايلدیكی حيثيتدن اول قول
شريف مفسردر وآندن صكره اول آيت كريمهده احتمال واردر كه نمازك
وجوبی تكرار اولمیه زيرا قاعدهٔ مقرره دركه امر تكرار اقتضا ايتمز اما
باری تعالينك ان الصلوة كانت علی المؤمنين كتابا موقوتا قول شريفی فرضا
موقتا معناسنه اولدوغی حالده وجوب صلوتك تكرارين اقتضا ايدر پس
بو آيت كريمه كه ايكنجی آيتدر تقييب وقتده محكمدر وآيت اولی اوزرينه ترجيح
اولندی بو جمله تقريرات منار شرحی ابن ملكدن ترجمه اولنمشدر والسنة المتواترة
دخی احاديث متواتره كبی بعض نسخهده آنجق المتواترة واقع اولمشدر كاكوره
المتواتره لفظی نصوصك صفتی اولور محكمهنك صفتی اولمز متواترك مثالی
نقل قرآن كبی ونقل صلوات خمس كبی ودخی من كذب علی متعمدا فليتبوأ مقعده من النار
حديث شريفی كبی معناسی لطيفی اولدركه هر كيمكه بنم اوزريمه عن قصد افترا ايلسه
ديمدوكم سوزی ديدی دیسه اول كمسنه جهنمدن اوتوراغنی حاضرلسون پس امدی

يعني المستحاضة تتوضأ لوقت كل صلوة
حديث شريفی مسند

يعني اقيموا الصلوة قول شريفی مثلا

بو حدیث شریفده قول مشهور و متواتر اولمق اوزره در اکرچه خلافنده قول وار ایسه
ده حتی بعضلر هیچ متواتر حدیث یوقدر دیمشلردر و ابن حبان و حازمی کبی و ابن
صلاح ذکر ایلدیکه متواترك وجودی غایت عزیزدر یعنی قلیلدر مگر من کذب علی
حدیث شریفده تواتر ادعا اولنه مرحوم علی قاری ابن حجر شرحنده ابن صلاحك
قولنه تعلیل مقامنده دیرکه زیرا اول حدیث شریفکه من کذب علی حدیثیدر آنی
یوزدن زیاده صحابی روایت ایلدکلری اوتوری وحال بوکه عشرهٔ مبشره
حضرتلری آنلرك ایچنده موجودلر ایدی و اندنصکره کندیلردن راویلری زیاده اولدی
شروط تواتر ایله بیلیجه وینه علی قاری سخاویدن نقل ایدر امام سخاوی دیرکه شیخمز
ذکر ایلدیکه شفاعت حدیثی و حوض حدیثی تواتر ایله ثابتدر و بو ایکی حدیثك
صحابه دن راویلری قرقدن زیاده در و قاضی عیاض دخی بو ایکی حدیث شریفلری
تواتر ایله وصف ایلدی و دخی من بنی مسجدا حدیثی و رؤیت حدیثی و دخی الائمة
من قریش حدیثنی متواتردن عد ایلدی و دخی قاضی عیاض شفا کتابنده دیرکه
ایکلده مك حدیثنی و ابن حزم معاطن ایلده یعنی دوه یاتدوغی یرده نمازدن
نهی حدیثنی و قبوری مسجد طوتمقدن نهی حدیثنی متواتردن ذکر ایلدیلر
و دخی نیجه حدیثلره بعض علما متواتر دیو ذکر ایلدکلری اصول حدیثده ابن
حجر شرحی علی قاریده مسطوردر محلنه مراجعت اولنه پس امدی حدیث
متواترك وجودنده و قلتنده و کثرتنده نیجه اقوال اولدوغندن علم اجمالی حاصل
اولدیسه تعریفنده دخی نیجه اختلاف اولمشدر آنی دخی معرفتنده فائدهٔ جلیله
واردر امدی واضح اولی اولان تعریف متواتر نیجه در استماع ایله دیوب دلدن
و ضبط ایله جان کوکلدن پس حدیث متواتر اول خبردرکه اول خبری بر قوم
روایت ایده که عددلری صایلمز اوله و کذب اوزرینه اول قومك اتفاقلرینی عقل

تجویز

تجویز ایلیه بلکه اول اتفاقی محال کوره و بو یلیجه متصل و واصل اوله اولدرجه اوبوك
آخری اولی کبی اوله و اولی آخری کبی اوله و اورته سی طرفلری کبی اوله یعنی جمیع زمانده
خبر ویریجیلر کثرتده یعنی چوقلقده برابر اوله ایشته خبر متواترك مشهور تعریفی
بودرکه ذکر اولندی اما محققین قتنده خبر متواتر بر جماعتك خبریدرکه اول خبر
بنفسه یعنی هیچ قرینه سز کندو صدقنی افاده ایده اشته خبر متواتر دیرلر بو تعریفده اولان
بنفسه قیدی شول جماعتك خبرك اخراج ایدرکه اول خبر قرینهٔ زائده ایله علم
افاده ایده بنفسه علم افاده اتمیه قرینه یه مثال بر کمسه وفات اتدکده اول کمسه نك
یقاسینی یرتمق جزع و فزع اتمسی کبی پس امدی اول حالده اولدك موتیله بر
جماعت خبر ویرسه لر اول علم افاده ایدر بونك بویله کر اول خبر متواترده کلدر
امدی بنفسه قیدی یعنی قرینه سز علم افاده ایدن دیمکله قرینه ایله علم افاده
ایدن خبر حدیث متواترك تعریفندن خارج اولدی ابن ملکده بو یلیجه مسطوردر
و علی قاری مرحوم دخی بو سوزی ابن حجر شرحنده بو یلیجه نقل ایلدی و بعض محدثین
خبر متواترك راویلرینك عددی دورتده تعیین ایلدیلر و بعضلر بشده و بعضلر
یدیده و بعضلر اونده و بعضلر اون ایکیده و بعضلر قرقده تعیین و بعضلر
یتمشده و بعضلر اوچیوز اونده تعیین ایلدیلر هر برینك بر دلیللری
واردر ولکن اول دلیللرك تفصیلی بو ترجمه نك تحملی یوقدر و تفصیل مراد
ایدن اخوان باصفا ابن حجر شرحی علی قاری یه مراجعت ایده لر تفصیل اوزره
دلیللری ذکر اولنمشدر ایکنجی نوع اول دلیلدرکه شارع عدندن صادر و ثابت
اولدوغی قطعی و جزمی اوله ثبوتنده اصلا شك و شبهه اولمیه ولکن مقصود
اولان معنی اوزرینه دلالتی ظنیه اوله تأویل احتمالی اولدوغندن اوتوری اما
اول دلیل ثبوتنده شك و شبهه اولمدوغی ایات قرآنیه دن اولدوغی اجلدندر

زیرا قرآن عظیم الشان الله تعالینک کلامی اولمسی خبر رسول ایله و تواتر ایله ثابتدر
انکیچون قرآنک ثبوتنه شك و شبهه یوقدر حتی انکار ایدن اکفار اولنور
کالآیات المؤوله تأویل اولنمش آیتلر کبی اصولیین اصطلاحنده مأول شول لفظ
و شول کلامدرکه بر معنادن اکثر معنالره دلالت ایده و اول معنالردن بعضیسی
باقی معنالر اوزرینه ترجیح اولنه غالب رأی سبیله یعنی ظن ایجاب ایدن شی سبیله
کرکسه اول شی رأی اولسون و کرکسه خبر واحد اولسون مثلا قروء لفظی کبی
طهر معناسنه و حیض معناسنه احتمالی واردر و حیض معناسنه حمل اولنمسی
طهر معناسنه ترجیح اولدی و غیری کبی ماولک حکمی اولدرکه انکله عمل واجب اوله غلط
و سهو احتمالی اوزره مثلا برکسه صو بولسه او صونک طهارتی ظنی اوزره غالب
اولسه او صو ایله اغتسال ایدرسه لازم اولور غلط احتمالی اوزره حتی صکره او صونک
نجاستی ظاهر اولسه نمازینی اعاده لازم کلور زیرا تأویل ایله ثابت اولدیسه رأی
ایچون حقه اصابت ایتمزده حقیقة تصیب یوقدر و اکر تأویل خبر واحد ایله ثابت
اولدیسه انکله ثابت اولان ظنی اولور قطعی اولمز ظنی الثبوت قطعی الدلالة ادلة
سمعیه دن اوچنجی نوع اول دلیللردرکه شارعدن صدوری و ورودی ظنی
اوله تواتر ایله اولمدوغندن او نوعی اما معناسی مقصود اوزرینه دلالتی قطعیه
و جزمیه اوله یا نص ظاهر یا مفسر یا محکم اولدوغندن او نوعی کاخبار الاحاد التی
مفهوماتها قطعیة شول خبر واحدلرکه معنالری و مفهوملری قطعی اوله یعنی مقصود
اولن معنی اوزرینه دلالتلرده اصلا شبهه اولمیه و بوندن صکره معلوم اوله که
علماء حدیثنک جمهوری قتنده خبر حدیثنه مرادفدر یعنی ایکیسنک معنالری و ما
صدقلری بردر اما بعضلر دیدیلر که حدیث شول کلامدرکه رسول علیه السلامدن
منقول اوله خبر اولدرکه رسول علیه السلامک غیریدن منقول اوله اثر رسول

علیه السلامه دفع اولنمیه مثلا روی عن فلان الصحابی او عن التابعی دینله و لکن رسول
علیه السلامه دفع اولنمیه و بعضیلر دیدیلر که هر حدیث خبردر اما هر خبر حدیث دکلدر
زیرا حدیث آنجق رسول علیه السلامه مخصوصدر اما خبر رسولدن کلن شیئه ده دیرلر
غیریدن کلن شیئه ده دیرلر و معلوم اولدکه خبر و حدیث رسول علیه السلامک
قولنه اطلاق اولندوغی کبی فعلنه و تقریرینه دخی اطلاق اولنور و اوجده دخی تواتر
و مشهور و خبر احاد ایله ثابت اولمق اولور تفصیلی ابن حجر شرحنده و مفصلاتده
مذکوردر و بعده معلوم اولدکه اصولیون عندنده یعنی علماء اصول فقه قتلرنده
خبر اولدرکه اول خبری بر راوی یاخود زیاده راویلر روایت ایده لر عدده اعتبار
یوقدر بر دکلی راویسی تنزل ایدوب آندن صکره اول خبره خبر واحد دیرلر مشهور
اولمیه انکا خبر واحد دیرلر و بو خبر واحد عمل ایجاب ایدر لکن علم یقینی ایجاب ایلمز
زیرا رسول اکرم علیه السلامه متصل اولمسنده صورةً و معنی شبهه واردر صورت
جهتندن شبهه اولمق رسول اکرمه اتصالی قطعاً و جزماً ثابت اولمدوغندن اوتوری
دیر معنی جهتندن دخی شبهه اولمق امت اول خبر واحدی قبول ایله تلقی ایدوب
تأویل شولمدقلرندن اوتوریدر و خبر واحد عمل ایجاب ایلمسی کتاب ایله و سنت ایله و اجماع
امت ایله و عقل ایله ثابتدر تفصیلی کتب اصولده مذکوردر حدیث مشهور اولدر
اصلی احاددن اوله یعنی قرن اولدکی انلر صحابه در اول قرنده احاددن اوله
قرن اولدن صکره منتشر اوله راویسی اوج و اوجدن زیاده نقدر اولورسه
اولسون بینه انکا خبر مشهور دیرلر و هم اشتهار بولمسی قرن ثانیده و قرن ثالثده یعنی
ایکنجی اوچنجی قرنده معتبردر قرون ثلثه دن صکره اولان قرنلرده اعتبار یوقدر
زیرا اوج قرندن صکره اولان اشتهار معتبر اولسه ایدی جمله خبر واحدلر مشهور اولمق
لازم کلوردی زیرا جمیع خبر واحدلر قرون ثلثه دن صکره مشهور اولمشدر

یعنی قد روی عن رسول الله صلی الله علیه وسلم دینلمیه یعنی رسول الله علیه السلامه قال دینلمیه بلکه بر تابعی یا خود بر صحابی یه قول اضافت اولنه رسول الله علیه وسلم تصحیحه منه

تقریر انکا دیرلرکه صحابه دن بریسی رسول الله قتنده بر شی اشلیه یا خود بر سوز سویلیه رسول الله انکار ایلمیوب کرکسه صریحاً تقریر ایلیه کرکسه حکماً تقریر ایلیه منه

یعنی غیر معنانی احتمالی یوقدر منه

یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم منه

بونك بويله كه خبر احاده خبر مشهور دينلمز موضع آخرده اصوليين بويلجه تحقيق
ايلديلر لكن بو محلده ظاهر اولن بودركه خبر واحد خبر مشهوره دخى شامل اوله
شارح ابن ملك خبر واحدى وخبر مشهورى بو موضعده بر نوع عدن قلدى ايكيسى
ايله ده عملك واجب اولمسى ثابت اولمده فرقلرى اولمدوغندن اوتورى اكرچه اعتقاد
جهتندن فرقلرى وار ايسه ده وخبر واحد وخبر مشهور ايكيسى دخى ظنى الثبوت
اولدقلرندن اوتورى ايكيسى دخى بر نوع عدن قلدى زيرا احاديثده متواتردن
غيرى قطعى الثبوت يوقدر شويلجه معلوم اوله وحديث مشهورك حكمى اولدركه
علم طمانينت ايجاب ايدر انكله اطمينان قلب حاصل اولور ودخى مشهور خبر متواتردن
دوندر يعنى مرتبه سى اشاغيدر اما خبر مشهور خبر واحدك فوقنده در خبر
مشهور ايله زياده على الكتاب جائزدر لكن او حديث مشهور محكم ايسه اما اول
حديث مشهور محتمل ايسه انكله زياده على الكتاب جائز دكلدر بو سوز نهايه نك
صفة الصلاة تنده بويلجه تصريح اولنمشدر اما ابو يوسف رحمة الله ديركه خبر مسح
ايله نسخ كتاب جائزدر شهرتندن اوتورى نهايه ده باب المسحده مسطوردر
يعنى نسخ كتاب خبر مشهور ايله جائزدر زياده على الكتاب انكله جائز اولدوغى كبى
حتى بنه نهايه ده طهارت بحثنده ديركه زياده على النص جائز دكلدر الا
خبر ايله جائزدر انكله نسخ ثابت اوله نهايه نك سوزى نهايت بولدى منده
اما خبر واحد مشهورك خلافيدر حتى خبر واحد ايله نسخ كتاب بزم عند
جائز دكلدر زياده على الكتاب دخى جائز دكلدر زيرا زياده على الكتاب
بزم عندمزده نسخدر نسخ ايسه خبر واحد ايله جائز دكلدر لكن امت
آنى قبول ايله تلقى ايده ده متواتره لاحق اوله بو صورتده خبر واحد ايله
نسخ كتاب جائز اولور والدينه واقربايه وصيت آيتى نبى محترم عليه السلامك

اى القرآن منه

لا وصية لوارث قول شريفى ايله منسوخه اولدوغى كبى ابن ملك ميزان الاصولده
نقل ايدر جصاص وبزم اصحابمزدن بر جماعت ذاهب اولديلر كه خبر مشهور
علم يقين افاده ايدر ديديلر بوندن ظاهر اولديكه علم يقين علم طمانينتدن
اقوى اوله حتى انلرك عندنده خبر مشهورى انكار ايدن كافر اولور متواترى
انكار ايدن كافر اولدوغى كبى زيرا امت خبر مشهورى قبول ايله تلقى ايدوب
قرشولديلر عدالتلريله بلجه ودينده صلابت ومتانتلريله بلجه جصاصك
وبزم اصحابمزدن اول بر جماعتك سوزلرى نهايت بولدى لكن مذهب صحيح
بودركه خبر مشهورى انكار ايدن اكفار اولنمز بلكه تضليل وتبديع اولنور
يعنى ضلالته وبدعته نسبت اولنوب انكا ضال ومبتدع ديرلر اما خبر واحدى
انكار ايدن آنجق تفسيق اولنور انكا فاسق دينلور بو مشهوردر وبوده دخى معلوم اولكه
خبر متواترك راويلرى ابتداءً وانتهاءً عد واحصادن خارج اولديلرسه همان
رسول عليه السلامدن بلا واسطه اشيد المشى كبى اولدى پس امدى ويله اولديسه
خبر متواترى انكار رسول عليه السلامى تكذيبدر رسولى تكذيب ايسه كفردر
اما خبر مشهور بونك خلافيدر زيرا خبر مشهورى جماعت علمانى تخطئه در
آنلرى خطايه نسبت ايدوب خطا ايتديلر ديمكدر علمانى تخطئه ايسه كفر دكلدر
شرح منارده ابن ملك بويلجه تصريح وبيان ايلدى بو اوج قسمدن خبر متواترك
مثالى سابقده ذكر اولندى شمدى پس خبر مشهورده مثال من كذب على حديثندن
ما عدا سابقده ذكر اولنان احاديث شريفده كه اكثر علما قتنده مشهوردرلر
اكرچه بعض علما قتنده متواترلر ايسه ده نتكم بيان اولندى خبر واحده مثال
لا صلوة الا بفاتحة الكتاب حديثى كبى ودخى قم فصل فانك لم تصل حديث شريفى
كبى سعد الدين تفتازانى تلويحنده بويلجه مثال ايلدى وبو ايكى حديث شريفك خبر

مشهور اولمدیغی مکتنددر وبو مباحث نسخه‌نك اواخرنده تصریح ایلدی شویلجه معلوم
اولدیکه وبوندن صکره بو محلده بر دقیقه باقی قالدیکه اکا تنبیه اهم مهماتدندر
نیجه‌لر بوندن غافللردر اول دقیقه بودرکه خبر مشهوری خبر واحدی انکار
ایدن اکفار اولنمز دیدکلری اطلاق اوزره دکلدر بلکه نبی علیه السلامدن بالمشافهه
اشتمدوکی صورتده‌در اما مشافهة یعنی مبارك اغزندن ولساننددن اشتدکده
انکار ایلسه بو صورتده اول منکرك کفرنده اصلا شبهه یوقدر زیرا اول اشتدوکی
دلیل وکلام اولکمسه حقنده دلیل قطعی اولور عملی اوزرینه فرض اولور وظاهر بودرکه
بو قول دخی مطلق دکلدر بلکه اول اشتدوکی حدیث شریفك معنای مقصودی
اوزرینه دلالتی قطعی اولدوغی وقتده‌در وشرح منظومه‌ده بویلجه فهم اولنور
وظنی الثبوت ظنی الدلالة ادله سمعیه‌نك دوردنجی نوعی ثبوتی ودلالتی
ظنی اولن دلیلدر ثبوتی ظنی اولمسی تواتر ایله ثابت اولمدوغندن اوتوریدر
دلالتی ظنیه اولدوغی تاویل احتمالی اولدوغندن اوتوریدر ان شاء الله تعالی
مثالی کلدکده دخی زیاده صحیح وواضح اولور کالتی مفهومها ظنیه شول خبر واحد
لرکبی مفهوملری ظنیه اوله تاویله احتماللری اولدوغندن اوتوری بو محلده
دخی خبر واحد عامدر خبر مشهوره شاملدر دخی نوع رابعه مثالده نیت حدیثنی
ایراد ایلدیلر عزمی زاده ابن ملك حاشیه‌سنده کشفدن نقل ایددیکه نیت
حدیثی که اول انما الاعمال بالنیات‌در اول حدیث قسم رابعدندر مع هذا هر عملده
نیتك وجوبنه حکم اولنمدی اول حدیثك تاویله احتمالی اولدوغندن اوتوری
یعنی ثواب الاعمال ایله یاخود اعتبار الاعمال ایله تاویل اولنمقده مشترك الدلالة اولوب
معنای مقصوده دلالتی ظنیه اولدوغندن اوتوری معنای لطیفی بو اولورکه
عمللرك ثوابی دکلدر الا انجق نیت ایله‌در یاخود عمللرك معتبر اولمسی دکلدر

الانیت

امدی جمیع اولیلدیکه خصل احاد مشهوره دخی شامل اعتقاد وار
مشهور اولمدیغی نیت حدیثی نوع رابعه مثال کتوردکلری عبادت اولدیغی
ایدیکلاردی منه

الا نیت ایله‌در چونکه بو نیت حدیثنده بو احتماللر جاری اولدیسه پس امدی نیت هر
عملده واجب اولمدی اکر سؤال اولنورسه تیممده نیچون نیت واجب اولدی جواب بودرکه
تیممده نیتك وجوبی نیت حدیثی ایله دکلدر بلکه اشارت نص ایله‌در زیرا لغتده
تیمم قصد معناسنه‌در نیت دخی قصد معناسنه‌در پس انکیچون تیممده نیت واجب
وفرض اولدی وضوده واجب اولمدی بلکه سنت اولدی زیرا صو طهور بنفسه‌در یعنی
بذاته پاك ایدیجیدر نیته حاجت یوقدر وآبدست دخی قربت مقصوده دکلدر بلکه
همان نمازه مفتاح ووسیله‌در بو سوزلر جمله ابن ملکدن منفهم اولور بو تفصیلده اشارت
واردرکه شول ابدستکه قربت مقصوده اوله اول آبدست نیته محتاجدر زیرا عبادت
عادتدن انجق نیت ایله متمیز اولور یعنی آیریلور صاحب التلویح سعد الدین مباحث
نسخده بویلجه تصریح ایلدی پس امدی بو نقل اوزره عبادت بابنده نیتك فرض
اولمسنه دلیل انما الاعمال حدیث شریفی اولمش اولور مشهور اولسه دخی بودرکه ولکن
شرح منظومه‌ده دیرکه بو استدلال صحیح دکلدر بلکه بو بابده یعنی نیتك وجوبی
اثباتنده اولی واحسن اولان اجماع ایله استدلال ایلمکدر والله اعلم فالاول یثبت الفرض
پس امدی سابقده مذکور اولان ادله سمعیه‌دن نوع اول ایله یعنی نصوص مفسره ونصوص
محکمه ایله وسنت متواتره ایله فرض ثابت اولور زیرا بو نوع اولك شارعدن ثبوتی
وورودی قطعیدر وجزمیدر ودخی اول نوع اولك معنای مقصوده دلالتی
قطعیدر وجزمیدر ثبوتنده ودلالتنده اصلا شبهه یوقدر اول اجلدن انکله فرض ثابت
اولدی فرض لغتده وجوب معناسنه‌در قهستانی صغیرده مذکوردر اما شرعده
فرضك تعریفنده مختار بودرکه فرض بر حکمدر که دلیل قطعی ایله ثابت اوله عذرسز
ترك ایدن عذابه وعقابه مستحق اوله ایمان کبی واسلامك ارکان اربعه‌سی کبی که نماز
اوروج وزکوة وحجدر فرضك حکمی یعنی فرضك اوزرینه ترتب ایدن اثر ثبوتنه علم قطعی

بو مثال حق صحیحه واجب فرضی معناسنه‌در
غفلت اولنمسه منه

بوندن فهم اولنورکه شاملدر خبر مشهوری
وغیری محتملات ترك اولنمشدر منه

حاصل اولمق جهتندن لازمدر وحقیقتی اعتقاد جهتندن فرضك حكمی قلب ایله
تصدیقدر وبدن ایله عمل جهتندن دخی لازمدر حتی فرضی انكار ایدن اكفار
اولنور یعنی اول منكر كفره نسبت اولنور اما كافر دیو دعوت وتسمیه اولنور اگر
فرض اولمسی فقهاء عظام بیننده متفق علیه ایسه مثلا شول حیوان كه عن قصد بسمله سز
بوغزلنسه آنی اكل بالاتفاق حرامدر اكل اتمك فرض در قهستانی صغیرده مسطوردر
امدی بو اتفاق اقتضا ایدركه قصد ایله بسمله سز ذبح اولنان حیوانی اكل اتمك فرض اوله
وبو فرضی انكار كفر اوله پس فرضك حكمی بویله در اگر فقها بیننده متفق علیه ایسه
اول فرضك منكری اكفار اولنور ابو بكر صدیق رضی الله عنهك صحابی اولمسی كبی بوڭی
انكار دخی كفردر فقدبر كیداني شرحنده قهستانی بویله مثال ایلدی اصلا اختلاف
بیان ایلمدی ولكن شرح مجمعده ایدر بعض علما دیدیكه بركمسنه عن قصد متروك
التسمیه اولان حیوانی مذبوحك یعنی قصد ایله بسمله سز بوغزلنان حیوانك اتنی
اكل اتمك مباحلغنی اعتقاد ایلسه اول كمسنه كافر اولور زیرا حرمتی دلیل قطعی ایله
ثابتدركه اول دلیل قطعی كتابدر واجماع سلفدر اما محمد شمس الائمة السرخسی دیدیكه
بن آنلری اكفار اتمزین یعنی عن قصد متروك التسمیه اولنلرك مباحلغنی اعتقاد ایدنلری
كفره نسبت اتمزین زیرا آنلر بو سوزی تأویل ایلدیلر كه كفر ایسه حدود مندرئ اولان
شی ایله مندرئ ومندفع اولور مثلا بر كیمسه خونی آدم زنا یاخود سرقه ایله حد چالنور
ولكن فرضا اول كیمسه مرتد اولسه كافر اولمز علما دیدیلركه متروك التسمیه اولان مذبوحی
بیع اتمك جوازیله بر قاضی حكم ایلسه اول قاضینك قضاسی نافذ اولمز ابن ملك
بو مسئله‌ی كتاب الصید ده فصل ذبایح ده حقایقدن نقل ایدر اول قاضینك قضاسی
نافذ اولمدوغنك وجهی كتاب واجماعه مخالف اولدوغندندر اوتعدی در شرح اختیارده
مذكوردر بسمله سز مذبوحك حرمتنه كتابدن دلیل باری تعالینك ولا تأكلوا مما

لم یذكر اسم الله علیه قول شریفیدر وبو مسئله ده صدر اولدن خلاف نقل اولنمدی امدی
متروك التسمیه اولان مذبوحك اكلی مباحدر دیو حكم اجماعه مخالفدر شرح اختیارده
مذكوردر وبو سوزده امام شافعی حضرتلرینك بسمله مستحبدر دیمسنده ردوار در
والحاصل ذبح اختیاریده واضطراریده بزیم عندیمزده بسمله شرطدر اما امام شافعی
قتنده تسمیه مستحبدر دلیل بودركه اگر تسمیه شرط اولیدی نسیانله ساقط اولمزدی مع هذا
نسیانله ساقط اولور دیدی بزیم دلیلمز باری تعالینك ولا تأكلوا مما لم یذكر اسم الله
علیه قول شریفیدر نتكم ذكر اولندی پس امدی بو آیت كریمه ده بسمله سز مذبوحك
اتنی اكلدن نهی وارددر شارعدن نهی ایسه حرمتی اقتضا ایدر وبو آیت كریمه ده
ذكردن مراد ذكر خالصدر حتی حال ذبحده اللهم اغفر لی دیسه حلال اولمز اما الحمد لله
یاخود سبحان الله دیسه اكلی حلال اولور شرح مجمعده مسطوردر ونسیانا ترك اولنسه
بالاتفاق حلالدر بو جمله‌نك معلومدر وبوندن صكره معلوم اوله كه فرض اجماع امت
ثابت اولور یعنی اتفاق صحابه كرام ایله ثابت اولور ولكن اجماعه بر سنددن لابددر
وسندی خبر واحد وقیاس اولمقده جائزدر اگرچه بعضلر دلیل قطعیدن لازمدر
دیدیلرسه ده ولكن بو سوز صحیح دگلدر زیرا اگر اویله اجماع لغو اولمق لازم
گلوردی توضیحده الركن الرابع في القیاس قولندن مقدم بحث محلنده مسطوردر
فرضك تعریفنده عذرسز ترك ایدرسه دیمكك معناسی مانع شرعی سز ترك ایدن
عذابه مستحق اولور دیمكدر اما عذر ایله ترك ایدرسه آثم اولمز مثلا خسته‌نك
فرض نمازنی اوتوردقده قیلمسی كبی وبو دجلی كمسه‌نك دین صاحبی كوره‌مسندن
خوف ایدوب تا عد قلمسی كبی پس امدی بو صورتلرده فرض ترك اولنسه گناه حاصل
اولمز فقدبر كیدانی شرحی ابا احمد زاده ده مسطوردر وفاضل رومی مجالسنده
ذكر ایدركه نمازی وقتندن تأخیر الی سبب ایله جائزدر اونمق ایله او یومق ایله

اكر طلوع فجردن صكره هیچ اویانمدیسه والا تعمد اولمز كفایة الشعبیده مذكوردر
انما ایله یعنی اوغنمق ایله دلو اولمق ایله حیض ایله نفاس ایله مجالسك سوزی نهایت
بولدی وبو مسافر نمازی وقتنده بو حرامیه راست كلسه كندو ویا خود مالنه ضرر
اتمك احتمالی غالب اولسه ویا ابه خاتون ولد طوغردیوركن نمازی وقتنه مصادف
كلسه وبو صورتده اكر طوغرتمغه مشغول اولمزسه اوغلانك هلاك اولمق قورقوسی
اولسه بو صورتلرده نمازی وقتندن تأخیر جائزدر وبر معصومجه اغلیوب
غالبا صوی ایرشمك اولورسه اول وقتده والده سی ممه ویرمكله مشغول اولوب
نمازی وقتندن كیچ الیقویسه جائزدر بو مجموع طقوز عذردن غیری یر یوده
نمازی وقتندن تأخیر جائزدر دكلدر فقه كیدانی شرحی ابا احمد زاده ده مسطوردر
وبالثانی والثالث الوجوب یعنی ادلهء سمعیه دن قطعی الثبوت ظنی الدلاله
اولن ایكنجی نوع ایله وظنی الثبوت قطعی الدلاله اولن اوچنجی نوع دلیل ایله وجوب
ثابت اولور بو ایكی نوعك هر برینه برجهتدن شبهه عارض اولدوغندن اوتوری
زیرا حكمك ثبوتی دلیل مرتبه سنجه در مثالی صدقهء فطر وصلوة عیدین كبی
وعید فطرده وعید اضحی ده غسلوه قربان كبی كه اشارت قرآن ایله ثابت
اولمشدر ونمازده سورهء فاتحه نك تعیینی خبر واحد ایله ثابت اولمشدر اویله
خبر واحد كر متواتره مقابلدر مشهوره مقابل دكلدر نتكیم سابقده مرور
ایلدی واجب لغتده ساقط معناسنه در وجوب سقوط معناسنه در فخر الاسلام
وامام بیهقی وغیریلر اویله جه ذكر ایلدی یاخود واجب لازم معناسنه در
لغت صحاحده ومغربده واساسده ذكر اولندوغی كبی تلویحده دیركه واجب ثابت
معناسنه در لكن شرعده واجب اولدر كه یعنی شول فعلدر یا شول تركدر كه شبهه لو
دلیل ایله ثابت اوله وبو مقرر اوله قهستانی صغیرده مذكوردر واجبك

حكمی

حكمی عمل جهتندن لزومدر فرض كبی شول طریقله اشلدكده ثواب عذرسز عملسز
ترك اتدكده عقاب وعذاب واردر عفو اولنمازسه مقدمهء غزنوی شرحی
ضیاء المعنوی دن ابا احمد زاده نقل ایدركه واجبی ادا ایده نك ثوابی وترك
ایده نك عقابی فرضی ادا ایده نك ثوابی وترك ایده نك عقابی كبی دكلدر بلكه
اندن اشاغیدر قد ضیاء معنوینك سوزی نهایت بولدی امدی واجبك
عمل جهتندن حكمی فرض كبی در اما علی الیقین جزما لزومی اعتقاد واجب دكلدر
حتی واجبی انكار ایدن اكفار اولنمز ولكن تأویلسز خبر واحد ایله عملی واجب كوریندن
تفسیق اولنور اما تأویل ایله ترك ایدرسه تفسیق اولنماز یعنی اجتهاد ایدوب
اجتهادی مؤدی معناسنه اولدوغی معنادن اوتوری ترك ایدرسه اولكمسنه
تفسیق اولنماز وانكا فاسق دینلمز زیرا تأویل سیرت سلفدندر یعنی سلفك
عادتندندر اما قایر مجوب اوشنكلك ایدوب تأویلسز ترك ایلسه واستخفاف
اتمزسه صحیح بودركه بینه تفسیق اولنور زیرا خبر واحد ایله عملك وجوبی اورزینه
ادلهء قطعیه دلالت ایلدی ابن ملك كتابك شفدن بو بلجه نقل ایلدی حاصل كلام
محصل مرام وجوب وج دورلو دلیل ایله ثابت اولور اولا كتاب مؤول ایله ثابت
ثانیا خبر مشهور ایله ثالثا خبر واحد ایله انجیلین خبر مشهور وخبر واحدكر
ایكسنك دخی معنای مقصود اوزرینه دلالتلری قطعیه اولمز امدی بو سوزدن
فهم اولندیكه بعض محلده واجبك ثبوتی خبر واحده تخصیص ایدوب واجب
خبر واحد ایله ثابت اولور دیدكلری غالب اوزرینه بناءدر یعنی واجبلرك
چوغی خبر واحد ایله ثابت اولدوغندن اوتوریدر یوخسه واجب خبر
واحدك غیری دلیل ایله اولیوب انجق خبر واحد ایله اولدوغندن اوتوری دكلدر
بو سوزده دخی ابن ملكده موضع آخرده سؤال وجواب طریقیله دینوگا بو اوزه تصرف

وتعبيرآخر ايله نقل اولندى وشو دخى معلوم اوله كه خبر مشهور ايله فرض اجتهادى
دخى ثابت اولور شارح ابن ملك بويله ذكر ايلدى بوسوز حاشيهٔ رهاويده مذكوردر
واجبه بو قاچ مثال ذكر اولندى ولكن هر برينك دليللرى ذكر اولنمدى امدى بو
ايكسنك دليلنى ذكر ايده لم تاكه دخى زياده جه واضح واشكار اوله پس برام
نمازلرينك وجوبنه دليل بارى تعالى نك ولتكملوا العدة ولتكبروا الله على ما
هديكم قول شريفيدر دخى فصل لربك وانحر قول شريفيدر زيرا بو قول شريفده
عيد فطر نمازينه اشارت واردر وايكنجى آيت كريمه ده قربان بيرامنه نمازينه
اشارت واردر وهم اضحيه قربانه دخى اشارت واردر وصلوة عيدينده
غيريه دخى احتمالى واردر اكر احتمالى اولمسيدى بيرام نمازلرى فرض اولوردى
زيرا دليل قطعى اولوردى وآيت ثانيه ده دخى اضحيه قربانك غيريه دخى
احتمال واردر انكيچون قربان فرض اولمدى والحاصل بو دليللر اكرچه قطعى
الثبوت ايسه ده ولكن معناى مقصودلرنده ظنى الدلاله لردر انكيچون بو
دليللر ايله واجب ثابت اولدى فرضيت ثابت اولمدى زيرا حكمك ثبوتى دليلنك
قدر رتبه اولمق كركدر نتكم سابقده مرور ايلدى وكلاو نسا وحدهٔ دخى ان شاء الله
تعالى كلور وبالرابع السنة والاستحباب يعنى دلالتدن سميعيه دن ظنى الثبوت
وظنى الدلاله اولان دوردنجى نوع ايله سنت اولمق ومستحب اولمق ثابت اولور
ليكون ثبوت الحكم بقدر دليله بو اداتك سميعيه نك هر برى نوعيله برر دلو حكم ثابت
اولدى تا كه حكمك ثبوتى دليلنك مقدار رتبه اولسون ايچون نتكم تقرير وبيان
اولندى لغتده سنت طريقت معناسنه در يعنى يول وحالت معناسنه در
كركسه اول طريقت مرضيه اولسون كركسه اولمسون اما عرفده بالاتفاق مقتدى
اولان كمسه نك برشى اوزرينه مداومت ايلمسيدر يعنى اوزرينه مداومت ايلدوكى

سنته در اول مقتدى اولان كمسه كركسه نبى اولسون ولى اولسون ابا احمد كتابنده تحقيقده
بويلجه نقل ايلدى لكن بو محلده مناسب اولان بزم پيغمبريمز عليه الصلوة والسلامك
سنتى مراد اولمقدر امدى بو محلده سنتدن مراد اولنان شيدركه نبى عليه السلامك
اوزرينه مداومت ايده بركره ياخود ايكى كره تركيله بيلجه حتى اكر هيچ ترك
ايلمسيدى اول واجب اولوردى بوسوز نهايه ده رفع يدك سنت اولمسنى بيان
محلنده مذكوردر شمس الائمة السرخسى ديديكه نبى عليه السلام اعرابيه نماز تعليم
اتدكده رفع يد ذكر ايلمدى اما سائر واجبلرى ذكر ايلدى انكيچون رفع يد واجب
اولمدى ديدى فتح قديرده ابن الهمامى شيخ صغير رسالة اعتكافده نقل ايدر
وديركه مداومت سنته دليلدر وجوبه دليل دكلدر مكر پيغمبر عليه السلام
اشلمينلره انكار ايده بوصورتده مداومت وجوب اوزرينه دليلدر پس امدى
مسئله ده اختلاف اولمش اولور شويلجه معلوم اولدكه سنتك حكمى اولدركه
فعليله ثواب اوله تركيله عتاب وشفاعتدن محروم اولمغه سبب اولمقدر
واكر سنت هدا ايسه يعنى مؤكده ايسه وبعض علما عندنده عقابه مستحق
اولوروآثم اولور تمرتاشيده ديركه سنتى ترك ايدن قول صحيح اوزره
آثم وكناهكار اولور ابو اليسر ديركه سنتى ترك اوزرينه لوم وذم اولنور
اذا جق كناهك لاحق اولمسيله بلجه امام محمد رحمه الله سنتك تركى اوزرينه
مصر اولنلر حقنده قتال ايله حكم ايلدى امام ابى يوسف تاديب ايله حكم ايلدى نتكم
كشفده مذكوردر امدى بو حكم ايله اكتفا اتمرده اشارت واعلام واردركه
هيچ اصلا برسنتى انكار ايله تكفير اولنميه نتكم كتاب نظمده وغيريده مذكوردر
وبعض علما ديديكه سنتى ترك ايله بعضلر عندنده كافر اولور كذلك تهاون
واستخفاف ايله ده كافر اولور نتكم خزانه ده مسطوردر بو جمله فقير كيداى نيرجى

يعنى دين كامل هدايت ايدجى سنت صغيره مانند
ويلدز سنت هدا بونكله تكميل ايچون اخذ اولنور سنة
ابن ملكده سنت هدايه بويلجه توصيف ايلدى
سنت دخى جمع ديركه مشهور عبادت اوله
عبادتك معناسى ويركسنه اظهار عقيده
بجنسك دفعاتى لربلجه

وجهى بودركه زيرا اعلام ديندن اولمه سنتى
ترك دينى استخفافدر انكيچون مقابلة اولنور لكن
ابن ملكده حاشيه سنده رهاويده مسطوردر

قهستانیدن منقولدر وینه قهستانی مسعودیدن نقل ایدرکه شول کمسنه که
سنتی کندو اوزرینه اعتقاد ایدوب سنت ایله عامل اوله اول کمسه مؤمن سنیدر
وشول کمسنه لکن سنتی اعتقاد ایدوب عمل ایتمیه اول کمسه مؤمن عاصیدر وشول
کمسنه که سنتک سنت اولمسنی کندو یه اعتقاد ایتمیوب غیرا اوزرینه اعتقاد ایلسه
اول اهل بدعتدر وشول کمسنه که اصلا اعتقاد ایتمیه اول کمسنه کافردر
وخلاصة الفتاویده دیمشلرکه بر کمسنه کسلاً سنتی قلمیه آنک فرضی دخی قبول اولنمیه
بو ذکر اولنان حکم سنن مؤکده نک حکمیدر اما غیر مؤکده نک حکمی مستحبک
حکمی کبیدر ترکی کراهت تنزیهیه ایله مکروهدر قهستانی صغیرده بویله تحقیق
اولندی فتح قدیردن منقول اولدوغی حالده سنتک حکمی اجمالا ذکر اولندی کلدک
مثاللرینه امدی سنت مؤکده یه مثال اوقات خمسده قلنان اون ایکی رکعت
سنن رواتب کبی وجماعتله قلنان فرض نمازلرده اذان واقامت کبی وبر رمضان
شریفک عشر آخرنده اون کون اعتکاف کبی اعتکاف سنت عیند ربعض علمانک قولی
اوزرنده ولکن اکثر علما عندنده اعتکاف سنت کفایه در صحیح اولن دخی بودر
دیمشلر بعضلر اعتکاف مستحبدر دیدیلر قهستانی صغیرده دیرکه حق اولن بودر
اعتکاف سنت عین اوله وعلی رأی مضمضه سنت مؤکده در ودخی بونلرک
غیری نیجه سنن مؤکده واردر تفصیلی کتب فقهده مذکوردر واذان واقامت
سنت مؤکده اولمسی جماعت ایله قلنان نمازه تخصیص ایلدک زیرا منفردک اذانی
سنن زوائددندر ونمازه اچنده وطاشنده اولن افعال معهوده ومسواک کبی
قهستانی کبیرده کتاب الطهارة ده مسطوردر وپیغمبرک لباسنده وقیامنده
وقعودنده وتطویل رکوعده وتطویل سجودده وغیر افعالده سیرتلری منار شرحی
ابن ملکده مسطوردر ونیجه نمازی ونوافل معینه کبی وقاعدک اذان کبی

بعض جمله قهستانی سوزیدر منه
واجب ایله واجب اولمیان بیننده فرق ظاهر
اولسون ایچون رحاویده مسطوردر
منه

لفظ ما تعرك سنن الفجر وغیرها سنن المؤکده
وقیل بانه یعم والاصح لا یاثم لکن تفوته الدرجات
والثواب ولیحقق اللوم هذا الاذا ترکها احقاقا
واستخفا بها والا کفر ملتقی بابا السنن
منه

[illegible]
قهستانی کبیرده مذکوردر منه

[illegible]
سنت مؤکده در منه

بونلر دخی سنن زوائددندر قهستانی صغیرده مسطوردر ومستحب اولدرکه نبی
علیه الصلوة والسلام آنی کاه ایشلدی وکاه ترک ایلدی اوزرینه مداومت ایلدی
ودخی لا بأس اولن شیلری ترک ایتمک مستحب حکمنده اولدوغی فقه کیدانی شرحی
ابا احمد زاده ده بیان اولندی مثاللری اشده تیامن کبی وعلی قول وضوده مسح قبه
کبی مستحبک حکمی اولدرکه ایشلمک ایله ثواب حاصل اوله ترکیله عقاب اولمیه
ومشهور اولن بودرکه عتاب دخی اولمیه همان آنجق ثوابدن محروم اولنق
اوله فقه کیدانی شرحنده ابا احمد زاده دیرکه مستحبک تارکی معاتب وملوم
اولنور وهر مستحبی ترک ایتمک کراهت تنزیهیه ایله مکروهدر دیو ابن همامدن
نقل ایدر اما قهستانی کبیرده دیرکه سنن زوائدک تارکی معاتب دکلدر
امدی بونده دخی اختلاف اولندوغی بلندی وبعده بو محلده برسؤال باقی
قالدی اول سؤال بودر ابن ملک بو محلده دورت حکم بیان ایلدی که
اول فرض واجب سنت مستحب دروا اولدر ودورت حکم انلکله ثابت اولن
دلیللری بیان ایلدی حرامی ومکروهی ومباحی بیان ایلمدی پس بو سؤاله
جوابینه شارح منار شرحنده فصل مشروعاتده ذکر ایلدوکی شی اولمق
ممکندر حاصل جواب بودرکه حرام فرضده داخل یاخود واجبده داخلدر
زیرا حرام ایتمک ترکی دلیل قطعی ایله ثابت اولدیسه شطرنج ایله لعب کبی آنی
ترک واجبدر مکروه دخی سنتک تحتنده داخلدر زیرا مکروهی ترک
سنتدر مباح دخی نفلده داخلدر ابن ملک مرحومک سوزی نهایت بولدی
ظاهر بودرکه بو عبارتده واقع اولن نفلدن مراد مستحبدر سنت مقابله
اولدوغندن اوتوری اکرچه نفل سنت دخی شامل ایسه ده حتی قهستانی مرحوم
مختصر وقایه شرحنده دیرکه ندب وتطوع ونفل کبی استحباب شول شیدرکه

[illegible]

نبی علیه السلام بو کره انسلیوب بر کره ترك ایتمش اوله و بو ندب و تطوع و نفل و
استحباب سنن زوائده دن دونر یکدر زیرا سنن زوائده مداومت شرط دکلدر
قهستانینك کلامی منتهی اولدی ولکن بو سوز فقیر کیدانینك سوزیدر
و سائر کتبده دخی موافقدر و دخی معلوم اوله که مکروهی ترك سنتدر دیمکدن
مراد کراهت تنزیهیه ایله مکروه اولانی ترك سنتدر دیمکدر اول کراهت تنزیهیه
اکر تحریمیه قریب ایسه اول مکروهی ترك ایتمك سنت مؤکده اولور اما کراهت
تحریمیه ایله مکروه اولانی ترك پس اول واجبدر بو تفصیله واقف اولمق مهماتدندر
اولمغله اکا تنبیه اولنمدی امدی برخوشجه اخذ ایله و رب تعالی یه شکر ایله ابراهیم
حلبینك شرح کبیرنده فصل فی بیان ما یکره فعله دیدوکی موضعده بو ذکر
اولنان تفصیل شویله منفهم اولنور یعنی کلامنده مراد ایدن اخوانه مراجعت
ایدوب بر خوشجه ملاحظه بیوره لر و بو حقیر مصطفی خیر دعادن فراموش
بیورمیه لر بوندن نصکره معلوم اوله که ادلۀ سمعیه انواعندن ظنی الثبوت
و ظنی الدلاله اولان نوع رابع مثال سابقده ذکر اولنان نیت حدیثیدر یعنی
انما الاعمال بالنیات حدیث شریفیدر امدی پس بو حدیث شریفك ثبوتی
ظنیه در تواتر ایله ثابت اولمیوب بلکه شهرت طریقیله کلمه ثابت اولدوغندن
اوتوری و بو حدیث شریفك معناسی مقصوده اوزرینه دلالتی دخی ظنیه
اولدی بر قاچ تاویل احتمالی اولوب ماول اولدوغندن اوتوری ان شاء الله تعالی
تفصیل اولنور امدی معلوم اوله که اولا حدیث شریفك ظاهر معناسی بودرکه
عمللر دکلدر الا انجق نیتلر ایله در دیمکدر ولکن صحة الاعمال بالنیات و حسن
الاعمال بالنیات تاویللری ایله تاویل اولنمشدر پس امدی بو تاویللرله نظر ایله
حدیث شریفك معناسی تطبیقی بودرکه عمللرك صحیح اولمسی دکلدر الا انجق

نیت ایله در یا خود عمللرك معتبر اولمسی دکلدر الا انجق نیت ایله در دیمکدر
امدی چونکه بو حدیث شریف شو ذکر اولنان معنالر اوزرینه دلالت ایتمکده
مشترك اولدیسه مقصود اولان معنایه دلالت ایتمسی ظنیه اولدی پس امدی
بو نیت حدیثیله آبدستده و غسلده و سائرده یالکز قدرده نشان اولان
امورده که عبادات محضه دن اولمیه نیتك ثابت اولمسی ثابت اولدی و واجب
اولمسی ثابت اولمدی بو کلام عزمی زاده دن و شرح کبیردن انتخاب اولنمشدر
و اکثر کتب فقهیه ده نیتك وضوده و غسلده و افعال خیرده سنت اولمسی
بیان ایلدیلر و جعل السنة ناسده دخی بویله مشهور اولمشدر اما ائمه ثلثه که
امام شافعی و مالك و حنبلیدر آنلرك عندنده وضوده و غسلده نیت شرطدر
بزم عندیمزده شرط دکلدر زیرا مقصود مأموریته اولان فعلك حصولیدر
او فعل ایسه نیتسز دخی حاصل اولور امدی اول فعلك قصد ایله و قصدسز
اولمسی بینلرنده فرق یوقدر الا شوقدر وار که نیتسز اولدقده ثواب حاصل اولمز
سنن غسل بحثنده حلبی صغیرده مسطوردر و حاصل کلام بو حدیث شریف
دلالت ایدر که نیتسز عبادات صحیح اولمز عباداتك غیری افعال صحیحه اولور
بونده نزاع یوقدر لکن نزاع شونده درکه طهارت حکمیه یعنی آبدست و غسل
عباداتدن میدر دکلمیدر یوخسه افعال عادیه و طبعیه دن میدر اوچ امام دیدیلرکه
عباداتدندر دکلدر انکیچون آبدستده و غسلده نیتی شرط قلدیلر اما بزم
اصحابمز ایتدیلرکه طهارت حکمیه سنك دیدیکك کبی عبادات دکلدر بلکه
شول بدنی غسل یا خود بعض بدنی و بعض اعضایی غسل حد ذاتنده شول
افعالدندر که عادت و طبیعت آنی اقتضا ایدر زیرا غسل اعضا اثواب کیمك کبی
و غیری کبی نظافت و تحسین و پاکلکدر و اکرچه بعض احوالده طهارت واجب

اولورسه دە بعض محلدە ستر عورت اولدوغی کبی لبس امدی لبس ثوبلە و ستر
عورتلر قربت قصد اولنمز قدە عبادت اولوب قربت قصد اولنمدوغی وقت
لبس ثوبلە تمامت وستر عورتلر تمامت صحیح اولدوغی کبی زیرا حقیقتدە ستر عورت
بولندی حال بوکە شروط ایسە توابعدر مراد اولان انجق اول شروطك مطلقا
وجودیدر قصدیلە وجودی مراد دکلدر کذلك ابدستدە وغسلدە دە
بویلەدر یعنی نیت سنت دخی بولنسەلر بیلە صحیحدر تفصیل مراد ایدنلر قوندلش
شرح کبیرك سنن غسلدە بحث طویل واردر انکا مراجعت ایدە زیرا حقیر
حاصل معنی نە ایسە اختصار اوزرە آنی تلخیص ایدوب اوزندو ولدم بوندن
صکرە معلوم اولەکە نیتدە مشهور اولان سنت اولمق ایدی انکا کورە بیان اولندی
نوع رابعلە سنیت ثابت اولدوغنە مثال اولدی پس نیتك استحبابنە دخی قول
اولدوغنی بیان ایدەلم و بسملەدە دخی اختلاف اولدوغنی بیان ایدەلم تاکە
نوع رابعلە استحباب ثابت اولدوغنە دخی بو تقریر ایچندە مثال حاصل اولە
امدی بعض علما عندندە ابدستدە نیت مستحبەدر حتی ابراهیم حلبیدە وقیل
مستحبە یعنی وضوءدە نیت مستحبەدر دینلدی و بسملەدە دخی سنتدر
استحبابنە دخی قول واردر ملا خسرو دررغرردە دیوکە بسملەنك وضوءدە
سنت اولمسی اختیار اولندی اکرچە هدایەدە اصح بودرکە وضوءدە بسملە
مستحبەدر دیدی ایسەدە انکچون بسملەنك سنت اولمسی اختیار اولندیکە
زیرا وضوءدە بسملەنك سنت اولمسی قدورینك وطحاوینك وصاحب کافینك
مختارلریدر دررك سوزی نهایت بولدی امدی رابع ایلە سنیت ثابت
اولدوغنە مثال نیت حدیثیدر وقیل مستحبە قولندن قطع نظر نوع رابع
ایلە استحباب ثابت اولدوغنە دخی مثال بسملە حدیثیدر بعض علمانك

قولی اوزرە بسملە حدیثی بودر لا وضوء لمن لم یسم مثلا بعض روایتدە
لا وضوء لمن لم یسم اللّٰه واقع اولمشدر پس بو حدیث دخی مؤول اولوب مثلا
فضیلتی وکمالی نفیچون اولدوغندن اوتوری بو حدیث شریفلر ابتدا
وضوءدە بسملەنك استحبابی ثابت اولدی نفی فضیلت ونفی کمال ایچون والمسی
ابن ملکدە ونهایەدە مصرحدر فالدیکە هدایەدە اصح اولان وضوءدە بسملە
نك مستحبە اولمسیدر دیمسنك وجهی بودرکە زیرا ابدست افعالدن بر فعل مشروعدر
سائر فعللردە ایسە ذکر اللّٰه ایلە ابتدا مستحبدر امدی کذلك ابدستدە دخی
بسملە ایلە ابتدا مستحبدر نهایە صاحبی شیخ علامە کتاب طهارتندە بویلەجە
توجیە وتصریح ایلدی مقصود اولان ترجمە وتقریرات بو محلدە نهایت
بولدی فللّٰه الحمد والمنّة وعلی رسوله الصلوة والتحیّة

هذا كتاب درر العقايد وغرر كل سابق وقايد دينلدى

بسم الله الرحمن الرحيم

حمداً لمن لذذ السنة قلوبنا بلذايذ عقايد ارباب الفنا والنعم ارواحنا بشهد
شهود ماشاهده اولو الجد واصحاب الاعتنا وصلوة على من تدلى له جبرئيل
او تدلى هو بحبل الاستقامة فهبط عليه ثم دنى واحكم بنيان الدين فى فترة
من الرسل بالظلم والظلمة وحين وهنا حتى جاءنا من الله نور وطلع شمس
كتاب المبين فاستضاء الارواح والاشباح بسنا وكشف غين الغيب ورين
الريب عن عيوننا وعلى اله واصحابه الذين اتخذوا انفسهم مجتباً فى جهاد الكفرة
والملاحدة وكلما تلقوا محناً فقطعوا عن طرق الدين القيم احياناً لا سيما
على كل من لم يطيقوا فراقها جروا من شهيات انفسهم وفارقوا وطناً وعلى عامة
من آثروا على انفسهم حتى قرب اليهم من ملك بدنة وان اضطر اليه بدنا
وبعد بو فقير وكسير دست اماره ده اسير كه عمرى خمسيندن كچوب زمان
حصادم قريب اولدقجه فسادم افزون اولدى دعاء مؤمنيندن بهانه جوى
اولوب لسان صدق ونيك نام قوهاغه اثر نافع تفقدنده ايدم وعنفوان
شبابدن وايان تكليفدن اول وخطابده مواقف ومقاصد وملل وعمده وشرح عقايد
تفتازانى وجلال دوانى وبحر الكلام وفقه اكبر واصفهانى وملكوت كبى
كتابلرك سمعياتن برار ايدكتو مشق ايدم حالا آخر زمان واوان فتنه وبغيان
ووقت فساد وطغيان اولوب عوام خلق هراشند وكى نزمانى وعوعو كلاب
ملاحده وزنادقه صيت بلبلان نغمه سرايان بستان دلدن ترجيح ايدوب

باطلدر راضى وقايل اولمغين احقاق حق وابطال باطل ايچون وعموم فائده ايچون بو
جمارده نورك نجيد بر جاشنى جمع ايدوب وتفاسير وفتاوادن وعقايد شافيه‌دن
محلنه مناسب بولدوغمى ضم ايدوب تسويد اوراق اولندى اى دل قاسى نيچه بر
بو غفلت سنى دعوت ايدر خدا ورسول نعمت رايكان وبى منت رحمته
بهانه استر اول غافل اولمه سوديك بولنده حضرتك قولاغنده كرك اتفقم قول
بنده يه لطفك استمز ابليس بلمزم كه شهانه استر اول شمع قرار بودى قوتجه
كيده كوركه الكده راه وصول جان چراغنه شمعى آلداغه نه قدر ياشنه بولسيى در
افول منتظر عدركه حضرت الله جل شانه بو وسيله لوجهه اولان اعمال صاحبينه
ضم ايليوب يازقى اوقويانى ودكليانى يارلغايه وبو ايچون برفاتحه احسان
ايده‌نك فاتحه وخاتمه سين خير ايده وتشويقاً بر آيت جامعه وبر حديث جامع
مقدمه قلنوب اسمنه درر العقايد وغرر كل سابق وقايد دينلدى اى مؤمن
صادق ورى جليل موافق بلكل كه ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم
بان لهم الجنة مصداقنجه ودخى والله يدعو الى دار السلام طبقنجه ودخى
وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون وجزاء بما كانوا يعملون حكمنجه
حضرت الله بزى جنتنه دعوت ايدى بها سيجون امرنه اتباع ونهيندن امتناع
اتمكى تكليف ايدى اما بو معامله حقانيده اكثر ناس فما ربحت تجارتهم خسران
وزيان اتمكده در وبو بازارده ربح ثابت استين نقد اعمالنى قرآن محكنه
چالسون وذره خالصنى معيار سنت محمديه ايله وزن ايلسون كه بو مظمونه
بو ورد والعصر ان الانسان لفى خسر الا الذين امنوا وعملوا الصالحات وتواصوا
بالحق وتواصوا بالصبر يعنى جنس انسان عمر وعملنى سرمايه سندن زيان ايدر
الا دورت صفتى جمع ايدنلر دكلدر بكرز ياندن قوت تمدلر برقاشورد سولين

تصدیق ایدنلردر ایکنجی بنه عمل صالح اشلینلردر اوچنجسی بربرینه حق ایله وصیت
ونصیحت ایدنلردر تا حق یولدن آزمیه‌لر دوردنجیسی مراد نفسدن اویماقدن
ومعصیت لذتندن صبر ایدنلردر وطاعت آجیسنه ومجاهده زحمتنه وبلاء و
مصیبته صبر ایدنلردر بو دورت صفتی جمع ایدن ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم
واموالهم بان لهم الجنة اوزره حقله تجارت ایدیلر خسر وخذلاندن قورتولدیلر
شرح مسلمده ایدر قیامتك ایکی علامتی واردر بریسی معناء قرآن وعلم شریعتی تمام
بلمیان جاهل شیخ اتمکدر ایکنجسی شرع شریفی هواسنه اویدورن تقواسز عالمی مقتدی
اتمکدر بو معنایه دیمشلردر فساد کبیر عالم متهتك واکبر منه جاهل متنسك هما
فتنة العالمین کبیرة لمن بهما فی دینه متمسك عقاید شافعیه‌ده ایدر حتی که کوك سقفی
برآدمی کوکه اوچار یاخود صو اوستنده طیر اتده یورد کبی یورد ویاخود مغیباتدن
سویلر اما اهل سنت وجماعت مذهبنه مخالف بر ذاتده اعتقادی وحرکتی وار
یاخود بعضی طاعتی ترك ایدر یا بعضی معصیتی تجویز ایدر یا بعضی حرامی تحلیل ایدر
یا بعضی حلالی تحریم ایدر آنكله صحبت اتمکوز که عین شیطاندر وملحددر اکر
اولکمسه مرده‌سنه عبادت لازم دکل توحید وتوجه یتر دیرسه کافر ومستدرجدر
حق تعالی آنی ایمانی ضعیف اولانلر ایچون مسلط ایدر شویلکه بر نظرله احیاء
موتی یاخود اماتت احیا دخی اتسه بز کافردر که دجالك دخی استدراجله اماتت
واحیا اتمسی حدیث صحیح ایله ثابتدر حاصلی کلام انبیا واولیا ومحققین بیوردیلر که
لا یستطیع الوصول من ضیع الاصول یعنی اصل دین محمدی اولان اعتقاد وعملی
براغنلر حقه اولاشمغه کوجی یتمز قادر اولمازلر ظاهر طریق وصل طریق انبیا
وکتب وصوم وصلوة وحج وزکوة وجهاددر وباطنیسی ماتریدی واشعری
یولیدر هله بزم امام اعظم وماتریدی سلوکندن غیری صواب یول یوقدر

وحتی که کوکل اهل سنت اعتقادنده اولا کرآخر کتابده کلسه کرکدر وبدن امام
اعظمه بولنده اولدلر البته اکا حلاوت ذکر وطاعات ولذت مناجات و
اخلاق حمیده وسیر من عرف کشف اولنسه کرکدر اما شریعتسز اولان حلاوت
هوی وشهوة نفس کبی حلاوت وخیالیدر حلاوت دین دکلدر کمال دیمشلرکه
کشیده وجد وحالت آکسکلکی ضرر ویرمز اکر فضیلت علم واراسه زیرا عالم
ملحد اولمان مکر اصلنده سفیه اولوب نور علم ایله وهمی فرق اتمز اولا بس وحدی
کامل علمی وتقواسی ناقص اولان کندی کلیله شاه راه هدایتده یثبت الله الذین
امنوا بالقول الثابت اوزره ثبات بولمز زیرا اساس علم وتقوی محکم اولمایجه
شیطانك ادنا هواسیله اولان اوهن البیوت لبیت العنکبوت مضمونی اوزره
دین بناسی یقلور مکر وابتغوا الیه الوسیلة اوزره بر مؤمن کامل ایله مصاحب و
همراه اوله بس المؤمن باخیه حدیثی وسنشد عضدك باخیك آیت کریمه‌سی اوزره
صحبت صالح برکاتیله بناء قلبی مستحکم اولور الا بذکر الله تطمئن القلوب دولتنه
یتشور عمر سهروردی دخی بیوردیلر که تمام مشایخ اتفاق ایلدیلر ما جعل الله ولیا
الا علی شریعة محمد صلی الله علیه وسلم بس انسانك مادتلوسی اولدرکه مصالح اخرویه
سنی که علم وعملدر مرادات دنیویه‌سنی اوزرینه تقدیم ایده زیرا منافع آخرت خیر
وابقیدر ودنیوی ضرری دفع دن اول مضرت اخرویه‌سنی دفع اتمکه چالشه
زیرا ضرر اخروی اشد واقوی در حاصلی ایمان منجی صاحبی اولکشیدرکه دینی کامل
اوله بو معنایه حضرت صلی الله علیه وسلم جوامع کلمدن بر حدیث بیوردیکه احمد ومسلم
وابن داود ونسائی تمیم الداریدن وترمذی ابو هریره وابن عباسدن روایت ایتدیلر
سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم بیوردی ان الدین النصیحة لله ولکتابه ولرسوله
ولائمة المسلمین وعامتهم دین واسلام وایمان بحسب الحقیقه بردر اما

بحسب الله دين انقياده دوام حقده تذلل دن و نفسنی حساب اتمکدر که الکیس

من دان نفسه حدیثنده شراح اسلمها او اذلها او حاسبها دیمشلر پس معنا

حقده انقیاد و آنک رضاسیچون نفسنی ذلیل قلمق و نفسنک نفعن و ضررن

حساب اتمنک علامتی الله و رسولنه و کتابنه و سلاطین و خلقه خلوص و خیر

خواهلق و واعظلک و ناصح لکدر دلالت ایدر نصیحت بو موجز و مختصر لفظدر

اما معناسی چوق سننه جامعدر کلام عربده بر بویله لفظ جامع دخی یوقدر

پس مؤمنه لازم اولان بودرکه دنیا و آخرت سعادتنه وسیله اولان معنالری

جمع و احاطه ایدوب لفظنده نصیحتک محصل معناسی خالص و صافی و سلیم

و ظاهر و باطنی پاک و طاهر اولمقدر ظاهرندن و باطنندن غل و غش و حقد

و حسد و عداوت کتمکدر و هر حالده هر مخلوقه خیرخواه اولمقدر کلامک

تفصیلی پس کیشی اللهه نصح ایلمک و خالص اولمق اولدرکه اکا ایمان کتوره و حق

تعالی عز و جل ذاتنی کتاب مبین نده نیجه وصف و بیان ایدلسه اویله وصف

ایده ای مؤمن زنهار عقل ایله سلوک اولان عقل قاصر که اویوب حد قرآندن

تجاوز و عبودیت سنورندن تعدی اتمیه سین و کلامنده که قل هو الله احد الله

الصمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد بیورمشدر ذاتنی بو سوره

مظموننی اوزره صفات ثبوتیه و سلبیه سی ایله توحید ایده سین و شانی عظیمی

تنزیه ایده سین و لیس کمثله شیء اوزره حقک ذاتی مخلوقک ذاتنه و صفاتی مخلوقک

صفاتنه بکزمکدن و بالجمله وهم و عقل و خاطره کلن معنالردن و قصور و نقصان

و عجز و ضعف و احتیاجدن و نشرلکدن و زماندن و کیف و این و کمدن و

مکاندن تنزیه و تقدیس ایده سین و دخی هر نه امر ایدیسه قرانیندن و عدالتندن

و ضعفایه احساندن و مرحمتندن و شفقتندن و انسانیچون محبتندن و دین حقیچون

واهل دین حقیچون نصرتندن و دین دشمنلرینه لله عداوتندن و خصومتندن شرایط

معهوده شرعیه سی اوزره خدمت ایده سین و انمردیدوکین اتمکدن و آیت دیدوکی

ترک اتمکدن و الوکالته قومادوغنی آلماقدن و بیت الله کوکللری یقماقدن و الی آیاغی

و کوزی قولاغی و سائر عضولری شرعه مخالف کاره قوللنمقدن توبه و پرهیز

ایده سین و بالجمله نفس و شیطانه مخالفت ایده سین و اهل بدعت و ملحدلر ایله

خصومت و جدال ایده سین که اصحاب کرام رضی الله عنهم بری برلرینه رحما و ایکن

کفاره اشد ایدیلر و عبادتده قصور ایتدکدن حیا و عذر ایده سین و ریا و سمعه

و کذب و بهتاندن و مساوی و غمز و همز و لمزدن و دعوی و تکبردن زیاده حذر

و حجاب ایده سین و خلق دخی کل مؤمن اخوه اوزره جمله سین قرنداش بیلوب

بو بیولکه دعوت ایده سین و کاملل بیورمشلرکه دوریت کتابک معناسی بو معنالردر

تعظیم امر حق و منفعت مخلوقات حق و عالمه یک نظر و بی غرض اولمق و کملک ایدلمک

و حسد ایدنلره ایولک اتمکدر و ایوصا تواصا نماقدر ایکنجی قرآن کریمه نصح اتمکدر

یعنی سبحانه و تعالی نک کلامی ایدوکنه ایمان کتوردکدن صکره الفاظ و اوراق

و جلدنه و ظرفنه دخی رعایت ایده سین و تعظیم و تجوید لر اوقویه سین عجله ایله

ابطال مخرج و تخلیط کلام اتمیه سین بلکه یا معنالرینه فکر ایده سین یاخود اللهک

کلامیدر دیو حیا ایله اوقویه سین و حکمی ایله عمل اتمکه نیت ایده سین و ظاهر

قرآن کریمی ترک ایدوب هوای نفس و شیطان لرتاویل ایدن ملحدلری قهر اتمکه

و حکام انهایه سعی ایده سین که اونلر کلام اردینک خاو خاشاکیدر قطعلری لازمدر

اوچنجی رسولنه نصح اتمکدر رسوله نصح بودرکه آنک رسالتی انس و جنه و جمله

خلقه عام و شامل اولوب الی یوم القیمه باقی ایدوکنه اعتقاد ایده سین و دخی

آنک کتابی که قرآندر جمله کتبی و صحفی و ادیانی ناسخ اولوب بر نقطه سنه

ید باطله‌یه اویمکدن محفوظ ایدوکنه اعتقاد ایده‌سین و اول محبوب خدا حق جل
وعلادن هرنه کتوردیسه واحادیث شریفه‌دن هرنه بیوردیسه کوزک کوکلک
اکا ویره‌سین وآنی نصب عین ایده‌سین ومطلب اعلا بیله‌سین امرینه طوتوب نهیندن
قاچه‌سین ان تنصروا الله ینصرکم معناسی اوزره دین محمدینک تازه لکنه ورواج
وشهرت وشیوعنه سعی ایدوب اول محبوبک عاشقلرینه محبت ایدوب آنلر ایله غیرت
دینیه‌ده متفق ومتحد اوله‌سین آنی تغییره سعی ایدن ملحدلرک قهر وقمعنه مجد
اوله‌سین ونام شریفی هر کلدکجه صلوات ویرمک ایشتدکجه هرکسه فرض عین در
اصح اقوالده جمهور حنفیه وشافعیه بونک اوزرینه متفق لردر وانجق امام کرخیدن
بو روایت وارد رکه نقل حدیث اره سنده حضرتک ذکری اکثار اولنسه اول وقتده
بر مجلس ده بر کره صلوات کتورمک یتر آیت سجده بر مجلس ده مکرر اوقونسه
بر سجده کفایت ایتدوکی کبی دیمش پس ضرورت اولمدوغی محلده امام کرخی نکده
فرض عین اولماسنده خلافی یوقدر امام ابو اللیث مقدسی شرحنده صلوات فرض
کفایه در دیدوکنک اصلی نه ایدوکنه واصل اولمادم وروایت نادره ده دخی
کورمدم اولسه دخی صحیحی قیوب آنی یازمق نیچون دیلمدم وسنت غراسنه
خلوصله عزم وجزم ایده‌سین که آنک یولی قرآن یولی در و اکا طاعت حقه
طاعتدر اهدنا الصراط المستقیم دن صکره صراط الذین انعمت علیهم
بیورلدوغی ومن یطع الرسول فقد اطاع الله بیورلدوغی بوکا شاهد در
وحدیث شریف نقلنده یاخود استماعنده تأدب واحترام ایده‌سین واول
بحر علمک کلامنک غورینه ومنتهای مرادینه ایرشمدیکی عقل قاصرک اوزره
معنا ویرمیه‌سین ومحدثلر که آنک وکیللری وقائم مقاملری ومظهر لطف
کلاملری در آنلری دخی اکرام وتعظیم ایده‌سین وجمله خلق ایچنده آل رسوله

زیاده تعظیم وخدمت ایده‌سین زنهار وسوسهٔ شیطانه اویوب بن آنک
آل ایدوکنی نه بیله‌یم دیمیه‌سین که سلف بیورمشلر کیجه صاری دلبندلی بر یهودی
یی آل صانوب تعظیم واعزاز ایتسه شفاعت رسوله لایق اولور دیمشلر
وبو معنای ارباب کشوفدن بعضی کاملرک واقعه‌لری دخی وارد در پس شریعت
ظاهره حکم ایدر علامت سیادت معتبردر ورد لیل سیادت در عدم طرفه
اهتمال موهوم در عرفا ایدر آل رسولک شرفنه بو مرتبه دلیل یتر که مخصوص
اللهم خدمت ایچنده اولان عباداتده وعلی آل محمد دیوب ذکر ایتمک سنت دینی
اسلامدر وخارج صلاتده نه مرتبه تعظیم کرکدر بوندن معلوم اولسون
قل لا اسئلکم علیه اجرا الا المودة فی القربی تفسیرنده ایدر روز محشرده
حضرتک صلی الله علیه وسلم اول شفاعتی آنلرا احترام واکرام ایدن در وآندن
صکره اصحابه زیاده تعظیم ایده کر تفصیلی کلسه کرکدر ورسول الله صلی الله
علیه وسلم خلوص محبتنک دلیلی دوستلرینه محبتدر ودشمنلرینه غضب و
دیشنده بدعت بیدا ایدن ملحدلری آنک غیرتنه قهر ایتمکدر ودخی
ائمهٔ مسلمینه نصح ایتمکدر بو اولدر که پادشاهلره وکلاسنه آنلر سجادهٔ
شریعت محمدیه خادملری در دیو خلوصله اکرام ودعا ایده‌سین وحق
اولان امرلرینده اکثله ودلکله قادر دکولسک دعا ایله عون وصول
ونصرت ایده‌سین وهدایتله بقالرینه دعا ایده‌سین وبونلره دعا وکرم
لازمدر دیو خلقی فندره سین نجنک که سلاطین وحکام بعض احوالک
نهایتنه ایرشمدیکی عجله ایله خطا ایدرلر یاغفلت ایله سمت شرعک خلافنه
کیده‌لر لطفله ورفقله ویاخود مکتوبله یول بولدقچه ایدی دیوب اعلام
ایده‌سین که آنلره دوستلق بودر نه کرک دیمک بونلره دشمانلق در

ودين اسلام بناسنك كوسكو سيدر ديو تصريح ايتمشلردر وهم سلاطين نصح
ناصح دكلمك ايله معمر ومسعود اولورلر زيرا تعظيم قرآن وحديث باعث طول
عمر ودولتدر اكر سلاطين ووزرا ايلر شفاها سويلشورسه آنوكلر تنها اولوب
ديه كه وجودكز عالمه روح وباعث امن وصفا وفتوحدر ودفع كسر وجروحدر
فلان مصلحتده خجيله الله ورسولي سزدن تقيد استر ديه اكر يازمقله اولورسه
سزي سوررم وقلب رسوله وقلب قطبه دخولكزي استرم اما فلان عملده اهمال
اولنورسه قورقورم قلب محمدي دن طشره بولنه بلكه آني اغضاب ايده سين و
اوزريكزده حق الله وياحق عبد قالوب حشرده مسئول اولهسز وياخود
دنياده بعض مظلومك سحر دعاسنه راست كلهسز وبلكه آنك بد دعاسي بزم
خير دعامزه غلبه ايده ديو تخويف اولنه وپادشاهلري ذم ايدنلري وآنلاره
سوكنلري منع ودفع ايده سين وخلقي سلاطينه محب ومخلص ومطيع ومنقاد ايتمكه
چالشه سين ويالان شعر وقصيده ايله سلاطيني مدح ايدوب آنلري عجب وكبره
دوشوروب عيبلرينه اعما ايتميه سن كه بو عمل آنلره دوستلق صورتنده عظيم دشمنلكدر
بلكه شعرلرنده رضاء الله ورسولي قتنده محبوب اولوب سعادتلري ارتاجق يولي
كوسترسين وضررلي يولي ودفع ضررك يولني دخي كوسترسين وبش وقتده
تيقظلرينه دعا ايده سنكه حضورله نماز قلدوغك آنك وجودي بركاتيدر
روايتدركه حرث بن هشام حضرت عمر رضي الله عنه زماننده واعظ ايدي بر كون
حضرت عمره ديدي كه يا عمر سنك هر مسلمان اوزرنده حقك در كه سكا نصح
وخلوص ودعا ايده لر وسنك آنلرك اوزرنده اولان نعمتنك شكرني ادا ايده لر
اما خلقك دخي سنك اوزركده حقلري واردر سكا دخي لازمدر كه عيال الله
اولان فقرايه خلوص ايدوب آنلرك دين ودنيالريني ضرردن صاقنه سين

زيرا جناب عزت سكا بر عظيم يوك يوكلتمشدر كه طاغلر كوترمز سجاده لرنك
ومقامك حضرت رسولكدر انكا يوكلتي انا سنلقي عليك قولا ثقيلا يوكي حالا
سنك اوزرنده كه يوكلندي پس خذ منك اللهكه ظل الله سين ونائب حق سين
اسود واحمرك امور ومصالحني التزام ايتمش سككدر پس ظاهرك ده وسركده الله دن
قورق وقرآنله اعتصام وسنتله تمسك ايله ودخي تفكر ايله كه حضرت عليه السلام
كلكم راع وكلكم مسئول عن رعيته وكل راع مسئول عن رعيته وكل
مؤمن مسئول عن امانته بيورمشدر وجناب حق قرآن كريمده ولا تتبع
الهوى فيضلك عن سبيل الله بيوردي وبر كون حضرت عمره سهل بن عمرو
وعظنده ديدي كه هر كيم بار سلطنت التنه كيره اختياري ايله بلاء عظيمي تحمل ايتمش
اولور يا عمر اكر مآل عاقبة الامري فكر ايدر سك سكا حضور حرامدر اكر تفكر
ايتمز سك نه دنياده بقاء دولت ونه آخرتده راحت بولورسين سكا فرض عين
دركه ايل ايچون بي راحت وبي قرار اولهسين بيدكلك ايتمك فقراني حراست ايدوب كلك
حقيدر حراست ايتمز سك يدوكلك حلال دكلدر حضورسزلقي اختيار ايتميجه
خلق سايه كده راحت اولمز كه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم وسائر انبيا
راحت خلق ايچون غم اختيار ايتديلر بيت اكر با غيرتي پير در يا غني اكرني غيرتي
نامرد باشي . يا عمر اكر مست الا يشدر دنيا . وبحمود تخيلات صفوا وبيضا اولوب
زاويه خمولده كزلنوب . ونيه مسياخود قاضي يه اصمرلدم ديلورسه آنلرك
جرم وخطاسي لرسينه عتاب بلكه عقابه متوجه اولور . رعايايي قايرمامق خزينه
دريايه صاچمقدر . زيرا خزينه نك كوكي رعايادر عشوربينه وكلاد عشرلك
وارين بوعشي آلورسه محصول ايامنده عشري قنده آلورسين كه خزينه يه كلمه
الدنيا مع القائم لا مع النائم والدولة تقوم بالكفر لا بالظلم بيت

الا تا نخسبی بغفلت که نوم حرامست بر چشم سالار قوم ٭ حضرت عمر رض بو نصح
دن حظ ایدوب اقدر رحمت اشوله اول مؤمنه که بکا عیبمی آرمغان کتوره و
قیامت رسوایلغندن بنی قورتاره دیدی ٭ بو بیت جد بزرکوارکز سلطان
سلیمان علیه انواع الفضل والغفران حضرتلرینکدر بیت این سفر کردن واین
سرو سامانی و ماه بهر جمعیت دلهاست پریشانی ما حکایت اولنور که منصور
دوانقی حجه واردوغی سنه ده ماه امکه کعبه ده ساکن ایدی کیجه نك
آخرنده کمسه دویمادین دارالندوه دن چقوب مطافه کلوردی طوافین تمام
ایدوب نمازین قلدقدن صکره ینه مقرینه رجوع ایدردی آندن صکره مؤذنلر
کلوب کندویه سلام ویررلردی واذانلر اوقنوب اقامت صلوة اولنوردی
کندی دخی جماعتله نمازه چقاردی بر کیجه ینه عادتی اوزره چیقوب طواف
باشلدوغی کبی ملتزم یاننده ایشتدی که بر کمسنه طوروب یارب یر یوزنده
اولان بغی وفسادك ظهورندن و حقله اهل حق اراسنده حائل اولان ظلم
وطمعدن سکا شکایت ایدرم دیوب مناجات ایدر منصور سرعت ایدوب
ایلرو واردی نه دیدیکنی ایسه بالتمام اشتدی وطوافین تمام ایدوب مسجد
شریفك بر جانبنه چکلدی واول کمسنه بولوب کتورمکه آدملر صالوب کندی
خلوتنده کندی اول کشی بولوب کل سنی خلیفه استیور دیو اول دخی طوروب
ایکی رکعت نماز قلدی وحجر اسودی اوپدی آندن منصورك آدمسنك
اوکنده دوشوب کلدی منصوره سلام ویردی منصور ایتدی نه در بو سندن
اشتدکم سوزلرکه قولاغمی طولدردی قلبمه غم و پریشانلق واضطراب ویردك
اول کشی ایتدی یا امیر المؤمنین امان ویریرسك احوال عالمدن سنی خبردار
ایده یم دیدی منصور امان ویردم دیدی اول کشی کوش ایدلر دیکلوسك

سویلیم والا سندن اللهك قدر تیلدکن لنوم بنی کورمزسین دیدی حاصلی
هرنه دیدی ایسه منصور اویله اولسون دیدی همان سویله دیدی اول کشی ایدی
شول دورنکه طمع دخول ایدوب حقله اهل حق اراسنده حائل اولوب وظهور ایدن
بغی وفساد اصلاحته مانع اولان سن سین دیدی منصور بکا طمع نیجه دخول
ایدر که الصفرا والبیضا بنم خزینه مده حاضردر استدکمی اتمکه بکا مانع کیمدر نه دن طمعکار
اولورم دیدی اول کشی ایتدی سکا کبر وغفلت بر کمسنه یه کیرمشدر که حق سنی
مؤمنلرك نفوس واموالنه والی وامین اتمش ایکن مصالح مسلمین ده اهمال اوزره
جمع ماله مشغول اولوب خلقله ارالکده طین وحجردن حجاب وخشب وحدیددن
ابواب دوزدسین واعوانك ظلم واشرار درکه احسان مراد اسلک عون اتمزلر
ظلم مراد اسلک نصیحت اتمزلر هر برینی ناس اوزره تسلیط اتدك وامر اتدك که خلوتکه
اول ظلمه دن غیری کمسه کیرمیه قبوکه بر مظلوم کلسه عنفله شکایت میدان اتدن سوررلر
قبوکدن کوسته وعریان وزرادیدرلری بساط عیش وعشرت ومسند نازو
نعمت اوزره تقلب ایدرسن اول رعایت احوال رعیت ایچون امنا وامرا دیدکلرکسه
استمدکلری سوزلری سکا اولشمقدن مانع ومرادلرینه اویمیانی بکلوك وحالملوك
محروم ملغنه چالشورلر دولته ورعایایه نافع دخی اولسه لر ظلم ایدوب بر مقدارین
کندیلره ویرمدوکیچون عزلنه چالشورلر وعالمك نظامنه ودینه ودولته
لازم اولان احوالده خلیفه کن لنوب اهمال ایدنجه بونتیلسك کرك بس بو احوال
بین الناس بو احوال مشتهر اولیجق خلق آنلردن قورقوب شرلرین دفع ایچون
پشکش وهدایا نامنه رشوتلر ویرمکه باشلرلر ظاهر رشوته هدیه وارمغان
دیمکله حلال اولماز خنزیر اتنه قویون اتی دیمك کبی در واول مقربلرکه مدار اقیلان
لر ایسه کندی متصرفات اموالك اولان عاملرکه درکه اخذ مال رعیت ایچون

رشوتله قبوللرینه مراجعت ایدرلر و رعایانك اغنیاسی دخی فقراسی اوزرینه
استیلا ایچون عمالله متفق اولورلر پس فتنه و فساد بری بیرینه مستتبع اولوب
بلاد و عباد اوزرینه ظلم ازدیاد اوزره اولوب بر مظلوم قرشوکه کلوب فریاد
ایلسه دخی کیملر سوکرکز کندولك کوردسین قلبك ایله آجیمازسین اکر ندر اصلی
دیسك ادبسزدر حقندن کلدك دیرلر اشته ممالك اسلامیه ده مظالم بو مرتبه
یه وارمغله بنیان دین و دولت و قواعد ملك و ملتده نقدر استحکام قالسه
کرکدر بو سیاحتمده چین ولایتنه وارمشدم مکر پادشاهلری صاغر اولمش
مظلوملرك ایشیتمکدن قالدم دیو اغلار ایمش بعده الحمد لله کوزلرم کورر
دیو امر ایلدی که شهر و بازارلرده ندا ایده لر هر کیمکه مظلوم و داده خواهدر
قرمزی لباس کیه لر آنلردن غیری کمسه لر قرمزی لباس کیمیه لر تا که شکایتی
اهلی معلوم اولدر شکایتلری دکلیوب ظالملرك حقلرندن کلسین اول پادشاه
هر کون بر فیله بنوب خلقه نظر ایدردی هر کیمی قرمزی لباس ایله کورسه چاغردوب
حقنی ظلم ایدندن آلی ویرردی بعده اول کمسه منصوره ایتدی یا مسکین
بر کافرك کافرلر اوزرینه اندوکی مرحمت سنك اهل اسلام اوزرینه اولان
مرحمتکدن غالب اوله مؤمن و ابن عم رسول الله ایکن سین بو انصافی دردیکه
وجمع مال اوجه فکرله اولور اولاد دم وار دیو ایسك آنی برادن مطعم و ملبسین
تدارك اندوکی کوزه طوتلی حالا در قضا و قدره ایمانك واردر آنلری بسلین نعمت
حق در بابانمی دکلدر اکر قواعد سلطنت ایچون لازمدر دیو ایسك خدا
دولت ویرنجه الجدسی بیله کلور و ویرمینجه حافظ دخی کیدر لشکر قضا جند بلا
متوجه اولدقده تؤتی الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء حالتی ظهور ایدر
و اکر اعلاء مرتبه ایچون لازمدر دیو ایسك سلطنتدن زیاده مقام ایرمك

مقدر ایسه صلاح و عدالله میسر اولور سن چشمه دولت مادین حق اولنجه امرینه
طوتسك هر مرادك خود شکال ویرردی وشویله بیلکه تحت تصرفکده اولان
طائفه دن بر ینه نقدر خشم ایسك قتلدن غیریه قادر دکولسن اما حق تعالی
وجل عالم الخفایا فی الامور یعلم خائنة الاعین وما تخفی الصدور در
عاصی یه عذابلتسه قودرکات جهنمده عذاب الیمله عذاب اتمکه قادردر پس
روز حشرده حضور حقده تاج خلافتنده دور و تخت و بخت سلطنتدن
مهجور بموقف سؤالده اندامو که لرزه دوشرسه طوردوغك زماندن تحمل
ایله باش قوتارسن دیدکده همان منصورك یاشی روان اولماغه باشلدی
یا بنم حالم نیجه اولور نه چاره قلیم بو امانتك عهده سندن نیجه کلیم هر کیمه
امانتنه اعتقاد اتدم ایسه عاقبت اوضاع و حرکاتی شرعه مخالف بولدم
دیدی اوکشی ایتدی یا امیر المؤمنین علیك بالائمة الاعلام منصور ایتدی
آنلر کیملردر ایتدی علملریله عامل و لایلنه غرض عالملردر منصور ایتدی آنلری نیجه
استخدام ایده یم آنلر بندن قاچدیلر اول ایتدی نعم سندن قاچدیلر بنی دخی کندی
یولنجه و طریقنجه قوللانه نظمده مشترك ایده دیو خوف اتدیلر شویله یرسن اوبیت
انصاف و معدلتی فتح ایدوب بو باب و حجابی رفع اتمکله صیت عدالتك یوزینه
شامل و اقصای روی زمینه واصل اولدر بن کفیل اولیم آنلر استانکه کلوب امور
سلطنتکده حسن تدبیرلریله معاونت ایده لر دیدی بو حالده ایکی مؤذنلر سرای
اوکنه کلوب عادتلری اوزره السلام علیك یا امیر المؤمنین دیدیلر منصور
دار الندوه دن چیقوب حرمه کلدی نماز قلدقدنصکره اول عزیزی استدیلر
بولامادیلر عظیم تهدید اتدکده ارایوب مطافده بولدیلر دعوت اتدیلر
واردی کلمزسك بزی هلاك ایدر دیدیلر ایتدی حاشا که اول سنی قتله قادر اوله

دیو قوینده‌ن بر کاغد چقاردی قورقان آدمه ویردی بونی قوینکزه قو
اصلا ضرر کورمزسین بو کاغده دعای فرج دیرلر دیدی الله سبحانه و تعالی
بونی سعادتلی قوللرینه نصیب ایده صباح و اخشامده بو دعایی اوقویانک
دعاسی مستجاب اولور و عمری آرتر و هر مرادی میسر اولور و دشمنلرینه غالب
اولور دیدی اول آدم ایدی لطف ایله بو کره اوقی نفسکدن الایم دیدی
اولدخی اوقودی که اول دعاء شریف بودر بسم الله الرحمن الرحیم
اللهم کما لطفت دون اللطفاء وعلوت بعظمتك على العظماء وعلمت ما تحت
ارضك كعلمك ما فوق عرشك وكانت وساوس الصدور كالعلانية عندك
وعلانية القول كالسر في علمك وانقاد كل شيء لعظمتك وخضع كل ذي سلطان
لسلطانك وصار امر الدنيا والآخرة كله بيدك اجعل لي من كل هم امسيت
فيه فرجا ومخرجا اللهم ان عفوك عن ذنوبي وتجاوزك عن خطيئتي
وسترك على قبيح عملي اطمعني ان اسألك ما لا استوجبه منك فصرت ادعوك
آمنا واسألك مستأنسا وانك لمحسن الي واني لمسيء الى نفسي فيما بيني وبينك
تتودد الي بالنعم واتبغض اليك بالمعاصي ولكن الثقة بك حملتني على الجرأة
عليك فجد بفضلك واحسانك علي انك انت التواب الرحيم منصورك آدمی
ایدر بو دعایی اوقیوب ورقه‌یی الوب قوینمه قودم طوردم بوب خلیفه‌نک
آدملری تین کل خبر ویردی بو بری بری اوزرینه کلورلردی هله حضورینه کلدم
کوردم غضبندن آتش اولمش همان بنی کورجک غضبی ساکن اولوب تبسم
ایتدی سحرمی بلورسن سنی کوره‌جک یره ودلور دخی اولدم دیدی بن دخی قصه‌یی
سویلدم ورقه‌یی استدی الله صوندم آلدی و شول قدر اغلدی که صقالی اصلاندی
اندن باشن قالدیروب اول کیشی کیم ایدوکن بیلورمیسین دیدی بلمزم دیدم

اول حضرت علیه السلام ایدی بکا تنبیه ایچون کلدی دیدی بعده منصورک اول
آدمی سنه اون بیک درهم عطا ایتدی **فصل في معرفة الايمان والاسلام**
معلوم اوله که ابن همام مسایره‌ده ایدر ایمان آنجق قلبیله تصدیقدر ماتریدی
و جمهور اشاعره قتنده قول مختار بودر و شرح عقائده و غیر کتبده ایدر
لکن بعض اشاعره‌نک اعمالی ایمانده ادخال ایتمه‌سی حقیقت اوزره کلمدی
ایمان منجی و کمال ایمان مراددر والا مذهب خوارجه میل و تارك عملی
تکفیر ایتمک لازم اولور حاصلی قول معتبر بودر ایمان آنجق تصدیقدر
یعنی قلبك قبول و اذعان ایتمسیدر بالضروره دین محمددن ایدوکی بلدوکی
نسنه‌لره علیکم بایمان العجایز طبقنجه جمله خلق آنی بیلر نظر و استدلاله
احتیاجسز وحدانیتی کبی و نبوت و بعث و جزا کبی و فرایضک فرضیتنه
ایمان کبی کرك عملی فرض اوله صلوة و سائر مفروضات کبی کرکسه ترکی فرض اولنلر
حرام اوله و غیری خمر و زنا و ربا و سائر محرمات کبی و ایمان اجمالی کافیدر
اجمالا ملاحظه اولان محلده ملائکه‌یه و کتبه و رسله ایمان کبی و ایمان
تفصیلی شرطدر تفصیلا ملاحظه اولان یرلرده جبرائیله و میکائیله
موسی‌یه و عیسی‌یه علیهم السلام و توریته و انجیله ایمان کتورمك کبی شونلر
ایمان تفصیلی جنسندن اولان انواع و افراددن بر معیننه نسنه‌یه ایمان
کتورمسه یا انکار ایتسه کافر اولور اما ایمان تصدیقدر طاعتلر بیله
اولدوغی حالده دیمك خوارج قولیدر آنلر کبی کناه ایله عمل ایدنی تکفیر
ایدرلر زیرا عمل ایماندن جزء اولیجق جزء ماهیت منتفی اولیجق کلیسی
منتفی اولور لیس آنلر قتنده دنیوی جمله کبایردر **في قبول الايمان الزيادة
والنقصان** معلوم اوله که ماتریدیلرك الايمان لا يزيد ولا ينقص

بوردر قلر ایمانك زیاده ونقصان اولمدوغنی اقتضا ایدوب زادتهم
ایمانا آیتی ایمانك ازدیاد وانتقاصنی استدعا ایدوب تناقص کورنمکین
بو محلده محقق لر دیمشلر که زیاده لك معناسی آیت کریمه یا مؤمن به اولان
اعمالك ازدیادی اعتباری ایله اولور یعنی هر حکم جدید نازل اولدقجه ازدیاد
تصدیق اعتباریله اولور یاخود تجدید شهادت اعتباریله اولور که حضرت صلی الله
علیه وسلم جددوا ایمانکم بیوردقلرنده کیف تجدد یا رسول الله دیدیلر
اکثروا من قول لا اله الا الله دیو بیوردی یاخود زیاده اولمقدن مراد زیاده
علم ومعرفت اولور تجدید شهادتك ایسه کثرتی مستحبدر علم یقینك ایسه مراتبی
متعدده سی واردر آمنت بالله دعاسنی تکرار اوقودقجه یا کلمه توحیدی
اکثار ایتدکجه نور یقین زیاده اولوب اوهام وشکوکدن قلب طاهر اولور
الا بذکر الله تطمئن القلوب آیتی ودخی ان القلوب لتصدأ کما یصدأ
الحدید قالوا وما جلاؤها قال کثرة ذکر الله حدیثی بوکا شاهددر آنوکیچون
اذکروا الله ذکرا کثیرا آیتنده مفسرین بقلوبکم دیمشلر منتها وعاقبتلر
تفسیر ایتمشلردر بو حدیث شریفده در که انبیا یقینی ایله اولیا یقینی واولیا یقینی
ایله عوام یقینی بر می کلدر بونلرك مراتبی بر اولمادوغنه مرتبه تقوی دخی
بر اولمدقلرینه شاهددر انا اعلمکم بالله واتقاکم حدیثی بو مضموندر اکر
بو وجوه دن بری ایله توجیه اولنماسه آیتك معناسی بر آدم اصل ایمانده زیاده
اولور دیمك اولور بو حکم دن زیاده اولمیان ناقص ایدوکنه حکم لازم کلور
بو حکم ایسه خطادر اما سجاوندی سوره انفال تفسیرنده ایدر که کنه مسئله
بودر که خلقك بری برینه حکم ایتدوکنه کوره ظاهر ایمان بردر آزلق چوقلق
اعتباری یوقدر اما الله سبحانه وتعالی قتنده اولان ایمان امور معنویه وخفیه

مطلب [illegible] الذکر

دندر بو تقدیرجه متفاوت اولور دیو بیوردر یینه سجاوندی سوره آل عمرانده
زادهم ایمانا آیتنده ایدر که ازدیاد ایمان حقنده ظاهر آیت متروکدر زیرا
ایمانا نکره در آنلر ایچون بر جدید ایمان ایسه حادث اولمدی وبر ایمان بربولك
جماعته تقسیم وتوزیع اولمقده قابل دکلدر وزیاده ایسه یا مساحه ده یا مدتده
یا عدد ده اولور مساحه اجسامده اولور ایمان ایسه جسم دکلدر ومدتله
مقید دخی اولمز زیرا ایمان ممتد ودایم ومستمردر عدد دخی ممکن دکلدر
زیرا هر کشی ایچون بر ایماندن زیاده اولمامق پس بو محلده مخلص بودر که ایمانك
حکمی قولده واصلده اعتقادده زیاده اولمز اما مؤمنك یقینی ومعرفت و
طمأنینت وحلاوتی جهتندن تفاوتی بی حددر اما نقصان ایمانه ذاهب
اولان بغیر دلیل ناقص سویلر ابن مبارکك حضرتلری ایدر بن وجودمده ایمانك
تزایدینی بولورم نقصاننی بولمزم فقیر ایدرم که زادتهم ایمانا معناسی
ذکر اولنان وجهلر تأویل اولنه ایسه آیت کریمه ده اولان زیاده تصدیق واقرار
وعملك مجموعندن عبارت اولان کمال ایمانه صرف اولنور معنای آیت کمال
ایمانله متصف اولان مؤمنین اوزرلرینه قرائت اولنان آیات وبیناتی اوقنسه ایمانلرینی
وجه مذکور اوزره زیاده ایدر دیمکدر یعنی آیاتده اولان اوامره امتثال
واحکامه انقیاد وموجبلریله عملی زیاده ایدر دیمك اولور ولا یزید ولا
ینقص فحواسی اوزره زیاد وناقص اولمیان باشقه تصدیق دردیمکدر
پس نقص وازدیاد ثمرات ایمان اولان عباداته صرف اولنور تصدیق آیتی
واکثر دیمك اولی کوریلور مؤمنك حاللرندن خود معلومدر که نصوصی ایشتدکجه
مجاهده سی آرتر والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا واعبد ربك حتی
یأتیك الیقین بو مضموندندر

في بيان الامن واليأس وايمان اليأس

معلوم اولاکه امن و یأس ایکیسی ده کفردر نص قرآنله و دخی وجود ایمانک دلیلی
ولازمی مؤمن خوف ورجا آراسنده اولوب ایکیسنی جمع ایتمکدر لکن کبایرده توبه
اتدیسه رجاسی غالب گرک کدر دیمشلر **بحر ده** قاپیماسون دیو دوجانبندن
رحیمم عاصیم . بنده سن خوف ورجا زنجیری ایله باغلن . **ایمان بأس**
باء موحده ایله دوکر یاء تحتانیه ایله مثنات ایمان یأس معناسنه قریب در
شرکم بو زیده مسطوردر یعنی عمر آخره ایرعب حیاتدن رجاسی منقطع اولوب
آخرتده مبتلا اولاجاغی عذابی مشاهده اتدوکی حالده اولان ایمان مقبول دکلدر
بیت وما ایمان شخص حال یأس . بمقبول لفقد الامتثال . بیتنده دیمشلردر
ایمان یأس مقبول دکلدر زیرا بو حالده ایمان وامتثالی اختیار صحیح ایلدر
دکلدر زیرا چونکه موتندن اول عذاب آخرتی معاینه اتدی وجهنمده یرینی
کوردی آنوکیچون اول دمده مسلمان اولدی که حضرت صلی الله علیه وسلم
بیوردی ان العبد لن یموت حتی یری موضعه فی الجنة والنار خلاف
توبۀ یأسك که مقبولدر زیرا ایمانی اولدن مقرردر اهل بخارانك
اکثر علماسی بوکا ذاهبلردر که توبۀ یأس مقبولدر زیرا رجا باقی در
وندم صحیح در و بعده دخی عزم اتمکه ممکن در یعنی خدای تعالی موته متصل
اولان شرکی یارلغامز یعنی غرغره ونزع دمنده کی ایمان قبول اولمان
امّا اول دمده گناهدن توبه قبول اولور زیرا کافر حالت یأس دن اول
عارف بالله دکلدر بلکه براجنبیدر که ایمان وعرفانه هنوز باشلادی
امّا توبه یه محتاج اولان مؤمن فاسق اولکی ایمانه اوزره در و عارف
باللهدر حالی بقادر حالت بقا اسهلدر نهایت عماد توبۀ تخریب ایتمشدی
ینه عمارت ایلسون که کلام حق دربیورر انما التوبة علی الله للذین یعملون

مطلقا توبۀ یأس مقبولدر

السوء بجهالة ثم یتوبون من قریب فاولئك یتوب الله علیهم وکان الله
علیما حکیما ولیست التوبة للذین یعملون السیئات حتی اذا حضر احدهم
الموت قال انی تبت الآن ولا الذین یموتون وهم کفار اولئك اعتدنا لهم
عذابا الیما . قرطبی ایدر قریبدن مراد ملائکه موتی کورمزدن اول دیمکدر
دخی کشی نفسنده غالب ایکن ایمان کتورمك کرکدر تا ایمان قبول اوله دیمکدر
بیضاوی ده قریبدن مراد موت حاضر اولمدین دیمکدردر و تفسیر
کبیرده ولیست التوبة عبارتنده بیوردکه بر کمسنه که موت حاضر اوله
وموتك احوالن کوره توبه سی قبول اولماز کشافك دخی مفهومی بودر
وکشافده اثناء کلامده دیرکه ولا الذین عبارتی یعملون السیئات ه معطوفدر
پس حضور موته دك توبه سین تأخیر ایدنلری کفر اوزره وفات ایدنلر
ایله توبه لری مقبول اولمامقده تسویه ایلدی زیرا ایکیسی ده تکلیف و
اختیار زمانندن چقمشدر و دخی حضور موت اوّل احوال آخرتدر
انتهی **بیضاوی** ایدر آیت کریمه ده فسقه وکفاردن حضور
موته دك توبه تأخیر ایدن ایله کفر اوزره وفات ایدنی توبه لری
مقبول اولمامقده تسویه اتدی اول حالده توبه یه اعتبار اولنمامقده
مبالغه ایچون کانه بونلرك توبه سی وآنلرك عدم توبه سی برابردر
دیمکدر انتهی بو محلده بزازیه نك کتب مشهوره دن زیاده جله
الفاظ کفر اولنده تفصیلی وارددر و آخر کلامی بودرکه وهو الذی یقبل
التوبة عن عباده ویعفوا عن السیئات آیت کریمه سنك اطلاقی
دلالت ایدرکه مؤمن دن واقع اولان توبۀ یأس مقبولدر یعنی حیاتدن
نومید اولدقده وموتی مقرر بلدکده وبعض اهوال موت ظاهر اولدقده

مؤمن عاصی کناهدن توبه ایتسه توبه سی قبولدر بو معنایی فتاوی فصولده
وجامع الفتاوی ده تفلیل ایدوکه توبهٔ یأس مقبولدر زیرا مؤمن
اصلندن عارف بالله در پس اولدیغی اشناده توبه سی قبولدر اما ایمان
یأس مقبول دکلدر زیرا کافرده اولدن معرفت الله یوغیدی پس اول
ایمان تصدیق اختیاری دکلدر بلکه فلم یك ینفعهم ایمانهم لما رأوا بأسنا
اوزره اضطراریدر دیمان محشر بیله وار یوب جهنمی کورمك کبی بو معنادر
آنوکیچون قبول اولماز زیرا معرفت اختیاریه سز ایمان اولماز زیرا اختیار
ایسه تکلیف زماننده اولور پس اسباب موتی کورب اولمجکنه شبهه سی
قالمدوغی زمانده معصیتدن توبه اتمك صحیحدر کفردن توبه اتمك صحیح
دکلدر قول معتبر بودر وخلاصه ده دخی کفردن غیری ذنوبدن یأس زماننده
توبه اتمك مقبول ایدوکی قول مختار دیو تصریح اولنمشدر مخزنده ایدر
توبهٔ یأس مقبولدر ایمان یأس دکلدر زیرا کافر اصلنده عارف دکولدر
بلکه ایمان وعرفانه هنوز باشلدی اما فاسق عارفدر پس آنك حالی
بقا حالیدر جامع الفتاویده دخی بویلهدر وایمان اجمالی امام کردری
یازدوغی اوزره وعامهٔ ائمهٔ بخارانك افتا اتدوکی اوزره بودر
امنت بالله وبما جاء من عند الله علی مراد الله وامنت برسول الله وبما
جاء من عند رسول الله علی مراد رسول الله صلی الله علیه وسلم وتبرأت
عن جحد الله وجحد رسول الله والجاحد عن قول الله عز وجل وقول رسول
الله صلی الله علیه وسلم قبلت دین الاسلام وما فیه وتبرأت عن الادیان
الباطلة وما فیها انتهی اما خزانة المفتیین ده کتاب السیرده ایدر
مختصر ایمان بودر ما امرنی الله به قبلته وما نهانی عنه انتهیت عنه

معتقداً بالقلب پس هر کیم قلبله معتقد اولدوغی حالده بویله دیسه جمله یه
ایمانی صحیح اولور مذهب اهل سنت وجماعت بودر دیو انتهی بو معنا
اوزره مطولات کلامیه ده وفتاویده مسطوردر که مکلفه ایمان تفصیلی
واجب دکلدر زیرا احکام وشرایع مقدما حق جل وعلا طرفندن تدریجله
نازل اولمشدی اصحاب دخی مقدما ایشیدوب وایشیدجکلرنه اجمالا
ایمان وانقیاده عزیمتلری مقرر ایدی وهر حکم ظاهر اولدیجه آنك حقنده
دخی باشقه ایمان کتورمشلر ایدی اما بو جملهٔ جامع اولان تصدیق اجمالی
معنای واحد اولدوغی ایچون بنه زیاده وناقص دینلمز نهایت تفصیل
واجمال دینلور ایمان المقلد اهل سنت قتنده مقلدك ایمانی صحیحدر
مقبولدر پس شول کمسنه نك که صانع بیچونی اثبات اتمکده وتوحیدنده
افاق وانفسدن برهان ایله دلیلی اولمایه یعنی اثردن مؤثره استدلال
ایدوب اول استدلالله حضرت حقك وجود ووحدانیتنی اثبات اتمیه
بلکه غیریدن استماع ایله تقلید ایدوب مؤمن اوله آنك ایمانی صحیحدر
زیرا تصدیقك وجودی مقرردر اول مقلد اعتقادی وسائر طاعاتی
ایله الله سبحانه وتعالی یه مؤمندر نهایت معرفت صانعده استدلال
ایده جك اشیاء عالمده طولی ایکن استدلال اتمدوکی ایچون عاصی ومحروم
اولور رب کریم استرسه استدلالده اهمال اتدوکی موجبنجه باعشلر
استرسه استحقاقی قدر عذاب ایدر هله ایمانی مقبولدر عذاب دخی اولسه
جهنمده باقی قالماز عاقبت بنه جنته کیدر بو معنایه ابو حنیفه رحمه
وشافعی ومالك واحمد متفق لردر خلاف معتزله نك که قول مادامکه
صانعی وصانعنك توحیدنی استدلال ایله ودلالت عقل ایله بیلمیه

وشبهه سی حل اولنجیه دك استثنا لازمه سی ایمانیه مؤمن اولمان دیولر
ومؤمنه انا مؤمن حقا دیمك صحیح در وانا مؤمن ان شاء الله دیمك
لایق دکلدر که اصل ایمانده اشتباهی موهمدر مثلا ان شاء الله دیمکله
یا خود اکر خدا خواهد یا خود اکر الله استرسه دیمکله استثنا اکرکمکده در
زیرا بو عبارتلر ایمانده شك ایما ایدر شکله تصدیق جمع اولمان خصوصا
ان شاء الله لفظی بو ایهامدن قطع نظر همان شك ایتمکدر دیمشلر
دخی وار حتی آمنت بالله ان شاء الله دیسه بویله دیان کمسنه اکر کافر
ایسه بو استثنا ایله اولان آمنت ایله ایمانه کلمش اولماز بلکه بشر کفریله
قالور دیمشلر اکر بونی دیان مؤمن ایسه عین تحقیق اولان ایمانده ایو
تشکیکیته کوتورمك مناسب دکلدر امام شافعی رح ایدر مؤمن ان شاء الله
دیمك عاقبتنه کوره در خوف عاقبتدن ناشیدر پس ان شاء الله دیمك
جائزدر دیر امام اعظم رح بیوردیکه اولکسنی عند الخلق وعند نفسه
وعند الله بحسب النص مسلماندر واما باعتبار العاقبة عند الله یعنی علم الله
ده نیجه ایدوکی کوجه بلنمز اولقدر بلوروز که حضرت جواد وکریم ویردوکی
نعمتی المان بو معنای حسن ظنمزدر وار حسن ظن دخی ایمانندر حقده سوء ظن
ایتمك خطادر الظانین بالله ظن السوء علیهم دائرة السوء بیورلمشدر
پس حسن ظنمزی اظهار ایچون انا مؤمن حقا دیمك کرکدر استثنا سوء ظن
ایهام ایدر سوء ظن حرامدر حرامه باعث اولان دخی حرامدر خصوصا
انا عند ظن عبدی بی یجدنی علی ما ظن بی حدیث صحیح در پس سوء
ظنلر مطلوبك خلافنی بولمق خوفی واردر وایمانده توقیت دخی جائز
دکلدر مثلا آمنت بالله الی عشرین سنة اوماءة سنة دیمك کبی بویله

مطلب في تحقيق انا مؤمن حقا

دیان

دیان اکر کافر ایسه مؤمن اولماز مؤمن ایسه کافر اولور تاتارخانیه ده مصرحدر
عزم نده ایدر اکر تفکر وعزیمت ایلسه که مثلا یکرمی ییلدنکره مؤمن اولور
فی الحال کافر اولور کذلك بر قاچ سنه دن صکره کافر اولورم یا اولسم
کرك دیسه یا بو معنایه قلیله عزیمت ونیت ایلسه فی الحال کافر اولور
فی المعرفة معرفت بیلمکدر معرفتك مخلصی اولا وجود ذات حقی بیلمکدر که
بو معرفت بقدر الامکان بنده لره واجبدر ایکنجی صفاتنی بیلمکدر اوچنجی
افعالنی بیلمکدر دوردنجی نهی وتحریم ایتدوکی منهی ومحرمی بیلمکدر بشنجی
امر ایتدوکی فرضی بیلمکدر وارد اولان امرك موجبی فرضیت ایسه التنجی
مباح ایتدوکی مباحی بیلمکدر وزاهدلرك اللهك حلال ایتدوکی تحریم ایتمك
جائز دکلدر لم تحرم ما احل الله لك وکلوا من طیبات ما رزقناکم وقل
من حرم زینة الله التی اخرج لعباده والطیبات من الرزق آیت کریمه لری
بوکا دلیلدر یدنجی کتابلرینی سکزنجی ملکلرینی طقوزنجی پیغمبرلرینی
اوننجی حشری اون برنجی قدری بیلوب بو جمله یی تصدیق ایتمکدر
ومعرفت رکن ایماندر که کشی بلمدکنه نیجه اعتقاد ایدر ودخی معرفتك ضدی
جهلدر انوکیچون ایمانده استثنا صحیح دکلدر وکامللر بیورمشلر که معرفت
کاملهنك علامتی بودرکه قول اولا دنیانك فناسنی بیلوب آز نعمت ولباسله
قناعت وقید وتعلق ووسوسه سندن ویا فخر وکبر وبوجك زیاده مالدن
ودهرك جاه وعزتندن اعراض وفرار ایتمکدر حضرت حق عز وجل داود
علیه السلام حضرتنه بیوردیکه یا داود اذا رأیت الفقیر مقبلا فقل مرحبا
بشعار الصالحین واذا رأیت الغنی مقبلا فقل ذنب عجلت عقوبته فی الدنیا
ثانیا عقبانك بقاسنی بیلوب انکا متعلق اعمال ایله حقه اقبال ایتمکدر یعنی

معرفت کامله

مطلب في فضيلة الفقر والفقراء

وجاهدوا في الله حق جهاده اوزره عبادته چالشوب موتی ایچون حاضر
ومهیا ومتوجه اولمقدر ثالثا نفسی صوچلی بیلوب توبه وطاعته تقید
ایتمکدر زنهار مؤمن کندی ایدوکی عملنه اتکا واعتماد ایتمسون کرچه
اعتماد صافی لطف حقه کرکدر عمله استنادا ایتمک حرامدر که بیوردی
فلا تزکوا انفسکم هو اعلم بمن اتقی وبیوردی ولولا فضل الله علیکم ورحمته
ما زکی منکم من احد ابدا ولکن الله یزکی من یشاء وبیوردی
قل ما یعبؤا بکم ربی لولا دعاؤکم بونلرک امثالی نصوص چوقدر جمله سی
نفی وجود ومحو نفس اماره لازم اولدیغنه دلیلدر زیرا آدم که
اول انبیادر ربنا ظلمنا دیه کرو نبیین ما عرفناک دیه خلاصه انبیا
محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم لا احصی ثناء علیک دیه عوام خلقه
بلکه اولیایه بلکه سائر انبیایه علیهم الصلوة والسلام ترکیه نفس
قنده جائز اولور بلکه بنده یه لازم اولان خیر اکر شر عمل ایتدیکه توبه
ایتمکدر که طاعتمز دخی جنابنه لایق اولمادیغی معصیت اولوب توبه
لازم اولور بو معنای وبالاسحار هم یستغفرون آیتنده یازمشلر
یعنی تهجد وتلاوتدن صکره استغفار ایدرلردی کانه بو عمللری جرم
آخر صایرلر زیرا ولو یؤاخذ الله الناس بما کسبوا ما ترک علی ظهرها من
دابة بیورلمشدر اوشته معرفت متشرعین بودر اما معرفت سالکین
بر رمز خفیدر که من عرف نفسه فقد عرف ربه ضمننده داخلدر
لکن قلمه کلمز بلکه قلب کامللردن قلب طالب مخلصه انتقال ایدر بر نور
بر تاب وبر جوهر نایابدر که چرخ چارمدن فیض شمس آیه ویلدوزه
وکائنات سفلیه یه ضیا ویردوکی کبی بر نور معرفت وشعشعه سی

وحدت دخی آفتاب حقیقته منتسب بر مرشددن نیجه طالبلرک قلبلرینه
وحواس ظاهره وباطنه سنه طوقونوب ثم تلین جلودهم وقلوبهم الی
ذکر الله سرّی ردیش اولور مجرّبه سالکلرک کرسینه سی تنور اوله
اولا جان ثانیا تن نور اولالی مع الله دن بولورسه بر نفس که جنید
اولدکی طیفور اولا فائده بحر الکلامده ایدر جمله عالم وحدانیت
حقک دلیلیدر لکن اظهر دلائل دورتدر اولکی خلقدر ایکنجی تربیتدر
اوچنجی اماتتدر دوردنجی احیادر الله الذی خلقکم ثم رزقکم ثم
یمیتکم ثم یحییکم آیتی بو دوردی جامعدر فائده ایمان ایله عمل ارسنده
نیجه فرق واردر اولکی بودرکه جمله انبیا ایمانده وحقک تعظیم وتنزیهنده
متفقلردر وجمله سی کفار توحیدله امر اتمشلردر ونسیان وغفلتدن نهی
ایتمشلردر اما احوال شرایعده وکیفیت اعمالده اختلافلری مقرردر ایکنجی
تارک ایمان کافردر تارک اعمال کافر دکلدر اوچنجی ایمان متبوعدر
عمل آکا تابعدر زوالده اکر بقاده دوردنجی ایمان عملسز مقبولدر
عمل ایمانسز مردوددر بشنجی روز حشرده خصمایه ثواب اعمال ویرلور
ثواب ایمان ویرلمز التنجی اعمال ایله وصیت جائزدر ایمانله جائز دکلدر
یدنجی جنت ایمانله واجب اولور عمل ایله واجب اولماز آنو کیجوب حنفیه
قتنده کافر ایمان ایله مکلفدر عمل ایله مکلف دکلدر فی جواز کون
الایمان مخلوقا وعدمه ایمان ائمه بخارا قتنده مخلوق دکلدر
اما ائمه سمرقند قتنده مخلوقدر حقیقتده اختلاف یوقدر که بخاریلر
ایمان قول هدایتدر یعنی معرفت واذعان وقبول ویرمسیدر دیرلر
چونکه بو عطاء حق صفتیدر صفت حق مخلوق دکلدر سمرقندیلر

ایمان فعل نفسانی در دیولر. عبد ایچون کرتصدیق ایتمز سید ر تصدیق
بو قلبک عملی در بنده مخلوقدر عملی دخی مخلوقدر. والله خلقکم وما
تعملون بیورلمشدر. پس نزاع لفظی در. بو تطبیق بعضلر ایمان عطائی در
وبعضلر کسبی در دیوب بری بریسنی تخطئه ایتدکلرینی دخی تطبیق
ظاهر اولدی وبلندیکی ایکیسی ده جائزدر

فی بیان اهل القبلة وعدم جواز اکفارهم

معلوم اولکه قبله اهلیتندن مراد شرع شریف
اعتبار اتدوکی اهلیت در. واهلیت شرعیه تصدیق قلبی در
اول تصدیقه مخالف حال ومنافی مذهب وعمل بولنمامق در اکر
بولنورسه اعمال ظاهره مفید اولمازلر نته کم فرق ضالهنک بعضی کافر
اولدوغی صورتلو کلسه کرکدر کتب اصول وکلامده وسائرده ایدر
خلاف نص قاطع ویا خلاف اجماع قطعی سلوکی اولان صورت اسلام
ولباس مسلمین ایله اهل قبله اولماز واهل القبلة لا یکفر قیدنده داخل
اولماز زیرا اعمال اول زمان تصدیقه دلیل اولورکه الله تصدیقک
حکمنده دلالت ایدر علامت اولمایه کرا اول علامتلر بحسب الشرع کفر
لازم کله زیرا ایمانه لازم اولان حقه وانبیاسنه وکتبنه وشعائر
دینیه‌یه وبیت محرمنه تعظیم واحترام ایتمکدر وتوحیده لازمدر که
اصنامه سجده ایتمیه وعبادة آدمه سجده ایتمیه پس بو معنانک عکسی
هرکیمده بولنسه کفردر صاحبی کافردر کافر ایسه اعمال الله وعباداتله
مکلف دکلدر زیرا اساس دین اولمایجه بناء اعمال بقا طوتمز بنادی
جائز اولمیانک قبله‌یه توجهی نه فائده ویرر که اهل قبله اوله پس ایمانه
لازم اولان امور لشه صدق کرحاشا الله سبحانه وتعالینک کلامی

یا استخفی

یا امرینی یا شرعنی یا صفاتنی یا افعالنی تحقیر ده ر یا خود ادنی مرتبه ایله حضرت
محمدی صلی الله علیه وسلم تحقیر واستهزا ده ر یا باشنه قلنسوه مجوسی کیمک
یا شاپقه اورونمق یا خود زنار قوشانمق یا بر کافره تعظیما استاد
یا خود قرنداش دیمکدر یا کعبه استهزاء طاشلر مقدر یا صنمه سجده
ایتمک یا خود بر آدمه عبادة سجده ایتمکدر بونلر کبی ایشلری ایدن کمسنه
نلك مسلمانلق دعواسی مفید دکلدر هر چند بونك دلنده اقراری وار
یا قبله‌یه طوغری نماز قلار دیو بونك اوزرینه مسلمانلر اجرا اولنان
احکام دینیه‌یی اجرا ایتمک صحیح دکلدر امام ایدوب اقتدا ایتمک کبی
وجنازه سین قلمات کبی ومقابر مسلمینده دفن ایتمک کبی وعدم ومالن
مسلمانلر الندن قورتارمق کبی ومسلمه قزن نکاحلندرمق کبی احکام
احکام اجرا اولنماز وفتاواده الفاظ کفر اتفاقی یازدقلری جمیعا
بو اصلیمزه تابعدر پس فرق ضالهنک دلیل تصدیق اولان اقراری
واعمالی منافی تصدیق اولور مجمع علیه‌یه مخالف اعتقادی یا کفره
دلالت ایدر عملی ایله جمع اولورسه شرع آنک زوال تصدیقنه وکفرینه
حکم ایدر زیرا تصدیق امر غیر متجزی در تقسیمی وتفریقی ممکن اولمز
پس اسباب تصدیقنک بر جزوی منتفی اولمغیله نفس تصدیق کلیت
ایله منتفی اولور حاصلی فرق اسلامیه واهل قبله‌دن اولان وقبلتنا
من امتنا لا یکفر بیورلمشیکن نیچون اکفار اولنور زیرا اهل سنت
وجماعته بعض اعمالده خلاف ایدنلرك مثلا فسقه وتجره نلك مادام که
آیات واحادیث واجماع قطعیه انکاره مؤدی اولورسه قولاً وفعلاً
وحالاً بر علامتی اولمایه مجرد نفسه اویوب بر مخالف عمل ایتمک ایله

مطلب: اسباب تصدیقنک بر جزوی منتفی اولمغله نفس تصدیق کلیت ایله منتفی اولور

اهل قبله اولمقدن چقماز وکفار دخی اولمازلر دیکه ذکر اولنان نصوص
قطعیه‌دن بربنی یا نص واجماع قطعی ایله ثابت اولان احکامدن
برحکمی انکار ایتمکله قبله‌یه اهل اولمقدن چیقدقدن صکره اکفار
اولنور مطوّلات کلامیه‌ده وفتاویده بو بابده تفصیل واردر
موافقدر مقصد خلص ده وبحر الکلام شرحنده ایدر عدم تکفیر
اهل قبله اشعری وفقها کلامنه موافقدر ومخالف دکلدر زیرا عقاید
فرق اهل اسلامیه‌نی تفتیش ایتسه‌ک انلر سولدکلری بحسب الشرع
عقیده‌لرنده شرعا کفری ایجاب ایدر برشی بولمایوز مثلا حقدن
غیری وجوه آرا اولماسنه ویا حقک بعض اشخاصه حلول ایتدرسنه
تعالی الله عن امثال ذلک یا حضرتک صلی الله علیه وسلم نبوتی یا شمول
نبوتنه وعموم رسالتی یا بقای نبوتنه انکاره یا جنابنی ذم واستخفافه
یا حرام حلال عد ایتمکه یا عکسنه یا کناه کبایر منصوصه‌یی ثواب
عد ایتمکه یا فرائضی فریضتی انکاره متعلق اولان عقاید
باطله‌لر کبی بو مذکورات جمله‌سی ادله قطعیه‌دن بربنی انکاره مؤدی
اولمغله آنی اکفار ایدرز دیکه موجب کفر ومنافی تصدیق در
تصدیق کلندکدن صکره تصدیق سز آدم قبله‌یه اهلیتدن قالور
پس بو مقوله‌لری اکفار اهل قبله‌یی اکفار دکلدر خلاصة الفتاویده
ایدر جهمیه وقدریه وغلاة روافض وقرآن عظیم مخلوق دینلر
وخطابیه ومشبهه طائفه‌سنه ومنکر شفاعت اولانلر وکرام
کاتبینی وعذاب قبری وجنتده رؤیة اللهی انکار ایدنلر اقتدا
جائز دکلدر زیرا نصوص قاطعه انکاره مؤدی اولور عقاید باطله

ایله کافر اولمشلردر دیدی وبوده بیوردیکه منکر خلافت شیخین وبیت
مقدسدن منکر معراج اولان کافردر که بونلاری انکار نص قطعی
انکاردر انتهی کلامه وقونوی لوامع ده کمال ابن شریف وملخص تاتارخانیه
ده ابراهیم الحلبی رحمه بو ذکر اولنان تفصیله موافق تحقیق مرام ایتمشدر
ابن همام مسایره‌ده ایدر تصدیق ده استخفافی منافی اولور تعظیم معتبر
اولدوغیچون حنفیه بنجه الفاظ وافعالده کر استخفاف واستهزا معناسی
بولنه اهل قبله‌یه بجنلری اکفار ایدیلر بو معناده هتک حرمات دین معناسی
بولندوغیچون ابدست سز نماز قلماق کبی قصد ایله زیرا دینه استهانت و
استهزادر وبالجمله حضرتک مداومت ایتدوکی سنتنی استخفافا ترک ایتمک
کبی ویاخود بعضی سنتی استقباح ایتمک کبی مثلا برآدم بیغی سنت اوزره
آلسه یاخود سنتدر ثابت اولان عذبه کرصارق اوجندن صارقدلر
ابن حجرانک شونده برتصنیف ایتمشدر ومتون معتبره‌ده وتدیب
ارخاء طرف العمامه دیمشدر ومحرنده وسن دیمشدر بویله ایکن
برصوفی ده کوروب مسخره‌یه آلسه یاخود نه قبیح پاره‌ه مزشنه‌در
دیسه کافر اولور سایرسنن ثابته‌ده دخی انکار یا تحقیر ایتمک
بویله‌در حتی هارون رشید مجلسنده امام یوسف حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم قباغی سوردی دیدکده کتابدن بری بن سومزم
دیدی ابو یوسف کفرینه حکم ایدوب ایمان ونکاحنی تجدید ایتدی
انتهی کلامه وابن صفی وجلال دوانی وغیریسی اجمالی وتفصیلی اولان
ایمانی بیان ایتدکده فرقه اسلامیه‌دن برکمسه ده بو ارکاندن بری
بولنمسه کفرینه حکم اولنور دیمشلر وارکان ایمان اجمالا وعملا

واعتقادی فرض اولانلری بالکلیه تصدیق ایتمکدر کرك اصول دین دن اولسون کرك فروع دین دن اولسون پس بر کمسنه اعتقادی فرض اولانی فرض دکولدر اعتقاد ایلسه یاخود عملی فرض اولانی انکار و جحد ایدوب ترك ایلسه دکل ایمانك انتفاسیله کافر اولور ارکان ایمانك مفصلی اولدر که هر مؤمن قلبیله اعتقاد ایتمکدر که الله سبحانه و تعالی بردر و موجوددر وجودی ازلی وابدیدر یعنی اولنه ابتدا و آخرینه انتها یوقدر و دخی عدیل ونظیر و مثیل و شریکی یوقدر و جسمیت و جوهریت و عرضیتدن و زمان و مکان و احوال و الوان دن و بالجمله مقولات تسعه دن و کندی ذات مقدسنه لایق اولمیان جمله صفاتدن منزهدر و ضعف و نقص و فنادن و والدیت و مولودیت و اتخاذ صاحبه دن و جمله مخلوقات احوالندن و عقلاء بشر و ملك و جن خاطرینه و اوهامنه کلن اشیایه بکزمکدن منزهدر و الله سبحانه و تعالینك کتب و صحفنه و ملائکه و رسلنه و قیامته و قدره اعتقاد ایتمکدر و ارکان ایماندن درکه مکر حقدن امین اولمیه و رحمتندن امید کسمیه و فرضنه فرض اعتقاد ایده و حرامنه حرام اعتقاد ایده زنهار حرامنه حلال دیمیه اول حرام مکده کرك اعتقادی حرام اولسون کفر کبی کرك عملی حرام اولسون فسق کبی کرك مسکن و مأکل و ملبس و مشربی حرام اولان یا اذن المالك ارض مغصوبه یا دار مغصوبه ده طورمق کبی یا طعام حرام یمك کبی که بر کمسنه نك حقی اوله یا لباس محرم کیمك کبی که صافی حریر اوله یا شراب محرم ایچمك کبی که خمردر و سکر ویرنلردر

وتکلمی

وتکلمی حرام کذب کبی که دیانت اریعرده واجبدر و غیبت و بهتان کبی و غمازلق و تجسس عیوب ناس کبی و جماع لفظیله سوکمك کبی و حرام نحوی دیکلمك کبی و غیبت و بهتان و کذب استماعی کبی و کرك محرمات قلبیه اولسون حقد و حسد و عداوت و نفاق و برمسلمانك عرضنه و مالنه و جاننه و اهلنه و اولادینه قصد ایتمك کبی بو قصده کم عزم دیشلردر حدیث نفسن و خاطر معاف ایکن بونوکلر قول مسؤول اولور بزازیه ده و اشباه ده مسطوردر و الحاصل انما حرم ربی الفواحش ما ظهر منها و ما بطن آیت کریمه سی اوزره جمله اعضادن و قلبدن بیدا و ظاهر اولان احوال محرمه که منصوصدر اولنکا حلال دیان و حلال اعتقاد ایدن کافر اولور و مؤمنه واجبدر که بر غائب بیلوردن دیان کاهنلره و منجملره و آریه و یا قلدایلرفال ایدنلره اعتقاد ایتمیه و مصاحفی و کتب شرعیه و انجیل و توریت و زبوری ایاق آلتنه و نایاك یره بر قماید یوکسك یرلره تویعوب اعزاز ایلیه اکرچه انجیل و توریت و زبور منسوخ و محرفدر لکن بعض آیات باقی قالمشدر واردر آنوکیچون بینه تعظیم کرکدر و اختیاریله بلینه زنار باغلامیه و باشنه کافر تاجی اورمیه اما سؤال اولنده اکراه ایلرایدی یاخود کفاره استهزا طریقیله ایتدم دیسه سوزی قضاة و حکام قتنده قبول اولور یعنی قضاء سوزی مسموع اولور اما دیانة قبول اولمز یعنی حکم شرعده تسنیه لازم کلمز اما عند الله حذر ایدجك محلدر و انبیایی علیهم السلام و آل انجاد و اولاد و احفادنی تحقیر و تحفیف ایتمیه و ایماننده استثنا ایتمیه

متعلقات اصفهانی ده و غیریده مفصلدر بعضی نسخه بعضنی احد عشر ده دینلر

مطر

وآيات واحاديث ومسائل شرعيه ده وكتب اسلاميه ده عقلى ايله مجادله
ايتميه كه ابليس اسجدوا امرين طوتميوب عقلى ايله نصى قارشولييوب انا خير
منه ديديكيچون مردود اولدى وعالم قديمدر ديوب اعتقاد ايتميه
انسه كافر اولور وظواهر نصوصى قويوب باطنيه وباطليه وحروفيه
كفره سى كبى تأويله عدول ايتميه بو جمله تصديقك دكلدر بلكه خلافى كفردر
وبالجمله اهل سنت وجماعت مذهبنده ثابت ومحقق اولالكه صراط مستقيم در
آندن غيرى يوله كيتميه. فى من كفر من الفرق الضالة بوندن اقدم فرق
ضالّه نك بعضى اعتقادى ادلۀ قطعيه دن بريني انكاره مؤدى اولوب
نتيجۀ معتقدلرى كفر اولمسى اجمال اولمشيدى لازم اولديكه بيلمش اولمق
ملتدن بعضنك غايت مذهبى ونهايت مشربى كفر اولدوغنى بيلدوروب
تا كه اهل قبله اولمقلرى بيلنه وايماننك صاقيناله آنلرك صحبتندن
غايت دور اوله لر. جمله دن بريسى خلفيه طائفه سى در كه حاشا اصحابى
اكفار ايدرلر اهل ردتى قتل ايتمدلر ديو. وكثيريه دركه زكوتى انكار
ايدرلر. وشمراخيه دركه قولك محبتى صحيح وتوجهى سالم اولنجه احكام امر
ونهيه امتثال لازم اولماز تكليفاتدن قورتيلور ديوب نصوص
قرآن ايله كافر اولورلر. وازرقيه دركه بزه اويميانلر كافرلردر ديو
جمله مؤمنلرى اكفار ايدرلر. وحمزيه دركه ازرقيه سوزين سويلرلر
واباحيه دركه نكاح امهات واخواتى تجويز ايدرلر. وحمزويه دركه
انكار توحيد ايدرلر توحيد بر حيرتدر كه انكا ايريشلمز ديرلر. واخنسيه
دركه قوله انجق كندى عملنك ثوابى واصل اولور موتدن صكره خبر ايتمك

وآنك

وآنك جانبچون غيرينك اوقويوب تصدق ايتدوكى ويردوكى واصل
اولماز ديرلر منظومه شرحنده ايدر بو سوزلرى كفردر زيرا اذا مات
ابن آدم انقطع عمله الا عن ثلث حديثى واجماع اصحاب وتابعينى واتفاق
ائمۀ دينى انكاره مؤدى اولوب اصحاب وتابعينك اموات ايچون توبه واستغفار
وتلاوت ودعا واتفاق ايتدكلرى وبو عمله جماعتلرى متواتر ومشهور
ومعارفدر ودخى ينبؤ الانسان يومئذ بما قدم واخر ودخى علمت
نفس ما قدمت واخرت ونكتب ما قدموا وآثارهم كبى آياتى انكاره
مؤدى اولور ودخى من سن سنة حسنة فله اجرها واجر من عمل بها
الى يوم القيمة ومن سن سنة سيئة فله وزرها ووزر من عمل بها
الى يوم القيمة حديثى وبونلرك كبى احاديثى انكاره مؤدى اولور
وآيات واحاديث مشهوره نك انكارى كفردر. ومحكميه دركه بر آدم بر آدمى
بر مصلحته حاكم ايتسه كافر اولور ديرلر حضرت على ابو موسايى حاكم
ايتدوكيچون كافر اولدى ديرلر بونلر فابعثوا حكما من اهله آيتنى وبونلرك
امثالى دلائلى واجماعى خرق ايله كافر اولورلر. وميمونيه دركه اصول
وفروعك نكاحنى تجويز ايدرلر. وخارجيه دركه حضرت على اوزرينه
خروج ايتديلر وحاشا علينك دينى يوقدر ديرلر حضرت على دكل افراد
مؤمنيننك بريني اكفار ايدن كافر اولور. پس بونلر اجماع ايله كافرلردر
وزيديه دركه حضرت على يه الله اتحاد ايدرلر كمى نبى در ديرلر
وكمى نبوتده محمد ايله صلى الله عليه وسلم شريكدر ديرلر وحاشا شيخينه
سب ايدرلر. فتاويده ايدر هر كافر كه توبه ايده توبه سى مقبولدر
الا شيخينه سب ايتمكله كافر اولنلرك توبه لرى مقبول دكلدر ديمشلر

ودخی کاملیه درکه حاشا اصحابی کفار ایدوب ابوبکره بیعت ایتدکلری ایچون
اصحاب جملەسی کافر اولدیلر دیرلر حضرت رسول صلی الله علیه وسلم خود
اکا امت ایتدوکی متواتردر وغرابیه درکه بونلر نبوت علینک ایدی
جبرائیل وحی ایکن یا کلدی محمده کتوردی دیرلر بونلرک کفرلری روشندر
واسحاقیه درکه قیامته دک پیغمبرلک کسلمز ویوم شیخی پیغمبردر وسزمی
طوبان دخی پیغمبر اولور دیرلر بونلر کافرلردر وخاتم النبیین آیتی ایله
ولا نبی بعدی حدیث صحیحی ایله وانجیل وتوریتده دخی لا نبی بعده
مسطوردر وحدیث شریفده لا تقوم الساعة حتی یبعث دجالون
کذابون قریب من ثلاثین کلهم یزعم انه رسول الله یبوع مشددر والحاصل
هر کمکه قرآن هر کمک که حکم مقطوع قرآنیه یه وسنت مشهوره یه و
اجماع قطعیه یه مخالف اعتقادی اولسه اول کافردر وسحابیه درکه
حضرت علی بولوطه ایچره کزلنور دیرلر وتناسخیه درکه ارواح بر جسددن
بر جسده انتقال ایدر دیرلر صلحانک روحی صالحلره فسقهنک روحی
فاسقلره واردور دیرلر عقابه لایق اولانک روحی کلب وخنزیره کیرر
دیرلر وشراب ایچمک ویری برینک عورتنه جماع ایتمک جائزدر دیرلر
بونلر هم ملحدهم کافرهم ذاهب مذهب مجوسدر ومفوضه درکه
بونلر حق تعالی محمدی خلق ایتدکدن صکره عالم کونده تصرف ایتمکدن
الچکدی حالا خلق ایتمک وتقسیم ارزاق ایتمک وغیر تصرفات الهیه
هب محمد الندهدر دیرلر بونلرک بو سوزلری حالا اسلامبولده
کزنلی اولانلر حمزه وی لر واردر ایسی لرک الله ورسول محبتی برقی
همان بنی سو تصوف بنم دردیدکلرینه بکزر دریغ غازی وحمزی

وسایر کتابلری بعثلر دیو علمادن بیچه کمسنه الالسندن تابع اولمشدر
وقدریه درکه بونلر هر قول کندی فعلنک خالقیدر معصیت وکفر
کندینک اختیاریلهدر حقک تقدیری ایله دکلدر دیرلر بو سوزلری
کتابه وسنته واجماع اصحابه مخالفدر حدیث صحیحده بونلره
کافر دینلدی القدریة مجوس هذه الامة بیورلدی وجولقیه درکه
بونلر انسان کامل اولدقده حاشا تکری اولور دیرلر ومنائیه درکه
انلر کمالده ایریشن کمسنه یه قرآن ایله عمل لازم دکلدر دیرلر وسابقیه
درکه خلق یا سعید یا شقی در سعدادن اولانه کناه ضرر ایتمز
اشقیادن اولانه طاعت نفع ویرمز دیرلر بونلرک مذهبلری
ام حسب الذین اجترحوا السیئات ان نجعلهم کالذین امنوا وعملوا الصالحات
وجزاء سیئة سیئة مثلها آیتی وما کان الله لیظلمهم آیتنک ظاهرینی
ودخی خیره وشره بو آیتی انکاره مؤدی اولور وجیبیه درکه
قول نفسندن اولدوربه حقه محبتی حاکم ایدنجه حرام وکناه سوالندن
قورتیلور که کشی سودکنه جفا ایتمز بو سوزلری ادریسیهدن
دونوب مسلمان اولانلردن بر قاچ کمسنه سویلدی بنم قلبوم کرنلر
خمر وزنا ولواطه ضرر ویرمز دیرلرمش قاتلهم الله بونلر کفردرکه
حبیب الله صلی الله علیه وسلمدن بیوک کمسنه یوق ایکن بو دعوایی
اول ایتمدی وتضرع وتوبه وعذر وبکادن خالی دکل ایدی بونلر
بیوک کافرلردرکه محمددن صلی الله علیه وسلم یوقاری اولورلر اللهدن اکرم
که سیف احمدی ایله شرع شریفه تابع اولمیوب مذهب باطل اوزره
اولانلرک سیف احمدی ایله کردنلری قطع اوله وفکریه درکه بر کمسنه

مراقبه وتفكره اولاشسه تكليف حقدن قورتلور عالمك حالی كاحلال
اولور اكر كوجه آلور اولسون اكر اوغور ولين اولسون آدم اوغلی درمالّری
آلور دكلدر ديرلر بونلرك كفرلرينه دليل چوقدر وحسبيه دركه
انلر دخی فكريه كبی كافرلردر ومشبهه دركه حضرت حق تعالی شانه
بعضی اشيايه بكزدوب اعضا وجوارح وعنصر اثبات ايدرلر بونلر دخی
قطعی كافرلردر نصوص ايله وحلوليه دركه تكوی هرصورت حسنه يه
حلول ودخول ايدر ديرلر آنوكيچون دلبرلری سوه رز ديرلر بونلر دخی
بو وجهله كافرلردر وسارقيه دركه بر آدم اوله انجه اوغورليوب
بريه تصدق ايتسه وبالدن قورتلور ديرلر كانه مال صاحبنه بر بينه
عشر ثوابی ويريلور ديمك استرلر اما سرقه دن تصدق جائز دكلدر
وهر كيم جائزدر ثواب اولور ديرسه كافر اولور والسارق والسارقة
فاقطعوا ايديهما كبی مظمون اياتی انكار ايلدكلری كافر اولورلر ووزنيه دركه
ميزانی انكار ايدرلر بونلر ده كافرلردر والوزن يومئذ الحق آيت
كريمه سی انكار ايدوب ياخود ظاهرندن اخراجله تاويله قويدوغيچون
كافر اولورلر بو تفصيل ذكر اولنان كتبك محصلی در آنده كفرلرينه
دلايل چوقدر بزم غرضمز اهل قبله كبی كافر اولوب اهل قبله لكدن چقان
نه يولدن چقار اول مسائلی اظهار ايتمكدر اللهم اعذنا من شر الشياطين
والنفس والدنيا واهدنا صراطا سويا اصول الكلام فی التوحيد
والصفات معلوم اولاكه امام اعظم حضرتلری طلب العلم فريضة
علی كل مسلم حديث شريفنده بيورمشكه مراد علم حالدر يعنی اعتقادا وعملا
هركمسه نه لازم ايسه آنك علمنی بيلمك لازمدر تا اول عقيده وعمل

فاسد اولمايه پس اول بلمسی لازم اولان علم اصول دين دركه اعتقادی
لازم اولان اشيادن بحث ايدر اولدخی ايكی دورلودر بری اولدركه
آنی بلمك ايمانی منع ايدر پس آنك بلمسی فرضدر الله سبحانه وتعالی حضرتنی
صفات ثبوتيه وسلبيه سيله بلمك كبی وآخرت ومعاد احوالنی بلمك كبی
بر قسمی دخی اولدركه آنی بيلمامك ضرر ويرمز انبياء وملائكه نك تفضيل
مسئله سی كبی بر كمسنه بو مسئله عمرنده هيچ بيلمسه ضرر ويرمز ومعلوم اولاكه
عالم ما سوی الله در ديمكلی ما سوی الله اولان عالمكه حادثدر حدوثنه
انقلاب وتحول وتغيری شاهددر كه آنك صانعی الله دركه فرد وواحددر
ذات وصفاتنده مانند ونظيری يوقدر وقديمدر وجودنك ابتداسی
يوقدر اول وآخر ديمك دخی استعارتدر كه اول ذات بيچون جمله اشيادن
بری وبرتر وعاليدر وحضرت حقه صانع نامنی متكلم اطلاق ايتمشلردر
سؤال اسماء الله توقيفيدر يعنی منصوص كركدر والا انكا صانع اطلاق
ايتمكده وذروا الذين يلحدون فی اسمائه آيتنه مظهر اولمق خوفی واردر
جوابنه بو اطلاق صنع الله الذی اتقن كل شیء آيتندن المثلدر ديدلر اما
بو جوابی ويرن حديثده صانع لفظی صريح ايدوكی كورمشدر پس
جواب قوی وصريح بودركه بيهقی اسماده وبخاری خلق افعال عباد
بحثنده راوی دركه حضرت صلی الله عليه وسلم بيورديكه الله صانع كل صانع
وصنعته بيوردی وحاكم بو حديث صحيحدر ديدی وان الله جميل يحب
الجمال حديثنده علمای اهل سنت اختلاف ايتدلركه الله تعالی حضرتنی
جلال وجمال وكمال ومدح مشعر اولان اسما وصفاتله تسميه ايتمك بعضيلر
قتنده اثباتا اكر سلبا جائزدر شويله كه منصوص دكلسه ده بعضلر قتنده

اثباتنه اکر سلبا کرک جائز دکلدر مادامکه کتابده یا سنت متواتره ومشهوره ده
ثابت اولمایه ویاخود جواز اطلاقنه اجماع اولمایه اکر اول تسمیت حقنده
خبر واحد بولنسه بعضلر تجویز وبعضلر منع ایتدیلر مثلا الله سبحانه وتعالی
جواد دینلور که حدیث ده ثابتدر وائمه دن شهرتله مسموعدر اما
سخی دینلمز ینه جواد معناسنده ایکن زیرا قرآن وحدیث ده کلمدی
وسلف صالحین دن ایشیدلمدی قاضی ایدر تسمیه دن مراد تعظیم
ذاتدر پس مدحی مشعر اولان لفظی حضرت حقه اطلاق بطریق

یعنی مطلقا

الاطلاق جایزدر ودخی حضرت اللهك ذاتی هیچ بر ذاته بکزمز یعنی
عرض وجسم وجوهر دکلدر وصفات نقص وقصور وسمات ضعف
وحدوث وفتوردن منزهدر ولون وطعم ورایحه وتبعیض وتناهیدن
وبر مکانده واکر عرش ده تمکن واستقراردن مبرا ومقدس درکه
بو جمله علامات حدوثدر بری قدیمدر قدیم اولدرکه وجودنه ابتدا
اولمایه حادث وجودنه ابتدا اولاندر سلب ایله ایجاب اراسنده
واسطه یوقدر وصفات کامله صاحبیدرکه بری حیاتدر وحیات
بر صفتدرکه موصوفنه علم اقتضا ایدر پس حضرت الله عز وجل حیدر
حیات کامله ازلیه وسرمدیه سی ایله ضعف وفنا وموت انکا یول
بولمق محالدر بریسی دخی ارادتدر وبو دخی بر صفتدرکه بر نسنه نك
ایکی طرفندن برینی ترجیح وتخصیص ایدر مثلا یا فعلی ویا ترکی ترجیح
ایدر یا محو یا اثباتی ترجیح ایدر پس الله سبحانه وتعالی ارادت ازلیه سیله
مریددر بریسی ده علمدر بو ده بر صفتدرکه قنغی نسنه یه که تعلق ایده
اول نسنه اول صفاتله تمام منکشف وظاهر اولور بریسی ده قدرتدر

بودخی بر صفتدرکه بر نسنه یه تعلق ایتسه انده البته بر وجهله تأثیر
ایدر پس حضرت حق جل وعلا قدرت ازلیه سیله قادردر وایکیسی دخی
سمع وبصردر بو ایکیسی ده حضرت حق ده آلت جسمانیه سزدر بونلر
ایله اشیاده علمدن زیاده انکشاف حاصل اولور که لیس الخبر کالعیان
ولیس المکتوب کاخبار اللسان بو تمثیلدر بریسی ده کلامدرکه حق سبحانه
وتعالی کلام واحد ازلی ایله متکلمدر اول کلام حروف واصوات جنسندن
دکلدر وشول کلام که ذات حقله قایمدر انکا قرآن دیرلر مصاحف ده
اشکال وکتابت وصوردر وقلمله مکتوبدر وبو اشکال وصور آنجق اول
قرآنه دلالت ایدر اکر اول اشکال کلام حقیقی اولسه قرآن کریم کلام قدیم
اولمامق لازم کلوردی واول قرآن کریم الفاظ متخیله سی ایله صدورده
محفوظدر وحروف ملفوظه سی ایله السنه ده مقروءدر کمال پاشا
زاده ایدر قرآنك قدم وحدوثنده معتزله ایله بزم نزاعمز نزاع لفظیدر
بو مقامده مطولات کلام میزده داخی مراد اوزره شبهه حل اتمش کوردم
آنجق جلال دوانی عضد شرحنده اولین وآخرین قبول ایده جك عندی
تحقیقات اتمش در استیین مطالعه التسون فی کیفیة تلقی الوحی بر زیاده
بلمسی لازم دخی تلقی وحی مسئله سی در عیون التفاسیرده شیخ سیواسی
بر مقدار یازمش در مسئله بو درکه ملك وحیی بالذات حضرت الله
دنمی آلدی یاخود ملك اکلادوغی لسان وکلامله می ایشتدی ویاخود
هر پیغمبرك لساننه کوره می آلدی لیلة قدرده نزولی نه کیفیتله در جواب
اصفهانی اوائل تفسیرنده ایدر اهل سنت وجماعت متفقلردرکه کلام الله
منزلدر اما انزالده اختلاف اتدیلر کیمی دیدی که انزالدن مراد اظهاردر

وكمي ديدكي انزلنده مراد الله سبحانه وتعالى جبرائيله كلامني الهام وقرآني
تعليم اتدكدن صكره در يوخسه جبرائيل عم قرآني كتوردوكيدر وقطب
رازي وطيبي ايدر نزول قرآن جبرائيلك عم قرآني الله سبحانه وتعالى
دن تلقي روحاني ايله يعني الهامله آلماسيدر ياخود امر حقله لوح
محفوظدن ازبرليوب بعده حضرت رسوله صلى الله عليه وسلم اندوروب
اوقودوغيدر محي الدين كافيجي ايدر تلقي روحانيدن مراد كيفيتي
ديمكدر ذكرشي ايدر منزلده اقوال واردر كمي ديدكي منزل لفظله
معني براوغوردن دركه جبرائيل عليه السلام لوحدن اوقيوب انذر
ولوحده قرآنك هر حرفي قاف داغي قدردر كمي ديدكه جبرائيلك عم
اندردكي آنجق معنا اوله حضرت رسول صلى الله عليه وسلم اول معناي
بيلوب لسان عربي له تعبير اتمشدر بو معنايه نزل به الروح الامين
على قلبك لتكون من المنذرين بلسان عربي مبين بيورلمشدر پس
آية كريمه نك ظاهري بوكا شاهددر وكمي ديدكي جبرائيله عم معنا
القا اوله جبرائيل اول معنايي لغت عربيه ايله تلفظ ايده وقرآني جمله
سما اهلي جمله لسان عربيه ايله اوقودلر بيهقي ايدر انا انزلناه آيتنك
معناسي بز ملكه قرآني ايشتدردك دخي اكا تفهيم اتدك وايشتدردكمزي
آنك وساطتي ايله رسولمزه اندردك ديمكدر پس جبرائيل قرآني اعلادن
اسفله ناقل اولدي ابو شامه ايدر بو معنا خوبدر ولازمدر تاكه
اهل سنت اصلنه موافق اوله بعضي فتاويده ايدر جبرائيل عليه السلام
قرآني حقدن اشتمدي بلكه لوحدن ازبرلدي وحضرت محمده صلى الله
عليه وسلم كتوردي ديمك معتزلي اصلي اوزره در اهل سنت سوزي

بودركه

بودركه جبرائيل قرآني الله سبحانه وتعالى دن ايشتدي لكن كوكل قولاغي
ايله محمد يعني اذن قبيله الهامي اولدي اختلاف اولندي تفسير تبيانده
ايدر تلقي وحيك كيفيتي بودر الله تبارك وتعالى جبرائيل عم معنايي
الهام ايده وسكا بو الهام اتدوكم معنايي عبارات عربيه دن فلان عبارتله
حبيبمه افاده ايله ديه جبرائيل عليه الصلوة والسلام دخي الهام اولناندن
بر نقطه زياده ونقصانسز انزال ايده جبرائيل امين لقبي دخي بوكا
مناسبدر وهم ملكده بشر كبي نسيان يوقدر كه نسيان ايلمدن ياكثرت
وساوسدن ويا عصياندن اولور جنب اولانه تلاوتي وبحدثه مسي
اتمك حرام اولدوغي بو معنايه مائلدر ولفظي دخي ملهم اولدوغي ايچون
تعظيمي لازمدركه حديث شريفده فضل كلام الله على سائر الكلام كفضل الله
على سائر خلقه بيورلدي اما قرآن مجيده اولان توحيد آيتلري فاعلم
انه لا اله الا الله ودخي وهو الله لا اله الا هو كبي سائر آيات قرآنيه دن
افضل ايكن توحيدك جنبه تلفظي جائز اولدوغي لا اله الا الله
ولا اله الا هو كلامي آيت نامنه اولمدوغي ايچوندر ودخي حضرت
حقك كمال كرمندندركه عمر آخره ايرشمش اولسه توحيدسز وفات
اتمسونلر ديو دروقت كردن خالي اولميوب لسان ذكره معتاد اولوب
ختمي توحيد ايله اولسون ايچوندر زيرا تموتون كما تعيشون بيورلمشدر
بو تعيين بيورلمشدر وحضرت حقك صفاتي جمله قديمه در اكر
صفات ذات اكر صفات افعال وذاتي ايچون جسم وعرض اولمقدن
وبر نسنه يه حلولدن منزهدر ليس كمثله شيء بيورلمشدر وقرآن
وحديثده واقع اولوب ظاهري مشكل اولان صفاتك ظاهر نه

في صفات الله تعالى

بی تکییف و بی تکلف ایمان کتوروب حدوث کوسترن معناسندن ذات
حقی تنزیه ایدرز بو معنا یه کتب کلامیه‌ده و فتاویده ایدر مؤمنه
واجبدر نصوص قرآنیه و احادیثی بالکلیه ظاهرنه حمل ایده‌لر زیرا
نصوص اکثر عبادات و اکثر معاملاتده و عباد نفوس ایچون نازل اولمشدر
و مادامکه متشابهات کبی نصوصی ظاهره حمل ایتمکده خطر اولمیه آنلرک
معنای ظاهرندن خروجه اذن یوقدر طاغوت اهل الاسلام اولانلر
حروفی و حمزه ویلرقو للقدن حظلری ایچون حل و حرمت و طاعت بوکندن
خلاص اولمق ایچون وحملها الانسان بیورلمش ایکن حیوانیت بیلکه بری
برین اضلال ایله شیطانیت ایدوب نصوصی تاویل و ظاهرندن اخراج
ایتمکله حاشا نفی شریعت ایدرلر و نماز حقنده نازل اولان آیاتدن
حاشا مراد انجق توجه‌در دیرلر کندیلر و آنلره تابع اولانلر و سکوت
ایدوب رضا ویرنلر کافر اولورلر سایر کفرلری جاودان نام کتابلرنده
مسطوردر و ایچروده و طشره‌ده کثرت بولوب حمزه قتل اتدکلری ایچون
آل عثمانک حاشا دولتلری دونمشدر دیرلر سن رسول دکلسن اومانمکه
آل عثمانی اول شیاطینی قهر ایچون معمر و منصور ایده آمین ینه بحثه کلهلم
که نصوص ظواهره حمل اولنمق لازم ایدوکیدر پس الرحمن علی العرش استوی
کبی و یبقی وجه ربک و لتصنع علی عینی و ید الله فوق ایدیهم کبی
آیتلری و ان قلوب بنی آدم کلها بین اصبعین من اصابع الرحمن یصرفها
کیف یشاء و ید الله ملأی کبی احادیثی که مسلم رضی روایتدر ظاهرنه
ایمان کتوروب معنای مرادی نه ایسه الله سبحانه و تعالی یه تفویض
ایلدک دیرز که مذهب سلف و طریق اسلم بودر بونلری و مابعدی تاویلده

الا الله لفظندن وقف ایدوب والراسخون فی العلم الی آخر الآیه
کلام مبتدادر دیرلر بعضلر دخی شرع شریفه موافق تاویل ایله توجیه
ایده‌رز دیرلر که مذهب خلف بودر بونلر والراسخون لفظنی الا الله
کلامنه عطف ایدرلر مثلا استوی عبارتنی استولی معناسنه تفسیر
ایدرلر بحر الکلامده استوی کلمه‌سی لغتده استولی معناسنه کلدوکنه
بو بیت دلیلدر دیمش بیت قد استوی بشر علی العراق من غیر سیف
و دم مهراق دینلمشدر پس بونلر وجهی ذاتله و عینی رؤیتله و یدی
قدرتله و فوق ایدیهم لفظنی و ملأی لفظنی و بین اصبعین
لفظنی قدرتک وسعت و احاطه‌سیله تاویل ایلمشلردر فی رؤیة الله
تعالی فی الواقعه الله سبحانه و تعالی واقعه‌ده کوردوکی کورمک جایزمی
دکلمی اختلاف اتدیلر ابو منصور ماتریدی و مشایخدن ظهیر الدین کبیر
و تابعلری جایز دکلدر دیرلر اما رکن الاسلام صفار و انصاری و غیری
لری جایزدر دیدیلر بعضلر نفیا و اثباتا حکم ایتمیوب سکوت اولیدر دیدیلر
فتاویده و عمده شرحنده مسطوردر اما مشایخ مدققین امام اعظمک
و حکیم ترمذینک حضرت الهی جل شانه رؤیاده کوردکلری و نیجه اولیانک
رؤیاسی محکیدر و محتمل اولیادن بعضیسی دیدکه بو رؤیانک و الاکیفیتندن
بحث ایتمدن جوازلی منعه حمل ایتمک لایق دکلدر سبب منع خود تنزیه مربوطدر
یعنی منع رؤیای مزبور ذات حقی نیجه لکدن و نته لکدن و محدثاته
مشابهتدن تقدیس ایچوندر رؤیا خود تخیل و محاکات عالمیدر و جمله
عالم وجود حضرت خدانک آینه‌لریدر حضرت الله قوللرنه ظهور ایتمک
مراد ایتسه صفات اسماسی ایله قنغی آینه‌دن استرسه تجلی ایدر پس قنغی صورتده

تجلی اشده کورنن عین ذات دکلدر بلکه آثار تجلی صفات واسماسی در
سنریهم ایاتنا فی الآفاق وفی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق آیتی مرآت
وجود عارف اولوب سبعه ابطن قرآنیه دن آن وجوق نشأه دار
اولانه بو معنانک جوازنه دلیلدر وحتی کلمه سندن صکره انه الحق عبارتندن
اهل شهود نیجه وجوه ورموز شهود ایدرلر دیمشلر پس هر تجلی ده جلالا
اکر جمالا صفت حقکدر آینه عین صفت دکلدر بلکه آینه انجق صفتک
مظهری در کر کسه کونده بیك صورت دکشسون ع افندی آینه دلیر
دکولدر امدی کورنن حقیقت اولمانجه کورمك دعواسی نیجه خطا اولور
سبب منع ندر اکر صفتده دخی تنزیه لازمدر دیر ایسك نعم لکن فخر رازی
کلامنه متعلق تأسیس التقدیس نام کتابنده تصریحا بیوردی که صفاتده
تنزیه صرف دخی کرکمز بلکه تنزیه قدر مشترك کرك وشیخ اکبر فصوصنده
وفتوحاتنده وصدر الدین قنوی وغیریسی بیورمشلر که سالك زیاده
تنزیهه مشغول اولماسون که نفی صفت لازم اولور وتشبیهه دخی
مشغول اولماسون که تحدید ذات لازم اولور پس تنزیه وتشبیه
اره سنده قدر مشترك طریقی وسطه کتمك کرك نظم میکن اشانکه
کردمت تنبیه جمع تنزیه رامع التشبیه تا رسانند [illegible] حکم
خیر الامور اوسطها وحضرت صلی الله علیه وسلم اعوذ بك من شر
المسیح الاعور الدجال بیوردی وغی بو معنایه در دیمشلر فی حقیقة رؤیة
الله تعالی فی الآخرة جنتده الله سبحانه وتعالینك جمالی کورمك
حق در یعنی مؤمنلر حضرت اللهك جل شانه کیرمدن جنته کیرمدن
وجنته کیردکدن صکره جمالی کورمك حق در وجوه یومئذ ناضرة

الی

الی ربها ناظرة وصحیحینده مذکوردر که خلق دیدیلر که قیامت کوننده
بزه تنزی کورمیوز ونیجه کوره ورز حضرت صلی الله علیه وسلم
بیوردی که بدر کیجه سنده آیی کورمکده هیچ بری بریکزه مضایقه وزحام
ایدرمیسز دیدیلر که لا پس بیوردی که اوبشتمه الله سبحانه وتعالی
بو نیجه کوره جکسز حدیث مطولدر واثناء حدیثنده ذکر ایدر که بو رؤیت
جنته کیرمدن در وکیردکدن صکره دخی اولور که مسلم راوی در
تجلی اهل جنت جنته کیردکلر الله سبحانه وتعالی بیورر که بنده لر برنسنه استر
کوزکه سزه ویره یم بونلر دیرلرکه الهنا یوزومزی آق اتدك وبزی
جنته قویدك وجهنمدن آزاد اتدك دخی نسنه قالمدی نه استیالم
پس حجابلر دفع اولوب اول حالده حق عز وجل تجلی ایدوب هر قول
مولاسنه بقاقدن لذیذ ومحبوب اولمایه یعنی قصور وحور وغلمان
وسائر نعم جنانی کوکلرندن چقاره لر همان قرة العینلری مشاهده
جمال الله اوله فینسون النعیم اذا رأوه فیا خسران اهل الاعتزال
بر روایتده ایدر بعده حضرت رسول صلی الله علیه وسلم للذین احسنوا
الحسنی وزیادة بیوردی یعنی الاحسان ان تعبدوا الله کانك تراه
حدیثی اوزره عبادت ایدنجه الله سبحانه وتعالی یی کورر کبی اخلاصله
واولبی کورر دیو حیا وخشیت وخوف وادب ودهشتله عبادت
ایدنلر ایچون حسنی واردر یعنی جنت ویرلور مطلق عبادتدن
اوتوری وزیاده واردر یعنی جمال حق دخی واردر یعنی عملنی
اخلاصله لوجه الله ایتدوکیچون وجه اللهی کورر وذات ایچون انکشاف
تام ایله متجلی اولور لکن جهتدن وجهادن وکیف وکم وجهتدن منزه

اولدوغی حالده تجلی ایده اما کفار کوره میه‌لر که بونده راه محمددن تعالی
اندکلری یچون حرالری خانه‌دن و جمال صاحبخانه‌دن حرمان اولمه
ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی آیتنه مظهر اولوب کوره میه‌لر
بو معنایه کلا انهم عن ربهم یومئذ لمحجوبون بیوریلمشدر بعضی
محققین لا تدرکه الابصار دن مراد ابصار کفره‌در دیمشلر بعضلر
ایدراك دیو جوانبدن احاطه ایتمکدر دیرلر قوله لا مسی احاطه ایده
ممکندن کورمك لازم کلمز پس حضرتك دنیاده اللهی عز و جل کورمسنه
و مؤمنلر قیامتده کورمسنه مانع اولماز کذا فی تفسیر سورة النجم
نبی مطلقا جامع الولایة والنبوة اولدوغیچون نبوتسز
اولان ولیدن افضلدر والا ولی نبیدن افضل اولمق یوقدر لکن هر
پیغمبرده که نبوتله ولایت جمع اولمشدر اول ذاتده بولنان بو ایکی صفتك
قنغیسی افضل و اولادر تردد ایتمك اولور بو خصوصده شیخ اکبر و نور
ازهر و کبریت احمر حضرتلری فتوحاتنده صفت ولایتی نبوته ترجیح
وجوهله ترجیح ایتمشدر بو رأی فهم ایتمیان بیوك آدملر ابن حیان اندلسی کبی‌لر
شیخی بو سوزنده انکار ایتمشلردر حتی تفسیر بحرده ولی نبی‌یه راجحدر
دیو حضرت شیخه طعن ایتمشدر بیت وکم من عائب قولا صحیحا وآفته
من الفهم السقیم اول انبیا آدم و آخری محمددر صلوات الله علیهم عدد
انبیا بعضی احادیثده یوز بیك و یکرمی دورت بیکدر بر روایتده ایکی
یوز بیك و یکرمی دورت بیکدر منهم من قصصنا علیك ومنهم
من لم نقصص علیك آیتی کوستررکه تعیین عدد مناسب اولمایه
و بو ایکی تقدیر اوزرینه انبیانك بعضی اولو العزمدر و کیمی هم نبی و هم رسولدر

(Margin, beside «نبی مطلقا جامع الولایة»:) فی تعریف النبی

(Margin:) فی قوله ما کذب الفؤاد ما رأی

وکمی آنجق نبی‌در پس تفاوت مراتب مقرردر و مسامرده ایدر ابن
عباس راوی‌در که حضرت آدم ایله نوح اراسنده اولان اتاکجدی بو جمله
نك زمانی بیك ایکیوز ییل ایدی و حضرت نوحدن حضرت ابراهیمه
کلنجه اولان اتاکجدی زمانلری بیك یوز قرق ایکی ییل ایدی و حضرت
ابراهیمدن حضرت موسی‌یه کلنجه‌یدی اتاکجدی زمانلری بشیوز
التمش بش ییل اولدی و حضرت موسی‌دن حضرت عیسی‌یه کلنجه
بشیوز التمش طقوز ییل کچدی و حضرت عیسی‌دن سید الاولین
والاخرین صلی الله علیه و سلم حضرتنه کلنجه التیوز یکرمی ییل کچدی
اول آرالق زمان فترت ایدی و مجموع پیغمبرلرك اوچیوز اون بشی
مرسلدر ما عداسی آنجق نبی‌در و بش پیغمبر عربدن کلدی که هود
صالح اسمعیل شعیب و محمد علیهم الصلوة والسلامدر و بشی عبرانی‌در که
حضرت آدم و شیث و ادریس و نوح و ابراهیمدر و حضرت موسی ایله
حضرت عیسی علیهما السلام بیننده بنی اسرائیلدن بیك نبی کچدی
جمله‌سی حضرت موسی‌نك شریعتنی تأیید ایلدیلر و حضرت عیسی ایله
حضرت محمد علیهما السلام بیننده دورت رسول کلدی اذ ارسلنا الیهم
اثنین فکذبوهما فعززنا بثالث آیت کریمه‌سی بوکا ناطقدر و انبیا
علیهم السلام کذبدن و خیانت و طمع و بخلدن و دنائتدن معصوملردر
قطعا و مطلقا خصوصا احکام الهیه تبلیغ ایتمکده و صحیح بودر که
انبیا مجتهدلردر اکر سؤال اولنورسه که مجتهد کاهی صواب ایدر کاهی
خطا ایدر پس انبیایی تخطئه ایتمك خطادر کوملیدر جواب نعم الله تعالی
جانبندن وارد اولانی تبلیغ ایتمکده انبیانك خطالری یوقدر .

اما حضرت علیه السلامك لقاح نخل و تأبیر کبی بعض امور دنیویه ده بعض
اجتهادلرنده خطا ورجوعلری بخاری وغیری واصولك مطوّلاتنده
ودخی وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی تفسیرنده مسطوردر
وانتم اعلم بامر دنیاکم دیمشدر وحضرتده بو معنانك جوازی سائر
انبیاده دلالتله جوازه دلیلدر اگر سؤال اولنسه که سائر خلقك مجتهدلری
ایله انبیا مجتهدلرینك فرقی ندر جواب اجتهاد انبیاده دخی خطا اولمق
ممکندر لکن آنلرده خطا مستمر ومستقر اولماز بلکه فی الحال من عند الله
غلطلری الهام اولنور اما غیرك اجتهادلری آنلره مخالفدرکه اولور
خطاسی بیلور صواب اولمق ملاحظه سیله مصرح اولور وما ارسلنا
من رسول ولا نبی الا اذا تمنی القی الشیطان فی امنیته فینسخ الله
ما یلقی الشیطان ثم یحکم الله آیاته آیتنده فینسخ لفظنده که
فاء تعقیبیه دلیلدر که انبیا خطاده بقا ایتمدکلرینه دلیلدر

فی افضلیة النبی الاکرم علی سائر الانبیاء صلی الله علیه وعلیهم

علی الاطلاق افضل خلق محمددر صلی الله علیه وسلم بو معنانی اثباته آیات
واحادیثدن دلیل چوقدر تفصیل استرسك تلك الرسل فضلنا بعضهم علی
بعض آیتنك ودخی لتؤمنن به ولتنصرنه آیتلرینك تفسیرنده وقاضی
عیاضك شفا نام کتابنده وغیریده یازلدی وسیوطینك خصایص
وقسطلانینك مواهب لدنیه سی مطالعه اولنسون وبو فقیرك الجام النفوس
نام رساله سی کوروله حالا دلیل مختصر حدیث مسلمده انا سید ولد آدم
ولا فخر حدیثی کافیدر سؤال اولنسه که بو حدیثدن آدم پیغمبر افضل
اولمق اکلنور جواب بودر که اکلنمز زیرا انا اکرم الاولین والآخرین

علی الله ولا فخر آدم ومن دونه یومئذ تحت لوائی ولا فخر دخی بیورلمشدر
سعد الدینك حدیثك بر مقداری بولنمادوغندن بو سؤالی شرح
عقایدنده ایتمشدر ابن عباس رضی الله عنه ایدر الله سبحانه وتعالی محمدی صلی الله
علیه وسلم اهل سمایه وجمله انبیایه تفضیل ایتدی اما لا تفضلونی ولا تخیرونی
علی یونس بن متی حدیثی معیّناً فلاندن اوزره بنی تفضیل ایتمکز که مفضول
طرفنه مرجوحلك لازم گلمسون دیمکدر ودیمشلر یاخود تواضعه محمولدر
دیمشلر یاخود بو عباره تبلو کندیلر افضل خلق اولدقلرینه حق طرفندن اعلام
اولنمدین دیدی دیمشلر وترمذی راویدر که حضرت صلی الله علیه وسلم
بیوردی ان ابراهیم خلیل الله وانا حبیب الله عاشقلر بیوردیمشلر که کسنك
سودوکی مصاحبندن ملکه جانندن یکدر پس روح الله اولمقدن
حبیب الله اولمق بیك ایمش وآندن صکره افضل المرسلین ابراهیم خلیل الله در
آندن موسی وعیسی ونوحدر بو اوچنی بری برینه ترجیحه متعلق دلیل
گورمدم نعم حضرت موسینك مدت نبوتی وتبعه سی چوقدر اما
سبب فضیلت اهل سنت قتنده بو امر خفیدر اعمال واحوال وتبعه ولحقه ایله
دگلدر تلك الرسل آیتنده بو یلدر دیمشلر اما نعرفده ایما ایدرکه اول معنای مخفی
پیغمبرلرك علیهم السلام قلبلرنده حقك تعظیمنك ثبات وکمالیدر فقیر
ایدرم فی الحقیقه وهما حرامان علی اهل الله اوزره خوف ورجا مقامندن
بحوب مقام هیبته وانسه قدم باصلر مقامیدر وبو تفصیل دلیل تقریبیدر
وتقریب نشان فضیلتدر که قوت القلوبده بیوردی قال صلی الله علیه وسلم
من اراد ان یعلم کیف منزلته عند الله فلینظر منزلة الله من قلبه فان الله
ینزل للعبد عنده حسب ما انزل العبد فی قلبه بو حدیث شریفی تفکر ایدن

بیلورکه تفضیلك سببی تعظیم حق در امتابنه تعظیم امرخفی در پس
اقوال مفسرینه مخالف اولماز که ازکیایه جد واجتهاد صاحبلریدر
فی فضیلة المرسل علی النبی معلوم اوله که رسول نبی دن افضلدر زیرا
رسول صاحب شریعتدر نبی خلیفه ومعید ومکرر کبی در کندی دن اول
کلی رسوله تابع در آنك شریعتنی اجرا ایدر هر رسول نبی در رفیع القدر
مخبر عن الله در بلا عکس وحضرت محمد صلی الله علیه وسلم ایمان کتورمك
جمله انبیا ومرسلینه وجمله کتبه ایمان کتورمکدر ودر وجز ایدر وآنده
اولان احوالده ایناتمقدر وحضرت محمد صلی الله علیه وسلم امام انبیا و
افضل جمله مرسلین ایدوکنه بودلیلدر که حضرت عیسی علیه السلام اولو
العزم دن ایکن آخر زمانده اینوب علماء امت محمد کبی خلقی شریعت محمدیة
دعوت ایدوب دین محمده صلی الله علیه وسلم خدمت اشد کرکدر بعد ذلك
سایر پیغمبرلر پیغمبر اولمیانلردن افضلدر ومرتبه لرینه کوره تفاوتلری
واردر آندن صکره جمهور محققین دیمشلردر که پیغمبرلر جمیع ملائکه دن
افضلدر ملائکه نك افضلی که جبرائیلدر پیغمبرلر آندن دخی افضلدر وبشرك
اتقیا وزهادی عوام ملائکه دن افضلدر خواص ملائکه دن افضل
دکللردر وهبانیه شرحنده قرار داده بوسوزدر دیمش بو بابده
اقوال کثیره واردر حاصلی تفضیل البشر علی الملك وعکسی دلیل قطعی یه
مستند دکلدر واول مسئله لردن دکلدر که خلافی بدعت اوله والله اعلم
فی احوال المعراج حضرت علیه الصلوة والسلامك معراجی حقدر
یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم یقظه حالتنده معراج اتدوکی حقدر
یعنی کیجه حبیبنی بیت مقدسدن اسرا اتدکدن صکره جسدیله سماوات

رفع

رفع واعلا اتدوکی دخی حقدر سبحان الذی اسری بعبده آیتنده معراجی
جسدیله اتدوکنه شاهددر وسیاق دخی بو معنایه اشارتدر یعنی ضعف
وعجزدن منزه در اول قادر مطلق که حبیبنی صلی الله علیه وسلم جسدیله سمایه
چقاردی پس جسد کثیف بو ثقلتله سمایه نیجه چقاردی بو تعجب اولنمایه که
آنی اعلا ایدن بنم دیمکدر وجه وجیهی سجده یه قویوب لا احصی ثناء
علیك دیوب کندینی خاکده کوردی افلاکه صعود اتمکه لایق اولدی
آنونیچون اسری دیدی سری دیمدی وچونکه مازاغ البصر طبقنجه
علو الهمة من الایمان حکمنجه دیت الفلکك غیرتی چکوب بحر وحدتده
فلك فلکه تنزل اتمدی وکندوسی حضور حقده بیلوب حباسندن غرایب
ملکوتیه نظر اتمدی پس جمال حقی کورمك لایق اولدی **بیت** تدانا فادناه
ونادی تقدم ° یا وحید محبتی ° تقرب بنا هذا الوصال وذا اللقا ° محب ومحبوب
وساعة خلوتی ° علی رأی قوم عاینَ الله جهرةً ° بهذا ابن عباس یبیّن یقظتی
° کلامی بو مضمونی مسلم راویدر حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردیکه
بکا براق کتوردیلر بر بیاض وطویل دابه ایدی قدی حماردن یوجه وقاتردن
آلچق ایدی ایرناغی تا کوزه دوکی یره بصردی شفاده وشرحنده انس
راویدر وابن حبان حدیث صحیح در دیمشدر که حضرت صلی الله علیه
وسلم اسری کیجه سی براق کتوردیلر اویان ایلدر واکرلی اولدوغی حالده بنمکه
مراد اتدکده چکندی چبالدی چتنلك اتدی جبرئیل ایدی محمده بو ایدیمی
ایدرسن بر کمسه سکا بنمامشدر که الله قتنده محمددن افضل اوله پس
بر روایتده براق ترلدی دیدی وبر روایتده براق بو کلامدن اوتانوب
خجالتندن ترلدی دیدی بر روایتده مهابت محمددن ترلدی دیدی صلی الله علیه وسلم

شراح ایدر و مقتضای حدیث بودرکه اول براق مذکور حضرت محمد
مصطفی صلی الله علیه وسلمدن غیری بینمش اولیه هم اکثرولر دخی بونک
اوزرینده درلر نتکم نسائی راویدرکه اول براق حضرتدن اول کچن
انبیایه دخی مسخر ایدی دلجی ایدر روایت صحیح وارددرکه اول براق
اقلدن مرکب انبیا ایدی سهیل وغیری بو معنایه قطع وجزم اتمشلردر
وابن هشام راویدرکه اول براقدر اول ابراهیم پیغمبر صلوات الله علیه بنوب
اوزرنده هر سنه حج ایدردی واسماعیلی زیارت ایدردی وقرطبی ابن
عباس دن وجماعت کثیره دن بویله نقل ایدر وسیرده ثابتدرکه جبرئیل
حضرته صلی الله علیه وسلم بویله دیدیکه بو براق حضرت ابراهیمک صلی الله علیه
وسلم براقیدرکه بوکا بنوب کعبه یه کلوردی بعضلر ایدر اول بنلمش حیوان
استصعاب اتمکه سبب بودرکه فرس اصیلک جبلتی بنلدوکی دم جنبش
اتمک اوزره در خصوصا چوقدان بنلمش اولمایه بعضلر ایدر براق
حضرت محمدک صلی الله علیه وسلم جمال شریفن کوردکده محبتی جاننه تأثیر
ایدوب فرح ونشاطدن جسمی رقصه کتوردی وحضرت جنیددن
مرویدرکه بیورمش حضرت فخر انبیا صلی الله علیه وسلم الله سبحانه وتعالینک
امانت عظیمه سی درشاید تحملده وخدمتده قصور ایدوب لایق عتاب
الهی اولام دیو خوفندن سرکشلک ایدی نتکم یرلر وکوکلر امانت یوکن
کوتورمکدن ابا ونفور اتدلر سبب نفور عذاب حق قورقوسی ایدی
بر روایتده جبرائیل عم دیدیکه یا براق محمددن صلی الله علیه وسلم نفرت
اتمه که الله حقیچون سکا بر ملک مقرب یا نبی مرسل بنمشدر که الله قتنده
محمددن صلی الله علیه وسلم اکرم وافضل اوله اول حالده براق ایدی نعم بلدم والیدر

وبکا

وبکا بن بنی شفیع ومشفع دکلمی هر زمان بکا بو دولت ایرمز استرم که
بکا شفاعت اتمکه وعد ایده تا که قرار ایدم والا بو فرصتده سعادت شفاعت
رجاسی بنده سکوت وقرار قومادی دیدی شفاعت شرحنده ایدر بو بیله معرفت
جنتده اولان حیواندن بعید دکلدر که جنت دار جهل ومکان غفلت
دکلدر ملکوت عالمی خود بالکلیه نور وعلم عالمی در رجعنا الی اثرنا
تفصیل امر معراج مسلم وغیری ده مفصلدر بو معراج رؤیاده ایدی
دیانلرک اقوال ضعیفه ودلائل واهیه سی تفاسیر ومطولاتده کلامده رد
اتمشلردر کرکمز سوزی بو مختصرده کرکمز وملخص خبر معراج بودرکه
حضرتک صلی الله علیه وسلم مسجد حرامدن مسجد اقصایه دک اسراسی نص
قرآنله ثابتدر وجسد ایله اولیانی اولمدوغی دلائل ایله وقرآن ثانی نک
اجماعی ایله ثابتدر ومسجد اقصادن سماوات دک خبر مشهور ایله
ثابتدر آندن صکره جنته وعرشه واطراف عالمه سیر وسلوک اتدوکی
اخبار احاد ایله ثابتدرکه متواتر الفرعدر قریبدر ردیمشلر بعضلر ایدر
معراج ایکی دفعه اولمشدر برنی جسد ایله اویانقلیله وبری دخی رؤیاده
ایدی وبو معراجده حضرتک صلی الله علیه وسلم جمال اللهی کوردوکی
ابن عباس وغیریدن احادیث صحیحه ایله ثابتدر جمله دن مسلک
رأیت ربی بعینی وبقلبی حدیثی کبی وصاحب تحریر ایدر بو کوز که
جسم کوزیدر پیغمبرمزک صلی الله علیه وسلم جمال اللهی بو کوز ایله کوردوکی
انکاره لایق دکلدر حضرت عایشه نک رضی الله عنها انکاری حضرتدن
سماعله حدیثله دکلدر بلکه اجتهادلردر اجتهاد صحابی حدیثه معارض
اولمازن وعبد الرحمن بن عمر رضی الله عنهما ایدر بزم قتمزده جمیع مشکلوتمز

ملخص خبر معراج

حق ایدن خیر الامة ابن عباس در حضرت عایشه رضی الله عنها اندن اعلم
دکلدر پس اعتبار ابن عباس رضی سوزنده در و اوراده حضرت
عایشه نك رضی الله عنها اجتهادنه جواب صواب ویرمشلردر طیبی و قرطبی
و ابن نجید ده و تجریده مذکوردر **في عصمة الانبيا عليهم الصلوة والسلام**
انبیا صلوات الله علیهم معصوملردر یعنی آنلردن کبیره صادر اولمامشدر
بلکه صغیره دن دخی معصوملردر و قصدله عصیان ایتمکدن معصوملردر
سیوطی ایدر عند البعض سهوله عصیاندن دخی معصوملردر زیرا آنلر
الله سبحانه وتعالی قتنده مکرم و منظور و ملحوظلردر بلکه فعل مکروه ایتمکدن
دخی معصوملردر زیرا وقوع مکروه اهل تقوادن دخی نادردر قنده
قالدی نبی دن واقع اولمق اما زلات انبیا علیهم السلام ابتلا قبیلندندر
اول بابده اولان شبهاتی دفع مطولات کلام و کتب احادیثده خصوصا
شفاده علی الکمال مسطوردر زیرا شیطان آنلرك قلبنه کیره مز نفسی
نفسلری ایسه خباثت و جنایتدن امین در دلیل بودر که نبی اولا ولی
کامل اولمایجه نبی اولماز ولی کامل ایسه نفسنی تزکیه ایدن بلکه محو
و فنا قیلیجی ایله اولدورندر نبی ایسه ولایت و نبوت مرتبه لرینی جامع
اولدوغی اتفاقیدر **في كون الصحابة عدولا** صحابه کرامك رضی الله عنهم
جمله سی صحبت اعدال الانبیا برکاتنده عدوللردر زیرا دلایل ایله خیر امت
و امت وسط دیرلر یعنی عدول دیرلر كنتم خير امة وكذلك جعلناكم
امة وسطا خطابیله مخاطب اولان امتك و السابقون الاولون
و السابقون السابقون اولئك المقربون طبقه سی بونلر امتك اولی و اسلمی
و افضلی و الله سبحانه و تعالی حضرتنه اقربی دیرلر و مسلم و بخاری متفقلردر که

حضرت

حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردی خیر امتی قرنی وخیر القرون قرنی ایکیسی ده
مرویدر کذا فی جامع الاصول بونلرك خلوص و محبتله حضرتك صلی الله
علیه وسلم جمالنه باقدقلری و منظور نظر حبیب الله اولوب و مهاجرین کبی
ترك اوطان اتدکلری و امر غزاده و سائر اموردە جان و باشلرین حضرتندن
صلی الله علیه وسلم دریغ اتمیوب فداك مهجتنا و ابونا و امنا دیدکلرندن
غیری هیچ بر عملری اولمسه بو عملری کونینك طاعتندن یکدر و بو فضیلتلرینه
کناهلریده اولسه مقابله ایده مز قیاس ایله الصحبة مؤثرة حدیثی اوزره
اولیا صحبتی قلوب مرضایه صحت و ارواح میته یه حیات دیرکه نظرلری
حقنده دیمشلر **بیت** آنجه جلال دین دید از نظر شمس دین طعنه دهد
بر دهر سحره کند بر جله وصحبتلری حقنده دیمشلر **بیت** یك دمی بودن
بمردان خدا بهتر از صد ساله بودن در تقا پس جمال حق کورن نظره
منظور و مصاحب اولمق نه مرتبه در **في عدم جواز سب الصحابة** و دخی
ایمان ایله حضرتك صلی الله علیه وسلم وجه شریفن کوروب و ایماندن دونمیوب
اول ایمان ایله وفات ایدن اصحابه سب و شتم اتمك و سوء ظن اتمك جایز دکلدر
بو معنی ده قتی چوق احادیث صحیحه و حسنه واردر و مصنف اولا بو
حدیثی حسن یترکه طبرانی ابن عباسدن راویدرکه حضرت صلی الله علیه
وسلم بیوردی که من سب اصحابي فعليه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين
اول باطل جرأت ایدن شیعه شنیعه یه بوندن بیوك زخم می واردر که آنلرك
اصحابه رضی الله عنهم سب اتمه سنده اصحابه ضرر یوق اما حضرتك
صلی الله علیه وسلم آنلره بو وجهله سب و لعنی همان عین غضب الهی در ویل
لمن خصمه شفیعه بو حدیثك اطلاقندن تنبیه واردر که معاویه طرفنه

سوء ظن واطالەدن صاقنمق کرك کە کتاب وحجەدە واردر دیمشلر وبیعة
الرضوانده بولنوب رضی الله عنهم آیتنده داخللر و آندن نقل اولنانك اکثری
قزلباش بیداسی دیرزه لازم اولان اصحاب رسوله محبت وحسن اعتقاددر
منافق عدایله کلری اوجه ده حاکم الله ورسولیدر بزه حکومت دوشمز
وطبرانی وابن عساکر عیاض انصاریدن راویلر درکه حضرت صلی الله علیه
بیوردی احفظونی فی اصحابی واصهاری فمن حفظنی فیهم حفظه الله
فی الدنیا والآخرة ومن لم یحفظنی فیهم تخلی الله منه ومن تخلی الله منه
اوشك الله ان یأخذه وبونك امثالی حدیثلر چوقدر **فی افضلیة الخلفاء**
انبیا علیهم السلامدن صکره افضل رجال الامة ابوبکر صدیق حضرتلریدر
رضی الله عنه آندن عمر آندن عثمان آندن علیدر رضی الله عنهم که
بخاری ده وغیری ده مصرحدر ابن عمر رض روایت ایدرکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم زماننده بز خلقك اراسنده تخییر ایدردك جمله من
ابوبکری اندن عمری اندن عثمانی تخییر ایدردك وبو حدیثه طبرانی
روایت زیاده ایدوب دیدیکه حضرت صلی الله علیه وسلم بزم بو تخییرمزی
بیلوردی انکار ومنع اتمزدی دیدی وترمذی روایت ایدر حدیث حسندر
دیدی حضرت صلی الله علیه وسلم ابوبکر وعمر ایچون بو ایکیسی اولین و
آخرین ایچنده اهل جنتك کهللرینك افضلی وسیدی دردلر انبیا
ومرسلیندن غیری دیو بیوردی ودخی بیوردی که بن امتم ایچون
ابوبکر وعمره محبتلری خصوصنده شول دولت وسعادتی اومارم
که کلمهٔ لا اله الا الله دن اومارم وبیوردیکه ابوبکر وعمره محبت
ایماندر وبونلره بغض ایلمك کفردر وبر روایتده نفاقدر دیو بیوردی

ومعلوم

ومعلوم اولاکه ابوبکره رضی الله عنه صدیق دیدیلر نبوت ومعراج ده
وغیری خصوصده حضرتی صلی الله علیه وسلم بی توقف تصدیق اتدوکیچون
والذی جاء بالصدق دن مراد محمددر صلی الله علیه وسلم وصدق به
دن مراد ابوبکردر دیدیلر پس صدیق لقبی انکا کوکدن انمشدر وحضرت
عمره فاروق دیدیلر رضی الله عنه نتکم فلا وربك لا یؤمنون حتی
یحکموك آیتنده یازمشلردرکه بر منافق حضرتك صلی الله علیه وسلم
حکمنه راضی اولمایوب عمر رضی الله عنه حضورینه کلدی عمر رض ایدی
حضرت رسول اکرمه واردیکز می منافقك خصمی ایدی بلی واردیق حضرت
بکا حکم اتدی لکن بو آدم راضی اولمایوب سزه کلدك دیو جواب ویردك
عمر رض منافقك باشن کسوب حضرتك حکمنه راضی اولمیانه حکومت
بویله در دیدی پس جبرائل علیه السلام فلا وربك آیتن انزال ایدوب
وجبرائل علیه السلام حضرت رسول صلی الله علیه وسلم ان عمر فرق بین
الحق والباطل دیدکده حضرت صلی الله علیه وسلم انت الفاروق یا عمر
دیو بیوردی یاخود مطلقا منازعاتده فیصل قاطع اولوب حقی وباطلی
فرق اتدوکیچون فاروق دینلمشدر دیدیلر نتکم عمر رضی الله عنهك مرسی
سنده دیمشلردرکه کان عمر رجلا اذا قال اسمع واذا حکم قطع واذا
ضرب اوجع وبو سعادتلر عمره حضرتك علیه السلام اللهم اعز الاسلام
باحب العمرین الیك دیو دعا اتدوکندندر انوکیچون حضرت عمر رض
الی ایله بیقلدی صوامع وبیع وبنا اولندی مساجد ومعابد وواقع
اولان فتوحات بو خلیفه زماننده اولمامشدر درکه تواریخ قضاعیده
تفصیلی مسطوردر وحضرت عثمانه رض ذی النورین دیدیلر زیرا حضرت

صلى الله عليه وسلم انكا قرق و قيدی و يردی اول وفات ايتدكده ام كلثومی ويردی
علی رضی الله عنه حضرتلرينه اسد الله ديدلر تميز الخبيث من الطيب نام
كتابده ايدر علی بن ابی طالبه اسد الله نامی حمزه نك وفاتندن صكره
اولدی اول اولمامقدن مراد حمزه يه احترام ايدی ديمشلر مشهوردر كه
ايكی ارسلان بر بيشه يه صغماز اما لا فتى الا علی لا سيف الا ذو الفقار
كلامی غزوه احدده برنده بر ملك ندا ايتدی ديو ومعلوم اولا كه
حضرت صلى الله عليه وسلمدن صكره خلافت اوتوز سنه در اندن صكره
مقاسم معينه اولان بيت المالی تملك ايتدلر شرح مسلمده ايدر انوكيچون
بو جه سرايلر يا يمه غه وملاعب وملاهيه اسراف ايتمكه باشلاديلر
بلمدلر كه كنديلری دخی الله سبحانه وتعالی نك قوللرندندر خدمتی
قدر علوفه يه مستحق اولوردلر **حكايت** عمر بن عبد العزيزك رضی الله
عنه قيزلری بر املق قفتان استدلر خدمت سلطنت ايچون تعيين
اولنان علوفه من انجق معيشتمزه كفايت ايدر قفتان المغه اقتدارم
يوقدر ديدی قيزلر ايتدلر عار ايده رز پس كاتب خزينه يه ديدی كه
كله جك اولوفه دن بر قاچ بيك درهم وير كاتب ايتدی يا امير المؤمنين
اول ايام اير لمزسه بيت المالی اسراف وبالينی سنی چكرسن بنمی
پس عمر اغليوب اچروكيروب قيزلرينه سز حضرت رسول اكرمك
قيزلرندن بيوك دكلسز كه اول حضرت صلى الله عليه وسلم قيزی فاطمه يه
نيل كمو كتندن بلازك ايتمشدی صبر ايدك ديوب قيزلرين تسلی ايتدی
رضی الله عنهم **فی افضلية العشرة المبشرة** خلفاء اربعه عشره
مبشره دندر بونلردن صكره افضل بقايای عشره مبشره دركه

حضرت صلى الله عليه وسلم اونی دخی جنتله تبشير ايتمشدر ابو منصور
تميمی بو تبشير حقنده اجماع نقل ايتمشدر اصحاب سنن روايت
ايدر وترمذی حديث صحيح در ديو حضرت صلى الله عليه وسلم
بيوردركه عشرة فی الجنة وابو بكر فی الجنة كذا قال فی عمر وعثمان
وعلی والزبير والطلحة وعبد الرحمن وابو عبيدة وسعد بن
ابی وقاص وسعد بن زيد وچونكه حضرتك صلى الله عليه وسلم
بشارتی امر محقق در اجماع ايله ثابت اولمشدر بونلرك اهل جنت
اولماسنده شك جائز دكلدر **فی افضلية اهل بدر** عشره مبشره دن
صكره افضل امت اهل بدردر يعنی بدر غزاسنده اولان اصحاب كرامدركه
تقريبا اوچ يوز اون ايكی كمسه در صحيحده كلدی كه اهل بدره
الله سبحانه وتعالی تجلی ايتدی هر نه استرسكز ايلكز بن سزی يارلغادم
ديدی بونلردن صكره افضل احد اهليدركه احد غزاسنده بولندلر
بونلر دخی افضليتده اهل بدره قريب در بونلردن صكره افضل
بيعة الرضوان اهاليسيدركه ابو داود وترمذی روايت ايتدلركه
حضرت صلى الله عليه وسلم بيوردی تحت الشجره ده بيعت ايدنلردن
هيچ بر كمسه جهنمه كرمز بوكا دخی ترمذی حديث صحيح دردیدی
معنای حديث غالبا بونلره دخی ضمنا جنتله مبشر اولمقدر بو اوله
دك يازيلان ترتيبلری تميمی بو وجهله نقل ايدوب اجماع اهل سنت
بونك اوزرينه دردیمشلر بونلردن صكره افضل امت باقی اصحابدركه
صحابه اولميانلردن افضلدركه مسلم راويدركه حضرت صلى الله وسلم
بيوردر لا تسبوا اصحابی فوالذی نفسی بيده لو انفق احدكم مثل

أُحُدٍ ذهبًا ما بلغ مدّ احدهم ولا نصيفه بونلردن صكره تابعين وتابع
تابعين درو مجتهدين وعلماء سلف وسائر ائمهٔ دين در رضي الله عنهم
اجمعين بونلردن صكره افضل بونلرك يولندن چقمايوب وحضرتك
بونلري نه يولده قويوب كتديسه قولاً وفعلاً واعتقاداً اثرلرينه
كيدوب اينلندن صاپمايانلردر كه صراط مستقيم اولان قرآن و
حديث واقوال فقهادن شاشينلردر يعني معتزلي وخارجي ورافضي
كبي وجملهٔ نك كفرى ثابت اوله وارث اولان حروفيلر كبي سبيل قرآني و
حضرتك صلى الله عليه وسلم غراسني بكنميوب سبل شيطانه سالك اولنلر
بونلر كه سنت اوزرينه كيده لر جملهٔ پيغمبرلرك امتلرندن افضل اولور كه
كنتم خير امة آيتي بو معنادر واخرجت للناس دن صكره تأمرون بالمعروف
وتنهون عن المنكر بيوردوغي شاهددر كه بو امتك سائر امتدن افضل
اولدقلري امر بالمعروف نهي عن المنكر وقتال اعداى دين ايتدكلري ايچوندر
يعني حقه حق ديوب باطلي قهر وقمعه سعي ايتدكلري ايچوندر تفسير كبيرده
مسطوردر وبو معنايه اصحاب سنن راويلردر كه حضرت صلى الله عليه وسلم
بيوردي انكم توفون سبعين امة انتم خيرها واكرمها على الله وبونلرك
دخي اختلاف احوال باطنه لري وعرفان وتقوي لرينه كوره بيربرلرندن
فضيلتلري مقرردر حسنات الابرار سيئات المقربين بو معنادر
ودخي الطرق الى الله بعدد انفاس الخلائق مضموني اوزره هر كس بر سمتدن
الله سبحانه وتعالى نك يولنه بولمشدر اما جملهسي قرآن اوزره مادين سلوك
ايدرلر ولكن كمنك علمي زياده در كيمي دخي وعظ وتعليمه حريص در
كيمنك تقواسي زياده در كيمنك عبادتي چوقدر كيمنك نوافلي آزدر

اما

اما اخلاصي كاملدر وكيمي سابق وكيمي تالي وكيمي مقتصد وكيمي ظالم لغيره
وكيمي ظالم لنفسه در حاصلي تلك الرسل فضلنا ده يازدقلرينه كوره
اهل سنة وجماعت فضيلتي وعلت خاصه سن تعيين ايتمشدر آنجق اجمالا
ان اكرمكم عند الله اتقيكم آيتندن آلنلر دركه فضيلت تقويده در
آنك دخي علامتي محبة لله وعداوة لله در ديمشلردر نته كم حديثده
بيورديدار قطني ابن مسعوددن رضي راويدر كه حضرت صلى الله عليه وسلم
بيوردي انبيادن بر نبي يه الله سبحانه وتعالى وحي ايتديكه فلان عابده دي
بنم ايچون خالص نه عمل ايتمشدر اكر توك دنيا ايتدم درسه وسوسه دن
وغمدن قورتلمش اكر خلقدن كسلوب بكا توجه وعبادت ايتدوكسه
ديرسه بنم عزتمدن عزت بولمغه لايق اولمش وخالص بنم ايچون عمل
اولدركه امرمله دوستمي سونلري سوه وامرمله خلف وعناد ايدنلري
سومية ديدي وبر علامت دخي من اخلص لله اربعين صباحا ظهرت
ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه فحواسنجه عمل ايله صدري منشرح اولوب
عيون علم وحكمت قلبندن طشره كلوب لساني اوله سنده اقدوغي در
ديمشلر ومن يؤت الحكمة فقد اوتي خيرا كثيرا بو معنادر مرتبهٔ فضيلت
نيجه معين در كه مرتبهٔ حسنات بردكلدر خصوصا ابو الدرداء بيوردي
يا حبذا نوم الاكياس وفطرهم كيف يغبن صوم الحمقي وقيامهم وحضرت
صلى الله عليه وسلم بيورمش اتق المحارم تكن اعبد الناس پس كمال عباديت
وافضليت عابد تقوايه كوره ايمش تقوي ايسه احوال مخفيهٔ قلبيه دندر
پس افضل خلق متقي لردر ديمكدر وتقوي دخي بر امر مخفي يه مربوط در كه
معرفة الله در انما يخشي الله من عباده العلماء وانا اعلم بالله واخوفكم منه

بو معنادر. و بو معنایه حسن بصری رض بیورر مثقال ذرة من الورع خیر
من الف مثقال من الصوم والصلوة و بعضلر النهی عن المنکر الواحد
خیر من الامر باوامر کثیرة والانتهاء عن نهی واحد خیر من الف
ائتمار دیمشلر حاصلی ابو الدرداء رضی الله عنه کلامی اوقدر احمق
اولدرکه کیجه کوندوز عبادت ایده امّا حرامدن یا بعض کبائردن
فاجمیه زیرا اکا طاعته امر ایدن و ترک ذنوبله امر ایدن بر پادشاهدر
پس حقک ایکی تکلیفی بربرندن آیرمق حمق و سفاهتدر و ضعف
یقیندندر مالک بن دینار ایله محمد بن واسع وفات ایتدکلرنده بعض
اهل کشف توجه ایدر محمد بن واسعی اعلاده کوروب بلر صورر بلرکه
مالکک علم و صلاحی سندن زیاده ایدی سنک مقامک ندن اعلادر
بیورر دیکه مالکک قمیصی ایکی ایدی بنم بر ایدی امّا مراد درون‌ندن
دنیا محبتی محو اولوب سوای قلبدن ترک ایتمکدر و قد رقی واربسه
دخی کوملکی ایکی ایتمکدر و الا بر کوملکی کافردر چوقدر قال
مولانا قدس سره **بیت** چیست دنیا از خدا غافل بدن نی قماش
و نقره و فرزند و زن حاصلی حب الدنیا رأس کل خطیئة و
بعضها اصل کل مثوبة اولندی بنده ترک دنیا ایله بیجرلرده افضل
و حقه اقرب اولور و دیمشلردرکه فقرانک فقر و احتیاج و انکسار
ایله ایکی رکعت نافله نمازی قلدوغی اغنیانک صفای قلبله اولان یوز
رکعتدن افضلدر و کاملر دیمشلرکه نفسک هر مرادی که واردر اکا
اتباع معصیته ملحقدر اول مرادی اعتبار ایله قلبک قساوتی اورتوب کیدر
یقینه نقص کلور هر امرکه نفس هواسنه مخالفدر اکا اتباع طاعته ملحق

طریق وصلک شرائطی چوقدر جملهنک اصلی نفسه مخالفتدر و حقه انقیاد
و توجهدر مسلم شرحنده الوضوء شطر الایمان حدیثنده ایدر
ثمرات ایمان اول ایکی بولوکدر بر بولوکی قلبی خباثتدن تطهیردرکه
کناه خالص توبه ایله اولور توبه ایتمز ایسه احاطت به خطیئته فحواسنجه
قلب ده ظلمات قات قات اولوب ایمانله وفات ایتمکه مانع اولمق خوفی
واردر پس مؤمن هر کون تجدید توبه ایده و بالله سبحانه و تعالی یه رجوع
ایتمک کرککه توبوا الی الله اولندی توبه فرضدر **فی الفضل من النساء**
حضرت صلی الله علیه و سلم زماننده اک افضل نسا بنت عمران یعنی حضرت
مریم رضی الله عنها حضرت عیسینک علیه السلام والده‌سی ایدی اندن
صکره فاطمه بنت محمد المصطفی در صلی الله علیه و سلم ترمذی روایت صحیح
ایله دیرکه حضرت صلی الله علیه و سلم بیورر حسبک من نساء العالمین مریم
بنت عمران و خدیجه بنت خویلد و فاطمه بنت محمد صلی الله علیه و سلم
و آسیه امرأة فرعون و صحیح بخاریده ایدر فاطمة سیدة نساء هذه
الامة و حارث بن ابی اسامه مسندنده اسناد صحیح ایله مرسلا روایت
ایدرکه حضرت صلی الله علیه و سلم بیورر مریم خیر نساء عالمها و فاطمه
خیر نساء عالمها بو ایکی حدیث دلالت ایدرکه مریم ایله فاطمه‌نک
افضلیتی اراسنده تمانع یوقدر زیرا هر بریسی زماننک افضلی ایمش
و امهات مؤمنینک افضلی حضرت عایشه و حضرت خدیجه‌در
والسابقون السابقون اولئک المقربون آیه کریمه‌سنک بطریق التغلیب
اولان عمومی اولندی خدمت رسول الله صلی الله علیه و سلم امهاتک اقدمی
حضرت خدیجه‌در و حضرت عایشه صدیقه‌درکه امهاتک اعلمیدر

لكن حضرتك صلى الله عليه وسلم ظهوری وشهرتی یوغیکن

وكندیسی سیدهٔ نساء قریشی لعبتی ونکاحی ایله مشهور ایکن

جاریه لکی اختیار ایدوب مالنکی حضرتك صلى الله وسلم یولنده ایثار

ونثار اتمکده خدیجه نك مثلی یوقدر نتم علم جهتندن حضرت عایشه

نك دخی مثلی یوقدر حتی شعراوی طبقات اجتهاد ده اولدیغنی تصریح

اتمشدر وحضرت صلى الله علیه وسلم خذوا شطر دینکم من الحمیرا بیوردیلر

یعنی دینکزك نصفنی عایشه دن اوکرنك دیدی ودخی رجالدن

چوق کمسنه کامل اولمشدر نسادن اولمدی الا مریم وآسیه وعایشه

رضی الله عنهن وعایشه نك سائر نسا اوزرینه فضیلتی ثریدك

سائر طعام اوزرینه فضیلتی کبی در وبعضو ایتدی الا مریم وآسیه

وخدیجه بیورلدی بو حدیثده بو اوچی برب برینه تعیینا وتصریحا

تفضیله رضا ویرمکه اشارتدر واو مطلق جمع ایچوندر زیرا

تفضیلی تصریحده مفضل علیها اولانه نقصان اثبات اتمك لازم

اولور حضرت صلى الله علیه وسلم ایسه اوچنه بیلر کامل دیدی مریم

ایله آسیه اره سنده فرق اتمکده اوچ قول واردر اولیسی سکوت

وتوقف روایتی در زیرا دلیل قاطع سز قوری ظن ایله بریی

مرجوح اتمکده ان بعض الظن اثم قولی اوزره گناه مقرردر

فی تعریف الولی ولی دیو شول عارفه دیرلر که الله سبحانه وتعالی

عارف اولوب بیلر وحدیث وسنته مخالف ذره قدر نطقی وعملی

واعتقادی ووضعی اولمیه وطاعته مداوم ومعاصی یه بالکلیة

توبه کار اولا وخدمت حقده تقصیرینه معترف ومغموم

قال شیخنا الیافعی لا یلزم ان یکون من له کرامة من الاولیاء افضل ممن لیس له کرامة لان الکرامة قد تکون لتقویة یقین صاحبها وکمال المعرفة بالله ولهذا قال قطب العلوم ابو القاسم الجنیدی قدس سره رجال بالیقین علی الماء ماتوا بالعطش افضل منهم وقال ایضا الیقین ارتفاع الریب فی مشهد الغیب وقال الیقین هو استقرار العلم الذی لا ینقلب ولا یحول ولا یتغیر قال قلت ولان الکرامة قد تقع لکثیر من المحبین والزهاد ولا تقع لکثیر من العارفین والمعرفة افضل من المحبة عند الاکثرین وافضل من الزهد عند الکل انتهی قلت وهذا هو المختار عند المحققین

ومنکسر

ومنکسر اوله ولذات وشهواته مشتغل اولمایه وعلو همت صاحبی اوله

یعنی قلبنی وهمتنی حقه ورضاسنه توجیه ایده بو صفت ایله متصف

اولان کمسنه دن کرامت وکشف ظهور اتسه حقدر

فی المعجزة والکرامة والاستدراج معلوم اوله که خارق عاده اولان ایشك

صاحبی اگر تحدی ایدرسه دعوای نبوت ورسالت ایدرسه اول ایشه

معجزه درلر صاحبنه نبی دیرلر کتابی دخی وار ایسه رسول دیرلر

پس عادته مخالف اولمیان معجزه دکلدر مثلا هر صباح گونش طوغمسندن

خبر ویرمك کبی اما خارق عاده تحدی سز اولورسه اکا کرامت دیرلر

اگر افعال واقوالی میزان شرعه اویارسه اگر اویمازسه خارق عاده

ظهور ایدن سنه بیر استدراج دیرلر صاحبی ملحد وکذابدر زیرا

تکلیف شریعت هیچ بر کمسه دن ساقط اولمامشدر ایمدی بر ولی نك النده

عادته مخالف حال ظهور ایدوب اما حرامه حکم معتاد اولسه یا شراب

ایچمکده ویا بر کبیره اختیار اتسه مرتبه سندن دوشر وشریعتی اولمیاندن

ظاهر اولان ولایت شکلی یا سحردر یا سیمادر یا تسلیط جن وعمل

شیطاندر بویله لردن کرامت اولمق احتمالی یوقدر وشریعتسز کرامت

اسناد اتمك کفردر اگر ظاهر خارق عاده دعواسنه مخالف اولورسه

ینه کرامت وولایت اولماز مثلا بر آدم بن ولییم اینانمزسکز شول

صبی یه ویا شول اغاجه صورك دیدکده اول صبی ویا اغاج بو آدم

یلانجیدر ویا منافقدر دیسه اول حریفه ولی دینلمز اگر ملحد صو اوزرنده

گزرسه چوب دخی گوزه گورکده اوچارسه ذباب دخی اوچار وطی مکان

ایدرسه بعضی جن وشیطان دخی ایدر اگر دریا ایچندن مال چیقارسه

استخدام جن در نظر ایله آدم یقارسه جن وشیطان دخی یقار یتخبطه
الشیطان من المس آیتی بو معنادر ودخی خبیث اولانك بد نظری آدمه
دکر ویقار دیمشلر العین حق حدیثنده بو ایله یانمشلر کرامت دوشمشلر
قالدی مقدر قالقانلری یعنی استدراج ومکر شیطاندر وبلکل که
اهل سنتك نص ایله ثابت اولان مذهبنه ایمان کتورن بیلور که حمزوی
لرك وادریسی لرك وحروفیلرك کرجمله سی کافرلردر وکونلو مجلس
لرنده بری برینه سجده اتدکلری وسایر فسادلری وعلما وصلحا ومشایخلر
قارشمادقلری وخلوت قلرینه قز ویرمدکلری مجلس شرع محمدی ده قطعا
یوزلری اولمدقلرینی شاهدیتر واکر نسبت اولنان احوالی ایشیدیلن کبی
واقع ایسه خصوصا بیرامی جنحودلر حاجی بیرام قپوسندن آچق قپو
بوقدر ظاهر دین محمدی دن صکره سلطان احمد ایده الله ایامنده
ودار السلطنه شهرنده کده س حده کبی دینلرین صاقلدقلری دینسز
لك لرینه شاهددر بونلرك حاجی بیرامه محبتلری نصارینك حضرت
عیسایه ورواقضك حضرت علی یه محبت وانتساب دعوا اتدکلری
کبیدر قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله آیت کریمه سی
صریح خبر ویرر که کیشی الله سبحانه وتعالی قتنده محبوب اولماق شرعه
اتباع ایله اولور خصوصا حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم المؤمن آلف
ومألوف لا خیر لمن لا یألف ولا یؤلف بیورره ودخی لا رهبانیة فی الاسلام
دیه وبلکل اول ولیدن ظاهر اولان کرامات مثلا حضرت عمرك رضی
مکتوبی ایله نیلك اقماسی کبی وطاشماسی کبی در ومدینه ده منبر اوزرنده
ایکی تا نهاونده اولان عسکری کشف ایدوب امیر جیشه منبردن

چاغروب

چاغروب یا ساریة الجبل بیوردوغی ولدخی ایکی آیلق یردن حضرت
عمرك کلامن ایشیدوب تدارك اتدوکی بو جمله دخی کرامتدر اکر
سؤال اولنورسه که بو حال غیبه حکم دکولمیدر فلا یظهر علی غیبه
احدا الا من ارتضی من رسول بیوردوغی جوابنده ایدرز که
محققین دیمشلر که هر ولی ولایت چراغنی پیغمبرك معجزه سی اوجاغندن
یاقمشدر پیغمبره انقیاد وخلوص ومحبتی نه قدر ایسه پیغمبردن اول
قدر نور المشدر بینه حقیقتده کشف آنك نورندندر النبی اولی
بالمؤمنین من انفسهم آیتنده محققین الولد سرّ ابی اوزره ولایت
ولی سرّ نبی در دیمشلر والا من ارتضی من رسول آیتنده اولیا وکرامتلری
دخی بالالحاق داخلدر دیمشلر بو معناده ابو السعود تفسیرنده وغیری
ده دخی واردر وبعض محققین دیدیلر که مکاشفلر بعض احوالی
محلنده واروب کوروب سویلرلر غایبدن سویلمزلر اکرچه آنلرك
مقامنه اولاشمایانلره اول حال غیبدر اما اولشنه کشف الهی ایله
عیاندر ودخی بو کشف وشهودی ایدن عین عنصری دکلدر آنوکیچون
خلوتیه کامللری صوفیلرك خلوتده کوزلرك دستمال ایله بغلرلر
تا کوردکلری بو کوز اولمدوغنی بلسونلر ایچون پس چشم بشری پرده
آردنده کوریمدوکندن بیلنور که کورن نور رسالت ایمش که عینه
علاقه ایتمکله عین اثنا کوزلك کبی اولمشدر پس شهود غیبی بشره و
عین بشره نسبت ایتمك اولماز حاصلی زاهد خشکلر بو بحث ایما ایله
الواندن بحث کبیدر لکن آنه قرنده نی ابرکله دیسنی ویا دیشی ارکك
ایتمك یا خود آت قولنی کلب ایدوب یا جانلویی جماد ایتمك کرامت دکلدر

حاصلی بونلر کبی تبدیل وتغییر شرط ولایت دکلدر یهب لمن یشاء اناثاً
ویهب لمن یشاء الذکور معناسی اوزره بونلر کبی قدرت حقه مفوضدر
بشره رخصت یوقدر مکر سحر وسیما کبی حقیقتسز بر تخییل ونمایش
اوله اما اولیاء شیئک حقیقتی مبدل اولمازلر کوز باغجیلر عملی کبی بعضلر
بو کلامی توضیح ایدوب دیرلر که زیرا ولینک کرامتی نبینک معجزه سندن
در بو بابده بو نوعدن معجزه انبیادن صادر اولمامشدر پس کرامت
دخی چونکه معجزه دن منشعبدر بو بولدن اولمق ممکن دکلدر زیرا
فرعک اصلدن رتبه ورجحانی لازم کلور بو مضمونه قشیری دخی ذکر
ایدرمشدر وابن السبکی منع الموانع کتابنده قشیرینک سوزی حقدر
نبی یه معجزه اولمیان ولی یه کرامت اولماز اما فقیر ایدرم حضرت
عیسینک علیه السلام بالجمله قوش اندوکی قلب الجماد حیوانات دکولمیدر
اما جواب دخی ممکندر که هر نبی یه معجزه اولان لسنده کرامت طریقیله
ولیدن ظهور ایدوب صدور ایتمک شرط دکلدر کوردلمزمی که عیسی
علیه الصلوة والسلام احیاء اموات دخی ایتدی اگر بونلر کبی لر ولی ده
بولنمق لازم اولسه نیجه کمسه الحاده دوشوب نصارینک عیسی علیه
السلام حقنده دیدکلری دیوب مشرک اولمق لازم کلوردی یعنی
خود احیاء اموات قریبدر ودیمشلر که حضرت محمد صلی الله علیه وسلم
افضل انبیا ایکن احیاء اموات ایله تقید ایمدی امت محمد نصاری کبی آزمیا
سونلر دیو کر بیت لو ناسبت قدره اناته عظماً ۰ احیی اسمه حین یدعی
دارس الرمم ۰ بیتنک شرحنده بویله دیمشلر فی احوال ابی حنیفة
والماتریدی والاشعری رحمة الله علیهم ابو حنیفه ومالکی وشافعی

وحنبلی

واحمد بن حنبل وسایر مجتهدین ومخرجین ومرجحین وماتریدی والاشعری
جملهسی من عند الله هادی ومهدیلردر اتفاقلری خیر امته هدایت
واختلافلری رحمتدر بونلر حقنده اصحاب اعراضک یکلش سوز
لرینه التفات ایتمک حرامدر واهل بیت رسوله که محبت فرضدر
قل لا اسئلکم علیه اجراً الا المودة فی القربی اوزره که مضمون وجوب
محبته امردر دارینده سعادتدر وانلره عداوت منزلینده نکبتدر
خدای کریمه هزار شکر که بزی امت وسط ایتدی رافضی ایتمدی که اهل
بیتی سوه رز خارجی ایتمدی که اصحابی سورز نظم بشری لنا معشر
الاسلام ان لنا ۰ من العنایة رکناً غیر منهدم ۰ وماتریدی واشعری
طریق عقایدده اسلامیتده امامدر آنلر بو بابده غیرلردن اکرم
وافضلدر بونلر حقنده اولان ارباب حسد کلماتن دیکلمک حرامدر زیرا
ملاحده سوزندن اعراض فرضدر که اساس قرآن ایله بونلر مؤسسلر
وخلاف نصوص اوزره سلوکدن مقدسلردر پس نص قرآن وحدیث
واعتقاد صحابه وتابعین بونلرک حقیتنه بحسب الحال شاهدلردر
ایمدی سوء ظندن حذر کرکدر که سوء ظن ایله حس اعتقاد جمع اولمز
زیرا آنلر بونلره مقلد اولمازلر فی وجوب نصب الامام خلق اوزرینه
نصب امام سمعاً واجبدر اهل سنت قتنده وعامهٔ معتزله قتنده
نیر اقامت حدود وسد ثغور وتجهیز عسکر وحفظ حوزهٔ دین
وراحت رعایا وبرایا امامسز اولمازلر الدقلری عشور ورسوم
حقوق حراستدر اگر فقرای کوزلمسلر یا تسلیط اعوانه وظلم ایلسهلر
یعنی بر ظالمی حاکم ایدوب کوندرسلر آلدقلری حرام اولور وامام

یعنی سلطان المسلمین ظاهر کرکدر مخفی کرکمز شویله ولایتده نقیر وقطمیر
نه وار ایسه ودقیق وشمه نه اشلنور ایسه آنی بیلمک امامه فرض در زیرا
حراست بیلمکه موقوفدر امر لذیعه دیمکله قیامتده سؤال وعذابدن
قورتولمز حضرت عمر رضی الله عنه دائما اغلردی ودیردی که دجله کنارنده
بر قوزی ضایع اولسه ویا بر بازرکانک بر کلبی اوغرولنسه دوز حشرده
عمره تظلمین لازم کلور وای عمر یکونه دیر ایدی فصل خطابده ایدر
سلطان مسلمینک حلمی ظلمندن آرتوق ضررلودر زیرا الله صقلسون کندی
ظالم اولسه غیری سیاست اتمکله قورقنسه ظلم بر الدن اولور حراس چکر
اما حلم ایدیجه کمسه سلطاندن قورقماز اولور پس ظلم بیجه بیک الدن اولور
پس اصل خزینه سلطان واساس دولت اولان فقرا خراب اولور وضرری
دولته راجع اولور ولایت یقلور زیرا جبر وغصب ورشوتلر ولایت
خراب اولنجه اصل ظلم ونقصان خزینه یه وعسکره اولور وغضب حق
ظاهر اولور عون حق قالقار اعدا مسلط اولور بونک علاجی بر قاچ
بی غرض دیندار دین اهلی آشنا ایدوب نه وار نه یوق دیو صورمقدر
وامرایه وقاضی لره بعضی خصوصه بید ایدوب کوندروب وبعضی کمسه ایله
رشوت کوندرمک کرک اکر آلورسه فلاندن وفلاندن رشوت آلمادکمی
دیو باشنه قاقوب اول خدمتدن آنی رد اتمک کرک بویله اولنجه
پادشاهک خبرجیسی یا کیشی وار دیو عالم قورقار ومرتشی لرک
بنلری منکسر اولور وتلبیس وحیله لری باطل اولور وسلطان
مسلمینک وزیری ایله اراسنه کمسه کیرمامک کرک تا غیریلر خاطری ایچون
بیجه خلاف ایش ارتکاب اتمیه حالا وزیری پاک ایشیدرز لکن

رأیتده منفرد اولمامقیچون قورقوب پادشاهمزه مرتشی لری اعلام ایدرز
ووزیره دخی فرضدرکه ولی نعمتی اولان پادشاهک دین ودولت
وآخرتنی قایره وضبط ایده مدوکنی پادشاه عالم پناهه اعلام ایده
اناندغکز صلحایه دخی صورمک حال بودر وعلاج بودر دیه ووزیره
فرضدرکه مذهبی صحیح علما وصلحا ایله مشورتسز ایش اتمیه وظل الله
حضرتلرینه ووزیره لازمدرکه کیجه لر سجاده سی اوجنی بوکوب یوزینی
خاکه سوروب الهی بر عاجز قولم مرادینی بیلورسن سنک رضا شریفکدر
دیو سجده ده قرق بر کره لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین
دیه ودخی سجده ده ایکی نیتی اثوبس معین اولی وحسن تدبیری
سندن استرم بکا صالح بی غرض دین دوستی میسر ایله دیه بو نصیحتی
عمر بن عبد العزیزه حضرت خضر علیه السلام تعلیم اتمشدر فی بیان
احوال السلاطین سلاطین معصوم اولمق لازم دکلدر همان نیتی
وعملی خیر کرکدر وسلطان مسلمینه بد دعا اتمک حرامدر وخیرله
دعا اتمک جمله مسلمینه واجبدر زیرا آنلر روح عالمدر او یاتسه لر
عالم یاتور غفلت اتسه لر یقلور ولازمدرکه اهل سنت مذهبنده
اولا وحدیثه وکتب فقهیه ذره خلافی اولمایه پادشاهمز کبی اعانه
الله علی رضاه واهل سنت وجماعته ذره مخالفتی اولنلری کوکردلک
اوچارسده قنادی قیره وعاقل وصاحب سیاست وبالغ اوله
مصالح ولایتده تصرفه قادر اولا دین ایچون خلقک ثلثی قوسه
غازی اولمش اولور دیمشلر وصافی عقلنه وذکاسنه طانمیه وشاورهم
فی الامر آیتی ایله عمل ایلیه ومظلومه معین اولوب ظالمک عرقنی کسه وقضا

خدمتنه جاهل نصب ایتمه‌طشره‌ده اولانلر مقید اولمز ایسه بیوک قاضی
لری حرم محترمه کتورب متدین بر عالمه امتحان ایتدوره و متقی لری
بك و پاشا ایده حالا علماده بشیوزده بردن غرض مطالعه ایدر
قالمدی آنلر سجاده‌ی سوملی ایچون تلویث ایدرلر و اوسوملو چفتلری
سور سوملو مدار دین و دولت علمدر جاهلی حاکم ایتمك دین و دولته
و آخرته ضرردر مفرد برکشی عالم ایسه عزلی ایچون جائز اولور جاهل
ایسه نه ایله حکم ایدیسر اول بدنام حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردر
اذا دخلت من الرشوة خرج العدل من الکوة فی الامر بالمعروف و
النهی عن المنکر امر معروف و نهی منکر ایتمك هر عالم و قادره لازمه
نص و اجماع ایله ثابت و فرض کفایه در مواضعنده ایدر امر معروفك
وجوبنه برتاج شرط واردر بر بودرکه واعظك ظنی بو اولدر که
ایتدوکی امر و نهی دن شیوع فتنه و فساد قوماییه و الا واجب اولمز
فذکر فان الذکری تنفع المؤمنین و دخی فذکر ان نفعت الذکری
بونکا دلیلدر ایکنجی واعظ و غیره احوال الخلق تجسس ایتمك کتاب
و سنت ایله حرامدر ولا تجسسوا ولا یغتب بعضکم بعضا بیورلمشدر
وان الذین یحبون ان تشیع الفاحشة فی الذین امنوا لهم عذاب الیم
بیورلمشدر بو آیة اظهار فاحشه‌نك حرمتنه دلیلدر تجسس خود
فاحشه اظهارینه سعیدر و حدیثده بیورر من تتبع عورة اخیه
تتبع الله عورته و فضحه علی رؤس الاشهاد الاولین والآخرین
و دخی من ابتلی بشیء من هذه القاذورات فلیستترها یستره الله
فان من ابدی صفحته اقمنا علیه حد الله بیورلمشدر و حضرتك

سیرتنده

سیرتنده بلنمش ایدیکه منکر ایتدن تفحص ایتمزدی بلکه ستر ایدردی
اظهارینی کریه کورردی فتاویده ایدر واعظك غرضی کرك
اکر غرض ایله سویلیسه هم آثم اولور هم وعظی تأثیر ایتمز اما حکام
و سلاطینه عموم ولایتك احوالی تجسس ایتمك حراست ایچون
فرضدر زیرا حراست فرضدر فرضه سبب اولان دخی فرضدر
فتاوی سیف الدینده مصرحدر و نهی منکرك دخی وجوبنه
شرایط واردر بری قوردی استماع و کمان ایله فلان فلان ایتمش
دیمك حرامدر خصوصا تعیین ماده اصلندن حرامدر ایشتسه
دخی عموما مستور سویلمك کرکدر اوچنجی نهی ایتدوکی زماننده
تأثیرك ظنی ایلیه شویله که عدم تأثیرك بیله بلکه عداوت
و عناد اولاجقین ظن ایتسه سکوته رخصت واردر کشفا و
غیریده مسطوردر و واعظ فرضدر که کسنه آمنه و یائسه
دوشورمیه و بشر اوزره سویلیه و حقك رحمت عامه سین
چوق سویلیه خصوصا توبه ایدنلره و جاهلندن سویلیه قلوبی
شریعتدن صوغوتمیه که امت محمده آغر یوکلر یکلی اولمشدر
اولوقت تمام بش اولدوغی کبی و حضرت صلی الله علیه وسلم بیورر
انما بعثت مبشرا ولم ابعث منفرا احیاده ایدر ما خیر محمد بین
امرین الا اختار ایسرهما مالم یکن فیه اثم او قطیعة رحم و خزانه‌ده
ایدر اذا کان فی المسئلة وجوه توجب الکفر و وجه واحد یمنعه
فعلی المفتی ان یمیل الی الوجه المانع و تاتارخانیه‌ده ایدر ینبغی ان
لا یبادر الی تکفیر اهل الاسلام مع انه یقضی باسلام المکره تحت

ظلال السیوف حاصلی ارحم الراحمین اولان حضرت اللهك رحمتی غضبنه
غالبدر اول قرآنده بسم الله الرحمن الرحیم کتورب لفظهٔ الله
دن صکره جلیل وجبار وقهار اسملرن کتورمدوکی بوکا شاهددر
دیو امام محمد تفسیرنده تصریح اتمشلردر واشباهده ایدر بر آدم کفر
سویلسه شاهدلر شهادت اتدکده اول کمسه انکار اتسه شهود
عدولده تکذیب اولنمز اول شهادتله عمل دخی اولنمز زیرا کفری انکار
اتمك کفردن توبه اتمکدر اما سیفیه ده ایدر اول آدم آجاد
عوامدن اولنجه بویلهدر اما مقتدا وعلما ومشایخ نامنده اولسه
وغالبا الفاظ کفر سویلمکه معتاد اولدیغی مشهود اولسه اول حال
آنك الحادینه شاهددر پس نام علمادن اولنجه اکثر خلقك آکا
اتباع ایدوب اوکلمات ایله تکلمی تجویز ومظنونك مذهب اتمك
احتمالی واردر بلکه محقق وزمانمزده مجربدر پس آکا رخصت
جایز دکلدر زیرا ویسعون فی الارض فسادا ان یقتلوا آیتی اوزره
اندن اضلال مسلمین احتمالی واردر پس آنلر خارج ربقهٔ دین اولوب
قتللری لازمدر نته کم سبّابهٔ محمدیه توبه ایله قتلدن خلاص اولمازکه زیلعیده
ودرر ده والحاوی رساله سنده مصرحدر وبزازیه ده اخی چلبی تصریح
اتمشدر وبرکسنه غلیظ مسلمان اولوب کمسه بکمنسه آکا دخی بعضلر رخصت
ویرلمیه بلکه منع بلکه تعزیر اولنه کذا اشباهده وغیریده ایدر ویعزر
علی الورع البارد کتعریف نحو تمرة دیمشلر جعفر صادق ایدر هر
جرمکه اوکی خوف وصوکی ندامت اوله اول قولی اللهه قریب ایدر وهر
طاعتکه اوکی بنلك ایله اوله وصوکنده خوف اولمایه اول قولی حقدن

ایراق ایدر انما یتقبل الله من المتقین بو معنادر وجامع الصغیرده ایدر
حضرت صلی الله علیه وسلم بویوردی الهوا والعبوا فانی اکره ان اری فی
دینکم غلظةً بو حدیثك مضمونی بو معنادر خصوصا وعظه حاضر
اولانلرك حالی قتی صعبدر که نفسنی بر مجلسك آخرینه دك بر واعظك
ضربه سنه راضی اتمشدر ایمدی واعظك خلقه واعظلك جفاسی
یترکه عنف اتمه نلك وجهی بو قدرکه بیورلمشدر شرکم من اذا
وعظ عنف واذا وعظ له انف کندی موسادن بیوك دکلدر
حاضر اولانلر فرعوندن اشر دکلدر موسی وهرونه علیهما السلام
بیورلمشدر که فرعونه وعظ اتدوکزده یومشق سویلك فقولا له
قولا لینا بو معنادر وحضرت صلی الله علیه وسلم جنابنه ادع الی سبیل
ربك بالحكمة والموعظة الحسنة بیورلدی شقیق بلخیده ایدر ناس
مجلسمدن اوچ بولوك قالقار بریسی کافر قالقار که کلامیمه اینانمیلردر
سوزن اللهکدر تکذیب اتمشدر بریسی ده منافق قالقار که حق و
رسولنك کلامندن خطا اتمز ایشتدکده طارلغانور بریسیده
مؤمن خالص قالقار اصغا ایدر وقفی یوقدر اولدیغی حالده
صفا ایله قالقار وجرمنه توبه ایدر امر معروفك وجوبنه دلیل چوقدر
ولتکن منکم امة یدعون الی الخیر ویأمرون بالمعروف وینهون
عن المنکر آیتی کافیدر شیخ اکبر ایدر دین اسلامك اساسی امر
معروف ونهی عن المنکردر اهمال اولنورسه بناء دین ییقلور واهل
دین ودولت شرعی قویوب خلق رضاسینی کوزتمکله ییقلور وهیچ کمسه
نهی منکری ترك اولنده عالمه قلیچ دوشر قیامت قوپار حضرت علیه السلام

لاتقوم الساعة حتى لا يقال في الارض الله الله بودر قرطبی
بو حدیثك شرحنده ایدر یعنی کوره سن بر ظالم ظلم ایده علمادن
اتق الله دیو بر کمسه قالمایه عالم منافق ومداهن اولوب بری بری
خاطری ایچون امر حقی اهمال وستر ایده لر اول زمانده قیامت قوپار
وبو بیدر که من ارضى الناس بسخط الله سخط الله عليه واسخط
عليه الناس قضاعی روایت ایدر یعنی بر کمسه خلقك رضاسنی کوزه ده
حق ورسولنك رضاسنه مخالف اولدوغی محلده حق تعالی اکا
غضب ایدر وخلقی دخی اکا عدو ایدر رجعنا الی ما نحن بصدده
پس اول سلطان که محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن
عبد منافدر صلى الله عليه وسلم رسالتی کما لیله تبلیغ ایدی امانت یوکنی
محلنه قودی پس مشرکلر اول اصدق القائلینی عنادًا وجحودًا
تکذیب ایتدکلرنده الله تعالی حبیبنك صلى الله عليه وسلم صدق دعواسنی
کون کبی اظهار ایتمك ایچون حبیبی الندہ اول بیك قدر معجزات
ظاهرات اظهار ایتدیکه سیوطی تفصیل ایتمشدر یعنی عادته مخالف
اوله کلمش وعقل محال اکلدوغی معجزه لر کوستردی اشارتی ایله
قمر منشق اولدوغی کبی ومبارك بارمقلرندن چشمه آقدوغی کبی
وتسلیم حجر وانجذاب شجر وحنین جذع نخل ونطق شاة مسمومه کبی که
بر زهرلی قوزی بغداد یمه دی وقتی آز ذخیره ایله قتی چوق عسکر
طویلوب یدوکلری کبی وتعلیم حقله نیجه مغیباتدن خبر ویردوکی
کبی ومعجزاتك اظهری قرآن کریمدرکه صفحات دهرده اوزره باقیدر
بر نقطه سی خلل پذیر اولمز تحریف وتغییردن بریدر اعدل آیات

وایین

وایین دلالاتدن واعجب کلماتدن در جمله اهل وبر ومدر وجن و
بشر بلغاسی اکا موازی ومساوی بلکه اکا یقین بر اقصر سوره کتورمکدن عاجز قالدیلر وبالضروره لات وعزی حقیچون بو کلام بشر
کلامی دکلدر بلکه خالق القوی والقدر وصاحب القضا والقدر کلامی
دردیلر بو معنایه بیوردی وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فأتوا
بسورة من مثله وبیوردی قل لئن اجتمعت الانس والجن على ان يأتوا
بمثل هذا القرآن لا يأتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرًا بو معنایه
سیوطی خصایصنده ایدر محققین علما ومدققین فضلا دیدیلرکه
جمیع کتب سماویه خلقی دعوتدر حجتی خارجدن یعنی معجزاتدر که پیغمبرلردن
ظهور ایتدی اما قرآن عظیمك فصاحت وبلاغتی احمر وابیضی الزام ایتمکین
لفظ شریفی کندینك حقیقتنه حجت ومعناسی منبعی جانب حقه بندهلری دعوتدر بیورمشلر

فی بیان فرض العین وفرض الکفایة لابد که

فرض عین وفرض کفایه یی بیله لر وبلمینه تعلیم ایده لر فرض عین اولدر که
بری عمل ایتمکله آخری قورتولمیه جمله دن بری صلوتدر وصلوة جمعه در
اول ایکی شرط بولنورسه که التسی اداسنك شرطیدر که مصر یا خود
فناء مصردر ایکنجی سلطان ویا نائبیدر اوچنجی وقت ظهردر
دوردنجی نمازدن اول خطبه در بشنجی جماعتدر التنجی اذن عامدر
التسی دخی وجوبنك شرطیدر بری مصرده مقیم اولمقدر ایکنجی
مذکر اولمقدر اوچنجی صحتدر دوردنجی حر اولمقدر بشنجی کوزی
صاغ اولمقدر التنجی ایاغی صاغ اولمقدر کذا فی المتون وصلوة
عیدینده شروط جمعه بولنورسه نهایت صلوة عیدده خطبه شرط دکلدر

وصوم دن وزكوة دن وحج دن ووضودن وجنابت وحيض
ونفاس دن غسل ايتمكدر صو بولنمزسه تيمم ايتمكدر وخفين اوزرينه
مسح ايتمكدر وجهاددن نفير عام اولورسه وصلهٔ رحم دخی هديه
وسلام ايله دخی اولورسه قطيعهٔ رحم دن در اب وام كبی وقنغی طرفدن
اولورسه جد وجده كبی اصولندن قادر اولدوغی ترك ايلمك مثلا
زيارت وسلام وهديه كبی لری اهمال ايتمك قطع صله در اصولنی جمعه ده
بر صله ايده ذوی ارحامنی ييلده بر كره صله ايتسه بس در كه آنلر اخوه
واخوات واعمام وعمات واخوال وخالاتدر وطاعة وآلدينده در
وجارندن وجميع ناس دن جفاسنی منع ايتمكدر وكذب وغيبت ونميمه
وسب ولعن وبهتان وحسد وشهادت زوردن وافساد وايقاد
نار فتنه ايتمكدر ومسلمين ارالرنده خصومت ايتمكدر حذر ايتمك
دخی هر كسه فرض عين در ودخی قول حقی الله حقنه تقديم ايتمك
فرض عين در شويله كه كشی كيجه نماز قلورکن كوره يكه بر آدم غرق
اولييور نماز وقتی ده كيجه يور آنی تخليص ايچون نمازی بوزمق كرك
ياخود خاتوننك صوجی ولدنك هلاكنه ياخسته لكنه سبب اولورسه
يا بو خسته ننك مرضی ارتعيورسه اكسيده حق نفس وحق عبد
ايچون صوجی بوزمق كرك كذلك اصول وفروعندن بركسنه
معيشتده انكا محتاج اولسه آنك احوالن كورمك ايچون حجی تأخير
ايتمك كرك مكر احوالرين تمام كوروب كيده كذلك حق الله دن
اكر حق عبددن اوتوری وصيت ايتمك فرض عين در اما حق عبد
وصيتی تقديم ايتمك كرك كه قول محتاج والله تعالی غنی در

وحضرت

وحضرت صلى الله وسلم هر بار اكلدكجه ذكر ايدنه وايشيدنه صلوات شريفه
ويرمك فرض عين در فتوی بونك اوزرينه در كتابنده دخی حال بويله
اولوب نام شريفی هر بار يازلدقجه تصليه يازمق فرض در حلية الابرارده
وغيرنده مسطوردر ومعصيتدن اجتناب فرض عين در وعلی
الفور معصيتدن دخی توبه فرض عين در صغيره كناه ايسه ده وحقوق
ذوی روح دخی توبه ايله ساقط اولماز مثلا انسانه ياحيوانه ايلر
ياد ليلرا اذا ايتسه اول ايذا ايدن كمسه توبه ايله قورتولمز لكن ايذا ايدوكی
كمسه عاقل وبالغ ايسه حلال ايدوب عفو ايتسه موذی عذابدن قورتولور
والامام محمد قتنده حقوق مجهوله دن استحلال جايزدر مطلقا زيرا نيجه
حقوق وارد ركه ذكر اولنسه استحلالی كوج اولور بلكه فتنه قوپار
اما مجنون وصبی ننك حقی حل وعفو ايله ساقط اولماز وحيوانه ظلم
ايتمك كافره ظلم ايتمكدن اشددر زيرا دنياده وعقباده اكا حق المقدن
غيری مخلص بولنماز وكافره ظلم مؤمنه ظلم ايتمكدن اشددر زيرا
كافردن عفو مرجوه كلدی بعضلر ايدر محال دكلدر جايزدر كه
كافر عفو ايتمكلر مقابلنده عذابی تخفيف اولنه تفصيلی يوقاريده
كجدی والله اعلم **فی انواع الكفارات** وصوم وصلوة وزكوة وحجك
تركی توبه ايله عفو اولنماز بلكه مذاهب اربعه ده صلوتده قضاء
فوايت فرض در حياتنده ايسه وصلوة وغيری ده وفات ايتدی ايسه
بعد الموت فديه واسقاط در حقوق عباددن اولان دين موتلر
ذمتندن تركه يه انتقال ايدر اما حق الله تركه يه انتقال ايتمز الا
وصيت معتبره ايله انتقال ايدر كه ثلث دن اوله صوم وصلوة وحج

مطلب فی الاسقاط

وزکوة وکفارات خمسه کبی بو کفارلردن اکثر خلق غافللردر خبرلرده
یوق بیوک عذاب اولاجق بیلرده فتاوی ده ایدر مسلمان حیاتنده
حق عبدی وحق اللهی ویرمک کرک اکر اوزرنده آخرده دین یا کفارات
خمسه یا زکوة یا اضحیه قربان یا صدقه فطر قالسه وصیت کرک
اولا قالمش نمازی قضا فرضدر تکمیل قضا ایتمدین وفات ایتسه
اسقاط ایچون وصیت کرکدر ولیلری ثلث مالندن آنک وصیتین
تنفیذ ایتمک کرک اسقاط وفدیه دورینک صورتی بودر که آلتمش
یاشنده وفات ایده نک اون بشی صبا ویتدر قرق بش قالور اکر قرق بشی
ثلثانی قیلدی ایسه اون بش سنه نک فدیه سی دور اولنور ثلثی قلمش
ایسه اوتوز ییللق فدیه ویرلور اکر بو یاشده وفات ایدن عورت ایسه
اون بشی طفلیته واون بشی حیض ونفاسی حالنده طوتولوب باقی قلان
اوتوز سنه نک اونی قلمش ایسه یکرمی ییللق فدیه سی وصیت ایدر
ویر وقت نمازک فدیه سی پیغمبر حضرتلرینک صلی الله علیه وسلم بچق کیله سیدر
وبر کونلوک نماز وتر ایله آلتی وقتدر پیغمبر صلی الله علیه وسلم کیله سیله اوچ
کیله بغدای آکا فدیه اولور درهم کیله سیله درهم حسابنه قویولوب
عمل اولنه مثلا میتک یکرمی ییللق فدیه سی اولسه بر ییللق فدیه بغدایک
قیمتنی بر دستماله بغلیوب یکرمی فقیره یعنی زنبیلده مسطور اولان
اوزره فطره واضحیه نصابنه مالک اولمیان یکرمی آدمه دور ایدوب
هر برینه دیه که فلانک بو ییللق قالمش نمازینک فدیه سی کفارتی ایچون
شو مبلغی سکا ویردم قبول ایتدک می دیو الندن ویره اولدخی آلوب قبول ایتدم
سکا هبه ایتدم دیه نهار نصاب اضحیه وفطره یه مالک اولان غنیلری

وصبی ومجنون اری دوره قاتیه لر فقرا ارتق یا اکسک اولسه نیه بولنه
حساب اولنور ووصیت مجهوله جائز اولماز بلکه البته تعیین ایدر صلوة تک
یا صومک عددی معین کرک پس عمرینک تاریخی بلنمینک وصیتی یا اله در
باری تقریبله تعیین کرکدر عشلی اکر ورثه میت زیاده محتاج ایسه
فدیه بالکلیه ورثه سنه ویرمک افضلدر اکر مرض حالنده یا سفر
یا سبب آخر ایله بر آیلق صوم بیتسه ینه فدیه نمازده اولان کبی صاع نبی
ایله اون بش کیله حنطه یا قیمتینی ویرمکدر مثلا زید متوفانک بر آیلق
صومینک فدیه سی ایچون دیو تعیین ایتمک کرکدر اکر صومی قصد ایله بوزدی
ایسه آنک کفارتی ظهار کفارتی کبی اوچ نسنه نک بریدر اول عتق رقبه در
آکا قادر دکل ایسه ایکی آی متتابعا صوم وبر کون دخی قضا ایتمک کرکدر
اکر پیر یا مریض اولوب صومه قادر دکل ایسه آلتمش مسکینی طویورمق
کرکدر یا خود هر بر فقیره بوچق کیله حنطه ویره یا خود بر کیله شعیر
ویره پیغمبر صلی الله علیه وسلم کیله سی ایله **کفارة الیمین** بلکلکه کفارة یمین
منعقده اولان یمین ده در که والله ایرته فلانه نسنه ی شویله ایدرم
یا ایتمه یم دیسه بو ایکی حالده خلاف ایتسه بونک کفارتی اون عریانه
لباس کیدرمکدر تا بدننی ستر ایده یا خود اون مسکینی اطعام ایتمکدر
طویورمق یا عتق رقبه ایتمکدر بو اوچدن برینه قادر اولمزسه اوچ کون
متوالیا صائم اولسون عذاب یمین دن قورتله **کفارة نذور** فلان
کیجه بیک رکعت نماز اوقدیم اولسون دیسه آخر وقتده قضا لازم
اولور اما امام محمد قتنده قضا لازم دکلدر کفارة یمین لازمدر
اما کفارت قتل شبه عمدده در بو کاهم عاقله یه دیت ویرمک کرکدر

هم كفارت كركدر يا عتق رقبه مؤمنه در يا ايكی آی متتابع صوم در
فی التوكل فرائض عينيه‌نك حق سبحانه وتعالى قتنده زياده محبوبيدر
وعلى الله فتوكلوا ان كنتم مؤمنين آيتنده امر وجوب ايچوندر ديمشلر
زيرا حقه طيانمامق حقی بلممكدندر معرفت ايمانك قرداشيدر
عدم معرفت كفرك قرنداشيدر ياخود حقه طيانميوب غيره طيانمق
اولی ايسه شركك نوعندندر **فی فرض الكفاية** فرض كفايه اولدركه
مثلا رد سلام كبی وآغسران آدمه يرحمك الله ديمك كبی وجنازه
نمازی قلمق كبی وامر معروف ونهی منكر ايتمك كبی وغزا كبی نفير عام
اولمازسه بو جمله‌يی جميع خلق ترك ايتسه‌لر عاصی اولورلر بعضيلر
ايتسه غيريلر قورتلورلر **فی المحبة فی الله** محبة فی الله افضل
اعمالدن بوكا دلائل چوقدر جمله‌دن بری حضرت صلى الله عليه وسلم
بيورر من احب ان يجد طعم الايمان فليحب المرء لا يحبه الا
لله تعالى وقضاعی راوی در كه حضرت صلى الله عليه وسلم بيورر
وجبت محبتی للمتحابين فی والمتجالسين فی والمتباذلين فی
والمتزاورين فی وبو محبته باعث اولان اعمالدن بريسی مؤمنلر
راست كلدكجه نه‌در حالك نيجه‌سن دائما حق تعالى حضور قلب ايله خدمته
لايق ايليه ديمك كبی در ومصافحه ايتمكدر حديث صحيحده ثابتدر كه
ايكی مؤمن مصافحه ايتسه‌لر ايكيسی ده يارلغانور ومطلقا مصافحه
جائزدر اكر اعقاب صلواتده اكر راست كلدكجه بلكه مسجده‌دن نماز
صوكنده جائزدر كلدر ديوب تعنت ايدرلر رساله يازانلر اقوال ضعيفه‌يه
تشبث ايدرلر معاندلردر احاديث شريفه‌نك اطلاقنی تقييد ايتمكله

آنك كبی صحيح حديثلردن دليل كركدر سفينه‌ده ومنظومه شرحلرنده و
مبسوطلرده وارددر غررك كراهيت بحثنده جوازنی مصرحدر زمانده
نيجه حجر جامد كبی زاهد يابس واركه عالم كناه كبيره ايله طولی ايكن آنی منع
ايتمكله اغزندن بر حرف چيقار اما ريا ايله تقبيلدن اوتوری نيجه مباحات
وكراهت تنزيهيه‌يه متعلق بيده اكفادر تعبدسنده منع ايدر عالمده
منكرات دوكنديكه ايكی مؤمنك ازدياد محبتنه باعث اولان وجوازنه
دليل صحيح اولان مصافحه‌يی تشديد ايله منع ايدرلر محبت فی الله خود
قيامتده سعادتمزه ونيجه كاملك شفاعتنه مظهر اولمامزه وصراطدن
آسان كچمزه سبب درودخی كمال ايمان علامتيدر اكر اصول دينی
ايوجه بلورلرسه ومنصفلر ايسه بونك كبيلری قويوب شاه راهدك
چقمايوب باشلوجه كبائری منع ايتسونلر **فی نفع دعاء الاحياء للاموات**
وبيلمودركه احيانك امواته ايتدكلری دعانك وصدقه وقربانك اموات
ايچون نفع عظيمی واردر وبر صالح اكر عاصی قبورينی زيارت ايدوب
دعوتلری ايچون اوقسه يا صدقه ويرسه اول قبر صاحبی مغفور اولمق
جائزدر وبر كمسنه بر صالح كمسنه‌نك قبرينی زيارت ايتسه آندن فيض
المق جائزدر اذا تحيرتم فی الامور فاستعينوا من اهل القبور حديثنده ابن
كمال پاشای رومی كه مفتی الثقلين در قبور اولياء زيارتندن چوق نفع الوردر
ابن تيميه بو معنايی انكار ايلدكده عامه علماء مصر آنی اكفار ايتمشلردر وكفرنه
فتوی ويرمشلردر وخواجه افنديدن استفتا اولنوب زيد عالم مطلقا اوليا
وعلما وصلحا قبرلرين زيارتده فائده يوقدر ديسه نه لازم اولور ديلدكده
جوابنده بيورمشلركه توبه واستغفار لازم اولور وارواح كبار كه قدسيه

الا نوار دور ابدا لوقدن تعلقی منقطع اولمز وغیری متعلق آثار واخبار
اشتهارنی ملاحظه ایله جواز زیارت ووقوع نفع مذهب مختار ایدوکی
اختیار لازمدر حتی حنابله غلات تندن ابن تیمیه منکر زوار قبور اولوب
طریق حقدن آزوب هواسنه متعلق بر کتاب یازمغله علماء عصری مجتمع
علی الهدی اولوب آنی تجهیل وتضلیل وحبس مدید ایله اهانت وتذلیل
ایدوب قتلنه قوال ویروب بعده توبه وجهلنه اعترافله قورتولدیغی
مسطوردر واذا تحیرتم حدیثی ده مشهور ومقبول اهل شعوردر
انتهی قرطبی ده ایدی بعض اولیا تخلیف اتدوکی اولادینک نه اتدوکنی
روحنده مودع اولان نور ایله کورورلر واولاد واتباعنک احوالی طویارلر
صفاده کورسه لر مسرور اولورلر غمده کورسه لر مغموم اولورلر وشیخ
اکبر حضرتلری بیوردیلرکه بعضی کندیلر حیاتنده ایکن روحلرینده ولی
تصرف قوتیله اولاد واتباعنه ارشاد وتنبیه ایدلر بو معنا خود الحمد لله تعالی
قات قات تجربه بیزدر وقبور کبارده ن نیجه فیض المشاهده شبهه یوقدر
خصوصا فلنحیینه حیوة طیبة والمؤمنون لا یموتون نصی اوزره بونلر
بقا بالله مقامنده اولمشلردر حیات باقیه صاحبلری در بونلر مستعار اولان
حیات بشریه لری حیات حی وقیوم بحرنده محو وتلاشی قیلوب تخلقوا
باخلاق الله حدیثی ایله عمل ایدوب اسماء الهیه ایله تخلق واوصاف باقیه
ایله تحقق تحصیل ایتمشلردر بخاریده مسطور اولان کنت له سمعا وبصرا
حدیثی منصفه کافیدر اما حیاتنده بوغوری کسب ایتمیین بو معنانی
انکار ایتسه عجب اولماز زیرا بوحاله اعتقادینه اول نور یله دروس لم
یجعل الله له نورا فما له من نور فی الاعتقادیات مجملا جمله دن بری

قدردر

قدن در اعتقاد ایده زکه جمله قدده اکر خیر اکر شر الله تعالیدن در
ارادت قدیمه سیله در لکن شر وفتنه ومعصیت طرفنه رضاسی یوقدر
رضا ومحبت ارادتی مطلقه نک غیری در پس جمله عبادک اختیار
جزئیه لری ایله اولان اعمالک بری کرک آنوکیله یا مثاب یا معاقب اولورلر
جمله صاف الله سبحانه وتعالی خلق وتقدیر اتمه سیله در خالقیت ورازقیت
واحیا واماته منع وعطا خفض ورفع هدایت واضلال اغنا واقتاده وغیری
افعالده شریکی یوقدر الله سبحانه وتعالی تقدیر وخلق ایدیجی در قول الله عز
وجل حضرتلرینک امریله عمله عازم وعامل در فی عدم وجوب الاصلح علی الله تعالی
ودخی اعتقاد ایده زکه الله سبحانه وتعالی اوزرینه اصلح واجب کلدر زیرا
الوهیت وسلطنتده شریکی یوقدر انک کیم ایجاب ایده خالق الخلق کندوسی
در خیر وشر جمله سی ارادتیله در استدوکی اولور استمدوکی اولماز
لکن من اوفی بعهده آیتی اوزره لطف ووعدنه وفاسی مقرردر
اول کرم جهتندن توبه کاری عفو اتمک انکا واجب کبی در موجب
اولان ینه کندی کرمی در اما عصاتی تعذیبی ایعاد اتدکدن صکره
عفو اتمک خلف وعد دکلدر بلکه کمال حلم وصبر وکرمدندر شاعر
تفاخر ایدوب دیرکه بیت وانی وان اوعدته او وعدته لمخلف ایعادی
ومنجز موعدی وچونکه خلقک خالقی الله در انس وجنی عبادت
ایچون یراتدی عباداتک ایسه کیفیت وکمیتی عقل ایله واستدلال ایله
بیلنمز پس عدده یوز بیک ویکرمی درت بیک اراسنده پیغمبرلر
کوندردی معجزات باهرات ایله مؤید اولدقلری حالده وجنتله تبشیر
ونار ایله انذار اتدکلری حالده وجوایج دنیویه واخرویه لرنده عاقلک

عقلی مستقل اولمیوب ادراك ایده مدكلرینی بلدرمك ایچون وبنده لرینه
واجب نه در ونه كیفیت ونه كمیتله واجبدر ونه زمان واجبدر ونه مكانده
واجبدر ونه كیمه واجبدر ونه كیم معافدر بونلری اعلام ایچون ارسال
اولنمشلردر بونلرك اوچیوزاون اوچی مرسلدر كیمی وقلاننده دعوت
مستقله ویرلمشدر یاخود كتاب مستقل ویرلمشدر اما الله سبحانه
وتعالی ملكلری ایله هر برینه بر امر بیوردی هپ بونه كتوردیلر آنلر
نبی لردر وحضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم جنابنی ختم انبیا
ومهر اصفیا اتدی وكتاب كریمنده ولكن رسول الله وخاتم النبیین
بیوردی وچونكه اول سلطان مهر ملك نبوت وفص خاتم رسالت
اولدی كتابی محفوظ وباقی وحكمی محروس ومؤید ودائمی ودینی
وكتابی جمله ادیان وكتبی ناسخ اولدی حافظ نكار من كه بمكتب نرفت
وخط ننوشت * بغمزه مسئله اموزصد مدرس شد * ودخی اعتقاد
ایده رز كه كتابی جامع وباقی ورسالتی كافه ناسه شاملدر كه بیوردی
یا ایها الناس انی رسول الله الیكم جمیعا الذی له ملك السموات والارض
لا اله الا هو یحیی ویمیت فامنوا بالله ورسوله النبی الامی الذی
یؤمن بالله وكلماته واتبعوه لعلكم تهتدون پس اعتقاد ایده رز كه
جمله انبیا وآنلره نازل اولان كتابلر حق در جبرائیل علیه السلام ایله كوندرلمشدر
جمله یوزدرت كتابدر آدم علیه السلامه اون صحف نازل اولدی
شیت پیغمبره اللی ادریس پیغمبره اوتوز ابراهیم پیغمبره اون داود
پیغمبره زبور موسی پیغمبره توریة عیسی پیغمبره انجیل حضرت محمد
مصطفی یه قرآن عظیم الشان نازل اولدی صلوات الله علیهم اجمعین

كیفیت

كیفیت نزولی وكیفیت تلقی وحی بحثنده مفصلا یازلمشدر وجمیع
كتبده حضرت حقك فرائضی وواجباتی ومنهیاتی ووعد ووعیدی
مقرردر الحرام رزق واعتقاد ایده رز كه حرام رزق در زیرا خیر
وشرك مقدری حق در قول اولرحامی ارادۀ جزئیه سیله اقتضا
وطلب واخذنه قصد وعزم اتدوكیچون حق سبحانه وتعالی آنی قوله
ویرر لكن مكره حرامی استدك واخذنه سعی واسبابنه مباشرت
اتدكیچون عذاب ایدر المسعر هو الله تعالی ودخی اعتقاد ایده رز كه
مسعر الله تعالی حضرتیدر یعنی اكر طعام اكر غیری صاتلوب آلنان
نسنه لرك بهالوینی تقدیر ایدن الله سبحانه وتعالیدر اوجوز اكر
بهالی نرخی اكرچه صورتا حكام ویرر اما اوجوزلق وبهالولق
الله سبحانه وتعالی نك الندهدر خلاف معتزله نكدر المقتول
میت باجله ودخی اعتقاد ایده رز كه مقتولك موتی تخلیق حق در
عز وجل موتی خلق اتمكده قاتلك دخلی یوقدر قصاص ودیت وضمان
مال متلف مسئله لری قول اختیاریله سببینه مباشرت ایدوب نهی
حقه مخالف ایشه عزیمت وتوجه اتدوكیدر كه سنت الهیه عالم
كونده اسبابه مباشرت اوزره جاری اولمشدر مثلا خرمانی
بتورن الله سبحانه وتعالی ایكن آنك نباتی عادة تأبیر ولقاحه
موقوف اولدوغی كبی صفات الله قدیمات باقیات واعتقاد ایده رز كه
الله سبحانه وتعالی نك جمله صفاتی اكر صفات ذات اكر صفات افعالدر
ازلیدر وابدیدرلر فنا وزوالدن مصون ومحفوظدرلر
ماتریدیده خلاف اشعری نكدر واول صفات [illegible] ذات الله ایله

قايلوردر كرندر ذاتك عینی وندغیری لوردر کالواحد من العشرة
الایمان لا یزول بالفسق واعتقاد ایدەدر کە ایمان فسق و معصیتلە
زایل اولماز وعبد کبیرە کناه اشلکلە ایماندن چقماز وایمان عملك
غیری در وعمل ایمانك غیری در زیرا اسم ایمان تصدیق واقراره در
وعملك جملەسنە اطلاق اولنسە بعضی عباداتی ترکلە یاخود سقوطلە
نمازك حایضەدن سقوطی کبی بعضی ایمانی کیتمك لازم کلوردی جمیع
عبادات ساقط اولسە کذلك یعنی جمیع ایمان کیتمك لازم اولوردی
اجماع خود بونك اوزرینە متفق درکە ترك وسقوط عمل ایلە ایمان زایل
اولمایە پس معصیتدن وترك طاعتدن تصدیق کیتمك لازم کلمز
ومادام کە بو ایکیسندە یا ناهی یا نهی یا منهی طرفنی استخفاف ویاخود
استحقار ویا معصیتی ویا ترك طاعتی استهانت ویا استحلال اتمیە
ایماندن چقماز بلکە بو ایکیسی ضعف نور یقیندن ونفسك شهوتندن
وخباثتندن وصبرسزلقدن وعبادتە سوستلکدن اولور مثلا بر خستە
صاغلغندە کی کبی بیوب ایچرسە کندونە ضرر ایدەجکنی تجربە ایلە قطعا
بیلورکن اشتهاسنە مغلوب اولوب زیاننە باقمز ضررنە اعتقادی
محکم ایکن تناول ایدر لکن اول زیادە اکل آنی اولدرمك خوفی واردر
کذلك ادا ایمانی نفس هواسنە اویوب مراد اتنز قول اولان کمسەنك
کیدەرك قلبی مردە اولور ایمانسز کیتمکدن خالی دکلدر خصوصا اعمال
ایماندن دیو نوعا خلاف اولدوغندن مؤمنە خوف وخشیت وحذر
اتمك امر مهمدر حاصلی فاسق وعاصی کافر اولمز وایمانلە کفر اراسندە
واسطە دخی یوقدر همان ایمان کیتسە کفر اولور وکفر کیتسە ایمان اولور

وایمان بعضی بدعتلە دخی زایل اولمز یعنی شول بدعت کە اصل دینمز اوزرە
تأویلی قابل اولە انکار صفاتی کبی وآخرتدە رؤیتی انکار اتمك کبی بونلری
منکر کافر اولماز لکن مبتدع وملحد اولور اما بعضی بدعت والحاد
واردر کە عین کفردر اتفاقا کە فتاویدە وکتاب الکبیردە وجزیە وخراج بحثلرندە
الفاظ کفر ایچندە یازمشلردر جملەدن بریسی مجسمە مذهبی کبی کە اثبات
مکان اتمکلردر والله تعالینك علمنك جزویاتە وصولنی انکار اتمکلردر
وحرام مقطوعی مباح دیمکلردر ومعصیت مقطوعیە جایزدر دیمکلردر
یاخود معصیتلە ثواب حاصل اولماسنە معتقد اولماقدر حرام دخی کرك
حرام عملی اولسون کرك ترك حرام عملی اولسون مثلا ترك صلوتك یا زنا اتمەنك
حلنە ذاهب اولان کمسنە کافر اولور رجوع ایلدیە لو دوغی ایسە قتلی
واجب اولور سائر اتفاقی اولان الفاظ کفرە بویلەدر کذلك بر کمسنە
غیبت اتمکی حلال اعتقاد اتسە یا حلالدر دیسە کافر اولور وشرع شریفدە
اولان احکام مقطوعەدن هر قنغیسینی انکار اتسە کافر اولور ودخی
فسقدن توبە اتمدین وفات ایدەنك فسق وفجوری ایچون البتە معذب
اولمق لازمدر دیو قطع اتمك جایز دکلدر دلائل عقوباتك جمیعسی
یغفر لمن یشاء ویعذب من یشاء آیتی مخصصدر دیرلر ودخی ان الله
لا یغفر ان یشرك بە ویغفر ما دون ذلك لمن یشاء آیتی توبەلی اکر
توبەسز علی الاطلاق شرکدن غیریسنی یارلغمق مراد الله اولورسە
جایزدر توبە شرطیلە یارلغار دیمك اولور مطلقی تقیید اتمکدر ومطلقی
تقیید اتمك نسخدر وفسق وفجوردن توبە اتمیان مؤمن جهنمە کیرورسە
دخی بر مقدار یانوب ینە چقوب خلاص اولماسنە بعدە جنتە کیروب

مؤبد قالماسنه قطعا حکم و اعتقاد ایده رز دلائل چوقدر جمله‌دن
بریسی بزاز و طبرانی اسناد صحیح ایله روایت اتدیلر که حضرت صلی الله
علیه وسلم بیورمش من قال لا اله الا الله نفعته یوما من دهره یصیبه
قبل ذلك ما اصابه فی تکلیف ما لا یطاق یعنی تحملنه طاقت بشر کتورمدوکی
تکلیفات بعضلر قتنده جایزدر بعضلر قتنده جائز دکلدر لکن جایزدر
دیانلر بو حکم مرفوعدر دیدیلر صدر الاسلام ایدر فعل الله ده جواز
وعدم جواز عبارتیله تکلم خطادر یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید
ولا یسئل عما یفعل ولا معقب لحکمه بیورلمشدر قول افندیسنك ایشنه
قارشمق ادبسزلکدر مفرد برتو کس نیست آمر و ناهی همه ان می کنی کرمی
خواهی فی تفصیل اهل الکبائر وعدم خلود اهلها فی النار معلوم
اولا که اهل کبائر که مسلمان اولدیغی حالده فوت اوله جهنمده ابدی
قالمازلر بلکه عاقبت چیقارلر توبه‌سز دخی وفات اتسه‌لر تفسیر تیسیرده
وکبیرده ومطولات کلامیه‌ده کبائرك تفصیلی واردر مختصری بودرکه
جمله‌مزی الله سبحانه وتعالی توبه‌یه توفیق ویروب طریق قرآنه ارشاد
ایده اکبر کبائر کفردر آندن زنا آندن لواطه آندن شرب خمردر آز اولوب
سکر ویرمزسه دخی ینه کبیره‌در زیرا خمرك قطره‌سی حرامدر دورت
مذهبده نجاستده فرقی یوقدر کلام حقده رجس بیورلمشدر اما
نبیذ که قوتیه جمله‌دن قوری اوزم کبیلرك اصلنمق ایله چیقان صوییدر
سکر ویرمزسه حرامدر مرتبه سکرده حرام ایکی حلال دیو ایچرسه کبیره‌در
اما شرابه حلال اعتقاد ایدرسه کافر اولور و مجلسلرنده اوتورسه
اما ایچمسه فاسق اولور لواطه‌نك حرمتنه آیات واحادیث ورودندن

غیری

غیری کتب فتاویده مسطوردر اصولده ایدرلر انك قباحتی وفضاحتی
قرآنده بیان اولندوغندن غیری زنایه قیاس دخی مقررده در که بیورد
مقیس علیه‌ده علت حکم مصرحه اولیجق اصول شرعده اولان قیاس
ثابت اولان حکم دخی قطعیدر نتهکم لواطه‌نك حرمتنه حیض حالنده
عورته یقین اولمغه قیاس اولنمشدر آنی منع خود قرآن عظیم الشانده
مصرحدر فاعتزلوا النساء فی المحیض بیورلمشدر مقیس علیه‌ده که
حکم که حرمتدر اذی وتلوث اولمغیله تعلیل اولنمشدر که قل هو
اذی فاعتزلوا بیورلمشدر ولکن حقیقتده اول فعل قبیحك حرمتی
قوم لوط حقنده واقع اولان آیات بینات ایله ثابتدر حق سبحانه
وتعالی اول قوم ضالین حقنده آیت ایله بیان عقوبت ایلمشدر آنلره
اختصاصه یا منسوخیتنه دلیل اولمدوغیچون شریعة من قبلنا شریعة
لنا فحواسی اوزره بزم دخی شریعت اولور آنوکیچون قنیه‌ده ابو القاسم
الصفاردن نقل ایدر که عورتنه دخی لواطه استحلال ایدن کافر
اولور فکیف مملوکنه یا جاریه‌سنه یا غیریه دخی اظهردر قاضی
صدر الشهید ایدر امام مالك جایز کوردی دیو بعضی ملاحده
مالك حضرتلرینه بهتان اتمشلردر ابو طلحه ایدر امام مالکدن بونی
نقل ایدن کذابدر وابن الحاجبك مدخل نام کتابنده ایدر اول نقلك
اصلی یوقدر حتی امام مالکدن سؤال اولندقده مؤمن بونی درمی که
فأتوا حرثکم انی شئتم آیتنی اشتمدوکزمی که زرع نسب محلنده اولور
حرث ده موضع زرعده اولور دیو بیوردی وتبیین المحارمده بویله
مصرحدر کبائرك بریده سرقه‌در هم کبیره هم زیاده دناءتدر

بریده قتل در که تخریب بناء الله در بریده بر محصنه یه قحبه یا روسی
دیمکدر یا سائر زنا لفظیله شتم ایتمکدر بریده که شهادتدن ادنی شهادت
کندویه تعیین اولوب مطالب اولندقده بریده یلان شهادتدر
حکامه افضل عمل امت محمده ضرر عام اولان نسنه‌یی دفع ایتمکدر
خصوصا یلان شاهدلرینی واسطه ایله اقچه ویروب شهادت محلنه
کتوروب قهر ایتمکدر کبائرک بریده یمین غموس در یمین غموس اولدر که
بر کمسه کچمش زمانده ایشلدوکی نسنه یه قصدله والله ایشلمدم دیه
یاخود ایشلمدکنه والله ایشلدم دیه بریده غصبدر غصب سرقه
نصابی مقداری ظلم ایله آلماقدر اکر غنیدن اکر فقیردن مطلقا
بریده عذری یوق ایکن کفار ایله قتالدن وجنک یوزندن قاچمقدر
بریده ربا یمکدر بریده یتیم مالی یمکدر بریده رشوت یمکدر
بریده امر حقله حد ویا قصاص لازم کلجک محلده شفاعت ومثله قودرتادر
مقدر بو ایکیسنک دنیاده بشره عفو ایتمه‌سی جائز دکلدر دیمشلر
بریده اتاسنه اناسنه عاق اولمقدر بریده صلهٔ رحمی کسمکدر بریده
قصدله رسول الله صلی الله علیه وسلم بهتان ایدوب حدیث پیدا ایتمکدر
یاخود بر جاهلی آلدامق ایچون بعضی آیتی هواسنه اویدوروب بویله‌در
دیو معنی دیمکدر اکر بو خصوصده سویلدوکی کلام تکلیفات حقه
وحکم امر شرعه مخالفت کلیه‌سی اولسه کافر اولور دیمشلر بریده
قصدله نهار رمضانده یمکدر بریده کیل ووزن واندازه کبی لرده
حیله ایتمکدر وبعضی متاعه حیله قاتمقدر زعفرانه کیرمت اونی قاتدقلری
کبیدر بریده نمازی وقتندن اول قلماقدر یا وقتی قصدله کچوروب

قضایه

قضایه قوماقدر بریده دخی زکوة وصوم وقتندن کچورمکدر عذرسز
بریده دخی حجه وارمغه وسعتی وار ایکن کچوروب حج ایتمدین وفات ایتمکدر
بریده امر معروف ونهی منکره قادر ایکن اهمال وترک ایتمکدر بریده دخی
ایکی مسلمان ارهسنده فتنه وفساد براقمقدر بریده دخی بر مظلومه
بر ظالمی مسلط ایتمکدر وبریده سب اصحاب وسب آل ایتمکدر وبریده
سحر اوکرنمکدر یا آخره اوکرتمکدر ویا عمل ایتمکدر خزانه‌ده ایدر
مرتدنک قتلی جائز دکل ایکن ساحره عورتک قتل اولنماق کرکدر اکر عورت
سحری مرتده اولمغیچون مثلا زوجندن بوش اولماق ویا غیری غرض
ایچون اعتقاد ایدرسه ودخی فصولده ایدر بونیتی ایتمزسه دخی قتل اولنور
زیرا ساعیة بالفساددر ویسعون فی الارض فسادا ان یقتلوا حکمنه
داخلدر وهم نیت ایسه حال قلبدر بلنمز ضرر عام وسبب فتنه وفساد
اولماسی مقرردر ینه خزانه‌ده وفصولده ایدر ارککک ساحرک قتلی
واجب محدر واستتابه اولنورمی جوابنده ایدر ساحر اوچ دورلودر
بری شول ساحردر که اندوکی ایشه کندوینی خالق اعتقاد ایدر
بویله ساحر کافردر هیچ بو اعتقاددن اختیار ایله دونوب جمله‌نک
خالقی الله در دیسه وقبل الاخذ توبه ایتسه توبه‌سی قبول اولنور
قتل اولنماز زیرا کافر ایدی مسلم اولدی اکر توبه ایتمسه قتل اولنور
اکر بعد الاخذ توبه ایدرسه مقبول اولمز قتل اولنور زیرا رجوعی معلوم
اولماز اکر سحری ایله کندوسی مسحور اولوب حیرت والحاده دوشوب
اقرار وانکار فهمندن مبرا ایسه آندن توبه استنمز الذکر اولندکده قتل
اولنور غالبا بو قج کره سحر عملی ایدن بر دخی قلبنی اصلاح کوچدر

اتمك ویوقارو لنمق در بری ده حایض عورت ایله جماع اتمکدر حلال
دیو انسه کافر اولور بری دخی عالملر عملرینه مخالف عمل اتمکدر فرایضی
ترك وحرام مقطوعی اخذ اتمك کبی خصوصا که خلقه طویوره زیرا
عامه خلقك ضلالتنه وسوء اعتقادنه سبب در یعنی حرامی حلال اعتقاد
ایدوب کافر اولملرینه باعث اولمق خوفی واردر بری دخی مجهوله اعتباد
وتقیید اتمکدر تعریضله دخی اولسه بری ده حریر کیمکدر بریده حمامده
ستر یره آچمقدر بریده کفارت اتمدین مظاهره اتدوکی عورته جماع
اتمکدر بریده عورت محرمسز یوله کیتمکدر بریده شراب آلوب صاتمقدر
بریده هر شهره کلن متاعی ایراقدن قارشولیوب شهره کیرمدین بهالی
صتایم دیو آلماقدر بریده زکوتی ویرمز مالدن ویرمکدر حاشا حق تعالی
حضرتنی آلدامق معناسیدر دیمشلر بریده برکمسنه یه حسد اتمکدر
بریده جنوبله مسجده کیرمکدر بریده جماع لفظیله شتم وسوکمه معتاد
اولمقدر اکر آغزه سوکسه کافر اولور دیمشلر زیرا موضع اقراردر
بری ده وعده مخالفته معتاد اتمکدر بریده غیرتسز لکدر ودیوثلك
اتمکدر یعنی اوغلی وقیزی وخاتونی نامحرمدن صاقنمامقدر بریده
قاضی ایکی خصمی برابر اتمیوب برینه رعایت وآخره ترجیح اتمکدر بریده
آلتون وکموش سنه قو آللنمقدر ابریق وکلاب دان وسرمه دان و
ملدان وغیری اسباب کبی بریده یهود ونصارایی مصلحتسز واحیانا جهتسز
دوست وآشنا اتمکدر هب بونلر کتابلرده که کیمی تفاسیر وکیمی فتاوی دن
خصوصا تفسیر تیسیرده ومنهاجده ابن عباس دن مرویدر وکیمی
علاء الدین ترکستانی منظومه سندن نقل اولنمشدر حکمت بونکا اهالی عصرک

شرع ظاهره حکم ایدر ودخی سحر وعینك تأثیری حقدر یعنی واقع در
دفع عین ایچون هر کون یوز کره ماشاء الله لا قوة الا بالله دیو ورد اتسه
قورتلور ودفع سحر ایچون هر صباح وشام فاتحه وآیة الکرسی واخلاص
ومعوذتین اللشر کره اوقیوب بوجمله نك اوجی اوجله یدی سن یدی لرن
ترقینی قرقلوه یاغسلید دفع جن ودفع سحره مجربدر قطعا وآیة سابقه
اوزره ضرر عام وفساد شامل صاحبلری باغیلو کبی قتل اولنور قاضی
خان ده ایدر فتره زماننده عوانلری قتل ایدن ثواب کیرور کمند جیلری
ونوبه جیلری وآدم صویوجیلری وساحرلری وتاتولاجیلری قتل
لازمدر زیرا بونلر نیجه بتعه بیدا ایدوب ضرری شایع اولمق مقرردر
وبونلردن توبه استمیدکه توبه لری بلینمز انتهی ابو اللیث رحمه الله
ایدر قبل الاخذ توبه اتسه لر توبه لری طوتوله بعد الاخذ قطعا طوتلمایه
وخزانه ده ایدر رسول زندیق وملحدکه خلق قرآنك ظاهرینه مخالف
بوله سویله دعوت ایده قتل اولنما فکر کدر وبری دخی ضرورتسز
خنزیراتی یمکدر حلالدر دیوانسه کافر اولور حرامدر دیوبیسه
کبیره لختیار اتمش اولور وعورتلر تغنی ایدوب صوت وصداسنی اشتدرمك
کبیره در حکامه منعی فرضدر زیرا شیوع فساده سبب در وبری دخی
حضرت علی حضرت عمره وحضرت ابی بکره تفضیل اتمکدر وبری ده
برکمسنه یه دموله اشارت اتمکدر یعنی دورتمك استیوب قورقتماقدر
بری دخی قوللنه یا غیره یا کافر ویا جهود یا ملعون دیمکدر وحا دعمی
شرع تعیین اتدوکندن زیاده ضرب ایلدوکمکدر وحد شرع دن
طشره ضرب وحبس اتمك کبیره در الله ورسولی امرندن تعدی وتجاوز

بونلرك اكثر مبتلادر حاصلی اعداء دینه محبت وموالات ایتمك امر دینیه
مخالفدر مسلمانه لایق دكلدر یا ایها الذین امنوا لا تتخذوا الیهود
والنصاری اولیاء ولا یتخذ المؤمنون الكافرین اولیاء من دون
المؤمنین ومن یفعل ذلك فلیس من الله فی شیء آیتنده مفسرین زیاده
تخویفات یازمشلردر ودخی یا ایها الذین امنوا لا تتخذوا عدوی و
عدوكم اولیاء تلقون الیهم بالمودة ولا تجد قوما یؤمنون بالله
والیوم الآخر یوادون من حاد الله ورسوله بو جمله آیاتك مضمونی
بودر كه مسلم اولان مسلم اوزرینه كفره ترجیح ورعایت ایتمز وآنلری
مسلمانلره تسلیط ایتدیرمز ملتقط نام كتابده ایدر نصاری ویهودك
ذبایحن یمسونلر زیرا اهل لعین الله قبیلندندر بو فقیر كبار نصارادن
بعضیسنه صوردقده دیدكركه حاشا بز اناسن وباباسن واوغلن بیله
ذكر ایدرز دیدیلر یعنی مریمی وحق تعالییی وحضرت عیسیی مراد
دیلر نیجه اسلوب امانه دیلر اناسی دیمكدر تعالی الله عما یقول الظالمون
وتعریف ایتدكلری انجیلك عربیسنده باسم الاب والابن وروح القدس اله
واحد یازمشلر ویهودیلر عزیر ابن الله دیرلر مستصفاده ایدر كافره
بوغازلتمق جائز دكلدر كمال پاشازاده فتواسنده منع ایدرلر ونهی كركدر
شمدی منعی قابل ایكن عجب اهمال اولنور بونك كبیلرك منعی حكامه لازمدر
تقوی یولی بودر زیرا علما وصلحا وسائر مسلمین اكل میته ایتمك خوفی واردر
بو عصر خلقك قسوت قلبلرینه بر سبب دخی بودر اكثرم بونك منعنه صعوبت
دخی یوقدر معین اولان بر قاچ سلاخ خانه ده بر قاچ مسلم ذبح ایچون نیچون
تعیین اولنمایه یهودك حق دینلری واعتقادلری یوق ایكن اعتقاد باطللری

اورده

اورده دینی عاطللرین حفظ بابنده نیجه اهتمام ایدوب مسلمانی بوغازلدوبن
یمزلر پس حكام مسلمین بونده اهمال ایتمك ایو نسنه دكلدر الله سبحانه و
تعالی اویانقلق ویره واهل ذمتلر مصافحه ایتمك حرامدر وقادر اولدقجه
مخالطه ومعامله لرندن حذر كركدر زیرا ظلمتلری قلبه مؤثردر حدیث
شریفده الصحبة مؤثرة بیورلمشدر نیته دلرده یهودی مسلمانلره
تسلیط ایتدكلری دین ودولته ضررلی بر فتنه عظیمدر كذا فی التبیین
فتاواده بو خصوصده چوق منع واردر خصوصا قرآن عظیم الشانده
لتجدن اشد الناس عداوة للذین امنوا الیهود والذین اشركوا بیوردی
بونلره مال ویا عرض ویا طبابتلر بدن وجان ایناتمق قرآنه ضعف یقیندن
ناشیدر ابن حجر شامده مفتی ایكن قایتبای پادشاه بر خصوصده یهوده نوعا
میل ایتدكده بو عمل حرامدر بونلره محبت رسول الله صلی الله علیه وسلم عداوتدر
دیو فتوا ویردكلرنده قایتبای استماع ایتمش بالآخر یازمشكه السلام
علیك یا قیتبای ولن ترضی عنك الیهود ولا النصاری حتی تتبع ملتهم
بر روایتده حتی بیردلك یازمش اشفاسن یازمغه تادب ایتمش یعنی اعتقاد
وصورت محبتلرینه اعتماد حرامدر مادام كه مسلم یهودی اولمایه بونلر مسلمی
سومك وخیر صانمق محالدر ابن همام وغیری بونلری امین ایدوب دنیا
خاطریچون امت محمده مسلط ایتمكده عظیم خطا واردردیو فصولده
مؤمنین اوزرینه كافری تسلیط ایتمك كفره قریبدر دیمش یهودیلر بر كره
بیاس اسكلهسنده بر سیدك صاروغن آلوب یوارلیوب كولشدیلر وسیتی
دموز ایله دلوك دلوك ایتدیلر ایچنده كی اسبابنی كسدیلر حال بوكه قاجر دكول
ایدی مجیدك كلوب بر فقیر ایدی بو بابده اللهی ورسولنی اغضابدن حذر كركدر

ودخی امام مکروهك امامتی کبایرهٔ ندر زیرا تفریق مؤمنینه وتخریب مسجده
سبب در انما یعمر مساجد الله من آمن بالله آیتنده اصل عمارت اکثار جماعتله
اولور دیمشلر پس ضدینه تخریب اولور وجومده الحاد ایتمك وبر مسلمانه
یا کافر یا ملعون دیمکده کبایردن در فصولده شیطانه لعن ایتمك دخی
مکروهدر دیر زیرا لعن ایتمکله دینی ملوث ایتمکدن حقی ذکر ایتمك اولی در
وابوهریره رض راویدر که حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردی لا تسبوا الشیطان
واستعیذوا بالله من شره ودخی قحط اولوب زیاده بهایه صاتیلور دیو ذخیره
الوب صاقلماق در که حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردی المحتکر ملعون ویولده
اوتوروب کچنلری سیر ایتمك وحرم مسلمینه نظره معتاد اولمق وفاسقلرله
مجالست ومصاحبت عادت ایدنمك کبایردن در زیرا اللهی سولن عدولرین
سومك کرك وجملهٔ مالی حرام اولوب حلالدن کسبی اولمیانك سفره سنه
اوتورمغی عادت ایدنمك ویوم جمعه ده صوك اذان وقتنده بیع وشرا
ایتمك والچه سی وار ایکن بورجنه ویرمیوب کرکن یرلره خرج ایتمك
وزکوتی ویرمیوب صدقه ویرمك وکاهن ومنجمله وباقلا ایله باقیجیلره
اچه ویروب کلاملرین تصدیق ایتمك بو جمله کبیره در واصلین بیلمدن
اوغلنك نسبین نفی ایدوب بوولد بندن دکلدر دیمك وعلمانك غیبتی
ایله تقید ایتمك بعضی منکرلری کوروب تندیم ایچون سلاطینه انها
اولنسه بو تقدیرجه ثواب در بو جمله ذکر اولنان شیلر کتابلردن جمع
اولنمش کبایردر بر مقداری تیسیردن بر مقداری نجیم حنفی نك کبایر
رساله سندن که اشباه ونظایر صاحبی در اللهم احفظنا منها بحرمة حبیبك
فی عدم غفران اهل الشرك معلوم اولا که حق سبحانه وتعالی شرك دن

غیر یسیی

غیر یسیی استر سه بالغفران یغفر لمن یشاء ویعذب من یشاء بیورمشدر
حتی کبیره عفو اید وب صغیره ایچون عقاب ایتمك حقده جایزدر فعلنده محال
یوقدر ماداملکه بو ایکیسی استحلال ویا استهانت ویا استحقار ویا استخفاف
ایله صادر اولمایه اکر بونلر ایله ایدرسه کفر اولور وحضرت حق عز وجل صغیره
واکر کبیره توبه ایلد واکر توبه سبن بالاتفاق جایزدر ولکن ترمذی
وبخاری شرحلرنده مصرحدر که توبهٔ نصوح ایده نك توبه سی قطعا
مقبولدر شك وتردد جایز دکلدر وتوبهٔ نصوحده قول جامع ابو اللیث
تعریف ایتدوکی در که قلبله ندامت ودیل ایله توبه وبردخی ایتممکه عزم وجزم
ایتمکدر بو اوچ شرط توبه ده بولنورسه قبولی قطعی محقق در بلکه تردد
ایتمکده کفر احتمالی واردر زیرا قرآن کریمده توبوا الی الله توبة نصوحا
بیورلدقدن صکره عسی ربکم ان یکفر عنکم سیئاتکم بیورلمشدر
کلمهٔ عسی کلام حقده تحقیق ایچوندر تردد ایتمك عجبا الله تعالی عهدنه
طوردی می اولدی یوخسه طورمزمی دیمکدر نعم بعضی توبه نك قبولی ظنی در
دیدکلرینك معناسی توبهٔ نصوح بولنمایان توبه ده قبولی ظنی در دیمکدر
دیمشلر بو معنایی ابن حجر دخی مناسکلرنده یازمشلردر فی بیان الشفاعة
وشفاعت دخی حق در نصوص قاطعه ایله ثابتدر انبیا واولیا وعلما
وزهاد ایچون دلائل چوقدر شفاعتك دخی انواعی واردر اعلاسی
واعظمی فصل قضاده شفاعت ایتمکدر ومحشر یرنده خلق چوق
اکلنمکدن تورتاروب استراحت ویرمك ایچون شفاعت ایتمکدر بو شفاعت
سید الانبیا حضرت محمد مصطفایه مخصوص صدر صلی الله علیه وسلم خلق
محشر یرنده عرقه مستغرق اولوب آخر بریره کلوب حضرت آدمه وادنب

مطلب توبهٔ نصوح

شفاعت ایتسه کرکدرکه حضرت آدم علیه السلام نفسی نفسی دیه بعده
نوبتله بعضی پیغمبری کزوب جمله‌سی بویله جواب ویرمکین آخر جمعیت ایله
حضرت محمد صلی الله علیه وسلم وارد قلرنده آنلره شفاعت ایتسه کرکدر
بر بولوک طائفه‌یی جنته حسابسز کیرمک ایچون شفاعت ایتمکدر و ایکنجی
امام نووی بو دخی حضرته مخصوصدر دیدی صلی الله علیه وسلم
اما سبکی و ابن دقیق حضرته خصوصیتده تردد ایتدیلر اوچنجی ناره مستحق
اولانلری جهنمه کیرمسونلر وارد اولسونلر ایچون شفاعت ایتمکدر قاضی
عیاض ایدر بو شفاعت جمله انبیا و اولیایه شاملدر اما نووی تردد ایتدی
سبکی دخی نووی سوزنه مائل اولوب اثبات وتعیینه دلیل صریح ولازم
دیدی نولیدی بو دخی عام اولایدی بزم کبی محتاجلره شامل اولایدی
دوردنجی اهل توحیددن جهنمه کیرنلری اخراج ایچون شفاعتدر بو
شفاعتده انبیا و ملائکه و خواص مؤمنین مشترکدرلر بو معنایه حضرت
صلی الله علیه وسلم بیوردیکه استکثروا من الاخوان فان لکل مؤمن شفاعة
یوم القیمة بو حدیثی ابن النجار انسدن روایت ایدر بشنجی بعض اهل جنتک
درجه‌لری زیاده اولمق ایچون شفاعتدر نووی ایدر جائزکه بو دخی
حضرته مخصوص اوله آلتنجی جهنمده خلوده مستحق اولانلرک عذابلرین
بر مقدار تخفیف ایچون شفاعتدر نتکم بیضاوی فمن یعمل مثقال
ذرة خیرا یره آیتنده ایدر شاید که کافرک حسنه‌سی یعنی ایو عملی ایله
خیرا یره کلامنک عمومی اوزره عذابی تخفیف اولنه تاکه عموم آیه کریمه
محل بوله در شیخ زاده ایدر اما کفارک عملی ضایع اولماز بلکه آنکله
آخرتده عذابی تخفیف اولور بعضلرده ووجدوا ما عملوا حاضرا ولا

یظلم

یظلم ربک احدا آیتنک عمومی ایله تخفیف جایز اولمق اکثر ایتدیلر اما
کمال پاشازاده تفسیرنده ایدرکه کافرک حسنه‌سی نقص عذاب و تخفیف
عقاب ایتمکده مؤثره کلدر مؤثردر دیمک لا یخفف عنهم العذاب آیتنک
ظاهرندن غفلتدر و تفسیرنک هامشنده کاتب بیضاوی اولئک الذین
لیس لهم فی الاخرة الا النار وحبط ما صنعوا فیها وباطل ما کانوا
یعملون آیتنده ودخی وقدمنا الی ما عملوا من عمل فجعلناه هباء منثورا
آیتنده یازدوغی اونتمش کبی دیو بیوردر بو آیتدن ما عدا حدیث مسلمده
دخی مصرحدرکه کافر بر حسنه ایتسه دنیاده مقابلنده عمله بر نعمت ویرلور
بیوردر و هروی مشارق شرحنده دعوی ایدرکه امة محمد اجماع ایتمشدرکه
کفرله وفات ایدنلره آخرتده هیچ ثواب یوقدر والله سبحانه وتعالی بر تقریب
ایچون ایتدکلری اعمالدن هیچ بر عمل ایله ثوابلانمزلر فحبطت اعمالهم فلا نقیم
لهم یوم القیمة وزنا آیتی بو معنادر دیو انتهی و کشافده دخی بویله درکه
حسنات الکافر محبطة بالکفر لکن انتصاف صاحبی ایدر کشافک بو سوزنده
نظر واردر اگر کافر حسناتلره مثابا اولمازلر زیرا شرط قبول عمل اسلامدر دیو
مسلمدر اما کافرک عملی تخفیف عذاب خصوصنده دخی احباط اولنور
دیو مسلم کلدر زیرا نیجه طریقدن حاتم طی سخی اولدوغیچون حق سبحانه وتعالی
کرمندن عذابنی تخفیف ایدر دیو احادیث واردر و ابو طالب حقنده دخی
حدیث صحیح وارد اولمشدر پس تخفیف عذابده کافرک حسنه‌سنک تأثیری
مقرردر و بو معنایه فخر رازی تفسیرنده ایدر جائزدرکه کافرک حسناتی
کفر ایله حبط اولورسه ده ینه چونکه اعمالده وزن معتبردر لایق کرم
اولدرکه کافرک اولقدر جرمی دخی ضایع اولمایه اول حسنه‌نک بدلی

تخفیف عذاب اولور پس کفرنک عذابندن بو مقدار منحط اولمق کرکدر تا که
فمن یعمل مثقال ذرة کلامنک و لا یظلم ربک احدا کلامنک و ان الله لا یضیع
اجر المحسنین عمولری معمول به اوله و ابن حجر دخی بخاری شرحنده ایدر
ثابت اولمشدر که حضرت علیه الصلوة و السلام بعض کفار حقنده تخفیف
عذاب ایچون شفاعت ایتمشدر خصوصا ابو طالب حقنده تخفیف عذاب ایچون
شفاعتی و قبولی ثابتدر دیر بو فقیر و ضعیف ایدرم الله اعلم آیات ثلثه نک
عمومی ایله عمل اولنسه و ما له فی الآخرة من خلاق آیتندن مراد بازر قلری
او درجه جنتدن کافرلرک نصیبلری اولمدوغی بیان اولنسه و حبطوا ما
صنعوادن مراد لیس لهم فی الآخرة الا النار کلامنک معناسی اولنسه یعنی
جهنمدن خروج و جنته دخول خصوصنده حسنه لری فایده ایتمز دیمک مراد
اولنسه و هباء منثورا کلامندن دخی مراد بو معنا اولنسه سباق و سیاق
دلالتیله تطبیق دلائل مخالفه قابل ایدی زیرا هم عموم آیات ثلثه و هم ابو طالب
و غیری حقنده اولان حدیث خاص و غیری حدیث عام دخی آیات
مسفوره ایله تطبیق اولنوردی و حدیث مسلمه دخی جواب ایدی که
تنصیص تخصیصی افاده ایتمز و ذکر شیء ما عدای منافی دکلدر
جایزدر که بر کافرک حسنه سیچون بنده بو یولدن عوض اوله بر شیء
دخی نعمت دنیویه ویرلمک ایله جزا اولندیو طرفینک اقوالین تطبیق و
تحقیقک جوازنده و عدم جوازنده دلالت ایدن دلائل بینینی توفیق
ممکن ایدی لکن بو محلده اجالهٔ افکار و اعادهٔ انظار اولنسه تحقیقک
عدم جوازنی ایثار و اختیار ایدوب انک اوزرینه قرار ویرلمک اشبه
بلکه اقوی و اغلب کورینور زیرا اگرچه بیضاوی و فخر رازی و صاحب

الانصاف

الانصاف و شیخ زاده علیهم الرحمة جواز تخفیف حقنده تشبث اتدکلری
فمن یعمل آیتنک و وجدوا ما عملوا حاضرا آیتنک و ان الله لا یضیع اجر
المحسنین آیتنک عمومی جواز تخفیف افاده ایدر لکن عدم جواز حقنده
کمال پاشازاده تشبث اتدوکی فلا نقیم لهم یوم القیمة وزنا آیتی آیات
سابقه عمومنی تخصیص ایدر و کفاره تناولنی منع ایدر لا سیما محسنین
عبارتی مؤمنینه مخصوص اولوب صفت احسانک کفاره تناولی اولمدوغنی
یحسبون انهم یحسنون صنعا آیتی شاهددر کافی دررده و وجدوا ضمیری
خاصة مجرمینه راجع اولوب ما عملوا لفظنک عمومی آنجق سیئات مجرمینک
صغیره و کبیره لرینه متناول اولوب ما نحن فیه علاقه سی اولمدوغنی سیاق
آیتده و تری المجرمین مشفقین مما فیه و یقولون یا ویلتنا مال هذا
الکتاب لا یغادر صغیرة و لا کبیرة الا احصیها بیورلدوغی ناطق
و وافی دردر بو تقدیرجه دلائلدن تخصیصه محتاج انجق فمن یعمل
لفظنک عمومی قالور اولدخی آیات بقرائله تخصیص اولنور و امام
سیوطینک در المنثور نام تفسیرنده فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره
آیتنک عموم مذکوره وارد اولان احادیث شریفه دن عبد الرزاق و عبد
بن حمید و ابن جریر و ابن المنذر اخراج ایلدوکی حدیث شریفده کفار
اعمال حسنه لرینک اجرین دنیاده واصل اولورلر تا که دنیادن چیقنجه
آخرته شول حالله واردلر که آنلر قتنده شیء یسیر قالمیه دیو تصریح
ایتمشدر و بنه آیت مزبوره یه متعلق احادیث دن عبد بن حمید و عکرمه
اخراج ایلدوکی حدیث آخرده بیورلمش که روز جزاده کفاره کتابلری
صول طرفندن ویرلدکده دنیاده اتدکلری اعمال حسنه کتابلرنده

کوردکلری آنلر حقنده فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره مفهومی انجق بو مرتبه
کورمکدر یعنی الله تعالی نزدنده حسنات ایدوب کفرلرینه کوره جزالرینی
بولورلر فرقان سیننده فجعلناه هباء منثورا آیتنک معناسی بودر
دیو حسنات کفره نک آخرتده ذره قدر وجودی و حکمی اولمدوغنی صریح
بیورلمشدر اکر ابوطالب وحاتم حقنده اولان تخفیف عذاب ایچون
وارد اولان حدیث ایله سؤال اولنورسه جواب ویریلور که عدم تخفیف
حقنده وارد اولان آیات جواز تخفیفه دلالت ایدن ایاتک عمومنک
تخصیص ایدیجیدر بودلو حقنده وارد اولان حدیث لولک حکملرنک
محلنه تخصیص ایلمک حقنده اولی بالطریق اولور و دخی شیخ جمال افندی
قدس سره بو محلده کمال دقت ایدوب طرفینی نقل و تحقیق و نتایج افکار
جانبینی ذکر و تدقیق اندکدن صکره فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره
آیتنده اولان عموم عدم احباطه مشروطدر معنای شریفی فمن کان
مؤمنا وعمل عملا خیرا مثقال ذرة یری جزائه دیمکدر دیر یعنی
برکمسنه مؤمن اولسه و ذره مثقالی خیر عمل ایتسه ضایع اولماز عوضینی بولور
دیمکدر دیوب عدم جواز تخفیف حقنده اولان ایات جوازه دلالت
ایدن ایاتک عمومنک تخصیص اندوکنی اشعار ایدر خصوصا اصول
کتابلرنده مذهب مختار اوزره کافرک حالت کفرنده کی اعمالی لغو واعمالی
مشروط بولنما مغله باطل اولمغین عمل خیر ایتمش اولمازلر وآیت کریمه نک عمومی
منافی اولماز زیرا کفارک کفری مانع صحت اعمالدر وحالت ایماننده
اولان اعمالی حبط اولنما مغله اجر و ثواب زماننده اعمال حسنه سی موجود
اولمامغین اولدخی نظم کریمده اولان عمومه مانع اولماز هذا

غایة ما یقال والله اعلم بحقیقة الحال رجعنا الی اصلنا صحیح بخاریده
ایدر حضرت صلی الله علیه وسلم بیورمشدرکه انا اول شافع واول مشفع
یعنی اول شفاعت ایدن بنم واول شفاعتی مقبول اولان بنم دیو بیوردی
وبیهقی روایت ایدرکه حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردیکه بنم تخییر اتدی
شفاعتله نصف امتم جنته کیرمک حقنده بن شفاعتی اختیار ایلدم
زیرا شفاعتک نفعی عام وشاملدر حضرت صلوات الله علیه بیوردیکه
سز بنم شفاعتمی متقیلر ایچونمی اکلرسکز ایلر دکلدر بلکه بنم شفاعتم
زیاده جرم وخطا ایدنلره در **وما یتعلق بامور الآخرة فی الاعتقادیات**
معلوم اولاکه جنت وجهنم الآن مخلوقتان واهللریله مؤبدتاندر
فنا بولمازلر یعنی ایمانک عاقبتی جنتده خلوددر بو ایکیسیده قیامتده
یراده لاجق دکلدرکه اعدت للمتقین واعدت للکافرین کبی آیتلرک
صیغه ماضی ایله ورودی وآدم وحوانک جنتده سکونلری وجنتدن
خروجلری واسری حدیثنده جنته کیردم دیو بیوردقلری وجهنمی کوردم
دیو بیوردقلری وبونک امثالی دلائل جمله ایکسنکده الآن موجود
اولدقلرینه شاهدلردر وجنت قول مختار اوزره سماده در بویله
اعتقاد ایدرزکه قصه آدمده اهبطوا بیوردیغی وحدیث شریفده
سلوا الله الفردوس الاعلی فانه اعلی الجنة وفوقه عرش الرحمن بیوردیغی
وتفجر انهار الجنة حدیثی وحدیث مسلمده ارواح الشهداء فی حواصل
طیور خضر تسرح فی الجنة حیث شاءت ثم تأوی الی قنادیل معلقة
بالعرش بیوردیغی وابو نعیم تاریخ اصبهانیده ان جهنم محیطة
بالدنیا وان الجنة من ورائها فلذلک کان الصراط علی جهنم طریقا

الی الجنة بیوروب وغنی ایکسی ده الآن موجودتانر اولمالری نر تشاهد در
اما جهنمک مکانی خصوصنده اولی توقف وسکوتدر ایدوب الله اعلم دیمکدر
سیوطی ایدر بو بابده بنم قتمده اعتماد ایدهجک برحدیث ثابت اولمدی
اگرچه جهنم تحت الارض اولمسنده دلالت ایدر احادیث ضعیفه واردر
والله اعلم **وارواح** بدنک موتندن صکره یا منعمه اولور ویا معذبه اولور
محللری متعدد در ارواح شهدانک علی بیان اولندی اما غیری مؤمنلرک
روحلری علیینده در کفارک روحلری سجینده در وهر روحک
تنی ایله اتصال معنویسی واردر قرطبی ایدر شهدا ارواحی جنتده در
سائر ارواح یرده وقبرلرینک فناسنده اولور واعمال صالحهسی وعلو
همتی وامر دنیاده قناعتی وما لا یعنیدن فراغتی قدر سماده مراتبلری
عالیه اولور دیمشلر وهر روحک هر جمعه ده برکره کندی بدننک قبرنی
زیارت اتمسی مقرر در بعضلر ایدر روح مؤمن بدندن چقدوغی کبی
جنته عروج ایدوب جمیع اوقاتده همان جنتده اولور کذا قال القرطبی
وموت البته اجل مسمی ایله اولور یعنی ازلدن قاچ کون وقاچ ساعت
وقاچ نفس یازلدی ایسه هر کسک اول قدر عمری اولور کیسه اجلسز
وفات اتمز گرک قتل گرک غرق ایله گرک حرق ایله یا بونلرک کبی سبیلر ایله
وفات ایده گرک خسته اولوب دوشکنده وفات ایلیه لکن بعضی محققین
ایدر بو یازیلان اجل مسمی در لکن لوح قضاده بعض اجل معلق اولور
صدقه ایله وبعضی اعمال وادعیه ایله وصله رحم ایله جایزدر که قرق
سنه عمر مقدر ایکن سکسن ییل اوله نته کم صدقه وصله حدیثنده ودخی
ما ترددت فی شیء ترددی فی قبض نفس عبدی المؤمن یکره الموت

ویکری

واکره مساءته حدیثنده بو بابده یازلمشدر ایستیان بخاری ومشارق
شرحلرنده کوره سون وبعض اهل شهود سلوکنده لوح قضایی معلق کوردم
دیو **فی عذاب القبر للکفار والعصاة** وقبرده کافره وفاسقه تعذیب
ومؤمن مغفوره تنعیم حقدر وتعذیب وتنعیم ایچون روح جسده
رد اولنور عند مسلم وبخاری متفق در وحضرت صلی الله علیه وسلم بیورد
عذاب القبر حق وحضرت صلی الله علیه وسلم ایکی قبراوزرندن کچوب کسنکده
اهلنه عذاب اولنور دیو بیوردی وعذاب قبر غالبا قوجیلقدن یعنی غمازلقدن
وبولدن صاقنمامقدن اولور **فی سؤال المنکر ونکیر** قبر ایچنده ایکی
ملک کلوب سؤال اتمسی حقدر که ترمذی رحه روایتنده برینه منکر
وبرینه نکیر دیرلر بخاری ومسلمده ایدر ایکی ملک قبره کیروب
میتی اوتوردهلر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم حقنده نه درسن دیرلر
مؤمن اولان اشهد ان محمدا عبده ورسوله دیه کافر اولان بیلمزم دیه
ابو داود رحه روایتنده ربک کیمدر ودینک نه دیندر وسینه
کوندریلن پیغمبر کیمدر دیه لر مؤمن اولان ربی الله ودینی الاسلام
والرجل المبعوث محمد رسول الله دیه صلی الله علیه وسلم کافر بیلمزم دیه
بعضلر ایدر مؤمنه کلن ایکی ملکه بشیر ونذیر دیرلر واصح بودرکه
انبیایه سؤال یوقدرکه آنلر عمدا عصیاندن معصوملردر وحیاتلرنده
وبعد وفاتلرنده نبوتلری باطل اولماز ومعزول اولمازلر نعم بعض احکام
ناسخ وبعضی احکام منسوخ اولور اما اصل نبوت که ایمان واعمال و
ناسخی ناسخ ومنسوخی منسوخ اعتقاد اتمکدر انکا زوال یوقدر
وقیامتده کتب اعمال اوقنور وجمله عمللری آنده حاضر بولوردر

الله تعالی حکم عدل در کمسیه ظلم اتمز کتب اعمال دیدوکلری ملائکه‌نڭ حفظه‌نڭ
انشو جهندن ظاهر اولان عملرندن نه وار ایسه یازدقلری در اول کتاب
مؤمنلره صاغندن ویریلور منافقلره صولندن ویریلور و آرقه طرفندن
کافرلره ویریلور و اول کتابی اوقوق و ایچنده اولان اعمالڭ حسابی
کورلمك حق در فاما من اوتی کتابه بیمینه الی آخره بوڭا دلیلدر اهل
جنت معزول اولوب جنتدن سورلمکدن امینلردر اما جلال حق خوفندن
امین دکللردر که سلطنته مهابت و بنده لکه خوف لا یقدر نهایت عزل
یوقدر بو مسئله تکلیف بالمحال جائز اولوب واقع اولمدوغی مسئله‌سیه
مشابه‌در و لکن الله اکبر و المتقون منه احذر واطفال مشرکین ایچون
حضرت صلی الله علیه وسلم جنتده اولورلر دیدی وکیمی اهل جنته خدام
اولورلر زیرا ولادتلری فطرت اسلام اوزره در دیدی دخی بالغ و مکلف
اولمادیکه معذب اولەلر و عملی یوق که جنته کیرەلر پس مناسبدرکه
مؤمنلره خدمت شرفیله جنته لایق اولەلر اکرچه جنت خدمت و تکلیف
خانه‌سی دکلدر و مطلقا جنتلك اولمالرینه دخی دلیل واردر بخاریده
ایدر حضرت صلی الله علیه وسلم کل مولود یولد علی الفطرة بیوردقلرنده
اطفال مشرکین دخی بویلمی در دیدیلر حضرت صلی الله علیه وسلم
ابلردن دیو بیوردی قرطبی ایدر بو مذهب اصحدر و کبار علمادن
اکثرون بوڭا ذاهب اولمشلردر بو معنایه تمهید کتابنده حضرت عائشه‌دن
حدیث صحیح ده واردر و حضرت صلی الله علیه وسلم دن هم علی الفطرة
هم فی الجنة دخی مرویدر و دخی انس بن مالك روایت اتمشدرکه حضرت
صلوات الله علیه سألت ربی ان لا یعذب اللاهین من ذریة البشر

فاعطانیهم بیوردی ابن عمر ایدر لاهین دن مراد اطفالدر زیرا اطفالڭ
جمیع احوالی من غیر عزم اولمغین لهو حکمنده‌در حاصلی اطفال مشرکین
جنتده اولمالرینه دلائل چوقدر و یحیی ابن سلام تفسیرنده اطفال المشرکین
خدم اهل الجنة دیوب دلائل ایله اثبات اتمشدر و بلکلکه اطفال مشرکین
جنتده اولنجه کفرهٔ اهل کتابڭ اطفالی جنتده اولمق دلالت نصله ثابتدر
و علمادن بعضلر بو ایکیسی نارده اولورلر دیدی امام اعظم ولا تقف
ما لیس لك به علم آیتندن قورقوب اکبر المعارف لا ادری اوزره کمال
علمندن سکون مسئله‌ده سکوت اتمشدر و فی نفس الامر بیلوب اعتقادی
لازم اولمیان مسائلده مادامکه دلیل قاطع بولنمیه علم الله حواله ایدوب
سکوت اتمك اولی‌در ثمانیة توقف بها الامام وقد عد ذلك دیناً متیناً
اوان الختان وسؤر الحمار وفضل الملائکة والمرسلینا ودهر وخنثی
وجلالة وکلب وطفل من المشرکینا یعنی امام اعظم رحمه الله سکون
مسئلده توقف اتمشدر کذا آنڭ توقف اتدوکی دینڭ محکم لکندندر
اول سکونڭ بری اوغلانڭ سنتی قاج یاشنده اولور و بری مرکب آرتوغی
طاهرمیدر نجسی میدر و بری ده ملائکه و مرسلینڭ بری برندن افضلیتی
و بری ده دهرڭ معناسی و بری ده خنثای مشکل مسئله‌سی کلب خنزیر
کبی نجس العین میدر دکلمی در و بری ده اطفال مشرکینڭ حاللری نیجه اولاجقدر
بری دخی بقرهٔ جلاله‌لر و دجاجهٔ مخلاة مسئله‌سیدر تفصیلی مطولات
فقهده مسطوردر وروح حقنده سوز سویلمك جایزدر دینلوك کیمی
دیدیکی روح حیاتدر کیمی دیدی جسم لطیفدر کیمی دیدیکه عرضدر
کیمی دیدی ریح مخصوصدر دیدی کیمی جوهر مجرددر دیدی اما حق سوز

بودركه روحك حقيقتنى آنجق الله بيلور كه قرآن كريمده بويوردى
ويسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربى وما اوتيتم من العلم الا
قليلاً بيورلمشدر بعضلر ايدر من امر ربى حكمتيله عالم امردن اولان
روح جبروتندر يعنى اسما وصفات عالمندندر سر جبروتى آنجق
كما هو حقه ذات لاهوتى بيلوركه جبروت ملك وملكوته محيطدر
محاط اولماز پس بلميان بو روحدر اما روح كه اول ما خلق الله روحى
الخ دلالت ايدركه ملكوتيدر يعنى جنتدندر عالم خلقدن برزخ الهيدر
بو روح بيلنور بو ايكى روح حقنده بيده الخلق والامر بيورلمشدر اولكى
روحه روح اضافى ديرلر ونفخت فيه من روحى اندن عبارتدر ايكنجى
روحه روح روان ديرلر وروح سيرانى دخى ديرلر روح قدس ايكى قاش
اراسنده مكان طوتمش آورودن بوجك مالك صفتلو برقوشجغزدركاقى
تقدس كيدر ظلمانى اولور بواسندن چقدقده اوچار مقامنه كيدر
ارواح الشهداء طيور خضر ونسمة المؤمن طائر وكطير خضر حديثلرى
بودر پس بو نزاع لفظى شكلدر تدبر احوال الحشر والمعاد وجمله خلقك
حشر ومعاد حقدر وحشر جسمانى ديمكله مشهوردر يعنى حق تعالى
خلقى افنا اتدكدنصكره عمللرين صورمق ايچون احيا ايدوب جمع
اتمسى حقدر وجسمى افنا واعدام اتدكدنصكره كما كان اجزا وعوارض
ايله اولكى جسم كيرو وجوده كلمك لازم اولوردى يوخسه روحه هر قنغى
ترابدن اولورسه برقالب دوزمك كفايت ايدرمى حق بودركه حق بودر
ايكى طرفه دخى دليل قاطع يوقدر امام غزالى وغيرى محققلر ديمشلركه
اجزاء اصليه اولمق لوازم حشردن دكلدر بلكه حشر روحه برقالب

يرادلمقدر وروحه برمركب پيدا اتمكدر قنغى خاكدن اولورسه جايزدر
ايمدى ايدى دنياده اولان تركيبك عينين اعاده اتمك لازم دكلدر
بلكه اهل حق قتنده عينى اولمق وغيرى اولمق جايزدر تعيينه دليل
سمعى وعقلى يوقدر خلاف ابو هاشم معتزلينك كه عينى كركدر دير
اما حديثده يحشر الناس على هيئاتهم بيورلديغى عينى اولمغى موجب دكلدر
جايزكه اعادهٔ جسم اولكى صورتده اوله لكن اولكى اجزادن اولميه انتهى
بوراده بلنديكى متفق عليه اولان آنجق حشر جسمانيدر وفخر روم كمال
پاشازاده ايدر اعادهٔ معدوم حشر اجساد مسئلهسنك مباديسندن
دكلدر بلكه معاد جسمانيده لازم جائز بر بدن بولنمقدر قنغى خاكدن
اولورسه اولسون بعينه اولكى بدن اولمق لازم دكلدر على ان يخلق
مثلهم عبارتنده بوكا مساعده واردر پس حشر اعادهٔ معدوم بعينه
مسئلهسنه موقوف دكلدر ديو وهم موقوف اولميجه فلاسفهنك
مسلميناتدوكى اعتراضاتى فاسده اصلندن يقلور ودخى لو اكل انسان
انسانا او غرق فى البحر فاكله الحيتان كيف يحشر كبى سؤالرى اوردن
قالقار جواب زحمتنه كيرمزز پس اهل سنت قتنده طرفين جايز وممكن
اولنجه اسكات اعدا اولان مذهب طرفنى ترجيح اولىدر بوكا قناعت
اتمين ديدكن محللرى بوقلاسون دلائل حشر چوقدر وحشرناهم فلم نغادر
منهم احداً وهو الذى يبدؤ الخلق ثم يعيده كما بدأنا اول خلق نعيده آيت
كريمهلرى كافيدر حوض حقدر قرطبى ايدر حوض ايكيدر اولكى حوض اصح
اقواله صراط وميزاندن اولدر زيرا خلق قبرلرندن صوسز قالقارلر
دفع عطش ايچون اولكى حوضه وارد اولورلر ايكنجى حوض جنتده در

وایکسی نده کوثر اطلاق اولنور وکوثرك سوره سی دلیلدر وحضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر هنوز بکا بر سوره نازل اولدی
دیوب سوره کوثری اوقودقلرنده بیوردیلر که کوثر ندر بیلورمیسز
اصحاب الله ورسوله اعلم دیدیلر بیوردیلر که کوثر بر نهردر ربم آنی بکا
وعده بیوردی آنده خیر کثیر واردر قیامتده انکا امتم اوغراسلر که
کرکدر آنوك کاسه لری عدد نجوم سما قدردر وصحیح بخاریده مسطوردر
حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردی بنم حوضم بر آیلق در وصویی کومشدن
آقدر قوقوسی مسکدن اطیب در کاسه لری کواکب صاغنجه در هرکیم
آندن ایچرسه ابدی صوصامز صوسزلق چکمز وابن ماجه راویدر که
حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردی کوثر جنتده بر نهردر طرفینی آلتوندندر
مجراسی عنبر ویاقوت اوزره در ترابی مسکدن اطیب در وصویی قاردن
آقدر **وصراط دخی حق در** صراط جهنمك متنی اوزره چکلمش بر کوپریدر
قیلدن اینجه قلیجدن کسکیندر ومسلم بونی راویدر بخاری روایت ایدر که
صراطی اول کچن مؤمنلر شمشك کبی کچه لر آندن یل کبی کچه لر آندن قوش
کبی کچه لر آندن یوروغان آت کبی کچه لر آندن یوروبه رك آندن امکلیورك
کچه لر بو تفاوت مراتب اعمال واخلاصده کمال وقصورده وجد وسعی
واهمال وفتورده کوره در وصراطك یاننده کلبتانلر اصلمش اولمه مأمور
اولدوغی قوللری ایلیشه کیمی پرتیله وکیمی جهنمه دوشه اللهم سلم واحفظنا
یا رحیم یا کریم **ومیزان حق در** میزانك ایکی کفه سی واردر آنونکله
عمللر طارتلور مقداری بیلنور بعضی ایدر طارتلان عملی حق تعالی
اولا بر جسم ایدر تا ترازویه کیره اکثرولر ایدر طارتلان کتب اعمالدر

میزانك

میزانك دلیلی ونضع الموازین القسط لیوم القیمة آیتیدر کاه اولورکه
بر متشرع ومخلصك توحیدی ترازوده جمله کناهلرینه غالب کلوب آنونکله
عذابدن قورتلور حدیثده بیوردکه بر بطاقه یعنی بر کاغد پاره سی
کتوررلر میزانه قویالر اول کاغدده اشهد ان لا اله الا الله واشهد
ان محمدا عبده ورسوله یازلمش اوله اول کاغد طقسان طقوز جرایم
صحیفه سنه غالب اوله نته کم توحید دنیاده طاغلردن آغر وعظیم
اولان کفری محو ایدر کذا فی شرح الترمذی قرطبی ایدر میزانده عمل طارتلماق
هرکس ایچون اولمان زیرا حدیثده ثابتدر که یتمش بیك کمسنه جنته
حسابسز کیره لر آنلر ایچون نه میزان ونه حساب اوله ونه قرائت صحف اوله
حدیثده ایدر آنلر اهل فضلدر لر فضللری بخل ایده نه عطا وجفا ایده نه
وفا اشتم ایده نه ثنا وسلام اتمکدر وحدیث آخرده الفضل ان تعطی
من حرمك وتصل من قطعك وتحسن من اساء الیك وتحلم علی من جهل
علیك بیورلمشدر **وشهادة اعضا حق در** یوم تشهد علیهم
السنتهم وایدیهم وارجلهم بما کانوا یعملون ودخی بعضی امکنه و
شهودلك شهادتی حق در حدیث صحیح ثابتدر **نزول عیسی علیه السلام**
قیامتده یقینی حضرت عیسی ابن مریم علیهما السلام البته نازل اولسه کرکدر
حاکم عادل اولدوغی حالده وبتلری کسر ایتسه کرکدر وکفره اوزرینه
عموما جزیه وضع ایتسه کرکدر وطیالیسی مسندنده ایدر جمله کافر پادشاهلری
آنك زماننده هلاك اولالر همان اسلام پادشاهی قاله وعیسی علیه السلام
دجالی قتل ایده وآنك برکاتیله یر یوزنده اول مرتبه امن وامان اوله که آرسلان
ایله دوه وقپلان ایله صغر وقورد ایله قیون قاردشلر کبی بر بریله

ضرر ایتمیه‌لر و اوغلان بچه‌لر بیلانلر ایله اویناییه‌لر و بر یوزنده حضرت
عیسی علیه السلام یدی ییل طوره که معتبر اتده صحیح روایت بودر
دیمشلر بعده وفات ایده تحقیق ایدر حضرت محمد صلی الله علیه وسلمك
تأبید دیننه و بقاء سلطنته و حق قتنده محبوبیتنه بو شاهد
کافیدر که روح الله اولان حضرت عیسی علیه السلام آنك دیننه
خدمت ایچون و شعائر اسلامی تجدید ایچون اوج اعلادن حضیض
ادنایه نازل اوله و صاحب انجیل ایکن قرآنله حکم ایده صحیح مسلمده
ایدر آدمك خلقتی زماننده تا قیامته دك فتنه و فسادده دجالدن
اکبر بر مخلوق یوقدر و امام احمد مسندنده جابردن نقل ایدر که دجال
دینك ضعفی و علمك ادباری زماننده یر یوزنده قرق کون سیر ایده
اولکی کون بر ییل قدر ایکنجی کون هفته قدر اوچنجی کون سائر ایام
قدر اوله خلقه بن سزك الهکزم دیه اما کوزی اعور اوله اعورلکی
کذبنه شهادت ایده ایکی کوزی ارسنده هذا کافر یازلمش اوله
اوقومق بیلن و بیلمیان اوقویه و دجال جمله عالمی سیر ایده مکه و مدینه‌دن
غیریسنه واره اما بو ایکیسندن ملکلر منع ایده‌لر و خلق دجال
شرندن شامده جبل دخانه قاچه‌لر و دجال جدال کلوب بونلری
محاصره ایدوب عظیم الم ویره بعده حضرت عیسی علیه الصلوة والسلام
سحر وقتنده شامده مناره بیضایه کون کبی نور ایله طالع و نازل اولوب
دیه که نیچون اول کذابك اوزرینه وارمزسز پس خلق طاڭ نمازینی
ادا اتمك مراد ایدوب یا عیسی امامت ایدك دیه‌لر حضرت عیسی صلوات الله
علیه بیوره که اولدن امامکز کیم ایسه ایلرو کچسون پس امت محمددن بریسی

امامت

امامت ایدوب حضرت عیسی و غیریلر اقتدا ایدوب صلوة صبحی جماعتله قیله‌لر
بعده دجال اوزرینه وارلر کویا که صوده طوز اریدیکی اریه یعنی
غایت و بی مجال اولوب ترتیب احوال جنك و حربه عقلی دیو شوره میه
پس حضرت عیسی علیه السلام دجالی قتل ایده بوده هر شجر و حجر یا روح الله
شو آدم یهودیدر قتل ایله دیه الندکیوه‌ی قتل ایده **فی رفع القرآن** ابن ماجه
حذیفه‌دن راویدر که حضرت صلی الله علیه وسلم بیورمشدر که اسلام کهنه‌لنه
حتی صوم و صلوة و نسك و صدقه بیلنمز اوله و بر کیجه کتاب الله کوکه چکله
شویله که یر یوزنده قرآندن بر آیت قالمیه و بیهقی شعب الایمانده ابن مسعوددن
راویدر که حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردی قرآنی اوقوك رفع اولمادین که
قرآن رفع اولمادیقجه قیامت قوپمز اصحاب ایتدیلر رفع اولان مصاحفی
بو خسته قلبدهکی بیوردیکه بر کیجه بالکلیه مصحفدن و صدوردن یعنی
قلوبده دخی رفع اولوب صباح بر برلرینه دیه‌لرکه بر نسنه بلوردك
عجبا اکا نه حال اولدی پس شعره مقید اوله‌لر قرطبی ایدر بو حال وفات
عیسادن صکره اولور **خاتمة الکتاب** مضمراتده ایدر حضرت علیدن
رضی الله عنه مرویدر که هر مؤمن سمت سنت و جماعتی سوسه یعنی یولنی بحر
کتسه الله سبحانه و تعالی آنی مستجاب الدعوات ایلیه و جرایمین بالکلیه و جهنمدن
و نفاقدن آنوکیچون بر برات یازیله یعنی ایمانله ختم اوله و معذب اولمادین
جنته کیره و عبد الله بن عمر رضی حضرتدن صلی الله علیه وسلم راویدر که
هر کیم اهل سنت و جماعت اوزرینه اولسه حق تعالی عز و جل انکا هر آدمی باشنه
اول حسنه ویره و مقامن اوندن دیجه رفع ایده اصحاب دیدیلر که کیشی اهل سنت
و جماعتدن اولدیغنی نه‌دن بلور بیوردیکه هر کیشی که نفسنده اولی

نسنه‌یه بولنه اول کمسه اهل سنت وجماعتدندر بری صلوة خمسه‌یی جماعتله
قیله ایکنجی اصحابدن هیچ برکمسه‌یی یارامزلق ایله ونقصان ایله ذکر ایتمیه اوچنجی
سلطان مسلمین اوزرینه قلیج چکمیه وخروج ایتمیه یعنی دار اسلامده
طاغیلق وباغیلق ایتمیه دوردنجی ایماننده شک ایتمیه یعنی انا مؤمن حقاً
دیه ان شاء الله دیمیه بشنجی قدره ایمان کتوره خیری وشری خلق ایدن الله
ایدوکنی بیله آلتنجی دین حقده کمسه ایله مجادله ایتمیه یعنی حضرت قرآن
فصل خطابدر وفیصل قاطع اولوب مشکلات دینی قطع ایتمشدر وحقی باطلی
بیلدرمشدر غوغایه یول قالمامشدر وقرآندن طشره ایکنجی اوچنجی قدر
اسلام یولی یوقدر پس علامت اهل سنت بودر که ملاحده ابدالاًدن
مغالطه سنه قولاق آصمایه که آنلرک بللو مسندن کلبک عوعوی
یکدر زیرا ملحدلرک تأویل دیدکلری اکثری کفردر کلبک عوعوی
وان من شیء الا یسبح بحمده قول شریفی مضمونینه ذکردر دیمشلر
بونلرک سؤالنه جواب ویاکه وجهلرینه زخم وضرب واخسئوا یا کلب دیمکدر
بلکه سیف شرعی بونلره جواب قاطعدر دیمکدر یدنجی کناه ایتمکله کمسه‌یی
اکفار ایتمیه آنجق عاصی اولمش توبه ایتسون دیه سکزنجی اهل قبله‌دن وفات
ایدنلرک اوزرینه جنازه نمازی قلمقدن اهمال ایتمیه اهل قبله باشنه آق
صاریوب قبله‌یه توجه ایله نماز قلوب اسلام دعوی ایدن کمسنه‌لردر
اکر آندن بعض الحاد ظهور ایدوب آنی کلمات کتب فتاواده یازیلی قطعی
کفر لازم کلورسه اهل قبله‌لکدن چقار اکر تأویلی قاعدهٔ شرع اوزره
ممکن ایسه ینه اهل قبله‌در کما مر طقوزنجی خفین اوزرینه مسح ویرمکی
سفرده وحضرده جایز کوره اوننجی قزلباش کبی عبادتدن وقید

جماعتده

جماعتده قورتلمق ایچون امام معصوم کرک دیمیه بلکه فاجر اکر صالح
همان اقتدا ایدوب جماعتله ادای صلوة ایده حاویده ایدر علامهٔ
اهل سنت اوندر بری بودر که دین حقنده رأی وعقلله سوز سویلمیه
مادامکه کتاب وسنت انکا دلیل وناطق اولمیه والله تعالینک ذات وصفاتنه
متعلق وهم باطل اوزره سوز قوپارمیه قوپاروب تحدید اولور ایکنجی
تصدیقله اقرار ایده که قرآن کلام الله در مخلوق دکلدر اوچنجی جمعه وبیرام
نمازلرینی صالح اکر فاسق آرده نده قیله دوردنجی قضا وقدری خیری وشری
اللهدندر بیله بشنجی خفین اوزرینه مسحی جایز کوره مطلقا یعنی سفرده
وحضرده آلتنجی سلطان اوزرینه سیفله خروج ایتمیه یعنی رعایا
وبرایایی چکنیوب نهب وغصب مال وضرب وشتم ایتمیه بونلردر ایدرسه
قتل اولونه نمازی قلنمایه یدنجی چهاریار باصفایی سائر اصحاب اوزرینه تفضیل
ایده سکزنجی اهل قبله‌دن برکمسه کناه ایتمکله کفرینه حکم ایتمیه وآنی کافر اولور
اعتقاد ایتمیه طقوزنجی اهل قبله‌دن وفات ایدنک نمازینی قیله اوننجی
جماعتی رحمت بیلوب فرقتی عذاب بیله بعضی کمسنه‌لر کیجه‌لرله وتنهالرده
جمع اولوب امثاللرینی آلدایوب یولدن چیقاره قلوبی کوردکده بونلرده
حق یوقدر اولسه آشکاره اولوردی دیوب بونلردن قاچمق کرک
تاکه ایماننک شیاطین انسیدن قورتاره خاتمة الخاتمه مطولاتده
ابومنصور ماتریدی ایله ابوالحسن اشعری‌نک خلافی برقاچ مسئله‌در مختصرجه
یاندیقتا وقوبان منتفع اوله تفصیل استین مفصلاتنی کوره برسی
بودرکه اقرار ایمانده جزءمی دکلمیدر اشاعره جزءدر دیرلر ماتریدی
جزء دکلدر دیرلر لکن بعض احکام دنیویه ترتیب اولنمقده جزء محلندر

وضع اولنوركه اقرا وائمه‌دن فى قبر مسلمين ده دفن ايتمزلر وجنازه‌سين
قلمازلر وبر مسلم واوث اولمان ونحو ذلك كيمى ايدر وكن دن لكن زمان
اكراهده ساقط اولور يالكز تصديق كفايت ايدر وماتريديه ايمان
زايد وناقص اولماز اشعريه ده اولور ماتريدى استثنايه رضا وير من
اشاعره وير وكا من تفصيل وماتريديه بر آدم بر طاغ باشنده واكثر
ماتريديلر قتنده كفار فروعله مخاطب دكللر دير وماتريديه بر آدم
طاغ باشنده دوغسه بويوسه اكا دعوت دين خبرى اولشماسه اول
كشى الله‌ه ايمان كتورمك خصوصنده معذور اولماز مادامكه عاقل و
بالغ اوله وماد امكه هر شيء عبرتله باقوب استدلال ايتمكه قدرتى اوله
اما ترك عمل وترك طاعت خصوصنده معذور اولور زيرا صنع دن
صانعه مؤثره استدلال ايدوب هر كسه فكرله صانعى بيلمك لازمدر
اما كيفيت عبادت عقلله بيلنمز اشاعره قتنده ايمانده دخى عماله دخى
اول كشى معذوردر ماتريديه قتنده عقلك مدخلى واردر معتزله
قتنده عقل حاكم مستقلدر آنوكيچون اضله الله على علم آيتنه مظهر اولديلر
ماتريديه افعال الله معلله بالاغراض اولماق جايزدر ديرلر اما
اشاعره جايزدكلدر ديرلر ماتريديه قتنده صفت تكوين قديمدر
وساير صفات قديمه‌يه مخالفدر اشاعره قتنده اول صفت فعليه اعتباريه‌در
وماتريدى قتنده الشقى قد يسعد والسعيد قد يشقى اصل معتبردر
اشاعره ده دكلدر ماتريديه قتنده تكليف بالمحال جايزدر اشاعره ده
جائزدكلدر ماتريديه تكوين مكونك غيريدر اشاعره عينيدر
وقول بالمحال مسئله‌سى متفق عليه‌در ماتريديه ده اما اشاعره خلافى ايتمشدر

ماتريديه ده

ماتريديه ده ارسال رسل واجبدر اشاعره خلاف ايتمشدر وبعضى علما نزاع
لفظيدر ديو تطبيق ايتمشلر ماتريديه ده هر فعلده بر حكمت لايقه واردر
خلاف اشاعره‌نك كذر وماتريديه ده خير متوسطدر اشاعره جبر محضدر
ماتريديه ده استطاعت فعلله بيله‌در خلاف بعض اشاعره‌نك ماتريديلر
مقدور عبده فعلدر ديرلر كسب دخى ديرلر وافعلوا الخير ولها ما كسبت
بيورلمشدر ديرلر واهل لسان فلان فعل كذا وكذا ديدى ديرلر اما
اشاعره آنجق كسب اطلاق ايدرلر بو اختلافات طرفينك اصللرينه راجعدر
ومعلوم اولاكه بو فقير تفصيل بو رساله اولديدى يا ده معتبر كتابلردن
كثرت اجمال وانقال ارا سنده كيجه‌لرده جز جز فرجه بولوب بو قدردر
وجرجانى كه ان شاء الله لم يطمثهن انس قبلهم ولا جان مصداقيدر
هذا وعجزله جمع ايتدم تاكه برفا تحه ايله دعاجى شاد وقبرمى آباد ايده‌لر
بو اختلافات مذكوره براو ارجه قرنداشم شرح ايليوب بو رساله‌يه تكمله
ايليه وبر مسوده ده بياضه كلمشدر تكرار امعان نظره ساعتم يوقدر
لله محبت ايدن اخواندن مرجودركه دوكيمز عيبى بو نسخه‌ده اوقويه
قلم الاصلاح اجرا ايليه الله تعالى آنك عيبن ستر ايليه بنم نيتم اظهار
فضل ودعواى تصنيف دكلدر نهايت بولدوغم عزنى كتابلردن نفعى عام
اولمغيچون فرق ضاله‌نك كثرتى زمانى اولمغين مرادم علم اعتقادى
توضيحدر آلدوغم كبى صاندم وفكرفا تردن ظهور ايدنلرى محتاج تصحيح
ايسه تصحيح مرجودر والله يقول الحق وهو يهدى السبيل وهو حسبى ونعم الوكيل
تم وكمل بعون الله وحسن توفيقه والصلوة والسلام
على محمد وآله

زید عالم نفسنه ظالم اولوب دوزدی شب اوله بی ادب فسق وعصیان ایشلیوب عند الناس تمام بدنام اولدقده جماعتدن بر بیلک قوم علی وجه الله انکا تعدیلو وتشنیع لر ایدوب برموجب امر معروف ونهی منکر انی فسق دن زجر ومنع اتدکلرنده دیسه که بنم میخانه مرکید جکم وآنده فسق ایده جکم علم الله ده مقدردر ولوح محفوظده معقدددر لاجرم بندن بو فسقلک صدوری

برامر ضروریدر — چو تقدیر اتدی حق کم فسق ایدم بن نه تدبیر

اکه که ناچار ایدرولر — یکیمه کم ایده حق برایشی تقدیر اولور ناچار

انکا اول ایش نه تدبیر — نه کم اولدیسه علمنده مقدر ضروریدر دیکم

اول اولورمیسر — پس بو وجهله عبد — وتقدیر تصاریف ربانیه

مغلوب اولوب — مضطر ومجبور فعلنده معذور اولدیغنه عقل صریح ونقل صحیح بو نیجه وجهله دلالت ایدرلر — اولا علم الله وخبره دلالت ایدرلر زیرا بونلر ایکیدن خالی دکلدر فعلک وجودنه یاخود عدمنه متعلق اوله اکر تعلقلری وجودنه اولدیسه واجب اولور واکر عدمنه اولدیسه ممتنع اولور واجبله ممتنع خود مقدور عبد دکلدر آنوکیچون اهل سنت وجماعتک محققی ومتازی اعنی امام فخر الدین الرازی تکلیف ما لا یطاق علی الاطلاق واقع اولدوغنک تقریر مقدرین وتحریر محرربن بونلر ایله ایدوب بیوردی اصح اهل السنة بقوله تعالی لقد حق القول علی اکثرهم فهم لا یؤمنون

وقوله تعالی ذرنی ومن خلقت وحیداً الی قوله تعالی سارهقه صعوداً وقوله تعالی تبت یدا ابی لهب علی تکلیف ما لا یطاق وتقریره انه اخبر عن شخص معین لا یؤمن قط فلو صدر منه الایمان لزم ان یکون خبر الله الصدق کذبا والکذب عند الخصم قبیح وفعل القبیح نستلزم اما الجهل واما الحاجة وهما محالان علی الله تعالی والمفضی الی المحال محال فصدور الایمان منه محال والتکلیف به تکلیف بالمحال وقد یذکر فی هذه الصورة العلم وهو انه تعالی علم انه لا یؤمن فکان صدور الایمان منه یستلزم انقلاب علم الله تعالی جهلاً وذلک محال وما یستلزم المحال محال فالامر واقع بالمحال وبونلردن غیری دخی بر موضع نیجه وجوه ذکر ایلدی که هر بریسی بالاستقلال بو تحقیقک صحتنه دال اولوبدر واندن صکره بو وجوه معنویه حجت قویه ایدوکنه اشارت ایدوب بیوردی فهذه الوجوه المذکورة هو الکلام الهادم لاصول الاعتزال اعتزالدن مرادی عبد ایچون علی وجه التأثیر والتخییر قدرت جاویه وافعال اختیاریه ایدنلردر ثانیا مسئله مرجحه دلالت ایدر زیرا مرجحسز رجحان ممتنعدر بهرحال احد طرفین ده آخر اوزرینه رجحان بر مرجحه موقوفدر که اول مرجح عبدک فعلندن دکلدر بو دخی موجب جبر ومحل عذر برامردر نته کم فخر الدین الرازی ختم الله علی قلوبهم آیة کریمه سنک تفسیرنده آیة کریمه نک معناسی مقتضاسی مسئله مرجح ایله تحقیق اتدکدن صکره بیوردی واذا ثبت هذا کان القول بالجبر لازما لان قبل حصول ذلک المرجح کان الفعل ممتنعا وبعد حصوله یکون واجبا واذا عرفت هذا کان خلق الداعیة الموجبة للکفر فی القلب ختما علی القلب ومنعا له عن قبول الایمان بنی نوع بنی انسان حرکاتنده همان جمادات ودرخت شجر وسائر

مسخرات شمس وقمر كبی لرك مشابه سنده درنته كم آنلرده متحرك حصوونده اموات
غیر احیاء قبیلندن اولوب حركتلرنده مضطر ومجبوردرلر انسان دخی صورت
مختارده مضطر اولوب ضروری حركت ایلر امام فخر الدین الانسان مضطر
فی صورة مختار قولیله بو معنایه اشارت ایلر وثالثا مناظرهٔ آدم وموسی عند
ربهما علیهما السلام قال موسی انت آدم الذی خلقك الله بیده ونفخ فیك من
روحه واسجد لك ملائكته واسكنك فی جنته ثم اهبطت الناس بخطیئتك
فقال آدم انت موسی الذی اصطفاك الله برسالته واعطاك الالواح فیها تبیان كل
شیء وقربك نجیا فبكم وجدت الله كتب التوریة قبل ان اخلق قال باربعین عاما
قال آدم هل وجدت فیها وعصى آدم ربه فغوى قال نعم قال افتلومنی قال ان
عملت عملا كتب الله علی ان اعمله قبل ان یخلقنی باربعین سنة فقال علیه السلام فحج
آدم موسی پس اویله اولسه صحتنده تصحیحی صحیح مسائل مزبوره بوكا برهان
صریح اولوبدر وقول نبوی وحدیث مصطفوی كه عصیانلر معذوردر اولمغه
علت قضاء الٰهی حجت ایدنمك بابنده وارده مشتهردر بو دعوایه سند قوی
وبینهٔ معنوی دردیسه آنك انسان مجبور عصیانلره معذوردر دیو قضا
وقدری حجت ایدنمك بابنده وجوه ثلثه ایله احتجاجی صحیح اولوب اول
اعتقادله حالی اوزره تركك اولنماسی جایز اولوردی یوخسه صحیح اولمایوب
اول اعتقاددن رجوع علماء اولنوردی وصحیح اولمدوغی تقدیرجه مسائل
مذكورهدن عامه وحدیث رسولدن دم خاصه جوابنه وجهله اولور
بیان بیوریله اعتقادی حالی اوزرینه تركه مجال و
احتجاجندن صحته احتمال یوقدر اكر ظاهر مقالاتندن لازم اولان اوزره
انسان افعالنده بالكلیه مجبور ومعذور اولوب حسناتنه ثواب وسیئاتنه

عقاب اولمامق اوزره بنا ایسه زندیق محضدر وتأخیر اولنموب قتل اولنماق لازم در
اكر حسنات ثوابه وسیئات عذابه مؤدی ایدوكنه مؤدی اولوب امّا اكسنك
دخی انساندن صدوری جبر صرف ایلهدر دیوب كندینك بو نشأتنده فجوره
انهماكی ونشأهٔ آخرتده عقابه ابتلاسی منادی تقدیری تغییره حواله قیلوب
تأسف وتلهف اوزره عجز صرفله حكم قضاء مبرمه استسلام اظهار ایدیسه
اول اعتقاد باطل دینی امر اكنه وخطوات شیطانه اتباع دن زجر شدید اولنور
حاطب لیل كبی علی العمیا شوندن وبوندن آلوب اصلی وفصلی بیلدیكی سویلدوكی
اقاویل مزخرفهنك خبط وخللی وكندی نك اباطیل مزخرفه سندهكی خطا وخطلی
اظهار اولوب حقیقت حق مبینه تنبیه وطریق دین متینه ارشاده توجیه
اولنمق لازم در بعدیه دكین كندیدن قبایحك صدورینه علم الٰهی متعلق اولدیغی
مسلم امّا عبرت عواقب امورهدر حضرت رسول اكرم صلی الله علیه وسلم ان احدكم
لیعمل اهل النار حتی ما یكون بینه وبینها غیر ذراع فیسبق علیه الكتاب فیختم له
بعمل اهل الجنة فیدخلها بیورمشدر دیو بیورمشلر ایكن من بعد دخی بو حال اوزرینه
مستمر اولوب عمری بونكله ختم اولنه جغنه بالفعل علم ربانی متعلق ایدوكی
نردن بیلدی كه كندیسنی آخر عمرینه دكین فسق وفجوره وسیئات وشرورده مضطر
ومجبور صانوب صلاح حالدن یأس وقنوط اوزرینه اوله مكابره وعناده
نتیجه كندیدن اشد والد اذ عولن كافرلرینی هر كفر ابدی لرینه دلالت ایدكن
آخر عمرلرنده مهتدی اولورلر كندی حقنده بو احتماله نیچون وجه ویرویب
جانب صلاحه توجه ایلمایه فسق ایدیه سنه نص خود وارده اولمادی نص كریم
وار اولان كفره حیاتده ایكن هیچ برینك كفر ایدیسنه علم الله متعلق اولدیغنه
بزم جزمز یوقدر علی الخصوص حقنده نص كریم وارده اولانلر كفر ابدی

اوزرینه وروده نص ایله مجبورلردر انلره ایمان تکلیف اولنماق تکلیف
ما لا یطاق قبیلندندر دیو کتبده تحریر اولنان کلام مزیف ومردوددر
محلنده وترتیبی اولنوب تحقیق حق اتمشلردر که علم معلومه تابع وخبر
مخبر به حسبیجه واقعدر نقاش صورت فرسی هیکل خاص اوزرینه تصویر
اتدوکی فرس حد ذاتنده ایله اولدوغیچوندر نه آنک فرس نفسنده اویله
اولدیغی نقاش اویله رسم اتدوکی ایچون اوله حضرت حق جل جلاله بعضی اشخاصک
ابدی ایمانه کلمیه جکلرینی بلدوکی وقرآن کریمده اول وجهله خبر ویردوکی آنلرک حد
ذاتلرنده اختیارلری ایله کفر مستمر اوزره نیت جازمه وعزیمت صارمه
ایدوب اصلا اختیارلرینی ایمان جانبنه صرف اتمامک قتلرنده جائز اولمدوغیچون
نه آنک انلره بو جهتده اولمالری حق سبحانه وتعالینک علمی وخبری
بویله اولدوغیچون جبر واضطرار ایله اوله اکر تعلق علم الهی معلومک وجودن
اقتضا ایده ایدی کندی افعالنده حق تعالی حضرتی فاعل مختار اولمایوب
مجبور اولمق لازم کلوردی تعالی عن ذلک علوا کبیرا زیرا مبداء ازلدن
منتهای ابده وارنجه واقع اولاجق افاعیل الهیه انلر آزالده علم محیطنده
مقرردر ولاجرم مذکورلر کفر اوزرنه اصرارده مختارلردر ونه انکه وروود
نص ایله مجبور اولدلر وایمانه تکلیف اولندقلرنده تکلیف ما لا یطاق
شائبه سی یوقدر زیرا آنلره تکلیف اولنان قرآن کریمه ایمان اجمالیدر
جمیع تفاصیلنه ایمان دکولدر که کندیلرینک کفر مستمرلرینه ایمان اتمک دخی
لازم اولوب جمع نقیضینه امر اولنمشدر وافعال اختیاریه نک وجودندن
عدمندن ترجیح اتمکده لازم اولان داعیه حق تعالی حضرتنک مخلوقی
اولمق ایله جبر محضه استدلال اولنماق خطاء فاحشدر اولداعیه

اکرچه

اکرچه خلقا حق تعالی حضرتنه منسوبدر لکن کسبا عبده مستنددر
احد طرفه مقدوره بالذات متعلق اولوب صفت اخرایه متعلق اولمامق ارادت
قدیمه مؤثره نک خصایصندندر دکلدر بلکه ارادت حادثه کاسبه نک
دخی حالی اولور اوقات معینه حسبیله افعالک کاه وجودنه وکاه عدمنه
متعلق اولماق شانندندر لکن بو وجهله دکولدر که اول تعلق مقتضای
ذاتی اولوب وجوب طریقی ایله اوله بلکه هر برینه تعلق وقتنده جانب آخره
تعلق اتمک دخی جائز اولمق طریقیله تعلق ایدر زیرا افراد عقلادن
بلکه صبیاندن دخی بر فرد یوقدر که افعال اختیاریه سندن بر فعل اشلدکده
کندوسنی عاجز بیله حقیقت اختیار بودر وامر تکلیف وثواب عقاب
بونک اوزرنه دائردر وحضرت آدم ایله حضرت موسینک علیهما
السلام وعلی سائر الانبیاء العظام مناظره لرنده انسان افعالنده
مطلقا مجبور ومعاصیده بالکلیه معذور اولمغه دلالت واردر
دیمک بهتان صریح وافتراء قبیحدر هر برینک منصب نبوتده قدم راسخی
ومعرفت شئون الهیه ده قدم راسخی اولوب تفاصیل احکام شریفه وکیفیات
افعال مکلفینه وقوف خاطرلری وار ایکن ممکن میدر که حضرت موسی
حضرت آدمک علمی کندیدن استقلال ایله صادر اولدی صانوب لوم
ایلیه وحضرت آدم دخی کندونک اصلا دخلی اولمادن جبر محض ایله صادر
اولدی بر معذور مطلقم دیو جواب ویره حاشا بلکه حضرت موسی
علیه الصلوة والسلام کلامی معتادی اوزرینه دار تکلیفده جاری
اولان قیاس تشریعک ظاهرینه بناء ایدوب حق تعالی سنی حق وابد عکده
بو نجه اعتنا ایدوب اسجاد ملائکه واسکان جنت ایله بو مقدار تشریف

اتمشیکن استعمال اختیار جزوی دخی ایچون تمام اعتنا واهتمام اتمدک وامتثال
امرده ایچون تحفظ وتیقظ اتمیوب شیطان عهد اتدک دیو سرق ایدوب
حضرت آدم علیه السلام دخی انسانی فعل اختیاریه سی اوغرنلوم تشنیع
اتمک اولدغی آنک اختیاری ایله صادر اولمجقنه علم ربانی متعلق اولدوغندن
غافل اولمانه لایق در تعاجیب اسرار قضا وقدره واقف اولانه لایق
دکولدر سنی حق تعالی رسالتی وکلامی ایله اصطفا ایدوب جمیع اشیانک
تفاصیلی محیط الواح ویرمشیکن وبو عمل کم بن آنی اختیارم ایله ایده جکم خلقمدن
قرق ییل اقدم مکتوب ایدوکنی الواح ده کورمشیکن واول عمل مترتب
اولمجق آثار حکمتی بیلمش ایکن بنی اول عمل اوزرینه لوم ایدرسن دیو
جواب ویرمشدر
والله سبحانه وتعالی اعلم

هذا كتاب هدية المخلصين وتذكرة للمحبين دينلدى

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الموفق عباده لافعال الخيرات المجازى للمتصدقين باصناف
الكرامات والصلوة والتسليم على من بعث لتكميل الثواب سيدنا محمد
البشير للمحسنين بالنعم السابغات وعلى اله واصحابه الفائزين بالدرجات
العاليات فى حضيرة القدس والحضيرات يقول العبد ويسمى
الحقير الضعيف المحوج الى العليم الخبير اللطيف ويرجو من الله ان يقبل
منى عبوديته حين رأى ذلتى لاتمام امر ربوبيته جمعت هذه الحروف
العاليات لا لاهل المسرفين ولا لكون الساقلات بل لمن يرغب عنها
وتنبه من رقود الغفلة والعصيان وفقنا الله واياكم بالفضل والاحسان
وتجاوز عما اسلفنا فى الدهور والازمان لانه هو الرؤوف الحنان وسميتها
هدية المخلصين وتذكرة للمحبين ولمن اجتهد فى مرضاته وبها يفوز
فى جناته والحمد لله الذى الهم الصواب واليه المرجع والماب بوندن صكره
اكاه اولنكه بو كتابده مذكور اولان مناقبى وزياده بلمسى لازم اولان
معارفى لسان عربيدن عدول ايدوب ترجمه اولنماسنه باعث اولدركه
آحاد امتدن يعنى رجال ونسادن هر برى تلقى اتدكده مطالعه سى آسان
واستفسار تمكسزين فهمى عيان اولمق ايچون خواص وعوام بلكه كافه
انام منتفع اولوب روحنه حيات ونفسنه نجات بولوب اهل ايماندن
اولانلره افاده واستفاده ايده لر ديو خير الناس من ينفع الناس فحواسيله

عامل

عامل اولوب بو اسلوب اوزره مترجم اولنمشدر تنبيه على معرفة قدره وقضا
وحكمه اجمالا بس امدى اهل تكليف اولان مؤمنلره واجب اولدركه
اولا خالقنى بلدكدن صكره توحيد ايده لر يعنى خالقنى بولديلر وحده
صكره ربسنه ايمان كتوروب ديه لر آمنت بالله وملائكته وكتبه ورسله
واليوم الاخر وبالقدر خيره وشره من الله تعالى بو وجهله ايمان كتورمك
اركان ايمان مفصلدر اما اركان ايمان مجمل واركان ايمان متوسط
ان شا الله تعالى آنلر دخى آشغده بيان اولنور ايمدى هچ بر كمسنه بو
منوال اوزره اقرار ايدوب ايمان كتورسه اول كمسنه نك اسلامنه حكم اولنور
بوندن صكره اول كمسنه بر احكام اسلام اوزرينه واجب اولور صلوة وزكوة
وغيرى كبى نته كم كتب فقهده تفصيل اولنمشدر موضعنده اما بونم مقصدمز
غيرى اولمغين انده اولان بيان ايله اكتفا اولندى وبعد ذلك معلوم اولكه
جميع افعال عباد عالمده ايكيدن خالى دكولدر برى خير وسعادت وبرى
شر وشقاوت هر قنغيسى اولورسه اولسون حق تعالى نك عز وجل تقديرى
ايله وقضاسيله وحكميله اولور قوله تعالى قل كل من عند الله يعنى آيت
سن يا محمد هر نسنه كه واقع اولور حق تعالى نك تقديرى وقضاسى وحكمى
وعلمى وارادتى وتخليقندن اولوب ظهور بولور ولكن مطلق دكلدر زيرا
واجب اولان طاعاتك جميعسى الله تعالى نك امريله ومحبتيله ورضاسيله
وعلميله ومشيتيله وتقديريله وقضاسيله در ومعاصينك كليسى
حق تعالى نك علميله وقضاسيله وتقديريله ومشيتيله در محبتى ايله
دكلدر ورضاسيله دكلدر وامريله دكلدر ولقوله تعالى ولا يرضى
لعباده الكفر وغيره من المعاصى ايمدى بنى آدم كفر خفى دن بيدا

ایدوب ظاهر وجود لباسنی کیدرن کده کنت کنزاً مخفیاً فاحببت ان اعرف
فخلقت الخلق لان اعرف نحواسنجه اختیار جزوئی ویروب امر بالمعروف
ونهی عن المنکر اولنمشدر نتکم جل ذکره بیورردی ولا تموتن الا وانتم
مسلمون پس خلق کندویه ویردیکی اختیار جزئیله هر نیه میل وقصد واسبابنه
مباشرت ایدوب سعی ایدرسه خیر وشر استعدادنه واستحقاقنه کوره
الله تعالی حکمتی موجبنجه دیلرسه تقدیر اولانی قضا اولندیغی کبی
حکم واجرا ایدر دیلرسه تبدیل وتغییر ایدر دیلرسه محو ایدر نتکم قرآن
عظیم الشانده خبر ویردی یمحو الله ما یشاء ویثبت وعنده ام الکتاب
یعنی الله سبحانه وتعالی دیلدوکی شیئی محو ایدر ودیلدوکی شیئی اثبات ایدر
حال بوکه الله تعالی نک قتنده در اصل کتاب یعنی لوح محفوظ ومرویدر کم
لوح محفوظی حق تعالی عز وجل بیاض انجودن خلق ایلمشدر وایکی جانبی
قرمزی یاقوتدن عرش اعلی نک صاغ جانبنده وضع ایدوب هر کون
اوچیوز التمش کره نظر ایدر کیمی احیا کیمی اماته ایدر وکیمی عزیز وکیمی
ذلیل ایلر استدوکی شیء ومراد اتدوکی حکمی ایدر هیچ کسه دخل ایده مز
قول اولدر حقی سانقی مثلا برکشینک اوزرنه صلهٔ رحم لازم کلمش
ایدی وعمرنده اوچ کون باقی قالمش ایدی اتفاق اول کشی صلهٔ رحم
ایدیجک الله تعالی آنک عمرندن اوتوز ییل اثبات ایدوب زیاده ایدر
فضل وکرمندن اکر اول کشی لازم اولان صلهٔ رحمی اتمسه وعمرندن
اوتوز ییل باقی قالسه الله تعالی آنک عمرندن دیلرسه حط ایدوب محو
ایدر اوچ کون قور یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید جمیعاً تصرف الله
سبحانه وتعالی نک اولوب همان بز آلت ملاحظه ایدوکمز ظاهر اولدی

وباقی همه خیالست وغرور وما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور آیت کریمه سی
بو معنایه ماصدق واقع اولمشدر آنوکیچون مشیتی بونلره تعلق ایلدیکی خلق
بیلسون تحقیقا الله تعالی نک قتنده جمیع موجودات آنجق بر ذره مقداری
اولدوغنی بیاندر اینجهان چون خس بدست باد غیب
که بلندش می کند کاهیش خوار کر بمینش می برد کاهی یسار
وبالجمله جمیعاً جوارح انساندن ظاهر اولان ظاهراً وباطناً افعال
لابد خالقک تقدیری وقضاسی وحکمی وعلمی وارادتی وتخلیقی ایله
اولور اما مطلق دکل زیرا انسانه ویریلن اختیار جزوئی که بزم قتمزده
انکا قدرت دیرلر آنک دخی میلی وسعیی وترکنک انضمامیله وجود
بولدرمادامکه بو طریقیله اولمایه مقصود حاصل اولماز مکر که
نادر واقع اوله اکرچه عند الله محال شنه بو قدر لکن اکثر اعمال اسبابنه
معلقدر بلمک کرک کم قدره ایمان کتورمک
مسائل ایماندن بوبر فهمی کوچ وتفهیمی مشکل مسئله در بو خصوصده
بحث اتمک ممنوعدر نهی اولنمشدر حتی ابو هریره حضرتلری بو مشکلده
بر کون قضا وقدره سویلشوب نزاع ایدرکن رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
اوزرلرینه چقه کلدی حالنه واقف اولدقده همان غضبه کلوب مبارک
وجه کریمه لری قزاردی وبیوردیکه بو کامی امر اولندیکز یوخسه
بو کامی کوندرلدم سزه پس سزدن اول کلن امم ماضیه هلاک
اولمادیلر الا بو قدرده نزاع ایدوب اختلاف اتمه لریله هلاک اولدیلر
نیجه لر بو مسئله ده بحث اتمکله اعتقادنی ومذهبنی وملتنی آندن
دینی ضایع اتمشدر نیوا نقدر قارشدرد قجه زیاده مشکل اولور

بو مسئله عقلی دکلدر نقلی در و بحثی دکولدر اعتقادی در پس
بالضروری لازم کلدی که یاد اولوب بو مقدار تفصیل اولنمق
تا که هر کشی عقل قاصری و طبع سقیمی ایله کندی فکر و فراستنه
کورن بحث ایدوب غلطه دوشمیه و یا خود بحث ایتمزسه دخی فکر
فاسدی و اوهام و خیالاتی ایله نیجه لر ملاحظه ایدوب مخالف مذهبه
مائل اولمیه ربنا ارنا الحق حقاً وارزقنا اتباعه وارنا الباطل
باطلاً وارزقنا اجتنابه پس امدی ای طالب قدر و قضا و حکم
الله و رسوله اعلم علی الانفراد دینه دیولر بونلری دخی بلمک لازم
اولدی حتی بو بحث نه کیفیتله در فهمی آسان اوله ان شاء الله تعالی
واستقم کما امرت اما قدر انکا دیرلر که الله تعالی جمیع مخلوقاتی خلق
ایتمزدن اول خلق اولدقدن صکره کنهیله جمیعسنک حاللری نیجه
اولسه کرکدر بیلوب اختیاره کوره تقدیر ایتمش ایدی انکا تخمین ارادی
دیرلر اما قضا انکا دیرلر که الله تعالی قلم اعلایی و لوح محفوظی خلق
ایدیجک قلمه امر ایدوب جمیع مقدراتی لوح محفوظه اجمالاً کتابت ایتدی
انکا قضاء ارادی دیرلر و تقدیرجه بوندن معلوم اولدی که قلمک
خلقتی اول اوله آنو کیجون اول ما خلق الله القلم و اول ما کتب القلم
بسم الله الرحمن الرحیم دینلدی اکرچه اختلاف دخی وار ایسه اما
حکم دیو انکا دیرلر که اول لوح محفوظده اجمالاً کتابت اولانی هر نه
ایسه کوندن کونه علی التفصیل مخلوقاتک استعدادلری و استحقاقلری
و سعیلری و توکلری موجبنجه مقتضای الوهیت هر نه وجهله روا
کوردیسه خیر و شر حکمتنه مناسب نیجه ایسه خلق ایدوب اجرا ایدر

انما

انما تکلیف ارادی دیرلر بعض فضلا رحمهم الله دیمشلر القدر سر الله
والقضاء ظهوره والحکم نزوله یعنی قدر الله تعالینک سری در
و قضا قدرک سری ظاهر اولمقدر لوح محفوظده و حکم قضاء سابقی
تفصیلدر ایجاد اتمکله مواد خارجیه‌ده مفصلاً بیروردر والله
اعلم بحقیقة الحال اما بن الله تعالینک قتنده صوابلی اولان شنه اوزدر
بونی اکرچه خیرک و شرک تقدیری و قضاسی و حکمی الله تعالیدندر
لکن بو خلقه حجت اولمازلر بر تقدیرات و تکلیفات دخی الله تعالیدندر
پس امدی جمیعاً امر اولنان نسنه لری حسن رضا و صفای خاطر ایله قبول
ایدوب رعایت اتمکدر بو هر مکلفه واجبدر و دخی جمیعاً نهی اولنان
نسنه لرده منع اولنوب اراغ اولمق هر مکلفه واجبدر و شول نسنه لرکه
الله تعالینک فعلیدر قدر و قضا و حکم کبی
البته راضی اولمق واجبدر فرایض و امراض و اسقام و سائر مصیبتلر
کبی اما شول نسنه لرکه قولک فعلیدر امری ترک و نهیی اشلمک و منکر
و ضلالت و کفر کبی فاما اهل سنت و جماعتک اتفاقلری بودر که
امری ترک اتمکه و منهی نسنه ایشلمکه رضا جائز دکلدر زیرا
معصیته راضی اولمق معصیتدر کفره راضی اولمق خود کفردر دیمک
معلومدر رب العزة کلام مجیدنده بیوردی ان السمع والبصر
والفؤاد کل اولئک کان عنه مسئولاً حقیقت مؤمنه لایق اولان
اولدر که جوارحنی نا مشروع اولاندن پرهیز ایدوب رضاء اللهه صرف
اتمک کرکدر حتی بونلردن مسئول اولدوغی زمانده محجوب اولوب شدته
دوشمیه تنبیه عجب ایش در بو مکنون قدر و تعبیه قضا انس و جن

بلکه ملائکهٔ مقربین علیهم السلام تقدیرات ایله تکلیفات مابیننده
متحیرلردر یعنی امر رضا ایله حکم قضا ارasında فهم ایدوب تدارك
اتمك غایت مشکلدر رضا آیدرکه کل قضا آیدرکه کیت وکنه
رضا آیدرکه کناه ایشلمه قضا آیدرکه نه کرکسه ایشله عامهٔ
مخلوقات بو امر مابیننده متحیرلردر رضاسنجه قلورسه مخالفت
حکم قضا اولور وقضا وفقنجه قلورسه مخالفت امر رضا اولور
لکن امر رضا حکم قضا اوزرینه اسبق در واوجهدر زیرا که
امر رضا رحمتدر وحکم قضا سبب غضبدر نتکم حدیث قدسیده
سبقت رحمتی علی غضبی کلمشدر یعنی رحمتم غضبمی کچمشدر ورضانك
مرشدلری ومربیلری ومعلملری ملائکه وانبیا علیهم السلامدر و
نائبلری علما وصلحادر وحکم قضانك مرشدلری ومربیلری و
معلملری شیاطین در واتباع واعوانی درکه انلر فسقه وفجره وضال
ومضلدر انکیچون دیرلر هر سنه کوندن کونه اسکر اما کناه یکیلنور
پس هر کسنه غیرینی ملامت اتمیه الا کندی نفسنی زجر ایلیه زیرا شآمته
باعث اولان کندو صنعی ایله اولمش اوله حتی اهل سنت وجماعت اولو
لرینك اهل تقوی دن اولانلری وما اصابك من حسنة فمن الله
وما اصابك من سیئة فمن نفسك آیت کریمه سنك معناسنی منطوقی
اوزره حمل اتدیلر شول معنا یه که خیرات بالکلیه خالقه اسناد اولنه
تعظیماً تأدیباً لا اعتقاداً ولا مذهباً تا که خلق خیرات ایشلیجك کندی
اختیارنه مغرور اولوب عجب وفخر اتمیه ودخی شرور بالکلیه خلقه
اسناد اولنه توبیخاً تحقیراً لا اعتقاداً ولا مذهباً تا خلق شر ایشلیجك

کندی

کندی عصیان وجرمین بلوب دخی زیاده اتمیه لکن بو معنا خلقه حجت
اولمان لاجرم قضا وقدردر وحکم مخلوقك اختیارنه وارادتنه وسعینه
وترکینه موقوفدر زیرا علم معلومه تابع در تمثیل بو خود معلومدر که
سود بوغورت اولمق وپینر اولمق وسودله استعمال ایدوب منفعتلنمك
واهمال اولنوب تقصیر اولنورسه ضایع اولوب فاسد اولمق هپ خلقك
سعینه وترکنه موقوفدر سود صاحبی سودك بوغورت اولماقلغنی
مراد ایدوب بوغورت اسبابنه مباشرت ایدرسه خالق خلاف ین
دیلوب پینر اتمز وعکسی دخی اویله در بعضی زمان خلاف واقع
اولورسه نادردر النادر کالمعدوم یا خود عملنده نقصان اولمغلهدر
مثالی اولدرکه کاننه شول صبیلر که مکلف اولمدین وفات اتدکلری
کبی همان شول سود که نه بوغورت ونه پینر اولمایوب منفعت والتذاذ
کبی صبی دخی نه خیر ونه شر کندیدن صادر اولمدین پاکجه وساده جه
آخرته کتدی واما شول سودکی فاسد اولوب ضایع اولدوغنك مثلی
شول کسنه در بلکوز که نه صلحایه تابع اولوب صلاحیت تحصیل ایدر
ونه فسقایه قاروشوب فسق اتدی هم عمل صالح فوت اولوب ذوق روحانی
ضایع اولدی وهم مقتضاء طبیعت فوت اولوب حظوظات نفسانیه دن
محروم کتدی خسر الدنیا والاخرة زمره سنده حشر اولوب عمر بازنیی
عبث یره ضایع اولدی بیت عمر بوقت وافتاب تموز اندکی ماند
خواجه غره هنوز شویله که انسان اوکندیده بالقوة قونلان
قابلیتی الله تعالی نك رضاسی ایچون صرف اتمکه قصد ایدوب میل
وسعی ایدرسه الله سبحانه وتعالی دخی اوکشینك دیلدوکنه کوره

رضاسی موجبنجه توفیق احسان ایدوب ایشلمه سنه قدرت وقوت
ویروب خیر خلق ایدی ویرر فضلا نتکم قرآن مجیدده بیوردی
ولولا فضل الله علیکم ورحمته ما زکی منکم من احد ابدا ولکن
یزکی من یشاء والله سمیع علیم واکر شویله که انسان خالقک ویردوکی
اختیار جزئیله بالقوه کندیده اولان قابلیتی طبیعت مقتضاسی
ایچون صرف اتمکه قصد ایدوب میل وسعی ایدرسه الله تعالی دخی
اول کسنه‌نک دیلدوکنه کوره موجب سخط الله وخذلانه اشلمه سنه
قوت وقدرت ویروب شر خلق ایدی ویرر عدلا نتکم قرآن عظیم
البیانده بیوردی ومن جاء بالسیئة فکبت وجوههم فی النار
هل تجزون الا ما کنتم تعملون تنبیه علی امتیاز اهل السنة والجماعة
من بین المخالفین وبیان طریق المستقیم پس امدی بیلمک کرکدرکه
تقدات وتکلیفات امورنده جبری مذهب وقدری مذهب ومعتزلی
مذهب نیجه در وما بینلرنده اهل سنت وجماعتک اعتقادی نیجه در
آکاه اولنه که تحقیقا قدری مذهب اولان خلقده قدرت تامه
زعم ایدوب خیر وشری مطلقا خلقه اسناد ایدر مذهبا واعتقادا
وجبری مذهب اولان خلقده ویلن اختیار جزئی حقیر کوروب
خیر وشری مطلقا خالقه اسناد ایدر مذهبا واعتقادا ومعتزلی
مذهب اولان عدالت ملاحظه ایدوب خیری مطلقا خالقه
وشری مطلقا خلقه اسناد ایدر مذهبا واعتقادا قدری
مذهب وجبری مذهب ومعتزلی اولانلر اهل سنت وجماعت
مذهبنه وطریق مستقیمه مخالفلردر نتکم مرویدرکه

حضرت

حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردی ستفترق امتی علی ثلثة وسبعین
فرقة کلهم فی الهاویة الا واحدها قیل من هم یا رسول الله
قال هم الذین یکونون علی ما انا علیه واصحابی

الله عز وجل

قوله تعالى ولا تكونوا كالذين اختلفوا من بعد ما جاءهم البيّنات واولئك لهم عذاب اليم وقوله تعا واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا وقوله تعا افرايت من اتخذ الهه هواه وقوله تعا ان ربك هو اعلم من يضل عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين وقوله تعا ولا تتبع الهوى فيضلك عن سبيل الله الآية

وروى عن معاوية رض قال قينا رسول الله صلى الله عليه وسلم الا ان من كان قبلكم من اهل الكتاب افترقوا على ثلثين وسبعين فرقة وان هذه الامة ستفترق على ثلثة وسبعين فرقة ثنتان وسبعين في النار وواحدة في الجنة قالوا يا رسول الله ما هذه الواحدة قال اهل السنة والجماعة صدق رسول الله اللهم ثبتنا على صراط المستقيم

اهل سنت وجماعتی درکاه حقه ایلتند ایلدن طریق مستقیم اوله رق آنلرك یوللری مذهبی

دوربنت دلیل الیه کتاب سنت و اجماع امت در قیاس در

شيطان — خارجية انلردركه صغيره وكبيره اشليين كافردر ديرلر

شيطان — قدرية انلردركه الله تعالى نك صفاتى وقيامت كوننده رؤيتى منكرلردر

شيطان — مرجية انلردركه مؤمنين بركمسنه معصيت ضرر ايتمز ديرلر

شيطان — مجسمة انلردركه الله سبحانه وتعالى نك جميع وجوهله آدمى صورتنده در ديرلر

شيطان — اباحية انلردركه اموال ناس وفروج نساء حلالدر ديرلر

شيطان — حلولية انلردركه جميع لهو ولعب وامرد وغيرلرى نظر ايدوب تمتع اتمك حلالدر ديرلر

شيطان [illegible]

شيطان [illegible]

شيطان [illegible]

شيطان [illegible]

شيطان [illegible]

شيطان [illegible]

قوله تعالى وان هذا صراطي مستقيما فاتبعوه ولا تتبعوا السبل فتفرق بكم عن سبيله الآية روايت اولنوركه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم مبارك برمقيله طوغرى بر خط چيزدى وصاغنده وصولنده دخى خطلر چيزدى وبويوردى بكا اشبو طوغرى يول حق تعالى يه كيدن يولدر يانلرنده اولان يوللر شيطانه اتباع ايدوب فرق ضالّه دن اولان يوللردر ديوب ذكر اولنان آيت كريمه اوقوديلر وتحقيق شول كسنى كه بو برطوغرى يولى قويوب شيطان يوللرينه كيده اول كسنى نك آخرتى وعاقبتى خير اولمازديو بيوردى لر پس ايمدى اصل مذهب حق ورضاى مطلق اوزره اولان مذهب صحيح امام ابو حنيفه وامام مالك وامام شافعى وامام حنبل در رحمهم الله اصول دين ده وعلم دين ده متفقلردر اختلافلرى فروعاتده در خطا وصواب يعنى راجح ومرجوح طريقيله در وبونلرك اختلافلرى خلقه وسعت ورحمتدر واتفاقلرى حجة قاطعه در يعنى كسلن حجتدر بو خصوصده اهل سنت وجماعتك اتفاقلرى بودركه هرنسنه كه خلقدن صادر اولور اكر خير اكر شر جزوى وكلى الله سبحانه وتعالى نك تقديريله وقضاسيله وحكمى ايله وارادتى وتخليقيله اولور ولكن مطلق دكلدر زيرا خلقك كنديسنده بويلن اختيار جزوئيله امر بالمعروف ونهى عن المنكر اولنمشدر پس ايمدى خلق اول اختيار جزئيله هر نسنه يه ايدرسه قصد ايدن واسبابنه مباشرت ايدوب سعى ايدرسه خير واكر شر جزوى وكلى استعدادنه واستحقاقنه كوره الله سبحانه وتعالى حكمى موجبنجه ديلرسه تقدير اولاني قضا اولندوغى كبى حكم ايدوب اجرا ايدر ديلرسه تبديل وتغيير ايدر ديلرسه محو ايدر يوقاريده ذكر اولندوغى كبى اكر عبد مؤمن خالقك رضاسى رعايت ايدوب اتمكه قصد ايدوب خيره سعى وميل ايدرسه

باذن الله تعالى مثوبات عظمايه واصل اولوب رضوان حقده داخل اولور
نتکم حضرت رسول اکرم صلى الله عليه وسلم حديث قدسيده بیوردی اعددت
لعبادی الصالحين ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر الا قلب بشر
وخالق عالم عز وجل قرآنده خبر ویردی من جاء بالحسنة فله عشر امثالها
یعنی برکمسنه بکا بر خیر ایله کلسه قیامت کوننده آنی کیجون اون ثواب وار در
بو اقل مرتبه سیدر وکاه اولور که برینه یتمش ویدی یوز ویدی بیک
وکاه اولور که ویردوکی عطایانک حسابنی کمسه بلمز الا کندی الله
بلور اهل خلوص اولانلره نتکم بیورمشلر نية المؤمن خير من عمله
حتى مخلصيندن برکسنی دیسه که اکر قدرتم اولیدی مثلا بویله
بر جامع بنا ایدردیم یا غیری خیرات حقنده نیت خالصه ایلر دیسه
الله سبحانه وتعالى آنک خلوص نیتی سببیله بلاشک ولا شبهه انجلیس
جامع بنا اتمشجه ثواب ویرر انما الاعمال بالنيات ولكل امرئ ما نوى
الحديث وبر حديث شريفلرنده النية في العمل كالرأس في الجسد بیوردیغی
بو خصوصی مؤیددر یعنی هیچ بر عمل یوقدر الا نیت ایلهدر وهر کمسه
نک نیتی نه ایسه آنی بولور نیت اتمک اعمالده آدمده باش کبیدر بوندن
اوذکه نصحی اولور همان حق سبحانه وتعالى جمیعمزه خیر عمللره توفیق
احسان ایده نیت وقصد معناده واحددر لکن نیت دل ایله سنتدر
وقصد دل ایله وقلب ایله فرضدر وعزیمت آدق واصعبدر یعنی اول
عملک اوزرینه دقت ایلیه وهمت وقصد وتوجهده جمیع جوارحله عامل دل
بعضی بیورمشلر قرأت الفا فوجدت معانيها ترجع الى حرفين اعنى الكلمتين
الشفقة الى خلق الله والتعظيم لاوامر الله یعنی بیک کتاب اوقودم جمیعسنک

معناسی ایکی کلامه راجعدر بری خلق اللهه شفقت بری دخی الله تعالى نک
اوامرینه تعظیم اتمکدر ودخی ایکی کلام بیورمشلر که جمله مفید در بری
اخلاص بری حسن الخلق بو ایکی کلام قتی چوق معنای مشتملدر اخلاص
نوجهله اولور وحسن خلق نه طریقله اولور الله سبحانه وتعالى متنبه
ایدوب عمللری مستوی ایده حتى ذو النون مصری رحمه الله بیورمشلر اخلاصک
علامتنه اوچ نشان واردر بری بودر که مدحله ذم یاننده مساوی
اوله یعنی کندی نفسی حقنده وبری دخی بودر که عمل حسنه ایشلیجک
اول عملنی کورمکدن صقنوب اونوده وبری دخی بودر که بر عمل ایشلیجک
آخرتده بهر حال ثوابنی استرم دیمیه وحکمادن منقولدر اوچ نسنه
واردر که آنک فعلی قتی چها لتدر بری ما فوقنده اولانلر ایله مجادله
ایلمک بری دخی ما تحتنده اولانلره جور واذیت ایلمک بری دخی موجود
اولمیانی طلب ایلمک تنبیه ای مؤمن هر مکلف اوزرنه لازم اولدرکه
دائم الاوقات والازمان الله سبحانه وتعالى دن جل جلاله وعم نواله
توفیق وهدایت وعصمت وعنایت طلب ایدوب جمیع امر اولنان نسنه لری
حسن رضا وصفای خاطر ایله قبول ایدوب وقتلری وزمانلری ایله
عملنه مقید اوله وجمیع مناهی اولاندن قوت وقدرتی اولدقجه اجتناب
ایدوب حذر اوزره اوله وطاقتی یتدوکجه جمیع وارلغینی اسباب سعادته
صرف وبذل ایدوب سعی بلیغ ایله جد وجهد ایده بيت هر انکه جانب اهل
خدا نکه دارد ٭ خداش در همه حال از بلا نکه دارد ٭ اکر اهل سعادتدن
اولورسه فيها ونعمت وطوبى له ٭ واکر اهل شقاوتدن اولورسه اعاذنا الله
وایاکم ٭ کنه مقدوری صرف ایدوب اوامره امتثال ومناهیدن اجتناب

اوزره اولمق كركدر آنك امكى ضايع اولمز شويلركه اهل سعادت مرتبه‌سن بولمزسه ده
عاصيلر ومجرملر ومعاندلر معذب اولدوغى كبى عذاب اولنمازحق جل
وعلا يوم مزلقده صقنوب ايلكلوسى ايده‌نر جنتله وعده ايتمشدر
تحقيق وعده سنه صادقدر خلف وعد ايتمز قال عز وجل من جاء
بالحسنة فله خير منها وهم من فزع يومئذ آمنون زيرا رسول الله صلى
الله عليه وسلم بيوردى اعملوا فكل ميسر لما خلق له باخصوص اهل سعادتك
واهل شقاوتك اوصافن دخى بيورمشدر بر مؤمن كركه عاقل ودانا اوله
سعادت اوصافن قويوب شقاوت اوصافيله مقيد اولميه نتكم خالق عالم
خبر ويرر فاما من اعطى واتقى وصدق بالحسنى فسنيسره لليسرى
واما من بخل واستغنى وكذب بالحسنى فسنيسره للعسرى يعنى شول
كمسنه كه حق اللهى ويردى قادر اولدوغى مقدار ودخى الله تعالى‌دن خوف
وخشيت ايتدى ودخى كلمهٔ شهادته ايناندى بز اول كشيه يقين دخى جنت
يولنى آسان ايده‌رز واما شول كمسنه كه مالندن حق الله امساك
ايتدى ودخى لذات دنيايه مشغول اولوب آخرت نعمتلرندن اعراض ايتدى
بز اول كمسنه‌يه يقين دخى جهنم يولنى قولاى كتوررز بو آيت كريمه‌دن
ظاهر اولدى بو ايكيسنك وصفلرى وطريقلرى فاما من طغى وآثر الحيوة
الدنيا فان الجحيم هى المأوى واما من خاف مقام ربه ونهى النفس
عن الهوى فان الجنة هى المأوى و بو آية كريمه‌نك تمام مرتبه منطوقى
زياده شاهددر فريقينك اوصاف وطرقنه ربنا اهدنا الى الحق والى
طريق مستقيم حتى ديدلركه علامت سعادت اولدركه سن الله سبحانه
وتعالى‌يه مطيع اولوب الله سبحانه وتعالى‌دن قورقمق كركدر يعنى نفسوكى

كناهلر

كناهلر صقندره طاعت الله ترغيب ايتمكدر وعلامت شقاوت اولدركه
سن الله سبحانه وتعالى‌يه عاصى اولوب نفسكى ذنوبدن بقلندرميوب
طاعت الله ترغيب ايتمكدر اهل اشارت بيورديلركه بو آيت كريمه‌نك
مضمونن شريفى حققنده كه فلهم اجر غير ممنون اولا تفسير بيورديلركه
يعنى اول ايمان كتوروب عمل صالح اشليين قوللره من عند الله عطيهٔ ابديه
مقطوع اولمز حالت قوتده وحالت ضعفده وحالت مسرتده وحالت
مضرتده وبالجمله مؤمنينك جميع احوالنده رب العزة اجرلرينى نقص
ايتمز متصل جارى ايدر اما ارباب اشارت ديدلركه لفظ اجر اوچ حرفدر
الف اعاده‌يه اشارتدر يعنى حق تعالى قوللرينى بعد الاعدام ينه
وجوده كتوررر جيم اشارتدر جنته يعنى حق تعالى مؤمنلرى وجوده
كتوردكدنصكره جنته دخى ادخال ايدر رى اشارتدر رؤية الله‌ه
يعنى الله سبحانه وتعالى مؤمنينى جنته ادخال ايتدكدنصكره جمال
باكمالن دخى مؤمن اولانلره كوسترر هيچ بر كمسنه ازدحام چكمين
بلا تشبيه آيك اون بشى كونى كبى اللهم ارزقنا كالذين ينالوا شرف
المشاهدة واللقاء علماء متأخرين اتفاق ايتمشلركه دورت سبب واردر
كيشينك حسن خاتمه ايله كتمسنه برى صلوتدن تهاون اوزره اولمیه
وبرى دخى مدمن خمر اولميه وبرى دخى عاق والدين اولميه برى دخى
مؤمنينه اذا ايديجى اولميه واكر بو مذكور اولان دوردك عكسى
واقع اولورسه اعاذنا الله تعالى من ذلك سوء خاتمه ايله يعنى ايمانسز
كتمكه سبب در تنبيه اهل ايمانك عقايدندن برى بودركه
مؤمن مادام كه حياتده در بين الخوف والرجا اولمق كركدر يعنى

الله تعالینك عذابندن قورقوب رحمتنی امید لنمکدر اما محتضر اولدوغی
زمانده یعنی موتی قریب اولدقده صافیجه رجا اوزره اولوب حسن
ظن اوزره اولمق درکیو اول زمانده الله سبحانه وتعالی قولندن
نه استرسه ویروب قورقدوغی نسنه دن دوندررامین ایدر بو
معنای حضرت صلوات الله علیه حدیثنده تصریح اتمشدر ما اجتمع الرجاء
والخوف فی قلب عبد مسلم عند الموت الا اعطاه الله تعالی ما یرجوا وصرف
عنه ما یخاف وکذلك متفق علیه اولان حدیث شریفلرنده حدیث قدسیده
بیوردیلر انا عند ظن عبدی فی ظن بونده یقین معناسنه در یعنی اکر
قولم اکر اعتقاد اتسه که بن دعالر قبول ایدیجی یم آنك دعاسن قبول
ایدرم اکر بنی مغفرت ایدر دیو اعتقاد ایدرسه بن دخی اول قولمی مغفرت
ایدرم وانا مع عبدی اذا ذکرنی یعنی بن قولم ایله بیله یم قچن بنی
آکسه مراد رحمتم بیله در و دخی توفیقم آنکله در دیمکدر مرویدرکه
عارفیندن بری تلاوت قران ایدرکن تفکر ایدوب رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم بیوردوغی حدیث شریفنه عجبا قران عظیم الشاننده واریمی در
اول ملحوظ اولان حدیث بودر یخرج روح المؤمن من جسده کما یخرج
الشعرة من العجین اول کشی رسول اکرمی رؤیاسنده کوروب سؤال
اتدیکه یا رسول الله حق تعالی قران مجیدنده لا رطب ولا یابس الا فی
کتاب مبین بیوردی اول حدیث شریفك مظمونتی قرآنده بولدم حکمتنی
رجا ایدرم دیدکده حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه سورهٔ یوسفده
طلب ایله اویاندقده سورهٔ یوسفده فلما راینه قطعن ایدیهن آیهٔ کریمه
سنده بولدم وشفاء قلب حاصل اولدی دیمشلر یعنی اول عورتلر جمال یوسفی

کوردکلری کبی تعظیم اتدیلر و آنك جمالنه مشغول اولدیلر الرنده تورنجلری
کسرکن برمقلرینی دوغردیلر اصلا الم قطعی طویمیوب واقف اولمدیلر کذلك
مؤمنین بویلهدر کشی محتضر اولدوغی حالده رحمت ملکلرین کوروب و
جنتده کی مقامی کندویه عرض اولندقده مؤمنك قلبی آنلره مشغول اولیجق
خصوصا آرزوی جمال یار دخی اوله پس ایدی اول مقامده مؤمن اصلا
موتك المی وشدتن دویمیوب همان لقاء الله توجه ایدوب وطن اصلیه سنه
میل ومحبت اوزره در وهب بن منبه دن روایت اولنورکه الله سبحانه
وتعالینك قتنده برشیئك حرمتی فی زمن بلمدم انبیادن صکره دین اسلامده
پیر و قوجه اولانك حرمتی کبی و رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتندن
روایت اولنورکه برکمسنه قرق یاشنه وارنجه مؤمن اولسه الله سبحانه
وتعالی اول کمسنه یی اوچ بلادن حفظ ایدر بری برص وبری جذام
وبری جنون وقچن اللی یاشنه یتسه حسابنی آسان حسابلر حساب
ایدر وقچن سکسان یاشنه یتسه ملکلر بویوزنده اول کشیه الله
تعالینك ازادلی قولیدر دیرلر و مقدم و مؤخر اولان کناهلری مغفوردر
و دخی اهل بیتنه شفاعتی اولور وقچن برکشی طقسان یاشنه یتسه
اویودوغی عبادت و نفسی صدقه و حرکتی جهاد و عبادتی شفاعتدر
اما بو مقوله ترغیبات کشییه مغرور ایدوب عباد اللهدن فراغ اولمق
فهم اولنمسون واعبد ربك حتی یاتیك الیقین دیو رب العزة جل جلاله
خبر ویرمشدر یقیندن موتدر یعنی یا محمد ربوکه عبادت ایله
تا اولوم وقتنه کلنجه زیرا ترهیبات دخی واردر نترکم بیوردی
نبیء عبادی انی انا الغفور الرحیم وان عذابی هو العذاب الالیم دخی

بونك كبى نيجه آيت كريمه واردر ودخى فخر عالم صلى الله عليه وسلم بويوردى

ان الصدق يهدى الى البر وان البر يهدى الى الجنة وان الرجل ليصدق

حتى يكتب صديقا عند الله وان الكذب يهدى الى الفجور وان الفجور

يهدى الى النار وان الرجل ليكذب حتى يكتب عند الله كذابا **فصل**

نجه بر مظلوم ظالمك الندن خلاص اولمق ايجون كيزلنسه حال بوكه

اول كشينك مختفى اولدوغن كورسك اول ظالم كلوب سكا آنى سؤال

ايتدكده كورمدم ديمك جائزدر ومحاربه وقتنده دخى كذب جائزدر

زيرا الحرب حيلة در وايكى كشينك ما بيننى اصلاح ايچون كذب جائزدر

زيرا بونلرده مصلحت واردر بو مذكور اولان صورتلرين جوازندن خلاف

بوقدر اما مضر ومفسد اولان يرلرده مذموم ومردود ايدوكى

ظاهردر بر كمسنه كندى قبله سنى ترك ايدوب غيرى قبله يه نماز قلسه

كفردر وبر كشى عمداً ابدست سز نماز قلسه اكرچه قبله يه دخى قيلورسه

كفردر اتفاق بر موضعده نماز اقامت اولندى اما بر كشينك ابدستى

يوغيكن آنلردن حيا ايدوب جماعتله بيله قلسه كفر دكلدر اما لايق

اولدركه قلدقده اركان صلوتى قصد ايتميه ودخى بر كمسنه امام ايكن

حاشا مرتد اولوب كتسه بعده خبر كوندروب بنملة قلدوكز نمازى جميعا

قضا ايدوك زيرا بن دين اسلامده دكلم ديسه جماعتك هيچ

بريسنه نمازين اعاده ايتمك لازم كلمز همان اول وحده كندى دينى سز

لبكه فالوردى النار **ودخى بعيده بلركه** مؤمن اولانلر دورت نسنه دن

غايب اولمز اولا بريسى تكرى تعالى علمندن غايب اولمان وبرى دخى

كيشى الله تعاليك قضاسندن غايب دكلدر نقدر كندويى صاقلسه

وزوجنه وعدنده كذب جائزدر

قضاء مبرم اولورسه البته كلور اما قضاء معلق اولورسه تعليقنه

موقوفدر وبرى دخى اجلندن غايب دكلدر هر قنده اولورسه لابد اجلى

كليجك اولور **ودخى بيوردىلر كه** حضرت عيسى عليه السلام بويوردى

دورت نسنه بنى آدمك نجاتى وسبب صحتى حياتى در برى آز يمك

وبرى آز سويلمك وآز اويومق وآز جماع ايتمك **شيخ جنيد** دخى ايتدى

دورت نسنه دورت نسنه يى كسر ايدر يعنى محو ايدر برى شكر ايتمك

نعمتى كسر ايدر وبرى عدل ايتمك قوتى كسر ايدر وبرى كاهللك ايتمك دولتى

كسر ايدر برى تكبرلك ايلمك مروتى كسر ايدر **وحكما** ديمشلر دورت نسنه

سنى مغرور قلماسون برى عورتلرك تلكيلكى وبرى اعدانك كولمكى وبرى

قيش كوننك اسيلكى وبرى سلاطينه قريب اولمق **ارسطاليس** حكيم

ايدر دورت نسنه نك حصولى محالدر مكر دورت نسنه ايله سلطنت ايتمك

اولمز مكر عدالت ايله ودشمنى دفع ايتمك اولماز مكر مشورت ايله • كوكلر

صيد ايتمك اولماز مكر ملايمت ايله • مراده ايرمك اولماز مكر مذلت ايله

نظام الملك ايدر دورت نسنه بنى آدمى مراده ايركوردر دولتلولره يقين

اولمق ودولتسزلردن ايراغ اولمق وكوشه نشينلردن استعانت ايتمك

وعزيزلر مزارين زيارت ايتمك **تنبيه** آكاه اولنكه مؤمنين وموحدين

اولان اخوانه زياده مهم اولان ايمان واسلامك شعورى ومعرفتى

حتى اهل تحقيق رحمهم الله ايمان واسلامى نيجه وجوهله تفسير وتعريف

ايتمشلردر لكن بو حرفى جامع اولان حقير مفيد ومختصر ايدوب تطويلى

ملال وقصرى كلام ويرمسون ديو بو تعبيرات ايله اكتفا اولندى

اصل عمدة الكلام وزبدة المقال بودر

بيان معرفة الايمان ايمانك لوازمى واوصافى وشرائطى واركانى
واحكامى واردر ايمانك لوازمى يدى در اولكسى قصد ايتمكدر مصنوعاتندن
نظر ايتمكدر عبرت كوزيله وفكر ايتمكدر عجب صنايعنى ودخى بيلمكدر مصنوعا
استدلال ايله وتدليل تحقيق صانعك موجود اولدوغنى ودخى وحدانيتنى
بيلمكدر ودخى الله سبحانه وتعالى يى حوادثك اوصافندن تنزيه ايتمكدر
ودخى كلمتين شهادتينى سويلمكدر ودخى الله سبحانه وتعالينك حكملرى
وامرلرى اوزرينه تسليم اولمقدر اما ايمانك اوصافى سكزدر برى ميلدر
وفكردر وعلمدر ويقيندر صانعك وجودينه وتوحيدينه ودخى
قلبيله تصديقدر ودخى دليله اقراردر تصديق اتدوكى نسنه اوزرينه
ودخى الله تعالى جانبندن كلنك جميسى قبول ايتمكدر ودخى جميعا انبيا و
مرسلينى قبول ايتمكدر ايمانك شرائطى دخى سكزدر اوصافى كبى برى خوفدر
الله سبحانه وتعالينك عدلندن ودخى رجادر فضلندن ودخى الله سبحانه
وتعالى يه محبت ايتمكدر ودخى ديدار شريفن مشاهده يه مشتاق اولمقدر
ودخى الله تعالينك سودوكى نى سومكدر ودخى الله تعالينك بغض اتدوكنى
سومكدر ودخى الله تعالى عزت ويردوكنه عزت ايتمكدر ودخى الله
تعالى تحقير اتدوكنى تحقير ايتمكدر ايمانك اركانى دخى اوج نوعدر
اولكسى اركان ايمان مجمل ايكنجسى اركان ايمان متوسط اوچنجسى
اركان ايمان مفصل اما اركان ايمان مجمل ايكيدر اقرار باللسان
وتصديق بالجنان در يعنى كشى دليله اقرار ايدوب قلبى ايله اناتمقدر
اما اركان ايمان متوسط اوچدر اولكسى سنك ديمكدر آمنت بالله
وبرسوله وبما جاء من عند الله يعنى الله تعالى يه ايمان كتوردم

ورسول الله

ورسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتنه ايمان كتوردم وهر نه كه حق تعالى جانبندن
كتورديسه اينا ندم اما اركان ايمان مفصل آلتى در برى سنك ديمكدر
آمنت بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وبالقدر خيره
خيره وشره من الله تعالى يعنى الله تعالى يه ايمان كتوردم ودخى
ملكلرينه ايمان كتوردم ودخى كتابلرينه ودخى جمله رسوللرينه ايمان
كتوردم ودخى آخرت كوننه يعنى قيامت كوننه ايمان كتوردم اينا ندم
ودخى خير وشر حق سبحانه وتعالى تقديريله اولدوغنه ايمان كتوردم
اما احكام ايمان بشدر برى اولدركه ايمان كتوردكدن صكره نفسى
قتلدن وخراجدن امين ايدر ودخى مالنى غارتدن وجزيه دن امين ايدر
ودخى احكام اسلام آنك حياتنده ومماتنده اوزرينه جارى اولور ودخى
ودخى آخرتده عذاب ناردن امين اولور بفضل الله تعالى ودخى اولادى
صغارى كندويه تابع اولور **بيان معرفة الاسلام** اسلامك شرائطى
واركانى وحقيقتى واحكامى وواجباتى واردر اما اسلامك شرائطى
دوردر برى حدودلردر ومقدر برى عهودينه وفا ايتمكدر وبرى
موجود اولانه راضى اولمقدر وبرى مفقود اوزرينه صبر ايتمكدر اما
اسلامك اركانى بشدر برى اخلاص اوزرينه اولمق وبرى تصديق ايتمك
وبرى سنته اتباع ايتمك وبرى طريق اسلامده استقامت اوزره اولمق
وبرى اسلامك حلاوتى طريقدر وبركمسنه مخلص اولمسه اول منافقدر
وبركمسنه تدليله اعتراف ايتمسه اول كافردر وبركمسنه سنته اتباع
ايتمسه اول مبتدعدر وبركمسنه اهل اسلام اولاندن طريق مستقيمه
سالك اولمسه اول فاسقدر وبركمسنه اتدوكى عباداتك حلاوتى

دوییسه اولمرائی در اما اسلامك حقیقتی دل ایله اقرار ایدوب جوارحله
عمل اتمکدر وقلبیله ایمان کتوروب رسول اللهك سننه اتباع اتمکدر
شول کمسنه که دل ایله اقرار ایدوب قلبیله یقین حاصل اتمیه اول منافقدر
وبر کمسنه‌نك قلبیله یقینی اولوب دل ایله اقرار اتمسه اول کافردر وبر
کمسنه دل ایله اقرار ایدوب قلبیله یقینی اولسه اما الله تعالینك امر
اتدکلرینی ایشلمسه اول فاسقدر وبر کمسنه دلیله اقرار ایدوب وقلبیله
یقینی اولسه والله تعالینك امر اتدکلرینی ایشلسه اول فاسق دکل عمل
اتسه اما سنت وجماعت اتباع اتمسه اول مبتدعدر اما اسلامك
احکامی احکام ایمان کبی در اما اسلامك واجباتی آلتی در بری صدقه
فطر ویرمکدر بری اضحیه قربانی اتمکدر بری صلوة وتردر بری اقرباسی
اولانلره نفقه ویرمکدر بری دخی والدینه خدمت اتمکدر اکر
بجا جلر ایسه وبری عورت اربنه خدمت اتمکدر بیان معرفة الاحسان
احسان لغتده بذل واحسان اتمکدر الله تعالینك مخلوقاتنه بلا عوض ولا
غرض ولا منه ودخی شفقت اتمکدر آنلرك اوزرلرینه علی رضی الله عنه
بیوردی الاحسان یقطع اللسان یعنی شول کمسنه که بنی آدمه احسان
اتمك اوزره اوله تحقیق قلبلری طوله اولکشی سومه‌لریله ودخی
دللری کسلور آنی هجودن وسب اتمکدن وابن عمردن رض روایت اولنور
قچن کوردیدی بر قولنك کوچك نمازنقلدوغنی همان اول قولنی آزاد
ایدردی قوللر افندینك بو عملنی کوربجك آنلر دخی ایله قیلماغه باشلادیلر
آزاد اوله‌لم دیو اتفاق ابن عمره دیدیلر قوللرك سنی آلدا یورلر جواب
ویردیکه شول کشی که بنی الله ایله آلدادر بن دخی الله ایچون آلدانورم

على الخصوص قرآن مجید تده دخی الوزنت بیوردی ان الله یأمر بالعدل و
الاحسان باوجود بر کسنه‌نك قدرتی اولسه یانجه بذل وایثار اتمز
امرلك یولنده که اول افندکدر کیم سنی ومالنی یوغیکن وجوده کتوردی
ولدایلدی کتره عالم فنادن دوشوب عالم بقایه وارنجه‌قسین ذخر آخرت
خود اهم مهماتدندر روایت اولنور که بر کوله ذو القرنینك والده‌سی
اوغلنه وارد ودخی دیرکه یا بنی ملکت البلاد بالحسان فاملك القلوب
بالاحسان یعنی ای اوغول شهرلری وکوترده ولایتی عسکر سبیله ضبط
ایدوب مالك اول احسان اتمکله فی الحقیقه قلوب مجبولدر احسان ایدنی
سومك واسائت ایدننی بغض اتمك اوزرینه نظم جو انسان را نباشد فضل
واحسان چه فرق از آدمی با نقش دیوار بدست آوردن دنیا هنر نیست
یکی دل اکر توانی دل بدست آر اما احسانك آخر کلامی اولدرکه الاحسان
ان تعبد الله کانك تراه یعنی احسان سن الله سبحانه وتعالی عبادت اتمکدر
سن الله سبحانه وتعالی کوررکبی حسن استقامتله طاقت اولدیغی قدر ارکان
ایمان واسلامی زینت وتحسین اتمکله یعنی مراد خلوص الله ادا اتمسیدر دیمکدر
جبرائیل علیه السلام سؤال ایلدوکنك وجهی سنده رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم بیوردیغی بودر الاحسان ان تعبد الله کانك تراه فان لم تکن
تراه فانه یراك یعنی سن الله تعالییه عبادت ایلمکدر حدیث شریفده
صفتلندوغی کبی تعظیم توقیر ایله کویا سن الله تعالییه عز وجل نظر ایدر کبی
تشبیه هك اصلی اولدرکه خلق الله سبحانه وتعالی بو دنیاده بو باش کوزیله
کورمك محال وممتنعدر قوله تعالی ولا تدرکه الابصار الآیه اما عقبی‌ده
رؤیتنه بغیر حائل وعده اتمشدر تحقیق وعده سنه خود صادقدر

کما قال الله تعالی وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة اوکیچون تحقیقدن
تشبیهه عدول اولندی کرزیرا پادشاه حضورنده کسنی قیلدوغی طاعتی
زیاده اهتمام ایدر زیاده اتمکلر و عملنده نشاطلر اولور وکندی نك موفقیته
طمع اتمکله ودخی تقصیرده تفریطده ایدرسه تأدیبی خوفندن پس
ایمدی بویله جد وجهد اتمك پادشاه حالنه مطلع اولدوغندندر فانتبه
والکدن مراد بو وجهله خلوص ایمانده واسلامده شرطدر وسائر عباداته
کذلك شرطدر بیت الشرف بالفضل والادب ° لا بالاصل والنسب °
وقیل بیت شرف نفس بجودست وکرامت بسجود ° هرکه این هردو ندارد
عدمش به زوجود °

بیان خلقت مجملا

قال الله تبارك وتعالی
وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون یعنی جنی وانسی بن خلق اتمدم
الا بکا عبادت اتمکیچون یعنی بنی بلمك ایچون زیرا عبادت معبودی بلمکه
سبب درلکن اول کندی نفسنی کسنیك بلمکدن وبنم ایچون خلق اولندی
وعبودیتنی تحقیق بلمك کرك تاکه اول خالق عالمك جل جلاله الوهیت
وربوبیتنی تصدیق اتمش اوله پس لکن بو ذکر اولنان معرفت تزکیهٔ نفس
وتصفیهٔ قلب وتهذیب اخلاق اتمکنجه میسر دکل ایدوکی ظاهر وطبع
مستقیمه بو طریقله حاصل اولماسی باهردر اما خواطر مذمومه نفی ایدوب
بو مراتبه وصول وجل همتی صرف ایدوب اخلاق محموده یه دخول اتمك
بیتنی جمع ایده وکدورات نفسانیه ایله وجودنی تلوثدن قرار ایدوب
بر کاملك ذیل همتلرینه تشبثی اختیار ایدوب رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك اقوالنی وافعالنی واحوالنی تمسك ایلرسه ان شاء الله تعالی بفضله
ظهوره بولوب حاصل اولور ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل

العظیم پس ایمدی بو هیکل انسان تعبیه اولوب وجوده کلمکدن مراد
بو عالم سفلیه یه کسب کمال وکسب طهارت وقطع مراتب قلماق ایچوندر
تحصیل کمال اتمك خود بی آلت اولماز بو قالب که بدندر آلت ویروب انسانی
مرکب اولدی روح کیم عالم علویدن وقالب عالم سفلیدندر چون
حق تعالی عز وجل عقل ایله وعلمله مزین ایلیوب مرتب قلدی وایکی عالمده
مرکب قیلوب بو قالب مرکبنه سوار اتدی امر الله ایله مأمور وحکم الله ایله
محکوم ونهی الله ایله منهی اولوب اختیار اولنمشدر ایکم احسن عملا
نحو اسیله اما بنی آدمك چوغی محبت اکلده وشربده وجماعده ومحبت
اولادده قالوب مغرور اولمشلردر وکیمی محبت آرایش جاهه وکیمی حطام دنیا
ایله بویله ایدنمشلردر تحصیل کماله اشتغالدن انصراف ومقصد اولان
طریقدن انحراف اولمشلردر الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا بو مقوله کسه‌لر
تا اولمایینجه کوزی آچلماز وفیض ربانیدن ماء حیات قلبنه صاچلماز
اما صکره متنبه اولدوغی نه مفیددر زیرا بوندن کلمکدن مراد تحصیل
علم ایدی مطلبنده خطا ایدوب ظلمتده قالمشلردر وبری دخی بنی آدمی
طریقدن اغوا ایدن ورضاء الهی منع ایدوب اعراض ایدن نفس اماره
وغدارهدر بو جمیعسندن زیاده مکارهدر پس ایمدی کلمدك معرفت
نفس نیجه در وآنی نیجه بلمك کرکدر من عرف نفسه فقد عرف ربه بیورلدی
وبو کا نعرف الخلق والخالق تسمیه اولندی رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردیلرکه وان اعقل الناس عبد عرف ربه فاطاع وعرف عدوه فعصی
وعرف دار اقامته فاصلحها وعلم سرعة رحلته فتزودها یعنی بنی آدمك
زیاده عقللوسی بر قولدرکه ربنی بیلدی پس اکا مطیع اولدی ودخی

اول قول عدوسن بیلدی پس اکا عاصی اولوب طاعت ایتمدی ودخی اول قول
دار اقامتن وآیدی طوره جق یرین بیلدی انکا کوره تدارك قلدی وآنی
اصلاحه چالشدی ودخی اول قول قرار کاه اوه سوعتله انتقال ایده جکن
بیلدی فرصتی فوت ایتمیوب زخیره تحصیل ایدوب آنی قلندی حتی کوکی
بریسی ابوذره حضرتلرینك اوینه واردی اوی متاعندن بر نسنه کورمدی
یا اباذر سنك اوك متاعی نیچه اولدی قنده در دیو صوردی جواب
ویردیکه آخر یره اوم وار در هر نه که حاصل ایدرسم اول اوه کوندردم
دیدی اول کشی ایتدی سن بونده ساکن اولورسن ساکن اولدوغك اوه
نیچون کونده ورسن ابوذر جواب ویردیکه البته بن آنده وارسم کرکدر
انکا بنا ایلرو آنده کوندردم معلوم اولدیکه دنیانك بقاسی ودوری
کادرك وفاسی بوقدر هان کیشی ذخر آخرت نه ایسه انکا کوشش ایدوب
تدارکنده اوله ورسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلر که اکر سز حق تعالی‌یی
بلسکز کندی نك معرفتنه لایق بلمکله سز بر علمه واصل اولوردیکز که
اول علم سبیله سزده جهالت قالمازدی **وبعضی فضلا** دیدیلر که من عرف
نفسه فقد عرف ربه تفسیرنی تحقیق سن ربکك صفاتنی نفسکك صفاتنك
ضدیله بلورسن یعنی بر کمسنه نفسنی فنا اوزره بلسیدی ربنی
بقا اوزره بیلور وبر کمسنه نفسنی جفا وخطا اوزره بلسیدی تحقیق
اول کشی ربنی وفا وعطا اوزره بیلور **وبعضی** عارفین بیورمشلر
الله تعالی حضرتنی بن بیلدم صفات کمال ایله ونفسمی بیلدم صفات نقصانیله
هر وصف کامل الله سبحانه وتعالی نکدر وهر وصف ناقص اوله اول بنمدر
حق سبحانه وتعالی داود پیغمبر علیه السلام وحی ایتدیکه یا داود ذاتیمی

بیل ونفسکی بیل کتفکر تفکر ایلدی بر کیجه ایتدی دیدی یا ربی سنی بیلدم
وحدانیتله نفسومی بیلدم عبودیت ایله وسنی بیلدم بقا ایله نفسیمی
بلدم فنا ایله وسنی بیلدم قدرت ایله نفسیمی بیلدم عجز ایله سنی بیلدم
قوت ایله نفسیمی بیلدم ضعفله سنی بیلدم غنا ایله نفسیمی بیلدم
فقر ایله سنی بیلدم علم ایله نفسیمی بیلدم جهل ایله سنی بیلدم عزله
نفسیمی بیلدم ذل ایله سنی بیلدم سخا ایله نفسیمی بلدم بخلله سنی
بیلدم صدقله نفسیمی بیلدم کذبله سنی بیلدم وفا ایله نفسیمی بیلدم
جفا ایله حق سبحانه وتعالی بیوردی که یا داود الآن شکر ایتدك
بنم معرفتم اوزره وکندوکك معرفتکه فافهم **یحیی بن معاذ الرازی**
بیوردی مؤمنك اعداسی اوچدر بری نفسی وبری شیطانی وبری
دنیاسیدر نفسدن احتراز شهوات نفسی قطع ایتمکله وشیطاندن
احتراز رضای رحمانه وفا ایتمکله ودنیادن احتراز آنی ترك ایدوب
انکا میل ایتمکله اولور **حکایت** اولنور شقیق زاهددن روح اولدیکه
که اکر بر کشی ایکی یوز ییل صاغ اولسه بودورت نسنه‌یی بلمسه هیچ
انکا جهنم اودنه یا نمقدن غیری لایق نسنه یوقدر اولکیسی الله سبحانه
وتعالی‌یی بلمکدر ایکنجی الله تعالی نك علمی بلمکدر اوچنجیسی ذاتنی
یعنی کندی نفسنی بلمکدر دوردنجیسی الله تعالی نك اعداسی ونفسنك
اعداسنی بیلمکدر اما الله تعالی‌یی بیلمك اولدر که بیله سن که ستار وعلام
معطی ومانع الله تعالی‌دن غیری یوقدر اما الله تعالی‌نك علمی ایله بلمك
اولدر که یعنی تحقیق الله تعالی عملدن قبول ایتمز الا لوجه الله خالص
لوجه الله اولانی قبول ایدر اما نفسنك معرفتی اولدر که نفسنی عاجز

وضعیف بیلمکدر حال بوکه قادر دکلدر الله تعالی قضا ایتدوکندن برشیئ
رد ایتمکه یعنی راضی اولدر الله سبحانه وتعالی قسمت ایتدوکنه اما الله تعالینک
عدوسنی ونفسنک دشمنی بیلمک اولدر که سن آکا اولان برده شیطانی
بیلوب آنکله محاربه ایده حتی کسر ایدوب غالب اوله تمثیل بنی آدمه نفسک
معرفتی منکشف اولمان الا بطریق التمثیل مثلا وجود انسان سود کبیدر
اخفاسی یاغ کبیدر خفیسی قیماق کبیدر سری دوودتی کبیدر روحی
قریشه کبیدر قلبی صو کبیدر عقلی کوبک کبیدر نفسی وطبیعتی بو اشیانک
خواصی کبیدر ایمدی بو ذکر اولنان شیئلر دلالت ایلدر معرفت نفسک
اسبابنه بر کمسنه سودک اجزاسنی فهم ایتسه وهر بریسنی علی حدة
تفریق ایتسه تحقیقا اول کشی اللهی بیلور یعنی الله سبحانه وتعالی نیجه
اولو صاحب القدرة والقوة بوندن معلوم ایدینور فتبارک الله احسن
الخالقین شیخ جنید بغدادی رح بیورمشلر الله تعالی روحی خلق ایلدی
ازکی والطف اولدیغی حالده روح امر ربانیدر تعلقدن خفیدر
اندن صکره بر جواهر آخر خلق ایلدی اول نفس ناطقه در وجسمی طاهردر
تربیه ایدیجیدر اول نفس واسطه در روح ایله جسمک ما بینده ودخی
رابطه در اول رابطه اولدوغی ادراک اولنمز الا تعلق ایله واول
نفسک الله ایله ونور روح ایله وحدت جهتندن مناسبتی واردر ودخی
جسم ایله دنیا ایله کثرت جهتندن مناسبتی واردر بو قول ارجحدر
دیدیلر اما نفسک اوصافنک شرحی اعدی عدوک نفسک الّتی بین
جنبیک الا وهی النفس الامارة بالسوء الله سبحانه وتعالی اول نفسک
کندو مکرندن جملهمزی مصون ومحفوظ ایدوب اصلاحی اوزره

معیله

معین وظهیر اوله آمین اما نفسک جمیع اخلاق ردیه سنک امهاتی
هوا وهوسدر وبوندن خلاصه علاج حقه اتباع ایدوب راحتی
ترک وبذل روح ایتمکدر وبری دخی شهوتدر بوندن خلاصه علاج
تقوی وورع وحمیتدر بری دخی طمعدر بوندن خلاصه علاج
حیا وصبر وتوکلدر بری دخی حرصدر بوندن خلاصه علاج قناعت
وزهددر واعتماددر بری دخی بخلدر بوندن خلاصه علاج سخاوت
واحسان وایثاردر بری دخی جهلدر بوندن خلاصه علاج علم ومعرفت
وحکمت تحصیل ایتمکدر بری دخی حسددر بوندن خلاصه علاج تنصح
ونصیحت وتوکلدر بری دخی غضبدر بوندن خلاصه علاج اطاعت
ومسکنت وانقياددر بری دخی کبردر بوندن خلاصه علاج مسکنت
وخدمت ایتمکدر والله الهادی اما طریق آخر ایله نفسک اقسام واوصافی که
بیان اولنور کشی متنبه اوله که نفس قرآن عظیمده آلتی نوع اوزره
ذکر اولنمشدر قوله تع وما ابری نفسی ان النفس لامارة بالسوء
بونک صفتی غضب وحدة وحقد وشهوة وحرص وبخل وحسددر
ایکنجی نفس لوامه در قوله تع ولا اقسم بالنفس اللوامة بونک صفتی
لوم وهوس ومکر وعجب وعشرت وتمنی وقهردر اوچنجی نفس
ملهمه در قوله تع فالهمها فجورها وتقویها بونک صفتی سخاوت
وقناعت وعلم وتواضع وصبر وتحمل واستقامتدر دردنجی
نفس مطمئنه در قوله تع یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی بونک
صفتی جود وکرم وتوکل واعتماد وتذلل وعبادت وشکر
وزهددر بشنجی نفس الّتی راضیه در مرتبه سیدر قوله تع رضی الله عنهم

ورضوا عنه بونك صفتی کرامت ورضا واخلاص وورع وریاضة
ووفا وذکردر آلتنجی نفس مرضیه در مرتبهٔ سرّ خفی در قال رسول
الله صلی الله علیه وسلم تخلقوا باخلاق الله یعنی مقتضای بشریتی ترکدر
دخی الله سبحانه وتعالی نك مخلوقاتی اوزرینه شفقتدر ودخی آنلره
تلطفدر ودخی الله تعالی نك نعمتلری حقنده تفکر اتمکدر دخی قضاء
الله ده راضی اولمقدر وتقرب الی الله در ودخی الله تعالی نك نوریله منوّر
اولوب صفا اتمکدر اشبو مرتبه مرتبهٔ نفس مرضیه در روح قدسی
سبیله فاما نفسك اوصاف ردیه سندن خلاص اولمق ممکن در
بصیرت اوزره اولوب اهل ریاضت اولانلره بوبیت ده مذکور اولان
صفتلرله معالجه ایدوب استعمال ایدرسه حتی بوردیلر که بوبیت ده
اولان اوصاف جمیعا کتب تصوفك زبده سیدر بوبیت اوزرینه بنا
اتمشلردر اول بیت بودر بیت صمت وجوع وسهر وعزلت وذکر بدوام
ناتمامان جهان را بکند مرد تمام اما علی طریق الاستدلال نفسك
معرفتی اون وجه اوزرینه در اولکی وجهی تحقیقا بو هیکل انسانیه
وقتا محتاج اولدیسه بر مدبّر ومحرکه بلدك که بو عالمه دخی بر
مدبّر ومحرك لابددر ایکنجی وجه مدبّر جسد بردر که اول روح در
تحقیق بلدك که بو عالمك مدبّری بردر آنك شریکی یوقدر تدبیرنده
وتقدیرنده وملکنده قال الله تعالی لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا
اوچنجی وجه وقتا که بو جسد متحرك دکلدر الا روحك ارادتیله و
تحریکیله در تحقیق بلدك که عالمك محرکی مرید در هرلسنه نك و[illegible]
دیلر هیچ حرکت کلی خیر وشر الا آنك تقدیریله وارادتیله وقضاسیله در

دوردنجی وجه وقتا که جسد ده بر شیء متحرك اولمازالا روح آنی
بیلور وشعور ایدر حرکات وسکناتدن آکا برنسنه مخفی دکل تحقیق
بلدك که خالقك علمندن ذره قدر برنسنه غائب اولمز یرده وکوکده
بشنجی وجه وقتا که بو جسد ده برشیء یوقدر روحه اقرب غیری دن بلکه
اول روحه قریبدر جسدك هر شیئنه جسد ده تحقیق بلدك که
اول خالق هر شیئه قریبدر وبر شیء یوقدر که آکا بعید اوله قرب مسافه
معناسنه دکلدر زیرا ربّ العزّت آندن منزّهدر آلتنجی وجه وقتا که روح
موجود اولدیسه جسدك وجودندن اوّل وجسد بوزلدقدن صکره کذا
موجود اولدیسه تحقیق بلدك که اول سبحانه وتعالی موجوددر مخلوقدن
اوّل وکذا موجوددر اول مخلوقك معدوم اولدقدن صکره لا یزال وتقدّس
عن الزوال یدنجی وجه وقتا که جسد ده روح ایچون کیفیت بلنمز
اولدیسه تحقیق بلدك که اول خالق کیفیتدن مقدّس در سکزنجی وجه
وقتا که روح ایچون جسد ده اینیت بلنمدیسه تحقیق بلدك که
اول سبحانه وتعالی منزّهدر اینیتدن وکیفیتدن اصلا وصف اولنمز
اینیت وکیفیت ایله بلکه روح موجوددر هر جسد ده برشیء آندن
خالی دکلدر کذلك حق سبحانه وتعالی موجوددر هر مکانده وزمانده
برشیء آندن خالی دکلدر اما زماندن ومکاندن منزّهدر حال بوکه مکان
وزمانی خالق اولدر طقوزنجی وجه وقتا که روح جسد ده کوزیله
ادراك اولنمازسه وبرصورتله تمثیل قلنمازسه تحقیق بلدك که اول سبحانه
وتعالی کوزایله ادراك اولنموب برنسنه یه تمثیل اولنماز اصلا لیس کمثله
شیء وهو السمیع البصیر اونجی وجه وقتا که روح ادراك اولنموب

ودخی طوتمق قابل اولمدیسه تحقیق بلدك كه اول سبحانه وتعالی منزه در
حس دن ومس دن وجسمدن دیدكلر كه من عرف نفسه فقد عرف ربه
معناسی بودر فطوبی من عرف نفسه فقد عرف ربه الله اعلم بو طریق ایله
بلمكدن غیری اسهل طریق اولمایه كاننه محال اولمدن محاله تعلیق ایتدوكی
بودركه سن نفسكك كیفیتنی واینیتنی بلمكده عاجزسن فكیف كه اول
بی مثال وبی نجیه فهم اولنور مقدس عن الاشباه والامثال ومبراة عن
الزوال والانتقال لاجرم منزهدر كیفیت واینیت وغیر اوصافدن ایلهدن
تجلی لی المحبوب من وجهه فشاهدته فی كل معنی وصورة لكن
انسانك روحی عالم جبروتده وقلبی عالم ملكوتده وجسمی عالم ملكده اولدیغی
سببیدن عوالم كلیه‌یه جامع بر نسخهٔ كبری اولدی پس ابعدی بو عالم كبری به
كما هو حقه عارف اولوب اكلیانه بعید دكلدر كه رب العالمین حضرتلرینك
كمال قدرتن وجمیع اشیاده تصرفی قوتن فهم ایدوب عارف بالله
اوله والله اعلم بالصواب مثنوی اسم رسم ونعت ووصف انجامجو
وحدت اوران عین اوبجو آنوكیچون امیر المؤمنین علی كرم الله وجهه
بیوردی بیت دواؤك فیك وما تشعر ٭ وداؤك منك وما تبصر
فلا حاجة لك من خارج ٭ ففكرك فیك وما تفكر ٭ یعنی دواءك
سنده در اما سن شعور ایتمزسن ودخی سنك داؤك سندندر
اما سن كورمزسن پس امدی خارجدن سكا هیچ بر نسنه‌یه حاجت
دكلدر ودخی سنك سندندر حال بوكه سن تفكر ایتمزسن
بیت بیا ای طلب كار راه صواب مشو غایب از من كه من غایب خاب
اصول دین كتابلرنده بیان اولنشلردر بر كمسنه ایمانی اجابت ایتمك

عمرنده

عمرنده بر كره فرض عیندر اما اعاده ایدوب تكرار ایتمك سنتدر یعنی
بر كمسنه شهادتین كلمه‌سنی عمرنده بر كره دیلی ایله سویلدوكی قلبی ایله
تصدیق ایلسه جمیع شرایعی واحكامیله بیله اول كمسنه خالص مؤمندر
نجس ایمانی مانع كفر علامتندن ایشلمدكجه ودخی ایمانی نفی ایدر نسنه‌یی
خاطرینه كلیجك ملاحظه ایتمهمش اوله ودخی افعال كفردن بر فعلی ایشلمهمش
اوله ودخی كفره نك اقوالنی وافعالنی حسن كورمهمش اوله اما بو خوندكور ایتك
برلیسی واقع اولسیدی تجدید ایمان لازم كلور حتی بعضیلر بر كمسنه
كلمهٔ كفری سویلسه حال بو كه اول كمسنه كفر ایدوكن بلمسه كنه كافردر
زیرا جهالت عذر اولماز با خصوص دار اسلامده اوله اگر كلمهٔ شهادتی
عادة سویلرسه ده اول كمسنه مؤمن اولماز حتی اول دیدوكی كلمه‌دن
رجوع ایدوب استغفار ایتمینجه خلاص اولماز اول دیدوكی كفردن
مگر بو وجهله استغفار ایدرسه خلاص اولور نظم دردمندان
كنه دار روز وشب ٭ شربتی بهتر ز استغفار نیست ٭ آرزومندان
وصل یار را ٭ چاره غیر از ناله‌های زار نیست ٭ اول دعا بودر كه
ذكر اولنور اللهم انی اعوذ بك من ان اشرك بك شیئا وانا اعلم
واستغفرك لما اعلم ولما لا اعلم انك انت علام الغیوب ودخی
بو سید الاستغفاری دیمك ایله اولور اللهم انت ربی لا اله
الا انت خلقتنی وانا عبدك وانا علی عهدك ووعدك ما استطعت
اعوذ بك من شر ما صنعت ابوء لك بنعمتك علی وابوء بذنبی فاغفر لی
فانه لا یغفر الذنوب الا انت سبحانك فقنا عذاب النار
رسول الله صلی الله علیه وسلم بر كمسنه‌یه وعظ طریقیله ایدی

اغتنم خمساً قبل خمسٍ یعنی بش نسنه یی غنیمت بل بش نسنه کلمزدن
اول شبابك قبل هرمك اول کسی اولدرکه یکتلکلی قوجه مزدن اول
غنیمت بل نیرا کشینك یکتلکی حالنده اعمال صالحه یه قدرتی قوجه لق
حالنده کبی اولماز وتازه کنسه نجه معصیته معتاد اولسه قوجه لقی
حالنده واز کچمك کندویه مشکل اولور ابدی لایق اولدرکه تازه لکدن
اعمال صالحه یی معتاد ایده سن وصحتك قبل سقمك یعنی صاغلغی خسته اولمزدن
مقدم غنیمت بل نیرا صحیح وسالم اولان کشینك حکمی جمیع امورنده
نافذ در بالتمام مالنده ونفسنده ابدی لایق اولدرکه صحت اوزره
اولان کشی اعمال صالحه یه اجتهاد ایلیه مالی ایله بدنی ایله زیرا نیجه
ضعیف اولوب مریض اولسه عبادتده مقصر اولور وانجق ثلث مالنده
حکمی کچر وفراغك قبل شغلك یعنی مصلحتك اولمدوغی زمانی غنیمت
بل مشغول اولمزدن اول پس لایق اولدرکه کیجه ایله فارغ البال
اولدقده طاعته مشغول اوله وکوندز شغلی وقتنده ایام شتاده صائم
اوله معذور اولمزسه حضرت صلی الله علیه وسلم بویورمشلر الشتاء
غنیمة المؤمن طالت لیله فقامه وقصر نهاره فصامه غناك قبل فقرك
یعنی دوردنجیسی فقیر اولمزدن اول حالا غناکی غنیمت بل نیجه رضی
اولسك الله سبحانه وتعالی سکا ویردوکی نعمتلردن الکده کی نعمتوکی
غنیمت بل طمع ایدوب حریص اولمه بنی آدمك النده اولان نعمتلره
وحیاتك قبل موتك بشنجی قول شریعنی موتکدن مقدم حیاتکی غنیمت
بل نیرا کشی مادامکه حیاتده در اعماله قادردر اما نیجه فوت اولسه
عملی منقطع اولور الا اوچ حالده منقطع دکولدر بری صدقۀ

جاریه صاحبی اوله عمارتلر ومسجدلر یاپمق وچشمه لر وسائر خیرات قومق
کبی بری دخی علم منتفع به اوله علم شرایعه متعلق تصنیفات وتدوینات
کبی وبری دخی ولدی صالح اوله وهر مؤمنه مهمدرکه ایام فایته سن
ضایع ایتمیه وباقی کلن کونلری خیر نیت اوزره مستعد اوله حکیم دیدی
لسان فارسی ایله بکوهی که بازی وبجوانی مستی وبپیری سستی
یعنی نیجه اوغلان چوق اولسك اوغلانجقلر ایله بیله اوینارسن ونیجه یکیت و البسك
لهو ولعب ایله اقرانك ایله عمرکی غافل کچوررسن ودخی قوجه اولدوغك
زماننده ضعف اولوب طاعتدن قالورسن یا نیجه الله سبحانه وتعالی یه
عبادت ایدرسن وفوت اولدقدن صکره خوده هیچ قدرتك اولماز
الله تعالی صفلسون اول قوم بولوکندن کیم روز محشرده دیرلر فارجعنا
نعمل صالحاً انا موقنون حتی برکسه نعوذ بالله ایمانسز گتسه اوچ علامت
واردر بری بو علمش کبی جرکی اوارنی چقماقدر ودخی ایکی دوداغی
قرارمقدر وبکزی کوککبی بوزارمقدر لکن بو علامتلرله کفرله کتدی
دیو حکم اولنمز وکافر اولوجی ایله اولدی دیمك غایت خطادر لا یعلم
الغیب الا الله وایمان ایله کتمکك اوچ علامتی واردر بهر حال بری
ظاهر اولسه کرکدر اولکسی کوزلری یاشارمقدر وبورننك دلوکی
بیوك اولماقدر والنی درلمکدر اللهم ثبتنا علی دین الاسلام
محتضر حالنده کلمتین شهادتینی تلقین لازمدر وهرکیم بو دعاء
دائما اوقوسه آخر نفسی ایمان ایله ختم اوله دیو مصرحدر اللهم یا ولی
الاسلام واهله مسکنا بالاسلام حتی نلقاك به ودخی بیوردیلرکه
صلوة مغربدن صکره ایکی رکعت نماز بقای ایمان نیتیله قلسه

ایمانله کیتمکه سبب اوله ودخی اوکیشیه مسجدده که آبدستدن فارغ اولدقدن
صکره کوکه بقوب دیه سبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت
وحدك لا شريك لك استغفرك واتوب اليك وصکره یره باقوب
واشهد ان محمدا عبدك ورسولك دیه رسول الله صلى الله عليه وسلم
بو دعاء شریفی کوکه ویره باقوب اوقودی وبیوردیکه بر کمسنه ده
بو دعاء شریفی اوقوسه کوکده رزقنك قپوسی قپانمز کیجه ده وکوندوزده
معیشتنده مضایقه چکمز مادامکه یر یوزنده در ودخی فخر عالمدن
صلی الله علیه وسلم روایت اولندی بر کمسنه انا انزلنا سوره سنی وضونك
اثری اوزرنده بر کره اوقوسه الله تعالی هر کعنده اللی ییللق ثواب یازد کوندوزی
صائم وکیجه سی قائم اولمشجه اکر ایکی کره اوقوسه الله تعالی ابراهیم خلیل
پیغمبره ویردوکنی ویره وموسی پیغمبره وعیسی پیغمبره ومحمد مصطفی یه
علیهم السلام ویردوکنی ویره اوچ کره اوقوسه اول کیشیه جنتك
سکز قپوسن آچه ویره هر قنغی قپوسندن دیلرسه حسابسز وعذابسز کیره
ایمدی بو خبر بشارت عظمی ومثوبات کبری در کیشی قدرتی اولدوغی
قدر حیاتنده اجتهاد اوزره کرکدر وملك الموتك قدومنه حاضر اولوب
دائما آکاه اولمق کرکدر سن غافل ایسك اول سندن غافل دکولدر حتی عیسی
پیغمبر صلی الله علیه وسلم بیوردیکه دنیا آنجق اوچ کوندر بری دونکی کون
وبری یارینکی کون وبری دخی سن قائم اولدوغك کون دونکی کون
ایسه کتدی یارینکی کون دخی معلوم دکول ای مؤمن سن قائم اولدوغك
کونی وزمانی غنیمت بیلوب غفلت ایلمیجک زهی عبد مؤمن زخارف
دنیا سببیله زیاده امتحان وابتلالره واقع اولمق لایق اولدرکه

متنبه

متنبه ومتیقظ اولوب دیلوك ذکر اللهده وقلبك فکرنده اوله بالله تعالی

نظم نیك وبد چون همی بباید مرد خنك آن کس که گوی نیکی برد
برك عیشی بکور خویش فرست کس نیارد زپس تو پیش فرست

فضیلت توبه واستغفار

احاد امته مهم اولدرکه انواع معاصی که واقع اولمشدر نفسنك میلی
ایله ویا رانك ابتلاسیله وشیطانك اغواسیله اولور کرکدرکه
جمیعسنه صدق نیت وخلوص طویت ایله توبه واستغفار ایده حتی فخر عالم
صلی الله علیه وسلم بیوردی هلك المسوفون قالوا من المسوفون یا رسول الله
قال وحق سبحانه وتعالی بیوردی بل یرید الانسان لیفجر
امامه ابن عباس بو آیت کریمه نك تفسیرنده بیوردی یعنی انسان دیلرکه
کناهلرین تقدیم ایدوب توبه یی تأخیر ایلیه تغافلا وتهاونا اما شول کمسه
توبه یه مبادرت ایتمیه یعنی اوکه کی ترك ایتسه اول کیشی ایکی خطرك مابیننده
قالور بریسی اولدرکه کثرت معاصیدن قلبی اوزرنده ظلمت موجلری قات
قات اولور حتی شویله مختوم اولورکه غیری نحوی قبول ایتمز اولور ایکنجی
اولدرکه موت عجله ایتمکدن خالی دکلدر توبه ایچون مهلت اولمسون سکا دیمز
رسول اکرمدن مرویدرکه التائب من الذنب کمن لا ذنب له یعنی بر کیشی
صفوت قلبلر دروندن توبه واستغفار ایتسه کویا اول کیشی هیچ کناه
ایتمامشدر محصل توبه نك فضائلی عد اولنمقدن آرتوقدر بونده
مختصر قلنمشدر کیشی یه لایق اولدرکه خصوصا اشغالی اولمادیغی
توبه واستغفاری دائم استعمال ایده زیرا کناهلری یویوب اریدیجی در
غفلت اولنمایه روایت اولنورکه بر کون حسن حضرتلرینه بر کیشی کلدی

یاحسن غایت قحط وغلا اولمغله فقرم وار دیر بکا بر اسم تعلیم ایله خلاص
اولم دیدی جواب ویردیکه وار استغفار ایله وبری کلوب یاحسن جریه
مبتلا اولدم بکا بر دوا آیدی وبن خلوص اولم دیدی اکا دخی جواب
ویردیکه وار استغفار ایله بری دخی کلوب یاحسن باغ وباغچه واکینم
اولاندن نسنه حاصل اولمز اولدی بکا بر اسم تعلیم ایله دیدی اکا دخی
وار استغفار ایله دیو جواب ویردی بری دخی کلوب بنم اولادم وقزیم
اولمز بکا بر اسم تعلیم ایله دیدی اکا دخی استغفار ایله امر ایتدی بو مذکور
اولان طالبلرک مقاصدی بربرینه مخالف ایکن جملەسنه اسم استغفاری
تلقین ایتدی پس ایمدی بوندن فهم اولندی که استغفار اسمی زیاده اولو
وشریف وعظیم اسمدر غافل اولمه عاقل اول زیرا هر دردە دوا وهر
مرضه شفادر مثلا شول صوکه ماء طهوردر آدمک ظاهرینی پاک ایتدوکی
کبی استغفار دخی کشینک باطننی پاک ایدر مجلا آینه ایدر ایکیسی بلەمعا
بولندوغی زمانده مؤمنک قلبنی صافیجه نوحک غرقی وکندوینی ایده فرو اولور
فرق باخصوص حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم نقدر بیورده
استغفار ایله خطاب اولندی ذنب متقدمی وذنب متأخری مغفور ایکن
امتا کند وبو خطابدن مراد عند الله تعالی ثوابی دخی زیاده اولمقدر
یاخود امتنه تعلیمدر ویا غیری مقصود اوله بو خصوصک کونک وجهینه
علت غائبه اولان سلطانک استغفاره نه احتیاجی وار در بز جلیس
ضعیف الروح واعمالنده مقصر اولنلره دائما کلمهٔ استغفاری ویرد
زبان ودوح جنان ایتمک کرکدر علی الخصوص اخبار واحادیثده
روایت اولنمشدرکه بر کشی دوشنکز یاتدوغی زمانده اوچ کره

استغفر الله

استغفر الله العظیم الذی لا اله الا هو الحی القیوم واتوب الیه دیسه
الله سبحانه وتعالی آنک کناهلرین مغفرت ایلیوب اکا حساب ایلمیه
اکر کناهی دریا کوپوکی قدر اولورسه ده ودخی اغاجلرین اغی واولو
یاغمورلر قطرهلری ودخی دنیا کونلری قدر اولورسه ده فافهم صبر لازم
وغیر لازم عقل بیوزنده موجود اولانک اعزی در معقول
یه صرف ایتمک کرکدر ابن عباس بیورمشلرکه هر امورده عجله
ایتمیوب صبری استعمال ایده صبر ایتمک اوچ وجه اوزرینه در بری
فرائض اوزرینه صبر ایتمکدر اول کشییه من عند الله اوچیوز درجه
ویریلور وبری دخی الله تعالی نک حرام ایتدوکندن صبر ایتمکدر
اول کشییه آلتیوز درجه ویریلور وبری دخی مصیبتک وهلهٔ اولیسنده
صبر ایتمکدر اول کشییه طقوزیوز درجه ویریلور اول نسنه که
اختیارده داخل دکلدر مصائب کبی واعزه نک موتی کبی ومال هلاکی
کبی ومرض سببیله صحتک زوالی کبی واعما اولمق کبی واعضانک فسادی
کبی وسائر انواع بلایا کبی بونلره صبر ایتمک صبرک اعلاسیدر فاما شول
نسنه که اختیارده داخلدر جزع ایتمکله ویقه یرتمق ایله ویوزنه
اورمق وشکواده مبالغه ایتمک ایله وکیجک ویپجک ودوشنیجکده
فقر ومحنتی اظهار ایتمکله صابرین مقامندن خارج اولور وصبر
انواعنک تاقیکوچی معاصی اوزرینه صبر ایتمکدر شول معاصی درکه
عادةً مألوف ومأنوس اولمشدر اکا طبیعت خامسه دیرلر نجی
شهوات نفسانیه اکا مضاف اولسه ایکی عسکر ظاهر اولوب جنود
شیاطین جند الله اوزرینه غالب اولور ایمدی ای مؤمن قوی ایتمه

دینوکه باعث اولانلری قوپارمغه حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم
جوامع الکلم اولان حدیث شریفلرنده بیورمشدر حفت الجنة
بالمکاره وحفت النار بالشهوات بو حدیث شریف نیجه معانی
لطیفه‌یی مشتملدر و زیاده کوزلجه تمثیلدر یعنی جنت طواف اولندی
اصل مراد جنته داخل اولندی مکارهه صبر ایتمکلر طاعت وعبادتدن
اولدیغی حالده وشهواته صبر ایتمکلر ودخی جهنم طواف اولندی یعنی
جهنمه داخل اولندی شهواتی ارتکاب ایدوب اتباع ایتمکلر ودخی بلمک
لازمدرکه شهوات ایکی نوعدر بری شهوات محرمه وبری شهوات
مباحه اولکیسی خمر ایچمک وزنا ولواطه وبونک امثالی اولان معاصیدر
وایکنجیسی شهوات مباحه‌در بو اولده داخلدکلدر زیرا بوندن مراد
حلال اولاندر یمک ایچمک کبی وغیری حلال اولانلر اما بوندن دخی
اکثار ایتمکده قورقولودرکه شینک قلبی قرارمق دلیدر وعبادتده
کسل اورز اولوب توجهدن کسلیر قال الله تعالی وتلک الجنة التی
اورثتموها بما کنتم تعملون ودخی من جاء بالسيئة فکبت وجوههم
فی النار هل تجزون الا ما کنتم تعملون مذکور اولان حدیث شریف
بو ایکی آیت کریمه‌نک معناسنی جامع اولوب جمیعا افعال عبادک سعینه
وترکنه اشارتدر حتی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلر
الصبر نصف الایمان وصبرک احکامی دورت قسمدر بری فرض
وبری نفل وبری مکروه وبری حرامدر محظوراتدن صبر ایتمک فرضدر
مکارهدن صبر ایتمک نفلدر محظوراتک اذاسی اوزرنده صبر ایتمک حرامدر
مثلا شول کسنه‌نک الی کسلورکن ساکت اولوب صبر ایتمک کبی دخی شول اذا اوزرنه

صبر

صبر ایتمک که بحسب الشرع اول کسنه‌یه کراهت یتیشسه مکروهدر
وبالجمله جمیع امورده صبر ایتمک محمود ومستحسن خیال ایتمیه بلکه
صبرک انواعی واردر ذکر اولندوغی کبی
اما اصل مؤمنینه مهم اولان اولدرکه مبتلا اولدوغی کناهلردن
ومعاصیدن چقوب خلاص اولمنک طریقیله مقید اوله جمیعا ذنوب
عباد اوچ قسمدر اولکیسی کندی اوزرنده اولان واجباتی ترک ایتمکدر
مثلا صلوة وصیام وزکوة کبی پس انی بهر حال قضا ایتمک لازمدر
ممکن اولدقجه والا اکر تضییع اوقات ایدوب عمرین غفلت ایله
کچوروب فوت اولوب ادا ایده مدیسه اسقاط صلوة کفارتیچون
ثلث مالنده بعضی نسنه‌یه یقین ایدوب وصیت ایتمک کرکدرتا آنک
سببیله مرجودرکه صلواتندن مسئول اولمیه اکر هیچ مال ترک
ایتمدیسه وکمسه‌سی وار ایسه بغدایدن نصف صاع کم بش بوز
یکرمی درهم بغدای اولور بر مسکینه دفع ایدهلر هر وقتی دور ایتمکله
حتی تمام اولنجه اما کندی وصیت ایتمدیسه جائز دکلدر مالندن
الوب اسقاط صلوة ایتمک زیرا حلال اولمز اما حج ایتمش اولسه
آنک ایچون حج ایتدرمک کندینک امر دخی اولمزسه ده جائزدر
اما اهل تکلیف اولانلر حقنده فخر عالم صلی الله علیه وسلمدن روایت
اولندی قنغی ارباعورت جهالت یعنی بلمزلیک ایله نمازین ترک
ایلسه صکره تدارک ایدوب تأسف وندامت ایلسه صدیق نیت
وخلوص طویت ایله توبه واستغفار ایدوب حق تعالی‌یه تضرع
ایلسه جمعه نمازین قلدقدنصکره ایکی‌ذیره وارنجه اول ما بینده

خالصاً مخلصاً اون ایکی رکعت نماز قلسه هر رکعتده فاتحة الکتاب
وآیة الکرسی واخلاص ومعوذتینی بر رکره اوقیوب جناب رب
العزتدن قالدوروب دعا اسه حق سبحانه وتعالی یوم قیامتده عفو
ایده سیئاتن حسناته تبدیل ایلیه بو بابده منقولدر والله اعلم اما اول
اوچ قسمك ایکنجسی سنکله الله سبحانه وتعالی مابیننده اولان معصیتدر
شرب خمر کبی ودباغ خورلق کبی ودوداك وشقال چالمق کبی وبونلر امثالی
کبی بو بکا کنشیده کی یوق اولان بودرکه بو افعال قبیحه نك اوزرینه نادم
اولوب توبه اتمکله پشیمان اوله جناب حقدن مغفرت طلب ایدوب
بر دخی ایدی اتمامکه محکم توطین قلبله عزم ایده عهدنی بوزمیه
اما اوچنجی قسمی اولدرکه سنکله عباد الله مابیننده اولان معصیتدر
بو قسمی اصعب ومشکلدرکه بو قسم دخی بش قسمه منقسم اولور
اول کسی ماله تعدی اتمکدر ایکنجی نفسنه تعدی اتمکدر اوچنجی عرضنه
تعدی اتمکدر دوردنجی حرمتسز اتمکدر بشنجی دیننه تعدی اتمکدر
اما کشنك ماله تعدی اتمکده علاج اولدرکه اگر ممکن اولورسه مالنی
کیرو رد اتمکدر صاحبنه اگر رد ده عاجز قالورسه اول کشی غائب
اولمشیسه یاخود مرتد اولوب آنوك ایچون تصدق ایلمك ممکن ایسه ایلیه
واگر ممکن دگل ایسه کندی حسناتنی چوق ایشلیه ودخی حق سبحانه وتعالی
دن تضرع ونیاز ایده که اول کمسه قیامت کوننده سنوکیچون ارضا
ایده اما کشی نك نفسنه تعدی اتمکده علاج اولدرکه نفسوکی
نفسنه تعدی اتمکده علاج او قصاص ایدرسن اقرباسی یا نفسه
اگر فوت اولمش ایسه یاخود حلال اندوررسن اگر بونلردن عاجز

قالورسك جناب حقه رجوع ایدوب تضرع ونیاز ایدرسن که سنوکیچون
قیامت کوننده ارضا ایده اما کشی نك عرضنی یقماق مستحق اولمادیغی
غیبت وبهتان وباشتم اتمك کبی واروب اول کمسه نك اوکنده کندوکی
بلدرلیدرسن یاخود حلاللق دیلیدرسن اگر ممکن ایسه زیاده غضب وفتنه
اظهاری خوفی اولمزسه اگر بو محذور اظهور کنه اول اکرم الاکرمینه
رجوع ایدوب تضرع ونیاز ایدرسن یوم قیامتده سنوکیچون ارضا
ایده اما حرمتسزلك اتمکده مثلا برکشی اهلنه خیانت اتسه یاخود
اوغلنه یا جاریه سنه بونلره کلوب عذر خواهلق ایدوب استحلال
اتمکك وجهی یوقدر زیرا فتنه وبغضه ومابینده عداوته باعث
اولور بلکه همان اول ارحم الراحمینه تضرع وابتهال ایدوب
یالواره که یوم قیامتده سنوکیچون آنلاری راضی قیله اما کشینك
دیننده اتمکده یعنی اکفار ایدوب برکشیه اهل ضلالتدر دیمك کبی
بو خصوصك ماعداسینك اصعبیدر بو حال محتاجدرکه نفسوکی
آنك اوکنده تکذیب ایدرسن اگر ممکن ایسه والا کنه اول ستار العیوبه
رجوع ایده امید بودرکه حق سبحانه وتعالی قیامت کوننده عبدینك
توبه وتضرعنی قلبنده صادق بولیجق خزائن فضلندن ونهایتسز
کرمندن رضالشدوروب لطف واحسانله معامله ایدر والله رؤف
رحیم فافهم وتیقظ فعلیك رحمك الله بالتیقظ والجهد ان
ینقلع من قلبك عرق هذا الاصرار وتخلص رقبتك من هذه
الاوزار ودخی متنبه اولنکه بو مقامده صلوة خصما واردر
برکمسه ارضاء خصما نیتنه دورت رکعت نماز قلسه قیامت

کونده الله سبحانه وتعالی خصماسنی رضا ایده وقبرک قودقولرندن
امین ایده خضرتدن صلی الله علیه وسلم روایت اولنمش اول رکعتده
برفاتحه اوچ براخلاص ایکنجیده برفاتحه واوچ قل یا ایها الکافرون
واون براخلاص واوچنجیده برفاتحه وبرالهیکم التکاثر واون براخلاص
دوردنجیده برفاتحه اوچ آیة الکرسی ویکرمی بش اخلاص اوقیه
بومنوال اوزره اخلاص ایله اداء اولیجق مأمولدرکه رب العزة جل جلاله
مأیوس ایتمیه ومحرومه کوندرمیه قبول ایلیه زیرا کلام مجیدنده
بیوردی انی لا اضیع عمل عامل منکم من ذکر او انثی یعنی اضاعت ایتمم
سزدن خیر ایشلیه نک عملنی اردن یا عورتدن اولدیغی حالده ودخی
اتفاق علما بونک اوزرینه درکه حق سبحانه وتعالی دعای ایقاع
قضا ودفع بلایه سبب ایتمشدر بومعنا آیات واحادیث ایله مبرهندر
ابو العباس کشمیری حکایت ایدرکه قرامطه پادشاهلری بزم ولایتک
پادشاهلرینه دشمن اولدقلری زمانده ابو طاهر قرمطی بنی اسیر ایلدی
واوکنه کتوروب سویلتدی اتفاق مزاجنه مخالف سوز سویلدم غایت
بحضور اولوب بنی قتله یمین ایتدی وقاتللر زندانه بنی حبس ایده
صالدیلر تا کرارته سیاست ایلیه لر کوردم که زندانده بر آقر صو وار ایدی
آنک کنارنده اوتوروب بر زمان ایمز غندم واقعده بر کمسنه کلوب
بکا اکر قورتولمق استرسک حق سبحانه وتعالیه بر عرضحال یازوب
صویک ایچنه براق دیدی بن ایتدم نیجه یازایم بلمزم اول ایتدی
بو دعایی یاز بسم الله الرحمن الرحیم من العبد الذلیل الی المولی الجلیل
ربّ انّی مسّنی الضرّ وانت ارحم الراحمین اللهمّ بحق محمدٍ وآل محمدٍ

صحّ

صلّی ضرّی وهمّی وفرّج غمّی همانکه اویاندم قلم دوات بنده حاضر ایدی
دیدوکی بر کاغده یازدم واول صو ایچنه براقدم آندن بر ساعت کچمدین
بر هنکامه قوپدی زندان قپوسی آچلدی وبنی زنداندن چقاروب
ابو طاهرک اوکنه ایلتدیلر صاندیم بوینم اورمغه آلوب کیدرلر همان
بنی کوریجک ایاق اوزرینه قالقوب وافر تعظیم وتکریم ایتدی
وایتدی شمدی اویوردم هاتف بکا دیدیکه سن بر کمسنه یی کناهسز
زندانه قومشسن اول کمسنه حق تعالی یه کاغد صوندی تیز آنی صالی
ویر یوخسه حق تعالی نک عذابی سکا ایرشدررلر آندن صکره
خاطرمی خوش ایلیوب زیاده انعام واحسان ایتدی وکیرو مملکتمه
کوندردی حتی امام یافعی جعفر صادقدن روایت ایدر بر کمسنه
نک مصلحتی اولسه بو دعایی شیئ که ذکر اولندی یازوب آقر صویک
ایچنه براغوب حاجتنی سویلسه البته حق تعالی آنک مصلحتنی بیتورر
صحیح ومجربدر دیدی ودخی بر کمسنه بن دعایه اهل دکلم دیو
تصور ایتمیه زیرا هر کمسنه ده حق تعالی حکمت قومشدر کیشی نه قدر
کنهکار اولسه توبه واستغفار ایلیجک شرطیله انادن هنوز طوغمش
کبی کناهی قالماز وکناهی اولمیانک البته دعاسی مقبول اولور
علی الخصوص رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلر من لم یسأل الله
یغضب علیه وبر روایتده من لم یدع الله یغضب علیه وبر روایتده
دخی لیس شیء اکرم علی الله من الدعاء وقبل حقدن دعا حقنده
اجابت موعوده ثابت ایدوکنده خود اشتباه یوقدر خصوصا
اعقاب صلوتده واوقات خلواتده اوله قال سبحانه ادعونی

104

استجب لكم وقال تعالى اجيب دعوة الداع اذا دعان وقال رسول الله
صلى الله عليه وسلم اسرع الدعاء اجابة دعوة غائب لغائب وروي
عليكم عباد الله بالدعاء وروي فادعوا الله وانتم موقنون بالاجابة
بيوردي
دل كفت وصالش بدعا باز توان يافت
عمريست كه عمرم همه در كار دعا

رفت عطيهٔ ربانيه ايله قلبي بريق اولمق اميديله مطلب اعلا
ومقصد اقصاسي بودركه ارواح مقدسه مزه دعاده يادولنوب
سورهٔ فاتحه تبرعا وحسبة لله تعالى قراءت ايدنلره مقابلنده
اول واهب العطايا علم نافع وعمل صالحه توفيق احسان ايدوب ايكي
جهانده ايلوكلر ميسر ايده سبحان ربك رب العزة عما يصفون
وسلام على المرسلين والحمد لله
رب العالمين

ونرجو الله على توفيق العمل باسمك الاعظم لي ولكم ولجميع الراغبين
الى رضوانه بحرمة سيد المرسلين اللهم اغفر لنا ولوالدينا و
لاستاذينا ولمشايخنا ولاخواننا ولاولادنا ولازواجنا ولمن وصانا
بدعاء الخير ولمن تلا وحفظ وعمل من هذا المنتخب ولجميع المؤمنين
والمؤمنات الاحياء والاموات ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا
او اخطأنا ربنا عليك توكلنا واليك انبنا واليك المصير نعم المولى
ونعم النصير اللهم صل على حبيبك محمد وعلى آله واصحابه تمت

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذی اذا سئل اجاب ویرضی من عباده من تاب
الیه واناب والصلوة والسلام علی نبینا محمد بین لامته
طریق الخطاء والصواب وعلی اله واصحابه الذین هم
اخیار اولی الالباب بوندن صکره معلوم اوله که بو عبد
فقیر محمد الاقکرمانی دیرکه هدایه وقاضی میر ترجمه سنک
اولنده وعد اولنمش ایدی که احباب ذوی الاحترامدن
بعضی اعزه استکشاف ایتدیکی مسائل کلامیه نک تفصیل
وبیان ایدم ترجمهٔ مذکوره تمام اولنمغله وعد مزبوره رعایت
ایدوب مسائل مذکوره نک بیاننه شروع اولندی وافادهٔ
عامه اوله دیو ترکی لسانی ایله ترجمه اختیار اولندی
ومسائل مذکوره دن هر بری مسئله عنوانیله معنون قلندی

مطلب بحث صفات علم

فاقول وبالله التوفیق مسئله الله تعالی جمیع معلوماته عالمدر
کرک ممکنات کرک واجبات کرک ممتنعات زیرا صفت
علمی موجب اولان ذات باریدر معلوم اولمغی مقتضی
اولان ذوات معلوماتدر فلاجرم جمله یه عالم اولمق لازم
کلور زیرا ذات باری نک جمله یه نسبتی متساویه در الله
تعالی

مطلب دلیل العلم

تعالی عالم اولدیغنده متکلمین وحکمانک جمهوری اتفاق
اوزره در لکن مسلکلری مختلفدر متکلمین ایچون ایکی
مسلک واردر مسلک اول بودرکه الله تعالیدن صادر
اولان افعال اتقان اوزره دریعنی وجوه خللدن خالیه
وحکمتلری ومصلحتلری مشتمله در هر ذات که فعلی متقن
اوله عالمدر اما الله تعالی نک افعالی متقنه اولدیغی آفاق
وانفسه نظر ایدوب علویاتک ومصالحانیه مهتدیه اولدقلری
واولی مصالحه مناسبه اولان الات ویرلدکلرنده تأمل
ایله ظاهر اولور ودخی علم تشریح وخلقت انسانده اولان
منافع اعضا واعصاب وعروق وسائرلری الله تعالی نک
افعالی متقنه اولدیغنه دلالت ایدر وهر کمسه که فعلی متقن
اوله عالمدر دیدک بو بدیهی در تنبیه اولنورکه بر کمسه
خط حسن کورسه که الفاظ عذبه یی ومعانی دقیقه یی
مشتمل بالضروره اول خطک کاتبی عالمدر دیو حکم ایدر
مسلک ثانی بودرکه الله تعالی ممکناتی ایجاد ایتمکله قادردر هر
قادر عالمدر زیرا قادر قصد واختیار ایله فاعلدر قصد واختیار
البته علم ایله اولور پس الله تعالی کلیاته وجزئیاته عالم
اولدیغی ثابت اولور جزئیاته عالم اولدیغنه بو دخی دلیلدر که
اکر جزئیاته عالم اولمسه جهل لازم کلور وبو دخی دلیل

اولورکه ناس کرك مطیع کرك عاصی دفع بلیّات وکشف مُلمّات
ایتمه ده الله تعالی یه اِلتجا ایدرلر اکر الله تعالی نك عالِمْ بالجزئیات
اولدیغنه جمیع عُقَلانك فِطْرَتی شهادت ایتمه سه حال بویله
اولمزدی اما حکماء الله تعالی یه علم اثبات ایتمه ده انلرك دخی ایکی
مسلکلری واردر مسلك اوّل دیرلرکه الله تعالی مجرّددر جسم
وجسمانی دکلدر هر مجرّد اولان کلیّاته عالمدر مسلك ثانی دیرلرکه
الله تعالی ذاتنی تعقّل ایدر پس ماعدا بی دخی تعقّل ایدر امّا ذاتنی
تعقّل ایدر دیدیکمز زیرا تعقّل ماهیّت مجرّده نك شئ مجرّد عندنده
حضوریدر باری تعالی حقنده بو حاصلدر امّا ماعدایه عالِمْ
اولدیغی لازم کلورکه باری تعالی ماسوایه علتدر وعلّته علم تام
معلولنه علمی موجبدر معلوم اولدیکه حکمانك مسلکلری الله
تعالی جزئیّاته عالم اولدیغی افاده ایتمدی ایکنجی مسلکده علّته علم
تام معلوله علمی موجبدر دیدلر جزئیّات متغایره الله تعالی نك
معلوللریدر انلره ده عالِمْ اولمسی لازم کلدی کوریلور مکو دیه لرکه
علم معلومه مطابق کرکدر متغیّر اولان جزئی تغیّر اوّل وصکره
الله تعالی نك معلومیدر دینلسه علم واحد ایکی متغیّره مطابق
اولمق لازم کلور فلاسفه علم بالکلّی ایله علم بالجزئی بیننده فرق
ادراکده درمُدْرکده دکلدر علم بالجزئی آلات ایله اولور علم بالکلّی
آلتْ استمز دیدیلر علم بالجزئی الله تعالی دن نفی اولندیغی احساس
طریقیله

طریقیله اولماسنی انکار دریوخسه علم بالموجودی انکار دکلدر
بزم احساس ایله درك ایتدیکمز اشیایی الله تعالی تعقّل طریقیله
درك ایدر الله تعالی دن احساسی نفی ایتمه ده نقیصه یوقدر
بلکه احساسی اثبات ایتمه ده نقیصه واردر بومقامك زیاده
تفصیلی ترجمه ده درکار مراجعت اولنه معلوم اولدکه الله تعالی یه
علم اثباتنده مخالفت ایدنلر التی عدد فرقه در فرقهٔ اولی
دهریّه دندر دیدیلرکه الله تعالی کندو ذاتنی ادراك ایتمز زیرا
علم نسبتدر شیئَیْنِ متغایرَیْنِ بیننده اولور شئ نفسنه
نسبت محالدر زیرا تغایر یوقدر دیدیلر بونلره جواب مناقضه
طریقیله اولورکه نسبت متغایرَیْنْ بیننده اولور دیمه دن
مرادلری بالذّات متغایرین دیرلرسه مُسلّم دکلدر بالاعتبار
متغایرین دیمك اولورسه مسلّمدر لکن شئ نفسنه نسبت
محالدر دیدکلری مسلّم دکلدر زیرا شیئك ذاتی فی الجمله معلوم
اولمغه صلاحیتی عالم اولمغه صلاحیتی حیثیّتنه مغایردر
بومقدار نسبتده کافی اولسون مع هذا علم نسبتدر دیدکلری
مُسلّم دکلدر جائزدرکه علم نسبت صاحبی صفت حقیقیّه
اوله باری تعالی ذاتنه عالِمْ اولمسی عندنده ذات حاضر اولمقدر
دینلورسه تغایر لازمدر امّا حضوری عدم غیبت ایله تفسیر
ایدرسك واحد حقیقی ده عدم غیبت دیدیکمز معنی بولنور

يعنى المنع

واجب تعالی نك ذاتی كندودن غائب دكلدر دیمك جائزدر
ودخی تنویر سند مقامنده دینلوركه بز نفس ناطقه مزی
ادراك ایدرز مع هذا تغایر یوقدر اكر دفع اولنورسه كه
بزده تركیب واردر كلام واحد حق اولان ذاتده در جواب
ویریلوركه نفس ناطقه ده تركیب خارجی یوقدر اولسه تركیب
ذهنی اولور تركیب ذهنی بساطت خارجیه یه ضرر ویرمز
مع هذا نفس بسیطدر جنس و فصل ایله حد اولنمز تعریف
اولنسه رسم ایله اولور رسوم تركیبی اقتضا اتمز باری
تعالی نك كنهی معلوم اولمق ممتنعدر عند البعض وممكندر
عند بعض اخر اما وقوعی یوقدر عند البعض زیرا كنهه معلوم
اولمق جنس و فصله محتاجدر تركیب لازم كلور واجب
تعالی بسیطدر دیدیلر لكن بحث واردر كه تركیب ذهنی
خارجده بسیط اولماسنه منافی دكلدر نفس ناطقه
مجرده در دینلرك مذهبنده كه حكمادن محققون وصوفیه دن
امام غزالی وسائر ارباب مكاشفاتك مختارلریدر تركیب
متصور دكلدر فرقهٔ ثانیه فلاسفه دن قدمادر دیرلركه
واجب تعالی اصلا برشیئ ادراك ایتمز اكر ادراك اتسه نفسنی
دخی ادراك ایتمه سی لازم كلور زیرا برشیئ ادراك ایلسه
اول شیئ ادراك ایدن كندو ذاتیدر دیو ادراك ایدر

بوحكم ذاتنه ادراكی متضمندر بو ادراك ممتنعدر دیدیلر
جواب فرقهٔ اولی دلیلنه ویریلن جوابدر یعنی مناقضه
ایدوب مقدمه لرینی تسلیم ایتمه یز فرقهٔ ثالثه دیرلركه
واجب تعالی كندو ذاتنه عالمدر لكن ذاتنك غیری اشیایه
عالم دكلدر زیرا شیئه علم غیری یه علمك غیریدر پس واجب
تعالی هر بر معلومه علمی اولورده ذاتنده كثرت غیر متناهیه
متحققه اولور محال اولدیغی برهان تطبیق ایله معلومدر
جواب بنه مناقضه ایله در یعنی لازم كلن كثرت ضرر ویرمز
زیرا علم بردر معلومات حسبیله تعلقات متعدده در امور
اعتباریه اولماغله كثرت ممتنع دكلدر فرقهٔ رابعه دیرلركه
واجب تعالی غیر متناهی اولان اشیایی تعقل ایتمز زیرا معقول
اولان شی ممیز كركدر غیر متناهی ممیز دكلدر ممیز اولسه
حدی وطرفی اولوردی جواب بنه مناقضه ایله در یعنی
معقول وممیزك حدی ونهایتی اولمق واجب اولدیغی مسلم
دكلدر وجوه تمیز حد ونهایت ایله اولمغه منحصر دكلدر فرقهٔ
خامسه دیرلركه واجب تعالی جزئیات متغیره یی ادراك ایتمز
اكر ادراك ایلسه الآن زیدك دارده اولدیغنی بلسه بعده
زید داردن خروج ایلدكده اولكی علمی یا زائلدر یا خود باقیدر
زائل اولورسه تغیر لازم كلور باقی اولورسه جهل لازم

كلور ايكيسي دخي نقصدر واجب تعالي يي اندن تنزيه واجبدر
جواب اولدركه تغير لازم كلور لكن ذات باري تعالي ده دكل
بلكه اضافاتده تغيردر حكمادن جواب اولدركه الله تعالي
مكاني اولمامغله جميع امكنه يه نسبتي على السواء اولوب بر مكان
باري تعالي يه نسبت ايله قريب يا بعيد يا متوسط دينلمديكي
كبي كذلك باري تعالي زماني دخي دكلدر عندنده ماضي و مستقبل
و حال يوقدر موجودات من الازل الى الابد اوقاتنده اولديغي
حالده معلوميدر علمنده كان و كائن و سيكون يوقدر جزئياتك
خصوصيتنه و احكامنه عالمدر و بو علم كلياته علم كبي ثابت
و مستمردر تغير قبول ايتمز بو معني صاحب محاكماتك در واجب
تعالي جزئياتي ادراك ايتمه سي وجه مذكور اوزره دردیدي
يوخسه بعضيلرك توهم ايتديكلري كبي دكلدر كه واجب تعالي
جزئياتك طبايعني ادراك ايدر خصوصياتني ادراك ايتمز
ديديلر بو توهم باطلدر فرقهٔ سادسه ديديلر كه اشيايي جمله
ادراك ايتمز يعني رفع ايجاب كلي معناسنه يوخسه سلب
كلي معناسنه دكل فرقهٔ ثانيه قوللري كبي دكلدر دليل
كتورديلر كه واجب تعالي اشيايي جمله ادراك ايلسه برشيء
ادراك ايلدكده اول شيئه اولان ادراكني دخي ادراك ايتمك
كركدر زيرا اول ادراك دخي اشيادن برشيدر كذلك
ادراكنك

زيدي مثلا انسان ديو
ادراك ايدر ديدي
زيد مشخصي بلمز ديمك
اولور باطلدر سه

ادراكنك ادراكنه ده ادراك لازمدر زيرا اول دخي شيدر
معلوماتده تسلسل لازم كلور جواب بو تسلسل اضافاتده
تسلسلدر محال دكلدر مع هذا علمنه علم عين علمدر امام
و قاضي ديدكلري كبي علم صفت حقيقيه اولديغنه كوره
تسلسل يوقدر معلوم اوله كه اشيايه علم ايكي درلودر
بري حصوليدر كه اشيانك صورتلري عند المدرك
حاصله اولور ايكنجي حضوريدر كه اشيانك كندولري
عند العالم حاضره اولور علم حضوري علم حصوليدن اقويدر
زيرا حضور ايله انكشاف حصول ايله انكشافدن اقوي
اولديغي ضروريدر لكن حضور معدوما واجب تعالينك
علمي عند البعض ارتسام طريقيله در اما جمهور عندنده
حضور طريقيله در لكن حضور معدومات و ممتنعاتده
مشكلدر زيرا بونلرك حقايقي يوقدر كه حضور متصور
اوله غايت كلام محقق طوسي شرح اشاراتده ديديكيدر كه
معدوماتك مثلي عقول مجرده ده مرتسمه در عقول دخي
واجب تعالي عندنده حاضره در اول مثل دخي حاضره در
ديو جواب ويردي لكن بحث اولنور كه واجب تعالينك
اول مثله علمي عقولك اول مثله علملرندن مؤخر اولمق
لازم كلور تأخر ذاتي ايله اولورسه ده لايق دكلدر

معلوم اوله كه واجب تعالى نك علمى مسئله سنده عقول
حكما متحيره در اما متكلمون جزم ايتديلر كه واجب تعالى
اشيانك جمله سنه عالمدر وعلم بو صفت قديمه در ذات
بارى ايله قائمه در بو مسئله يه دليل هو الله الذى لا اله الا
هو عالم الغيب والشهادة ودخى قد احاط بكل شئ علما
ودخى يعلم السر واخفى ودخى يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم
ايات كريمه لردر ودليل عقلى لرى ايكى مسلكده مرور ايتدى
مسئله الله تعالى حى در بو مسئله ده اهل ملت وفلاسفه متفقه
در زيرا الله تعالى عالم وقادردر هر عالم وقادر حى در والله تعالى
حى در لكن حيات باينك معنا سنده اختلاف ايتديلر
بزم حقمزده حيوة يا مزاج نوعينك اعتداليدر يا اول اعتداله
تابعه قوتدر حس وحركت قوتى كبى وغيرى كبى بو معنالردن
هيچ برى واجب تعالى حقنده متصور دكلدر پس حكما عندنده
حيات بارى عالم وقادر ايله اتصافنك صحتيدر بونلر صفات
ثبوتيه يى انكار ايتمكله حيات دخى سلبيه در معناسى الله
تعالى عالم وقادر اولماسى مستحيل دكلدر ديمه دن عبارتدر
ديديلر معتزله دن ابو الحسن البصرى دخى بو مذهبه ذاهبدر
اما جمهور بزم اصحابمزدن ومعتزله دن ديديلر كه بارى
تعالى ده حيات بر صفتدر كه صحت علم وقدرتى موجبه در

موجود ومعدوم ممكن
قديم وحادث كلى وجزئى
متناهى وغير متناهى
مسئله

مطلب
بحث صفات حى

اكر

اكر صفت حيات اولماسه صفت علم وقدرته اختصاصى ترجيح
بلا مرجح اولور اعتراض اولنور كه صفت حياته اختصاصى ايله
كلام مذكور منقوضدر زيرا اول صفته اختصاصى صفت
اخرا ايله اولورسه تسلسل لازم كلور البته صفت اخرى يه
نهايت بولمق كركدر ترجيح بلا مرجح اولور جواب ويريلور كه
الله تعالى نك ذات شريفى سائر ذواته مخالفه در بالحقيقه
اول اختصاصى ذات شريفى اقتضا ايليه ده ترجيح بلا مرجح
لازم كلميه بو تفصيل شرح مواقفده در جلال دوانى فلاسفه
عندنده حى ديمك دراك فعال ديمكدر ديدى اما اهل تفسير
الله لا اله الا هو الحى القيوم ايت كريمه سى تفسيرنده حى
ديمك باقى على الابد دائم بلا زوال ديمكدر ديو ابن كثير
وطبرى وصاحب مدارك وصاحب لباب معنى ويرديلر
علامهٔ بيضاوى حى شول كمسه دركه علمى وقدرتى صحيح
اوله هر شى كه واجب تعالى ايچون صحيح اوله واجب اولور
زيرا قوت وامكاندن بريدر ديدى ابن كمال بارى تعالى حقنده
حيات فنايه قابل اولمياندن بقادر مجاز طريقيله در ديدى
ومتكلمين اصطلاحلرى حادث اولماغله كلام قديمده اولان
شئى اول معناى حادثه حمل ايتمكه مجال يوقدر زيرا لسان
وقت نزول قرآنده اول معناى حادثى بلمزدى بو كلامنه تقويه

ویردی مسئله ازلی وابدی اولان اشیاء احتمال عقلی ایله
دورت قسمدر واجب الوجود حضرتلری بحسب ذاته وصفاته
ازلی وابدی وسرمدیدر اما اجسام فلکیه وعنصریه وعناصردن
مرکبه اولان معدن ونبات وحیوان اهل ملت عندنده ازلی
دکلدر وابدی دخی دکلدر اما نفوس ناطقه اهل ملت عندنده
ارواحدر حادثدر ازلیه دکلدر لکن ابدیه در موت کلدکده
ارواحك ابدانندن مفارقتی بولنور یوخسه ارواح ذاتنده
معدومه اولمز اما احتمال عقلیدن بری دخی ازلی اوله ده ابدی
اولمیه بو احتمال واقعده یوقدر زیرا انما ثبت قدمه امتنع
عدمه دیدیلر یعنی برشیئك قدیم اولدیغی ثابت اولدقده
اول قدیم معدوم اولمق محالدر ابدی غیر ازلی جنت وجهنم
وجنتده اولان حور وغلمان وولدان وجهنمده اولان
حیات وعقارب وسائر الات عذابدر واهل جنت که انس
وملك در بر قوله کوره جنددن اهل ایمان بعض جنتده اولورلر
دیو روایت اولنمشدر بو مجموع قبل الحشر هلاك اولدیلر ابدی
دیمك نیجه اولور ودخی کل شیء هالك الا وجهه نظم کریمی
نوجهله صحت بولور جواب اولدرکه ایت کریمه نك معناسی
جمیع ماسوی الله منعدم اولور دیمك اولمیه بلکه معنی جمیع
ماسوی الله ممکن اولمغله ذاتنه نظرله وجوده مستحق

دکلدر

دکلدر وجود واجبه قیاس اولندقده عدم منزله سنده در
دیمك اوله بو معنی یه کوره محققون حضیض مجازدن اوج حقیقه
عروج ایدوب لا موجود الا هو دیدیلر اگر ماسوی الله عدم طریان
ایدر دیدکلری تسلیم اولنسه هلاك اولمیان اشیا ایت کریمه دن
مستثنی در دینلور زیرا اکلها دائم کلامی دلالت ایدرکه جنت
دائمه اوله اکل جنت مأکول اولمدقجه فنا بولور دینلورسه جواب
ویریلورکه هر نه زمان مأکولدن برشی فنا بولسه عقبنده مثلی
حادث اولور اکل جنتك نوعی دائم اولمغه ضرر ویرمز شرح
عقائدده جنت وجهنم فنا بولمازلر دیدیکی مسئله ده عدم
مستمر طریان ایتمز دیدی طرفة العین ده هلاك طریان اتسه
ضرر ویرمز عدم مستمر دکلدر کل شیء هالك قولشریفی دخی
تحقیق اولمش اولوردی مسئله حقیقت روح حقنده بحث
جائزمی دکلمی ائمهٔ اعلام اختلاف ایدوب بر طائفه عدم
جوازه ذاهب اولمشلردر ومدعالرینی اثبات صددنده قل
الروح من امر ربی وما اوتیتم من العلم الا قلیلا نظم کریمی ایله
احتجاجه تصدی ایدوب ایت کریمه ده حقیقت بیاننده
اضراب ایدوب وامر ربانی یه حواله قلنوب من امر ربی
عنوانیله ورود ایتمك دلالت ایدرکه روح ماده سز کن
کلمه سیله حصول بولان ابداعیاتدن اوله حال وشانی

مطلب
بحث حقیقت الروح

بو منوال اوزره اولان شیئك حقیقتنه اطلاع جناب حقه
مخصوص اولوب غیری ایچون محال اولدیغی مقرّردر وما اوتیتم
من العلم الا قلیلا قول کریمی ایله ارداف اولنمق دخی بو معنایی
تأیید ایدوب ایت مذکوره ده حقیقت روحدن بحثی منع
ونهیه اشارت واردر دیوب اول بابده تکلمدن امساك طرفنی
اختیار ایتمشلردر امّا اکثر محققین جوازنه ذاهب اولوب حقیقتنك
دخی اطلاعنه امکان واردر دیدیلر وایت کریمه ده بحث مزبوردن
نهیه دکل بلکه روحك عالم امردن منبعث ایدوکنه دلالت
واردر دیدیلر وقول ثانی قول اولدن ارجح ایدوکی بعض
کتب کلامیه ده مسطوردر ودخی روح مغیبات خمسه دن
اولمدیغی قول ثانی مؤیّددر معلوم اوله که امر ایکی نوعدر
بری امر تکوینیدر که اشیایی کتم عدمدن وجوده کتورمه ده
کن کلمه سیله اولان امردر اشعری عندنده ایجاد اشیاده
کن کلمه سی لابددر لکن امام الهدی ابو منصور ایجاد
اشیاده مبداء تکوین اولان صفت قدیمه کافیه در کن
کلمه سنه حاجت یوقدر بلکه کن کلمه سی سرعت امتثالدن
کنایه در دیدی ودخی روح حقنده اولان اقوال متخالفه
بینندن معتدبه اولان اوچ قولدر اولکی امام الحرمین
واکثر اهل سنّتك محققینی اختیار ایتدکلری قولدر

بونلر

بونلر روحك جسم لطیف نورانی اولوب ماء ورد ده
ونار فحمده سریانی کبی بدنده ساری اولماسنه
ذاهبلردر ایکنجی حبیب وابن حزم دن منقول ومختارلری
اولان قولدر روح جسم انسانی کبی بر جسم اوله وجمله اعضا
وجوارحده وشکلده بدنك عینی اولماسیله نامی ذیولی ایله
ذایل اوله اوچنجی اهل سنّتك محققینی اولان حجة
الاسلام وراغب اصفهانی وحلیمی وابو زید الدبوسی
واکثر متصوّفه نك اختیار ایتدکلری درکه روح مجرّددن
اولوب جسم وجسمانی اولمیه وبو هیکل محسوسه مغایر
بر جوهر مجرّد اولوب بدنه متصل ومنفصل وخارج وداخل
اولمیه معلوم اوله که نفس ناطقه نك تجرّدینی انکار ایدنلر
اختلاف ایتدیلر بونلردن معتدبه اولان اقوال عرو ایتدی
معتدبر اولمیان اقوال بودرکه بعضیلر روح دماغده قوتدر
حس وحرکته مبداءدر دیدی بعضیلر بحسب الکم والکیف
معتدل اولان اخلاط اربعه در دیدی بعضیلر دم
معتدلدر اعتدالی قوای حیات ایله در دیدی بعضیلر
هوادر هوانك انقطاعیله حیات منقطع اولور بدنده
زق منفوخ کبیدر دیدی جمهور متکلمین هیکل محسوسدر
دیدی بعضیلر قلبده بر قوتدر دیدی بعض آخر نفس

ناطقه قوای ثلثه دربری دماغده در غلومه مبداء دربری
دخی قلبده در اول نفس غضبیه در غضب و فرح و خوف
وحزن وغیری شیلره مبداء دربری دخی کبدده در اول
نفس نباتیه درکه تغذیه و تنمیه و تولیده مبداء در دیکی
بو اقواله تعویل صحیح دکلدر و دخی حدیث شریفده وارد
اولان ارواح شهداء طیر خضر قول شریفندن معناسی
لطیف اولدر که الله تعالی یه شهدایی اکرام ایدوب
ارواحلری ابدانده اولدیغی حالده نعیم جناندن قبل
القیامه تلذذ ایدرلر ارواح شهداء طیر خضر صورتنده اولان
ابدانیله صفاده اولسه لرکرکدر بو کرامت شهدایه مخصوصدر
اما سائر مؤمنین کاملین بعد الموت و قبل الحشر روحلری
اجتماع ایدوب تلذذ ایدرلرمی بوکا حشر ارواح دیرلر بو
جائز میدر اختلاف واردر بو اعتقاد امر ضروری دکلدر
اما حشر اجساد اعتقادات ضروریه دندر انکار ایدن کافر
اولور حشر ارواح اعتقادات جائزه دندر انکارندن بر شئ
لازم کلمز دیدیلر بو حدیثده روحک حقیقتنه اشارت
یوقدر و ارواحک حادثه اولدیغی متکلمین عندنده متفق
علیه در حکمادن ارسطو و اهل ملت جمله ارواح حادثه
دیدیلر لکن خلقت بدن اطواری تماممنده می خلق اولندی

شرح مواقفده مذکوردر مسئله

یوخسه

یوخسه قبل خلق الابدان ایکی بیک سنه اول می خلق اولندی
اختلاف واردر حدیثده قبل خلق الابدان ایکی بیک سنه
اول اولماسی مرویدر و دخی الارواح جنود مجنده الحدیث
قبل خلق الابدان اولماسنی مؤیددر لکن آیت کریمه ثم
انشأناه خلقا آخر بیورلدی ثم کلمه سی تراخی زمانی ده حقیقت
اولمغله دلالت ایدرکه بعد تمام اطوار البدن خلق اولنه
و حدیثین مذکورین اخبار احاددن اولماغله آیت مذکوره یه معارضه
رتبه سنده دکلدر که ثم کلمه سنی معنای مجازی یه حمل ایده یز
اما افلاطون و سائر اشراقیین روحک قدیم اولماسنه سالکلردر
الله تعالینک ذات و صفاتندن غیری قدیم یوقدر دیو اهل
سنت اتفاق ایتمکله بو قول اشراقی یه اعتبار یوقدر مسئله
اصول فقهده مقرردر که وحی ایکی قسمدر ظاهر و باطندر
اما وحی ظاهر اوچ نوعدر بر نوعی ملک لسانی ایله پیغمبر علیه
الصلوة والسلامک سمع شریفنه واقع اولور اول مبلغ اولان
ملک وحی ایچون تعیین اولنان ملک اولدیغی دلیل قاطع
ایله معلوم اولورده بعده اول ملکدن اخذ و حفظ ایدر
قرآن عظیم الشان من الفاتحه الی الخاتمه بو قبیله دندر ایکنجی
نوعی کلام ایله بیان اولنماز بلکه اشارت ملک ایله اولور
بو نوعک مثالی پیغمبر علیه السلامک قول شریفی در بو مشلر

ان روح القدس نفث فی روعی ان نفسا لن تموت حتی تستکمل
رزقها فاتقوا الله واجملوا فی الطلب اوچنجی نوعی پیغمبر علیه
السلام حضرتلرینك قلب شریفلرینه شبهه سز ظاهر اولان
اشیادرکه الله تعالی دن الهام ایله پیغمبر علیه السلام اراءت
ایدر نته کم لتحکم بین الناس بما اراك الله بیوردی بو اوچ
نوع وحی مطلقا حجتدر کرك پیغمبر علیه السلامك کندو
ذاتنه کرك غیریلره امّا اولیایه اولان الهام غیره حجت
اولماز امّا وحی باطن شول احکامدرکه پیغمبر علیه السلام
اجتهاد ایتمکله اول احکامی ادراك ایدر لکن پیغمبر علیه
السلام اجتهاد ایتمه سنده اختلاف واردر بعضیلر
پیغمبر علیه السلامك وظیفه سی وحی ظاهردر انجق
امّا رای خطایه محتمل اولماغله پیغمبر علیه السلامدن
غیری لرده اولور دیدی و پیغمبر علیه السلام نیجه شیدن
سؤال اولنوردی جوابنده تأخیر ایدردی اجتهاد جائز
اولایدی اجتهاد ایدوب جواب ویروردی دیدیلر رد
اولندیکه جائزکه تأخیر ایتدیکی وحیه انتظارندن اوله که
اجتهاد ایتمه ده وحیك عدمی شرطدر یاخود تأخیر ایتدیکی
اجتهاددن زمان واسع لازم اولدیغندن اوله ودخی
دیدیلرکه پیغمبر علیه السلام وحی ایله حکم ایتمه یقین افاده

روع ضم راء ایله قلب دیمکدر منه

ایدر

113

ایدر اجتهاد ایله حکم ظن افاده ایدر یقین ایله حکمه قادر
ایکن ظن حکم جائز دکلدر جواب ویریلورکه پیغمبر علیه
السلام یقین ایله حکمه قادر اولدیغی وحی نازل اولورسه در
وحی نازل اولدقده اجتهاد جائز دکلدر وانزال وحی پیغمبر
علیه السلامك مقدوری دکلدرکه حتی وحی ایله حکمی
معرفت ممکن اوله ده اجتهاد جائز اولمیه حنفیه عندنده
مختار اولان بودرکه پیغمبر علیه السلام وحیه انتظار
ایله مأموردر اجتهاد ایتمکله مسارعه ایتمز مدت انتظار
تمام اولدقده اجتهاد ایدر باری تعالی فاعتبروا یا اولی
الابصار بیوردی پیغمبر علیه السلامه عمومی واردر
و باری تعالینك قول شریفی که عفا الله عنك لم اذنت
لهم پیغمبر علیه السلامه معاتبه وملاطفه درکه اکر
پیغمبر علیه السلامك غزادن تخلفه اذن ویردیکی وحی
ایله اولسه معاتبه اولمازدی معلوم اولدیکه اجتهاد ایله
اولمش لکن اجتهادی خطا اوزره قرار ایتمز تنبیه اولنور
ومع هذا وحی ظاهر اعلی واولی در زیرا وحی ظاهر ابتداده
وبقاده خطا اولمغه محتمل دکلدر امّا اجتهاد خطایه محتملدر
لکن پیغمبر علیه السلام اجتهادی خطا اوزره باقی
دکلدر تنبیه اولنور و مدت انتظار وحیك نزولنی

مأمول ایتدیکی مقداردر اندن صکره اجتهاد ایدر بعضیلر
مدت انتظار اوج کوندر دیدی الله تعالی پیغمبر علیه السلامه
اجتهادی مشروع اید نجه کوك اجتهاد کوك اجتهادن ناشی
اولان حکم وحی اولور وما ینطق عن الهوی نظم کریمی یرنده
اولور ده اجتهاد رسول اللهی انکار ایدنلره دلیل اولماز
اما بعضیلر که پیغمبر علیه السلامك اجتهاد جائز اولدیغنه
استدلالی که دیدیلر اجتهاد ایتمه ده مشقت اولماغله
ثوابی اکثر اولور افضل العبادات احمزها وارد اولدی
پس پیغمبر علیه السلامك علو درجه سی اقتضا ایدر که
بو مزید ثوابدن ساقط اولمیه وغیریلر بو ثوابه نائل
اوله ده فخر عالم علیه السلامه بو ثواب بولنمیه دیو دلیل
کتوردیلر لکن جواب ویریلور که فخر عالم علیه السلامك
علو درجه سی بو ثوابدن ساقط اولماسنی اقتضا ایتدیکی
مسلّم دکلدر زیرا شی کاهیجه درجه سی اعلی اولدیغندن
ساقط اولور واجرنه نقصان دخی کلمز وغیریلره اولان
فضیلت انده بولنماق دخی لازم کلمز بوکا مثال حاکم اولان
کمسه شهادت ثوابندن محروم اولور ومجتهد اولان کمسه
تقلید ثوابندن محروم اولور وامام اولان کمسه قضا
ثوابندن محروم در لکن رتبه لری اعلی وثوابلری اکثردر

وفضیلتلری

وفضیلتلری دخی عند الله اعظمدر معلوم اوله که قرآن
عظیم الشان ابتدا نزولی لیلهٔ قدرده اولدی روایت اخری ده
لیلهٔ قدرده قرآن جمله لوح محفوظدن سماء دنیایه انزال اولندی
سماء دنیاده سفرهٔ کرام قرآنك انتساخیله مأمور اولدیلر حفظه
حفظ ایلدی کتبه کتابت ایلدیلر بعده پیغمبریمز علیه السلام اوزره
نجوماً یعنی وقتاً فوقتاً مصالحك اقتضاسنه کوره یکرمی اوچ
سنه ده تنزیل اولندی انزال وتنزیل مبلّغ وحامل قرآن اولان
جبریل امینك صفتیدر زیرا بو صفتلر متحیز بالذات اولان اجسامك
صفتلریدر قرآن عظیم الشانی حاملنك وصفی ایله وصف ایتمك
مجازدر ودخی معلوم اوله که کتب الهیه نك رسل کرام اوزرینه
نزوللرنده کیفیت بودر که اولاً ملك وحی الله تعالی دن تلقف روحانی
ایله تلقف ایدر یعنی بلا حرف ولا صوت اخذ معنوی ایله اخذ
ایدر یاخود ملك وحی لوح محفوظدن اخذ ایدرده بعد التلقف
یاخود بعد التحفظ نزول ایدوب رسول الله علیه السلامه تلقین
ایدر لکن ما به التلقین اولان الفاظ قرآنی الله تعالی خلق ایدوب
سمع جبریله القا تمکله الفاظ قرآنك باری تعالی یه اختصاصی
واردر یعنی الله تعالی قرآن عظیمك اشکالنی اولاً لوح محفوظده
ایجاد ایدر زیرا بل هو قرآن مجید فی لوح محفوظ دیو بیوردی
واصواتی لسان ملکده ایجاد ایدر انه لقول رسول کریم دیو

بيوردي بو ايكي جهتدن الفاظ قران كلام نفسي قديمك اوزرينه
دلالت ايتمكله الله تعالى يه الفاظ قرانك اختصاصي واردر
بوندن ناشي ما بين الدفتين كلام الله اولديغني انكار كفردر
ديديلر لكن نزل به الروح الامين على قلبك قسمني شرح مقاصدده
اقسام وحي دندر ديدي سابقده معلوم اولمش ايدي قلبه
منزل اولان معنى در لفظ قران منزل اولمادقده قران دينلمز
شرح مقاصدده اولان كلامي توجيه كركدر زيرا لفظ ومعنى
جميعا منزل اولورسه قران ديرلر اصول فقهده اولنده قرآني
تعريف ايتديلر مستفاد اولان لفظ ومعنى جميعا باري
تعاليدن اولمق كركدر اكر معنى باري تعالى دن اولوب لفظ
پيغمبر عليه السلامدن اولورسه حديث قدسي ديرلر اكر لفظ
ومعنى پيغمبر عليه السلامدن اولورسه حديث نبوي
ديرلر معلوم اوله كه قران عظيم الشان لفظ عربي اولمق اوزره
نازل اولمشدر سائر كتب الهيه ده اختلاف واردر اكثر علما
اول قومك لغاتي اوزره كمي عبري كمي سرياني نازل اولدي
ديديلر لكن بعض علما لغت عرب اشرف اولمغله كتب الهيه نك
جمله سي اول لغت ايله سمع جبريله القا اولنه وعربي اولمق
اوزره نازل اوله ده بعده پيغمبرلر قوملرينك لغاتي ايله ترجمه
ايده لر دخي مشهور اولان بودركه قراندن غيري كتب

الهيه

الهيه جملةً نازل اوله حتى بو قول اجماع اولماغه قريبدر ديديلر
ملك وحي تلقف روحاني ايله اخذ ايدر ياخود لوح محفوظدن تحفظ
ايدر دينلدي كتب الهيه خصوصا الواح توراة دخي دفعة نازله در
نتيجه اولور دي بو سؤال اولنورسه جواب اولدركه ملك بعد التلقف
يا بعد التحفظ الواحد كتب ايليه ده بعده دفعةً انزال ايليه امام
رازي تفسيرنده بويله مقرردر معلوم اوله كه كلام الله كلام نفسيده
اشهردر اما قرآن كلام لفظيده اشهردر كذلك قرآن عربيدر كلام
الله اعمدر مسئله عبدك افعال اختياريه سنده مذاهب واردر
مذهب جبريه بودركه عبدك فعلنده مؤثر انجق قدرت اللهدر
عبددن اصلا قدرت يوقدر ديرلر مذهب اشعري بودركه اراده
زده مجبور افعالده مختاردر ديرلر مذهب معتزله بودركه
عبدك فعلي كندو قدرتيله در فقط ايجاب اضطراري يوقدر
ديرلر مذهب فلاسفه بودركه عبدك فعلي ايجاب ايله در
تخلف ممتنعدر ديرلر بو مسلك امام الحرمين دن دخي مرويدر
ديو مواقفده ذكر اولندي لكن شرح مقاصدده امام الحرمين
ارشاد نام كتابنده جميع حوادث الله تعالى نك قدرتي ايله
حادثه در ديدوكني نقل ايدوب مواقفده اولان كلام امام
الحرمين اوزرينه افترادر ديمش اولدي مذهب استاذ
ابي اسحق الاسفرائني بودركه عبدك اصل فعلي قدرتنين

عربي وسرياني وغيري
ايله تعبير اولنور
منه

مؤثرتینك مجموعیله در دیدی مذهب ابی بکر الباقلانی
بودرکه عبدك فعلی مجموع قدرتین ایله در لکن قدرت الله
اصل فعلده مؤثردر قدرت عبدك وصف فعلده مؤثره در
دیدی مذهب امام الهدی ابی منصور الماتریدی واکثر اهل
سنتك دخی مسلکلری بودرکه افعال العباد الله تعالی نك
قدرتی ایله ایجاداً وقدرت عبد ایله کسباً واقعه در دیرلر
مقدور واحد قدرتین تحتنده داخلدر لکن جهتلر مختلفه در
ایجاد جهتیله الله تعالی نك مقدوریدر کسب جهتیله عبدك
مقدوریدر ودخی معلوم اوله که خلق ایله کسب بیننده فرق
واردر کسب آلت ایله در خلق آلتسزدر وکسب محل قدرتده
در خلق محل قدرتده دکلدر وکسب ایله قادر منفرد اوله مز
اما خلق ایتمه ده قادر منفرد اولور بو مقامك تحقیقی بودرکه
عبد فاعل بالاختیاردر دیمك عبد افعالنی قصد واراده ایله موجد
اولور دیمکدر مع هذا الله تعالی خلق افعالده مستقلدر دیو تقریر
اولنمش ایدی ودخی معلوم درکه مقدور واحد تحت قدرتین
مستقلتینه داخل اولماز بو کلامك متانتنده شبهه یوقدر
بو مضیقدن خلاص اولمه ده الله تعالی خالقدر عبد کاسبدر
دیمکه محتاج اولدق لکن عبدك قدرتی مدار محض در اشعری
عندنده جزء مؤثر دکلدر استاذ مذهبنده اولدیغی کبی

وصف فعل بودرکه
عبددن صادر اولان
فعل یا طاعتدر یا خود
معصیتدر یا خود
مباحدر منه

اشعری یه سؤال اولنسه عبدك قدرتی مؤثر اولمایجه تکلیف
مفید اولورمی جواب ویررکه جائزدرکه تکلیف صرف قدرته
داعی اوله ده الله تعالی عقبنده خلق ایلیه واول داعی اوزرینه
مرتب اولان فعل موافق ایسه طاعت اوله مخالف ایسه معصیت
اوله معلوم اوله که عبدك صرف قدرت ایتمه سی آلته مباشرتدر
فعل ممکنی قصد ایله اما الله تعالی نك صرف قدرت ایتمه سی ممکن اولان
شیء ایجاد ایتمه سیدر ودخی فعل اسمی عامدر اما خلق اسمی باری
تعالی یه مخصوصدر کسب اسمی عبده مخصوصدر امام صابونی
کفایه سنده بویله ذکر ایتمشدر توضیح مقام بو وجهله در که
الله تعالی عبده ده قدرت خلق ایلدی عبد اول قدرت ایله
فعله وترکه قادر اولدی واراده دخی خلق ایلدیکه عبد
اول اراده ایله فعلدن یا ترکدن برینی ترجیح ایلیه ده قدرتی
علی وفق الاراده تعلق ایلیه آلات ودواعی یه صرف ایدوب
الله تعالی نك عقبنده اراده وقدرتی ایله اول فعلی خلق
ایتمکه تعلق ایلیه یعنی الله تعالی اول فعلی خلق ایتمه سنده
عبدك اول فعلی اراده سی شرط عادی اولنور سؤال کلورکه
عبدك ترجیح ایتمه سی الله تعالی نك مخلوقی ایسه جبر لازم
کلور عبدك مخلوقی ایسه معتزله مذهبنه رجوع لازم
کلور جواب اولدرکه ترجیح اراده صفتنك مقتضاسیدر

محذور يوقدر شرح مقاصدده ديركه ابو الحسن الاشعرى عندنده
اختيار و فعل ايكسى دخى الله تعالى نك مخلوقيدر عبد اول
اختيارده مجبوردر لكن اول اختيار واسطه سيله اولان
افعالده مجبور اولمق لازم كلمز زيرا اول اختيار مخلوق مطلقدر
حُسْن و قُبحه تعلّقى يوقدر افعال باريده اولديغى كبى زيرا افعال بارى
اختيار ديله صادره در مع هذا اختيار و اراده ذات باريده ايجاب
ايله در ديدى لكن بو مذهبده جبردن محض يوقدر كه جبر
متوسط ديرلر اراده و اختيارنده عبد مجبور اولدقده افعالنده
مختار اولمق متصوردكلدر ديو سؤال وارد اولمغله امام
الهدى ابو منصور اختيار اعتبارى بيدر امر موجود دكلدر كه
خلقه محتاج اوله بلكه امر اعتباريدر اول اختيارك حصولى
عبددندر عبدده مخلوق اولان قدرتدر اول قدرتدن حاصل
اولان تعيين امر اعتباريدر اول تعيين و ترجيحه كسب ديرلر
بو كسب اعتباريله عبد فعلنده طاعت ايسه ممدوح و مُثاب
اولور معصيت ايسه مذموم و معاقب اولور معلوم اولدكه
عبددن صادر اولان فعل اختيارى عبده نسبت اولنور
بارى تعالى قولنده اولديغى كبى كه فمن شاء فليؤمن ومن شاء
فليكفر اعملوا ما شئتم فمن شاء ذكره بيوردى الله تعالى يه
نسبت اولنور الله خالق كل شئ والله خلقكم وما تعملون

من يشاء

من يشاء الله يضلله لكن فعلى وضع ايدنكا سببنه وضع ايتدى
ضرب زيد عمرًا ديلسه ضربك زيده اسنادى حقيقة لغويه در
مع هذا ضربى خلق ايدن الله تعالى در معلوم اولديكه فعلى عبده
اسنادكسبى سببيله در الله تعالى يه اسنادى خلق ايتمه سيله در
پس فعل عام اولديغنده شبهه يوقدر لكن اشعرى اختيار
و فعل ايكسى دخى الله تعالى نك مخلوقيدر ديمك ايله فعلى عبده
نسبت ايدمدى معلوم اولدكه افعال عبادده تفصيل غايت
چوقدر اولى اولان مناظره يى ترك ايدوب علمنى الله تعالى يه
تفويض ايتمكدر ديو اصفهانى و شيخ اكمل وصيت ايلدى **مسئله**
ايمان حقنده اولان اقوال متعدده نك بيان بو وجهله دركه اصحابمزدن
محققون عندنده ايمان انجق قلب ايله تصديقدر يعنى پيغمبريمز
عليه الصلوة والسلامك من عند الله كتوردیكى اشياكه تواتر
ايله معلوم اوله انلرك جمله سنى قلب ايله تصديق ايتمكدر
اما لسان ايله اقرار ايتمك احكام دنيويه يى اجرا ايتمه نك
شرطيدر حتى بر كمسه قلبى ايله تصديق ايلسه لسانى ايله اقرار
ايتمسه اول كمسه عند الله مؤمندر لكن احكام دنيا حقنده مؤمن
دكلدر بو قول امام ابى حنيفه دن مرويدر و امام ابى منصورك
مختاريدر و اشعريدن مروى اولان ايكى قولك اصحّ اولانى
بو مذكوردر اصحابمزدن چوق كمسه ايمان قلب ايله تصديق

ولسان ایله اقرار در دیدیلر امام مالك وشافعی واوزاعی واهل
حدیث ایمان قلب ایله تصدیق ولسان ایله اقرار وارکان ایله
عملدر دیدیلر بشر بن غیاث المریسی وابن راوندی ایمان تصدیق
در انجق لکن تصدیق قلب ایله ده اولور لسان ایله ده اولور
دیدیلر عبد الله بن سعید القطان والفضل الرقاشی ایمان
انجق اقراردر لکن قلب ایله معرفت شرطدر دیدیلر جهم بن
صفوان وابو الحسین الصالحی ایمان انجق معرفتدر دیدیلر
کرامیه ایمان انجق اقرار مجرددر دیدی بو مذاهبدن معتبر
اولان محققینك مذهبیدر که ایمان قلب ایله تصدیقدر
لکن امر باطن اولمغله احکام شرعی انك اوزرینه بنا
ممکن اولمادیسه شرع شریف اقرار ایله اندن تعبیر ایتمکی
تصدیقك وجودنه امارت واجراء احکامه شرط قلدی
نته کیم پیغمبریمز علیه السلام امرت ان اقاتل الناس حتی
یقولوا لا اله الا الله فاذا قالوها عصموا منی دماءهم واموالهم
الا بحقها وحسابهم علی الله بیوردی ایمان کلمه سنی تصدیقدن
غیری معنایه حمل ایدنلر لغتده مفهوم اولان معنا سندن
صرف ایتمش اولور بوکا دلیل جبرائیل علیه السلام پیغمبریمز
علیه السلامه ما الایمان دیو سؤال ایتدکده جوابنده الایمان
ان تؤمن بالله وملائکته وکتبه ورسله الی اخره بیوردی تصدیقدر

واعمال

واعمال ایماندن خارج اولدیغنه دلیل ایمان ایله عمل آیات
قرآنیه ده فرق ایدیلدیکیدر که الذین امنوا وعملوا الصالحات
بیوروب عملی ایمان اوزرینه عطف ایلدی عطف مغایرتی
مقتضیدر کذلك ایمان صحت اعمالك شرطیدر ومن یعمل
من الصالحات وهو مؤمن بیوردی شرط البته مشروطه
مغایردر کذلك پیغمبر علیه السلامك واصحاب کرامك ایمانلری
صوم وصلوة وحج وزکوة فرض اولمازدن اول صحیح وکمال اوزره
ایدی اکر اعمال ایماندن رکن اولایدی ارکاندن مجرد اولان
ایمان صحیح اولمازدی اما اقرار قلبده اولان تصدیقه امارت
اولمغله اجرای احکامه شرط اولدی عمرنده برکره اقرار کافیدر
انسان مؤمن اولدیغی زمانك اولندن اخر عمره دك بلکه الی
الابد مؤمندر تصدیقی سببیله مع هذا هر لحظه ده اقرار ایتمك
میسر دکلدر برکسه ده اقرار بولنسه ده تصدیق بولنماسه
عندمزده مؤمندر احکام دنیایی اوزرینه اجرا ایدریز
لکن عند الله اول کمسه کافردر اما کرامیه نك ایمان اقرار
مجرددر دیدکلری باطلدر که الله تعالی ومن الناس من یقول
امنا بالله وبالیوم الآخر وما هم بمؤمنین قول شریفنده لسان ایله
اقرار ایدن منافقلردن ایمانی سلب ایلدی کذلك جهم بن
صفوانك قولی باطلدر که ایمان مجرد معرفتدر دیدی معرفت

تصديقي اقتضا ايتمز وجهالت تكذيبي اقتضا ايتمز احاد
انبيايي وملائكه‌يي تعيين اوزره بلمز باخصوص وجودلريني
تصديق ايده‌رز ابو منصورك مختاري ايمان تصديقدر اقرار
ركن دكلدر بلكه اقرار احكام دنيايي اجرانك شرطيدر يوخسه
حقيقت ايمانك شرطي دكلدر ابو منصورك مختارينی تأييد
ايدر نصوص واردر اولئك كتب في قلوبهم الايمان وقلبه
مطمئن بالايمان ولما يدخل الايمان في قلوبكم كبي كذلك پيغمبر
عليه السلام اللهم ثبت قلبي على دينك بيوردي واسامه
رضي الله عنه لا اله الا الله ديوب اقرار ايدن كمسه‌يي قتل
ايتدكده عتاب ايدوب هل شققت قلبه بيوردي بو جمله
دلالت ايدركه ايمانك محلي قلب اوله يعني ايمان تصديق اوله
تلويحده سعد الدين محكوم به بابنده ديركه ايمان ايله مراد معناي
لغويدر اختصاص مؤمن به ده دركه امور مخصوصه دركه پيغمبر
عليه السلام ان تؤمن بالله وملائكته الى آخره قول شريفي ايله
اول امور مخصوصه‌يي بيان ايتمشدر ايمانك لغتده معناسي
تصديقدر وما انت بمؤمن لنا اي بمصدق لنا ديو تفسير
اولنمشدر منطقده تصوره مقابل تصديقدر بو معني
بعض كفاره حاصل اولسه مؤمن اولور لكن امارات تكذيب
بولنماغله شد زنار كبي وسجود للصنم كبي كافر ديو انلره

اطلاق

اطلاق ايدرز اما صاحب تنقيح ايمان صدقي مخبره اختيار ايله
نسبت ايتمكدر زيرا اذعان معجزه كورن كافرلرده واردر مع هذا
مؤمن دكلدر اختيارلري ايله مخبري صدقه نسبت ايتمدكجه
ديدي جوابني فهم ايتدك كه اويله كافرده اذعان حاصل اولديغي
مسلم دكلدر ولو سلم اويله كمسه‌يه كافر ديدكمز اوزرنده
امارات انكار بولنمق سببيله‌در معلوم اولديكه ايمانده معتبر
اولان تصديق منطقيدركه اذعان وقبول لازمدر كيف
قبيلندن اولدي افعال اختياريه‌دن اولمادي تكليفه مدار
افعال اختياريه‌در ايمان ايله تكليف نيجه اولور جواب اولدركه
ايمان ايچون اسباب اختياريه واردر آفاقه وانفسه نظر ايتمك
كبي بو اعتبار ايله تكليف صحيح اولور شرح مقاصدده افراد
ايمانك جمله‌سنده معتبر اولان تصديق يقيني‌در ديدي
لكن مواقفده ديركه خلافي خاطره كلمين ظن ايمانده يقين
حكمنده‌در ايمان حقيقي‌در اكثر عوامك ايماني بويله‌در ديدي
بو ايمان بحثنده اولان مقاله‌دن معلوم اولديكه ابو الحسن
الاشعريدن ايمان حقيقتنده ايكي قول واردر اصح قولينده
ماتريدي ايله برله اولماسيدر قول آخري اقرار ايماندن
ركن اولمق اوزره‌در بو قوله كوره بر كمسه قلبي ايله تصديق
ايلسه ده اقرار باللسان ايتمه‌دن فوت اولسه ايماني تمام ايتمه‌دن

فوت اولورده کفری ایله حکم اولنور اما محققین مذهبنده اول
کمسه مؤمندر ایمان مسئله سنده تفصیل مفصلاتده در بو
مقدار سؤال جواب اولمه ده کافیدر والله هو الهادی سواء
السبیل مسئله سعید اولان کمسه شقی اولمق اولور ایمان
ایله متصف کمسه مرتد اولمق کبی العیاذ بالله تعالی کذلك شقی
اولان کمسه سعید اولمق اولور کفر ایله متصف کمسه مؤمن
اولمق کبی تغیر وتبدل صورت سعادت وصورت شقاوت اوزرلرینه
کلور اما الله تعالینك فعلی اولان اسعاد واشقا اوزرلرینه
تغیر وارد اولماز که حتی الله تعالینك صفاتنه تغیر لازم
کله بر کمسه علم الله ده سعید یا شقی ایسه تغیر ایتمز ولکن
جائزدر که لوح محفوظده اول کمسه نك اسمی سعدادن یا اشقیا
دندر دیو کتابت اولنه ده بعده تحویل اولنه یمحو الله ما یشاء
ویثبت شرح شریفده معروفدر اما مشایخ اشاعره عندنده سعادت
وشقاوت تغیر وتبدل ایتمزلر پیغمبر علیه السلام بیوردیلر که
السعید من سعد فی بطن امه والشقی من شقی فی بطن امه
دیو دلیل کتوردیلر جواب اولدر که حدیث شریف عاقبت
امری بیان ایچون وارد اولمشدر یعنی سعادت ابدیه یه
فوز بولان شول کمسه در که الله تعالی اول کمسه ایچون
سعادت اوزره ختم اولنور اول کمسه والده سنك بطننده

ایکن

ایکن دیو عالم اوله کذلك شقاوت ابدیه ایله مخذول اولان
شول کمسه در که الله تعالی اول کمسه نی ابتداء فطرتنده شقاوت اوزره
ختم اولنور دیو عالم اوله دیمکدر حدیث شریفده اولان بو معنی صورت
سعادت وصورت شقاوت تبدل ایتمه سنه منافی دکلدر شرح عقایدده
علامهٔ تفتازانی دیر که بو مسئله ده نزاع یوقدر بلکه نزاع لفظیدر
زیرا سعادتدن مراد مجرد حصولی اولورسه حالده حاصله در اکر
مراد اوزرینه نجات وثمرات ترتب ایده جك سعادت اولورسه
باری تعالینك علمنده مقرردر حالده حصولنه قطع یوقدر شقاوت
دخی بو قیاس اوزره در هر کیم سعادت کرك شقاوت حالا حاصله در
دیو جزم ایلیه اولکی احتمالی مراد ایلدی هر کیم سعادت وشقاوتده
اعتبار خاتمه یه در وعلم الله مفوضدر دیدی احتمال ثانی یی
مراد ایلدی لکن باری تعالینك ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف قول
شریفی اولکی مذهبه دلالت ایدر اکر شقی سعید اولمسه غفران
ذکرنده فائده اولمازدی کذلك الاسلام یجب ما قبله حدیث
شریفده وارد اولدی یعنی اسلام شقاوت وقتنده اولان
سیئاتی قطع ایدر یعنی کافر کفری حالنده شقی ایدی اسلامه
کلمك ایله سعید اولدی کفری حالنده ایتدیکی معاصی جمله
عفو اولنور دیمك اولدی بو تغیر وتبدل عبدك صفتنده در
باری تعالی تغیردن منزهدر مشایخ حنفیه نك مسلکی بودر

زيرا سعيد مسلم اولان كمسه در شقى كافر اولان كمسه در ديولر
شبهه يوقدركه تبدل واردر اكر اسلام اوزرينه كفر كلسه
اسلامك احكامنى ابطال ايدر كفر اوزرينه اسلام كلسه كفرك
احكامنى ابطال ايدر اسلام وكفر عبدك اوصافندندر تبدل
وتغير ايدر بر كافر اسلامه كلسه حال كفرنده سعيدميدر
شقى ميدر كذلك بر مؤمن مرتد اولسه ارتدادندن اول سعيد
ميدر شقى مى مشايخ اشاعره اول كفرى حالنده سعيد ثانى ير
ايمانى حالنده شقى ديرلر اما مشايخ حنفيه شقاوت كيمده بولنورسه
اول كمسه يه شقى ديرلر سعادت كيمده بولنورسه اول كمسه يه
سعيد ديرلر ايمان كيمده بولنورسه اول كمسه حقا مؤمندر ديرلر
كفر كيمده بولنورسه اول كمسه كافردر ايماننده استثنايى تجويز
ايتمزلر بر كمسه يه مؤمن مسين ديو سؤال اولنسه ان شاء الله ديميه
اكر ديرسه ايماننده شك ايتمش اولور كفردر اما اشاعره عاقبت
حالنه نظر ايدوب استثنايى تجويز ايتديلر ائمهٔ حنفيه تأويل
ايله اولورسه دخى اولى دكلدر ديديلر زيرا شكى ايهام ايدر

(اولئك هم المؤمنون حقا ايت كريمه سى حنفيه مسلكنى تصحيح ايدر سه)

مسئله تكليف بما لا يطاق جائزمى دكلمى اختلاف واردر
ائمهٔ حنفيه جائز دكلدر ديديلر اما ائمهٔ اشاعره جائزدر ديديلر
لكن محل نزاعى تحرير كركدر معلوم اولاكه ما لا يطاق اوچ قسمدر
بر قسمى شول شيدركه ذاتنده ممتنعدر قلب حقايق كبى

بو قسم

بو قسم ايله تكليف واقع اولماديغى اوزرينه اجماع واردر ايكنجى
قسم شول شيدركه ذاتنده ممكندر ممتنع لغيره در خلق اجسام
وحمل جبل وصعود الى السماء كبى بو قسم ايله دخى تكليف واقع
اولمامشدر بوكا اتفاق واردر لكن بو قسم ايله تكليفك جوازنده
اختلاف واردر اوچنجى قسم شول شيدركه الله تعالى خلافنى
مراد ايلمش وعلمنده خلافنى قرار داده اولمش ممتنع الوجود اولمش
بو قسمك تكليفى واقع اولمشدر ابوجهله ايمان ايله تكليف بو
قسمدندر زيرا ابوجهلك ايمان كلمسى الله تعالى خلافنى مراد ايتدككدن
وخلافنى بلديككدن قطع نظر اولنسه نفسنه نظر له ممكندر
وتكليفى جائز وواقعدر ائمهٔ حنفيه عندنده تكليف بما لا يطاق
جائز اولماديغى زيرا الله تعالى تكليف ايتمه سنده حكمت ابتلادركه
تكليف بر فعلى عبده الزام ايتمكدركه اول فعلده فاعلنه ابتلاء
جهتندن كلفت اوله اول فعلى اشلرسه امره امتثال ايدوب
مثاب اوله اشلمزسه امتثال ايتمدككدن معاقب اوله بو معنى
عبدده استطاعت اولديغى محلده اولور ديديلر اما اشعريه
تكليف بما لا يطاقى تجويز ايتديلر دليللرى ربنا ولا تحملنا ما لا طاقة
لنا به ايت كريمه سيدر اكر جائز اولماسه بو دعانك معناسى
اولمازدى كذلك پيغمبر عليه السلام دنياده ذى روح صورتلرينى
تصوير ايدنلره يوم قيامتده احيوا ما خلقتم ديو امر ايدرلر

عبددن احیا مستحیلدر مع هذا تکلیف واقع اوله جقدر دیدیلر
و دلیل عقلیلری بودر که تکلیف الله تعالی دن عبدننه تصرفدر
عبادی اوزره ولایت نافذه سی واردر عبدده طاقت اولسون
کوکسه اولمسون تکلیف جائزدر دیدیلر حنفیه جواب ویررلرکه
ربنا ولا تحملنا آیت کریمه سندن مراد عبد اوزرینه جبل کبی
جدا کبی شیلری القا ایتمه دیو استعاذه در اما احیوا
ما خلقتم حدیثنده اولان امر تکلیف ایچون دکلدر بلکه امر
تعجیزیدر اندن مراد عذابدر و دخی دار آخرت دار تکلیف
دکلدر اما الله تعالی نك عبادی اوزره ولایت نافذه سی واردر
دیدیکی مسلمدر لکن الله تعالی حکیمدر قضیه حکمته مخالف
تصرف باری تعالی دن متصور دکلدر امام رازی مطالب
عالیه ده و امام الحرمین شرح ارشادده ابو لهبه ایمان ایله
امر عدم ایماننه علم وار ایکن وجود ایله عدمی جمع ایتمك
ایله امردر قسم ثالثدن اولماز مع هذا ابو لهبدن تصدیق
اجمالی کافی اوله تصدیق اجمالیده استحاله یوقدر مکو کفر
اوزره فوت اولماسی کندویه واصل اوله اول صورتده
تصدیق ایتمه یجکینی تصدیق ایله مأمور اولمش اولور مرتبه
اولی ایله تکلیف واقع اولمش اولور جوازندن ماعدا
نزاع مرتبه وسطی نك جوازنده ایدی مسئله حال
دیدکلری

دیدکلری شئ حقنده موجود یاخود معدوم یاخود موجود
دکل ومعدوم دکل دیو اختلاف واردر مشایخ حنفیه ذاهب
اولدیکه حال دیدکلری ایقاع واختیار کبی شیلر لا موجود
ولا معدوم اولان اموردندر معدوم محض دکلدر دیدیلر
اما جمهور اشاعره ذاهب اولدیلر که حال دیدکلری شئ معدوم
محضدر توضیح وتلویح و فصول بدایع وشرح جوهره ده تفصیل
اولنمشدر علامه تفتازانی حال اثبات اولنوب علت تامه دن
جزءدر دیمدکجه باری تعالی فاعل بالاختیار اولمایوب موجب
بالذات اولماسی لازم کلور اما حال اعتراف اولنسه بو ورطه دن
خلاص بولنور دیدی اشاعره نك شبهه لری اولدرکه حال
دیدکلری سائر احوال ایله مشترك اولور ما به الاشتراك
اولان شئ ما به الامتیازه غیر اولور مشترکدن و ممیزدن
برشئ موجود دکلدر و معدوم دخی دکلدر حال آخر لازم اولور
الی غیر النهایه احوالده تسلسل لازم کلور دیدیلر حنفیه
جواب ویررلرکه حالك مفهومنده نفسندن زائد حال یوقدرکه
تسلسل لازم کله مشایخ اهل سنتدن جمهور حال دیدکلری
نسنه یی قابل دکللردر اما صدر علامه حذاق ائمه حنفیه ده
وسالك اکابر اهل سنتی علی وجه الکمال تمییز ایدرکن توضیحنده
وتعدیل علوم نام کتابنده حال مسئله سنی ذکر ایلیوب برهانی

تشييد واركانني تأييد ايلدي ودخي امام الهدى ابو منصور اختيار
امر موجود دكلدر كه مؤثره محتاج اوله ديو اشعريه جواب ويرمش
ايدي ودخي اشعري اختيار الله تعالينك مخلوقيدر افعالمزده
مختارز لكن اختيارمزده مجبورز ديمكله جبر متوسط لازم
كلمش ايدي امام ماتريدي افعالمزده واختيارمزده مجبور
دكلز زيرا اختيار امر اعتباريدر عبددن حاصلدر موجود
دكلدر نه مؤثره محتاج اولور نه عبدك خالق اولمسني موجب
اولور ديدي اختياره موجود ديمه دي معدوم دخي ديمز كه
حصولي عبددندر ديدي حال ديدكلري بودر كه يعني بر امردر
كه موجود دكل ومعدوم دخي دكلدر بو حال ديدكلري شئ
اثبات اولنسه بر مسئله يه ضرر ويرمز اما نفي اولنسه سابقده
ذكر اولنان ورطه يه دوشرز اثبات اولندقده ورطه مزبوره دن
نجات بولنور اشاعره دن ابو بكر الباقلاني وامام الحرمين حال
ديدكلري شيئي اختيار ايتمشلردر وعلامه فناري فصول
بدايعنده دير كه بر حادث اولان نسنه نك علت تامه سنده
حال ديدكلري امر البته داخل اولمق لازمدر ايقاع واختيار
كبي كه لا موجود ولا معدوم اولان شيلردر اكر بو حال
ديدكلري علت تامه ده داخل اولماسه علت تامه اجزالري
يا جمله سي موجودات يا معدومات ياخود بو ايكي نوعدن
مركب

مركب اولور هر احتماله كوره محذورلريني ذكر ايلدي مراد ايدن
فصول بدايعه مراجعت ايلسون معلوم اوله كه ايقاع ديدكلري
شئ موجود دكلدر اكر موجود اولسه اول ايقاعه بر موقع
لازم اولور كلامي اول ايقاع الايقاعه نقل ايده رز ده امور
محققه ده تسلسل لازم كلور پس ايقاع موجود ومعدوم
دكلدر حال واردر دينلر عندنده يا معدوم اولمق لازم كلور
حال يوقدر دينلرك عندنده علامه تفتازاني دخي حال اثبات
اولنورسه واجب تعالى موجب بالذات اولمايوب فاعل بالاختيار
اولور والا موجب بالذات اولماسنك لزومندن مخلص
يوقدر ديدي و وجهني تفصيل اوزره بيان ايلدي مسئله
الله تعالى ارسال رسل ايتمه سنده حكمت بالغه واردر يعني
مصلحت وعاقبت حميده واردر ارسال رسل ايتمه ده مصلحت
اولوب ومقتضاي حكمت اولماغله واجب كبي اولدي يعني
تخلف ايتمز واجب كبي ديمكدر يوخسه واجب على الله ديمك
دكلدر اهل سنت مذهبنه مخالفدر ودخي ارسال رسل ممتنع
دكلدر سمنيه وبراهمه طائفه لري ديدكلري كبي سمنيه
ديديلر كه بر كمسه يه ارسلتك ديو خطاب اولنسه بو كلامي
ذكر ايدن باري تعالى اولديغي معلوم اولماز احتمالدر كه القاء
جن اوله ديو هذيان ايتديلر بو سمنيه طائفه سو طريق

علم انجق حس در دلیلدن علم کلمز دیو وجوه کثیره کتوردیلر اهل
سنت دیرکه کتوردکلری وجوه علم کتوررسه دعوالری مردود
اولور اما براهمه طائفه سی اول رسولک کتوردیکی حکم عقله
مخالف اولورسه عقل انی رد ایدر موافق اولورسه رسوله
حاجت یوقدر دیدیلر بعض متکلمین ممکندر افعال باری
معلله بالغرض دکلدر ولا یسئل عما یفعل ارسال رسل اشاعره
عندنده مجرد ارادت باری تعالی ایله در معتزله عندنده وجوب
طریقیله در حنفیه دن مشایخ ماوراء نهر عندنده تفضل
طریقیله در یعنی مقتضای حکمتی اولمق اوزره واجدر یوخسه
ذات باری یه وقدرتنه نظرله واجب دیمک دکلدر تحقیق
بودرکه الله تعالی حکیمدر مقتضای حکمت اوزره بشردن
بشره ارسال رسل ایتمشدر اول رسل مبشرین ومنذرین در
یعنی اهل ایمانی واهل طاعتی جنته ورضوان ایله تبشیر
واهل کفری واهل عصیانی عقاب ونیران ایله انذار ایدیجی
کمسه لردر زیرا عقل ایله بونلر بلنمز بلنسه دخی انظار دقیقه یه
محتاجدر هر کمسه یه میسر دکلدر وبو رسل انسانک محتاج
اولدقلری اشیای دنیویه واخرویه بیان ایدرلر زیرا
الله تعالی جنتی وجهنمی خلق ایلدی وبونلره دار ثواب ودار
عقاب دیدی اوله واصل اولمانک طریقی ثانی دن احتراز
ایتمه نک

ایتمه نک طریقی عقل ایله بلنمز کذلک اجسام نافعه واجسام ضاره
خلق ایلدی وعقول وحواس ایچون بونلری ادراک ایتمه ده استقلال
قلمدی کذلک قضایاده ممکنات وواجبات وممتنعات واردر
عقله ظاهر اولماز الا تامل تام ونظر دائم وبحث کامل کرکدر
انسان بونلری بلمک ایچون اشتغال ایلسه اکثر مصالحی
معطله اولمق لازم کلور پس الله تعالی ارسال رسل ایتمه سنده
بونلری بیان وافاده ایتمه لریله عبادی اوزرینه مزید فضل
ورحمت ولطف وکرم ایتمشش اولور نته کیم وما ارسلناک
الا رحمة للعالمین بیوردی مسئله الله تعالی نک هر فعلنده حکمت
بولنماق لزوم طریقیله در مشایخ حنفیه عندنده یعنی الله
تعالی نک فعلی حکمتدن منفک اولمق جائز دکلدر لکن تفضل ولطف
اوزره در یوخسه وجوب اوزره دکلدر اهل سنت عندنده
الله تعالی اوزرینه برشیء واجب دکلدر معتزله نک مسلکی
وجوب علی الله بابنده معتد به دکلدر اول اعتقاددن حذر
واجبدر اعتقاد بابنده مجتهدک خطاسی معفو دکلدر اشاعره
عندنده الله تعالی نک افعالنده حکمت بولنماق جواز طریقیله در
حکمتدن انفکاک جائزدر دیدیلر مشایخ حنفیه استدلال
ایدرلرکه اکر افعال باری تعالی ده حکمت لازم اولماسه افعالندن
برفعلی حکمتدن خالی اولمق جائز اولوردی بعض افعالنده عبث

بولنماق جائز اولور افعال باریك بعضیسنده عبث بولنماق
محال اولدیغی کبی جوازی دخی محالدر امکان محال دخی محالدر
زیرا امکان و وجوب و ممتنع بو اوچ اشیانك هربری آخره انقلاب
ایتمه‌سی محالدر قلب حقایق محالدر دیدکلری مسئله بودر
مشایخ اشاعره استدلال ایدرلر که الله تعالینك افعالنك
بعضیسنده حکمت متصور دکلدر کفاری نار جهنمده تخلید
کبی و حیات و عقارب و بونلرك غیری شروری خلق ایتمه‌سی
کبی دیدیلر مشایخ حنفیه جواب ویردیلر که عقول و افهام
فعل باریده حکمته اطلاع ایتمه‌دن اول فعلده حکمت بولنمامق
لازم کلدیکی مسلم دکلدر جائزدر که عقول قاصره اولماغله
جمیع افعالده اولان حکمتده اطلاع ایده‌میه الله تعالی خیرلری
و شرلری خلق ایتمه‌سنده حکمت بودر که اهل خیر اولان
کمسه‌لر مساس شردن خالقنه التجا ایدوب استعاذه ایلیه
اکر خیر و شر خلق اولنماسه عبدده خوف و رجا تحقق ایتمزدی
اکر خوف و رجاء عبدده بولنماسه عبدك عبودیتی و الله
تعالینك ربوبیتی ظاهر اولماز زیرا عبدده رجاء و خوف
بولندقده الله تعالینك خلق ایلدیکی شروردن خوف
ایدوب الله تعالیه التجا و اول شروردن استعاذه ایدوب
الله تعالیدن اعاذه رجاسنده اولور دار آخرتده اولان جنت

وجهنم

وجهنم و بونلرده اولان ثواب و عقاب ملاحظه اولنوب جنت
و ثواب رجاسنده اولوب جهنم و عقابدن خوف ایدوب الله
تعالیه استعاذه ایتدیکی کبی و بو خوف و رجا اوزرینه ترتب
ایدن بودر که جنت و رضوانه سبب عادی اولان ایمان
و طاعاته اشتغال ایدوب نار و عقابه باعث اولان کفر
و عصیاندن حذر اوزره اوله بونلر خوف و رجانك ثمره‌سیدر
پس خوف و رجا صاحبی اولان مؤمن مانع و معطی بالحق الله تعالی
اولدیغنی بیلوب کندونك عبودیتی و الله تعالینك ربوبیتی ظاهر
اولور شرلری خلق ایتمه‌سنده ذکر اولنان شیء حکمت اولمه‌ده
کافیدر کیف که نیجه حکمتلر دخی واردر که عقول انسان قاصره
اولماغله اول خفیه اولان حکمتده اطلاعدن عاجزدر خلاصهٔ
کلام دنیاده اولان شرور عبدده خوف و خشیت ایراث ایدرده
اهل جنتدن اولور ذلك لمن خشی ربه بیورلدی مسئله
الله تعالینك صفات سلبیه‌سندندر حلول مسئله‌سی یعنی مذهب
اهل سنت بودر که الله تعالی غیره حلول ایتمز اما حلول ایدر دیو
اعتقاد ایدنلر اوچ فرقه‌در اولکی فرقه نصاری‌در که الله تعالینك
ذات شریفی مسیحده حلول ایتدی دیدیلر موافقده دیرکه نصاری
نك حلول دیدکلری حلول ایدن الله تعالینك ذاتی یاخود صفاتی
اوله هربری مسیحك بدننه حلول یا نفسنده حلولدر یاخود حلول

دیمزلرده الله تعالی مسیحه قدرت ویردی اول قدرت ایله خلق
وایجاده قادر اولدی یاخود خلق وایجاده قدرت ویرمدی
لکن اول معجزات ایله ممتاز ایلدی دیرلر بو احتمالاتك کلیسی
باطله در احتمال لاخیر جائزدر ایکنجی فرقهٔ غلات شیعه در که
اسحاقیه ونُصیریه طائفه لریدر دیرلر که الله تعالی حضرت علی
واولادنده حلول ایتدی علی نه حلولنه استدلال ایدوب
ان الله هو العلی الکبیر دیدیلر جهل وحماقتلرینه نظر اولنسون
نعوذ بالله من هذا الاعتقاد اوچنجی فرقه متصوفه دن
بعضدر که دیدیلر بر سالك سلوکنده امعان ایلیوب لجّهٔ
وصولده خوض ایلسه الله تعالی اول کسه ده حلول ایدر
نارك جمرده حلولی کبی بر رتبه حلول که تمایز بولنماز بلکه
اتحاد بولنور اثنینیت وتغایر بولنماز هو انا وانا هو دیمك
صحیح اولور بو رتبه ده امر ونهی مرتفع اولور وعجایب
وغرائب ظاهر اولور دیدیلر بو قولك فسادی غنی عن
البیاندر نعوذ بالله منه ثم نعوذ به شرح مقاصدده دیرکه
حلول واتحادی مشعر ایکی مذهب دخی واردر لکن حلول
واتحاد دکلدر بری بودر که سالك سلوکنده نهایت بولسه
سیر الی الله وسیر فی الله رتبه سنه وارسه بحر توحیده استغراق
ایدرده جمیع ما سوادن غائب اولور الله دن غیری وجودده
شئ

بایزید بسطامیدن منقول اولان
کلام که سبحانی ما اعظم شانی در
وحلاج منصوردن انا الحق
کلامی بو رتبه یه نائل اولدقلری
توجیهی ظاهردر شریف علامه
حاشیهٔ تجریدده دیرکه اهل
تلدن(?) بعض صوفیه دیدیکه
سالك سلوکنده بر مرتبه یه
وارد که مطاوی حقتعالی سیله
متحد اولور دیو نقل ایتدی
بعده ولعل ذلك دمن(?)
منهم دیدی مرادی
حدیث قدسیده اولان
معنایا شارتدر بایزید
ایله حلاجك کلاملری
تأویل قبول ایدر لکن
بویله عبارتلر علم ظاهر
اربابنه غلیان ویرر
علم باطن اصحابی
حالات ومقامات
دعوی ایدرلر من
لم یذق لم یعرف
قضیه سی مسلمه در
منه

مذهب وجودیه

شئ کوریمز بو رتبه یه فنا فی التوحید دیرلر حدیث الهی بو معنایه
مشیردر ان العبد لا یزال یتقرب الی حتی احبه فاذا احببته
کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به الحدیث بو رتبه ده
اول سالکدن بعض عبارات صادر اولور که حلولی یا اتحادی
مشعر اولور اول حالتی بیاندن عبارات قاصر اولدیغندن
ناشیدر حلول واتحاد بو قدر ایکنجی مذهب صوفیهٔ وجودیه در که
انلر حلول واتحادی انکار ایدوب حلول واتحاد غیریت اشعار ایدر
بز غیریتی دیمیز بلکه لیس فی الدار الوجود غیره دیار دیدیلر یعنی
بو طائفه الله تعالی وجود مطلقك عینیدر انده اصلا کثرت
یوقدر وحدت واردر کثرت اضافاتده وتعیناتده در که خیال
وسراب کبیدر بلکه موجودات فی الحقیقه واحددر مظاهرده
متکثردر مخالطه طریقیله دکل ونواظرده متکثردر انقسام
طریقیله دکل دیرلر انلرك کلاملری طوبلیدر طریق عقلدن وطریق
شرعدن خارجدر وجودیه نك بو مذهبی باطل اولدیغنه
اشارت ایتدیك لکن من یضلل الله فما له من هاد دیو شارح
مقاصد بو مقامده کلامی تمام ایتدی شرح مقاصدده وجودیه نك
دیرکه بو وحدت وجود مسلکنده اولان متفلسفه دن وصوفیه
دن دیرلرکه حقیقت واجب وجود مطلقدر تمسکلری بودر که
واجبه عدم یاخود معدوم دیمك اولماز بو ظاهردر ماهیت

موجوده یاخود ماهیت مع الوجود دخی دینلمز که احتیاج و ترکب
اقتضا ایدر متعین اولدیکه وجود اوله لکن وجود خاص کلدرکه
مع المطلق اخذ اولنسه مرکب اولور معروض اخذ اولنسه محتاج
اولور زیرا مقیدك مطلقه احتیاجی ضروریدر و مطلق مرتفع اولسه
وجودك جمله سی مرتفع اولور بو دخی ضروریدر اکر سؤال اولنورسه
که وجود مطلق مفهوم کلی در خارجده تحققی یوقدر و افرادکثیره سی
واردر و واجب تعالی موجود واحددر اندن تکثر یوقدر دینلسه
جواب ویررلرکه واجب تعالی واحد شخصی موجوددر بر وجود
ایله اول وجودك نفسیدر موجوداته تکثر اضافات
واسطه سیله در یوخسه وجوداتده تکثر واسطه سیله
دکلدر اول وجود انسانه نسبت اولنسه بر موجود حاصل اولور
فرسه نسبت اولنسه موجود اخر حاصل اولور و هکذا و دیرلرکه
الواجب موجود دیمه نك معناسی اِنَّهُ وُجُودٌ دیمکدر الانسانُ
مَوْجُودٌ الفَرَسُ مَوْجُودٌ دیمه نك معناسی اِنَّهُ ذُو وُجُودٍ دیمکدر
یعنی بونلرك اول واجبه نسبتی واردر دیمکدر دیدیلر بو کلامکز
الواجب لیس بموجود دیو تصریح شناعتندن حذر ایدرلر که کذلك
کل وجود حتی وجود قاذورات واجبدر دیو تصریح شناعتندن
احتراز ایدرلر تعالی الله عما یقول الظالمون علوا کبیرا موجودات
متکثره اولدیغی و دخی وجود مطلق مفهوم کلی اولماغله تحققی
انجق

انجق ذهنده اولدیغی ضروریدر وجود مطلق رفع اولنسه
وجود جمله مرتفع اولور حتی واجب مرتفع اولور پس وجود
مطلقك ارتفاعی یعنی عدمی ممتنع اولورده واجب اولور دیدکلری
مغالطه در وجود مطلقه وجوب اول زمان کلور دیکه لذاته
عدمی ممتنع اوله ایدی مسلم دکلدر بلکه وجود مطلقك ارتفاعی
بعضی افرادی که واجب تعالیدر انك ارتفاعنی مستلزم اولماغله
ممتنعدر سائر لوازم واجب کبی حاصل کلام واجب تعالی وجود
مطلقدر دیمك اصول فاسده یه مبنیدر وجود مطلقه واحد
بالتشخص در و خارجده موجوددر و ممتنع العدم لذاته در
دیمك کبی و عقلا عندنده متفق علیه اولان امورك بطلانی
مستلزمدر وجود مطلق اعرف اشیا اولدیغی و اشیا
اوزرینه مقول اولماسی تشکیك طریقیله اولدیغی و مقولات
ثوانیدن اولدیغی و واجب تعالی جمیع ممکناتك وجودلرینه
مبداء اولدیغی کبی بو جمله باطل اولمق لازم کلور عقلا عندنده
متفق علیه اولان اموردن ایکن لکن بو امور متفق علیه حقدر
حق اولان شیئك بطلانی مستلزم اولان باطلدر شرح
مقاصد کلام تمام اولدی جلال دوانی زوراء نام رساله سنده
وجودیه طائفه سنك مذاقلرینی تفهیم ایچون مثال کتورر که
بر ثوب قطن ده بر صورت تصور ایدر دیو اعتبار اولنسه اول ثوب

موجود اولور قطندن مباین بر ذات مستقل اعتبار اولنورسه
ممتنع اولور دیدی و دخی جمیع حقایقه ثوب مثالنی مقیاس
ایدرسك فهم ایدرسنکه اعیان ثابته رایحهٔ وجودی شمم
ایتمدی و دخی وجودده ذوات متعدده یوقدر بلکه ذات بردر
صفات متکثره سی واردر معلول ذات علته نسبتی حیثیله اعتبار
اولنورسه متحقق اولور ذات مستقل اعتبار اولنورسه معدوم
بلکه ممتنع اولور دیدی و دخی تنبیه ایدرکه معلولك زوالی
بالحقیقه علتنك طور آخرده ظهوریدر و علت وجه اوله مغایر
وجه نسبی ایله تجلی ایتمه سیدر معلولك زوالی علت اعتباریله سنك
فنا ایله سیدر دیدی زوراء شرحی حوراده زیاده تفصیل ایلدی
طائفهٔ وجودیه نك مذهبلرینی ترویج ایتمه ده جلال دوانی زیاده
اهتمام ایدر حتی زوراء نام رساله سنده اولنده قد طلع الصباح
ونادی منادی الحق حی علی الفلاح دیوب غیری مسلکده اولانلره
فلاحه کلیکز ظلماتده قالمه کز دیمك استر و دخی شریف علامه
حواشی تجریدده وجودیه مسلکی بر طوردرکه طور عقلك
وراسنده در اکا وصول مشاهدات کشفیه ایله اولور یوخسه
مناظرات عقلیه ایله اولماز و کل میسر لما خلق له والله المستعان
دیدی بو کلامندن اول وحدت وجود مسئله سی مشایخدن
بعض محققیندن منقولدر ولا یعلمه الا الراسخون فی العلم

دیدی

دیدی بو کلام مذهب وجودیه یی ترجیح و ترویج ایچوندر و ملا
جامی وحدت وجودده رسالهٔ مستقله تألیف ایلدی بو طائفهٔ
وجودیه نك ذکر ایلدکلری مقدمات مناقضه طریقیله جرح
اولندی و سندلری دخی ذکر اولندی شرح مقاصددن نقل
اولندیغی کبی و ادلهٔ عقلیه و نصوص نقلیه یه مخالف اولمغله
نقض اجمالی دخی اولنور و دعوالری اوزره یا خود دلیللری
اوزره معارضه دخی اولنور شریف علامه مناظرات عقلیه
اولماز دیدیکی دکلمز و مکاشفه دعوی ایدرلرسه انبیا
علیهم السلامك غیریلرك مکاشفه و الهام دعوالری غیری
کمسه یه حجت اولماز خصوصا نصوصه مخالف اوله وحدت
وجوده قائل اولنلرك حالی معلوم اولدی اما فتوحاتده
و فصوصده و مثنویده و سائر متصوفه کتابلرنده اولان
کلاملرك ظاهری شرعه مخالف اولورسه قبول ایتمه یز
و تأویلی دخی واجب دکلدر شریعت محمدیه مذکور اولان کتابلردن
مغنیه در و دخی مقرردرکه اولیاء کرام معصوم دکللردر
خطا ایتمه لری بلکه درجهٔ ولایتدن ساقط اولمالری
ممکندر اکر عصمتلری اولیدی کلاملرینی موحش اولدقده
تأویل ایتمك واجب اولوردی انبیا علیهم السلامدن
صادر اولان متشابهاتی تأویل ایتمك واجب اولدیغی کبی

معلوم اوله که اهل تصوفدن ظاهر شرعه مخالفه کلمات صادر اولسه که
اکفار اولنمق اقتضا ایلسه بعض علماء کلمات مذکوره نك صاحبنی
اکفار ایتمکه جسارت ایدر بعضیلری دخی کلمات مذکوره نك
انلردن صدوری حالت صحوه یاخود حالت سکره واستغراقه
مقارنه اولدیغی معلوم اولمادیغندن اکفاردن تحاشی ایدر لکن
اعدل واسلم اولان قول بودر که اسلافه طعن ایتمك خصوصا
اکفار اهل سنتك اماراتندن دکلدر اهل سنتك اماراتی
عدیده سی واردر جمله دن بری اهل قبله یی اکفار اتمکدر
خصوصا اول صوفیه نك کتابلرنده اولان کلمات موحشه
دسیسه اولمق احتمالدر دسیسه اولمادیغی صورتده حالت
جذبه لرنده صدور ایتمك احتمالدر بو جمله دن قطع نظر
اولنسه اول کلمات موحشه نك صدوری حالت صحوده
اولسه واعتقاد اهل سنته مخالف اعتقاده دلالت ایلسه
اول اعتقاددن رجوع ایتمه لری وحسن اعتقاد وحسن
ختام میسر اولمق احتمالی وار ایکن اکفاره مسارعت
بلکه طعن ایتمکه مبادرت معقول دکلدر ابلیسك حالی
ومآلی معلوم قطعی ایکن لعنت ایتمکله مأمور دکلز اکفار ایتمك
ایله لعنت ایتمه نك فرقی یوقدر ملعون دیمك الله تعالی نك
رحمتندن مهجور ومطرود دیمکدر بو معنایه لایق اولان

کافر

کافرلردر اهل قبله یی اکفاردن حذر کرکدر دیدکلری اهل قبله دن
فرقهٔ ناجیه دن غیری یتمش ایکی فرقه در جمله سی اعتقادیاتده
اهل ضلالتدر بو یله ایکن انلری اکفار علامت اهل سنتدن
دکلدر خصوصا اول کلمات موحشه نك اصحابی علمادن بلکه
اولیاء واصفیادن اولدیغی مشهور اوله انلری اکفاره جسارت
خسارت اولدیغی محل اشتباه دکلدر بو یلجه حفظ وعمل اولنه
مسئله الله تعالی نك صفات ثبوتیه سی واردر اول صفات
ذاتنده ممکنه در لکن لذات الواجب واجبه در صفات واجب
الوجود لذاته در دیدکلر لذاته ده اولان ضمیر ذات باری یه
راجعدر یوخسه صفات لذاتها واجبه دکلدر واجب لذاته
الله تعالی دن غیری یوقدر صفات الله ذاتنده ممکنه اولوب
ذات باری ایله قائمه وقدیمه اولماسنده استحاله یوقدر تعدد
قدماء لازم کلور دنیلور سه جواب اولدر که ذوات اولان قدمانك
تعددی محالدر صفات قدماء ذات واحد قدیم ایله قائمه اولماده
استحاله یوقدر لکن لایق اولان بودر که الله تعالی صفاتیله
قدیمدر دیرا الله تعالی دن غیری قدماء واردر دیمیه قدیم بالذات
اولان قدماء واردیو فهم اولنور ده خطا ایتمش اولور قدیم بالذات
الله تعالی دن غیری یوقدر سؤال اولنور سه که صفات الله
ذاتنده ممکنه در دنیلدی ممکن اولان شی حادث اولوب باری تعالی

محل حوادث اولمق لازم کلور جواب اولدرکه هر ممکن حادث
اولمق لازم کلمز صفات الله ذات شریفک مقتضاسی اولماغله
قصد واختیار ایله مسبوقه ر ایجاب طریقیله صادر اولان
حادث دکلدر معلوم اوله که علوم عقلیه ده اوچ عدد قاعده‌یی
تخصیص ایتمکه مضطر اولدیلر قاعدۀ اولی کل ممکن حادث
قاعدۀ ثانیه کل ممکن مستند الی الله بالاختیار دیدکلریدر قاعدۀ
ثالثه علته احتیاجک سببی حدوثدر دیدکلریدر بو اوچ عدد
قاعده صفات باریده اجرا اولنمدی قاعدۀ اولی جاری دکلدر که
صفات الله ممکنه در مع هذا حادثه دکلدر قاعدۀ ثانیه جاری
دکلدر که هر ممکن الله تعالی یه بالاختیار مستند دردیلر
صفات الله ممکنه ایکن بالایجاب مستند در قاعدۀ ثالثه
جاری دکلدر علته احتیاجک سببی حدوثدر دیدیلر باخصوص
صفات باریده حدوث یوغیکن ذات باریه محتاجه در مکر
مرادلری علت مؤثره یه احتیاجک سببی حدوثدر دیمک اوله
صفاتک ذاته احتیاجی فاعل بالایجابه احتیاجدر فاعل
بالاختیاره دکلدر بو صورتده قاعدۀ ثالثه یی تخصیصه حاجت
یوقدر اما ایکی اولکی قاعده لری صفات بارینك غیری
ماده لره تخصیص ایتمک لازمدر سابقده مرور ایتدیکه صفات
باریه ممکنه در دیمک واجب لذاتها دکل معناسنه در اما
ذات

ذات بارینك مقتضالری اولمغله صفات واجبه در دنیلور
صفاتك ذاتلری صفاتی موجبه اولمامغله صفاته ممکنه دیمك
البته لازمدر کتب کلامیه ده بویلجه مقرردر مسئله الله
تعالی باقیدر بو مسئله ده اتفاق واردر هر کیم الله تعالینك
وجودنی اقرار ایلیه بقاسنی دخی اقرار ایدر بقایه دلیل بودرکه
الله تعالی واجب الوجوددر وجوب وجود دلالت ایدرکه ابدا
باقی اوله یعنی اصلا معدوم اولمیه اکر باقی اولمسه ممکن اولمق
لازم کلورده وجوب امکانه انقلاب ایتمك اولور قلب حقایق
باطلدر وبطلانی متفق علیه دربوندن صکره اختلاف ایتدیلر
اشاعره ومعتزلۀ بغدادك جمهوری دیدیلرکه الله تعالی باقیدر
ذاتیله قائم بقا ایله اما ابوبکر الباقلانی وامام الحرمین وامام
رازی وجمهور معتزلۀ بصره دیدیلرکه بقا ذات اوزره زائد
دکلدر دیو زائد اولدیغنی انکار ایتدیلر بحرین صاحبی دخی بو مذهبی
اختیار ایدوب وجود اقتضا ایدرکه بقا ذات اوزره زائد
اولمیه دیدی تحقیق کلام بودرکه بقا ذات اوزره زائددر دنلسه
مفهوم اولان بودرکه بقا بر صفت اوله که زمان ثانیده وجودی
عدم اوزرینه ترجیح ایلیه بو معنی واجب الوجودده ممتنعدر
زیرا واجب تعالینك وجودی عدمی اوزره ترجیح اولنمقدر
بو ترجیح بر معنی ایله معلل اولمق مستحیلدر بو تفصیل شرح

تجریدده علامۂ اصفهانی دندر معلوم اوله که بقاء صفت زائده
اولمق اشعری دیدیکی کبی وجوب وجود مفهومنه مخالف اولدی
وجواب وجود مفهومنی انکاره مجال یوقدر بقاء ذات اوزره
زائد اولدیغنی انکار ایدرلر اشعرینك كلامی بومسئله ده ضعیف
اولدیغی ظاهردر بومسئله باری تعالی نك صفاتنده دخی جاریه در
اشعری دیرکه صفات الله باقیه در ذات بارینك بقاسی ایله یاخود
ذات بارینك بقاسی صفاتی ایچون بقادر زیرا صفات ذاته اغیار
دكلدر اما اعراض صفات الله کبی دكلدر دیدی بو كلام رد اولنورکه
اکر ذاتك بقاسی صفات ایچون بقا اولسه ذاتك حیاتی صفاته
حیات اولمق لازم كلور زیرا صفات ذاته اغیار دكلدر علم وقدرت
وسمع وبصر دخی بویله در لازم كلورکه صفت حی وعالم وقادر
وسمیع وبصیر اوله بو كلام اشعرینك دلیلی اوزرینه نقض
اجمالی اولور شاهدی فسادی مستلزم اولماسیدر اما اصحابمزدن
محققون دیدیلرکه صفات باریدن هر بری بر بقا ایله باقیه درکه
اول بقا صفتك نفسیدر زیرا دلیل ایله ثابتدرکه صفات باری
ثابته در وعدمی مستحیله در پس صفات باقیه در دیو قول
واجبدر کذلك دلیل دلالت ایلدیکه باقی اولان شیء بلا بقا
اولمق محالدر پس صفات بقا ایله باقیه در کذلك دلیل دلالت
ایلدیکه بر معنی معنیٔ آخر ایله قیام ایتمه سی محالدر مجموع دلالتدن

حاصل

حاصل اولدیکه صفات باریدن هر بری بر بقا ایله باقیه درکه اول
بقاء اول صفتك نفسیدر پس باری تعالی نك علمی ذات ایچون
علمدر اما علم بنفسه بقادر ذات شریف علم ایله عالمدر اما علم بنفسه
باقیدر بو جوابده غموض ودقت وار ایکن صحیح در واعتماد دخی
بو جواب اوزره در امام صابونی کفایه نام کتابنده بو اسلوب اوزره
تحقیق ایلدی بوندن معلوم اولدیکه اشعری بقا مسئله سنده كلام
ایتدیکی تحقیق دكلدر مسئله الله تعالی مکاندن منزهدر اهل سنتك
معتقدی بودر زیرا الله تعالی مکاندن لذاته مستغنیدر مستغنی
اولماسه لذاته مکانه محتاج اولوردی مکان قدیم اولمق لازم كلور
ومکانه محتاج اولان شیء یا جسمدر یا جسمانیدر الله تعالی جسم
وجسمانی دكلدر اکر جسم یا جسمانی اولسه مرکب اولور واجزاسنه
محتاج اولور کذلك جسمانی جسم محتاج اولان شیدر محتاج اولان
شی ممکندر واجب دكلدر الله تعالی جوهر دكلدر زیرا جوهر مکاندن
مستغنی ممکن اولان شیدر یاخود متحیز بالذات اولان شیدر
الله تعالی ممکن اولمادن وتحیزدن منزهدر الله تعالی عرض دخی دكلدر
زیرا عرض محله محتاجدر واجب تعالی غیریدن مستغنیدر الله
تعالی صورتدن وشکلدن وحدود ونهایتدن منزهدر زیرا
بو اشیا جسمك وسطحك لوازمندندر واجب تعالی جسم وجسمانی
دكلدر سطح جسم دكلدر لکن جسمده حاصل اولماغله جسمانیدر

الله تعالی موجوداتدن برشیئه صفاتنده مشابه دکلدر زیرا باری
تعالینك صفاتی اجلّ واعلی در زیرا مثلا علمز محدث وعرض وقاصر
وغیریدن مستفاددر باری تعالینك علمی قدیمدر عرض دکل
وکامل وغیریدن دکل ذاتیدر سایر صفتلری دخی بو اسلوب
اوزره در الله تعالی برشیئه مجانس دکلدر مجانس اولسه فصل
مقومه محتاج اولوردی ترکیب لازم کلوردی الله تعالی کیفیت
ایله متصف دکلدر عقلا اتفاق ایتدیلر که الله تعالی حسّ ظاهر
وحسّ باطن ایله محسوس اولان عرضلردن برشیئ ایله متصف
دکلدر الوان کبی والام کبی کذلك لذات حسیه دن وسایر
کیفیات نفسانیه دن خوف وحزن کبی اشیادن منزهدر
زیرا بو اشیا امزجه تابعه در مزاج ترکیبی مستلزمدر ترکیب
وجوب ذاتیه منافیدر امّا لذات عقلیه دن منزه اولدیغی
اهل ملت عندنده ثابتدر فلاسفه لذت عقلیه یی اثبات ایدرلر

الله تعالی ذاتنده اولان کمالاتیله تبجح ایدر دیدیلر

مسئله الله تعالی زمانی دکلدر زیرا زمان عند المتکلمین امر
موهومدر ومتجددر ساعت کبی که انوکله یوم تقدیر اولنور
یوم ایله اسبوع واسبوع ایله شهر وشهر ایله سنه تقدیر
اولنور زمان عند الفلاسفه فلك اعظمك حرکتنك مقداریدر
مختار مذهبلری بودر الله تعالی بوجمله دن منزهدر زیرا باری
تعالینك ذاتنده تجدد یاخود مقدار حرکت یوقدر بونلر امکان

امارانندر

امارانندر الله تعالی امکاندن منزهدر یعنی الله تعالینك
وجودی زمان ایله متعین دکلدر زمانه مقرون ایسه ده زمانه
تعلقی یوقدر زمانه متعلق اولان شیئك وجودی غیر قارّ
ومتدرج اجزاء زمانه منطبق اولملق کرکدر بویله اولانلر زمانسز
بولنماز امّا امور ثابته زمان معدوم اولسه دخی موجوده در
پس الله تعالینك وجودی مستمردر زمانه مقرون ایسه ده
زمانیه دکلدر امّا زیدك وجودی زمانیه در زماندن بولنماز
ودخی زمان الله تعالی اوزرینه جاری اولمادیغی کبی صفاتی
اوزره دخی جاری دکلدر بو مسئله ده اهل قبله وفلاسفه
متفقدر غایتی فلاسفه صفات الٰهك زائد علی الذات
اولدیغنی انکار ایدوب صفاتك ثمراتنی ذات بارینك اعتراف
ایدرلر **مسئله** الله تعالی اوزرینه اسما اطلاقنده دورت عدد
اقوال واردر اسمادن مراد صفات وافعالدن مأخوذه اولان
اسمادر امّا اسماء اعلام که لغات امم ده مستعمله در انلرك اطلاق
اتیمه ده نزاع یوقدر خدای وتکری ویزدان کبی اسمانك اطلاقنده
اجماع واردر اذن شرعی اولمه ده کافیدر معتزله وکرامیه الله
تعالی بر اسمك معناسی ایله اتصافنه عقل دلالت ایلسه اول اسمی
اطلاق جائزدر اذن شرعی اولسون کرکسه اولماسون دیدیلر
ابو بکر الباقلانی بر اسمك معناسی الله تعالی ایچون ثابت اولوب

وکبریاسنه لایق اولمیان معنایی موهم اولماسه اول اسمی اطلاق
جائزدر اذن شرعه توقف ایتمز دیدی اکر ایهام وارایسه اذن شرع
اطلاق جائز دکلدر اتفاقا صبور وشکور وحلیم ورحیم کبی لکن
امام الحرمین توقف ایلدی امام غزالی الله تعالی نك اتصافی جائز
اولان معنایه دال اولان لفظی صفت اولملق اوزره اطلاق
جائزدر اسم اولملق اوزره اطلاق جائز دکلدر زیرا صفتی اجرا
مدلولنك ثبوتنی اخباردر مدلول ثابت ایسه اطلاق جائزدر
اما اسم اطلاقی ذاتده تصرفدر الله تعالی ذاتنده تصرف اولنمادن
منزهدر دیدی اما شیخ اشعری اذن شرعه توقیفدن لابددر
دیدی مختار اولان مذهب بودر زیرا خلافی موهم اولمادیغی
بزم بلدیکمز ایله اکتفاده احتیاط یوقدر بلکه اذن شرعه
استناد لابددر معلوم اوله که شرعده وارده اولان اسماللرك
مرادفه اولان اسمایی اطلاق جائز اولماده خلاف یوقدر اما
واجب الوجود وصانع العالم وامثالنی اطلاق ظاهر بودر که
وصف طریقیله در جلال دوانی بویله دیدی لکن سیوطی
اتقاننده صانع اطلاقی اجماعله در دیدی معلوم اوله که اذن
شرع وارد اولان اسمایی اطلاق جائز اولدیغنده خلاف
یوقدر که کذلك منعی ایله شرع وارد اولدیسه عدم جوازنده
خلاف یوقدر بلکه خلاف شول اسما وصفاتده در که اذن

وارد

وارد دکل منع دخی وارد دکل وباری تعالی معناسیله متصف
وخلافی موهم دکل اقوال اربعه بلکه اقوال خمسه اوزره اختلاف
اولندی معلوم اوله که اذن شرع وارد اولان اسماء مشهورده
طقسان طقوز عدددر ابو هریره رضی الله عنه حضرتلرینك
روایتنده وارد اولدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمش
ان لله تعالی تسعة وتسعین اسما من احصاها دخل الجنة هو الله
الذی لا اله الا هو الرحمن الرحیم آخرنه وارنجه یه دك بو حدیثده
دلیل واردر که الله تعالی نك اسماسی بیننده مشهور اولان
الله لفظیدر بو اسم کریم اسم اعظم اولدیغی روایت اولنمشدر
اسم اعظم حقنده اقوال عدیده واردر اخفا اولندیغنده حکمت
بودر که اسماء حسنی نك هر بری ایله الله تعالی ذکر اولنه دیو
قوللرینی ترغیب واردر ایا ما تدعو فلله الاسماء الحسنی نص در
مسئله اسم ایله مسمی شی واحدمیدر دکلمیدر بو مسئله اسماء
حسنی مسئله سنه مناسب اولماغله کتب کلامیه ده ذکر
اولنمشدر معلوم اوله که بو مقامده دورت لفظ واردر تسمیه
ومسمی واسم ومسمی در بر آدم الله دیسه بو قول تسمیه در
تسمیه ایدیجی ادم ایله قائمدر وتسمیه اسمك ومسمی نك غیریدر
بونده اتفاق واردر بر ادم الله تعالی نك اسمنی ذکر ایلیوب الله
دیسه اول ادم الله تعالی بی می ذکر ایتدی غیری بی می ذکر ایتدی

اسم مسمّینك غیریدر دینلر که معتزله و کرامیه و جهمیه در دیدیلر که
الله دیو ذکر ایدن آدم اللهك غیری بی ذکر ایتدی زیرا اسم الله
ذات الله دکلدر دیدیلر اما اهل سنت عندنده اسم ایله مسمّی
شیء واحددر الله دیو ذکر ایدن آدم ذات باری بی ذکر ایلدی دیدیلر
ولله الاسماء الحسنی دیوب خبر ویردیکه الله ایچون اسما واردر
الله دخی اسم الله در اگر اسم مسمّینك غیری اولسه اول اسماء
شریفه الله تعالی ایچون اولمایوب غیری ایچون اولوردی غیری
دیدکلری الله لفظیدر ولله الاسماء الحسنی دیمك الله لفظینك
اسماء حسنی سی واردر دیمك لازم کلوردی لازم باطلدر
اسم مسمّینك غیری اولمق باطلدر کذلك احکام شرعیه ده
بر آدم زینب طالق دیسه زوجه سنك اسمی زینب ایسه
زینبك ذاتی اوزره طلاق واقع اولور مع هذا طلاقی اسم
زینبه اسناد ایتمش ایدی اعتاقده واشتراده و غیریلرده
حال بویله در کذلك بر آدم اشهد ان لا اله الا الله واشهد
ان محمدا رسول الله دیسه توحید ایله شهادت الله تعالی نك
اسمی ایچون دکلدر بلکه ذات شریفنه در کذلك رسالت ایله
شهادت محمد اسمینه دکلدر بلکه ذات شریفنه در معتزله طرفندن
سؤال اولنورسه که ان لله تعالی تسعة وتسعین اسما وارد
اولدی اگر اسم مسمانك عینی اولسه مسمّی طقسان طقوز

اولمق

اولمق لازم کلور جواب اولدر که اسم ذکر اولنورده مجازا تسمیه
مراد اولنور حدیث شریفده مراد اولان تسمیه در تسمیه ایسه
بالاجماع مسمّینك غیریدر عدد و کثرت تسمیه ده در حقیقة
اسمده دکلدر حدیث شریفك معناسی الله تعالی ذات شریفنك طقسان
طقوز تسمیه سی واردر دیمکدر تسمیه ایله اسم بیننده فرق بودر که
ما اسمك دیو سؤال اولنسه محمددر دیو جواب ویریلور سائلك
مجیبك مرادی تسمیه در یوخسه ذات دکلدر زیرا ما کلمه سیله
سؤال عقلانك غیری اشیادن اولور اما من محمد دیو سؤال
اولنسه انا دیو جواب ویریلور یعنی ذاتندن خبر ویریلور
اگر محمد اسمی ذاتك غیری اولایدی انا دیو جواب صحیح اولمازدی
بلکه اسمی محمددر دیمك کرك اولوردی کذلك بر آدم یا محمد دیو
ندا اولنسه اول ندا ذاتنه ندادر یوخسه اسمنه ندا دکلدر
بو مجموع دلالت ایدر که اسم و مسمّی شیء واحددر اهل سنت
مذهبی بودر مسئله نظر صحیح عقبنده نتیجه یه علم حاصل اولور
لکن علمك حصولی وجوب طریقیله می دکلمی اختلاف واردر اشاعره
ذاهب اولدیلر که نظر صحیح ذهنه استعداد ویرر عقبنده بحسب
العاده نتیجه فیضان ایدر یعنی الله تعالی عادت علیه سنی اجرا ایتمش که
نظر صحیح عقبنده نتیجه یه علمی خلق ایدر وجوب یوقدر بلکه عادیدر
نتیجه یه علمی خلق ایتمه سی دخی عقلا جائزدر نارمش ایتدکده

استعداد دخی الله تعالینك
دندر مسله

احراقی خلق ایتدیکی کبی احراقك وجودی الله تعالی نك قدرتی واختیاری
ایله در وعادت الله بویله جاری اولمشدر احراقی مسّ ناراولمادن
خلق ایتمه سی جائزدر ومسّ نار بولنوب احراق بولنماممق دخی جائزدر
حکما ذاهب اولدیلرکه نظر صحیح ذهنه استعداد ویردکده مبادی
عالیه دن نتیجه ذهنه اوزره وجوب طریقیله فیضان ایدر دیدیلر
معتزله ذاهب اولدیلرکه نظر صحیح نتیجه یی ذهنده تولید ایدر یعنی
نظر صحیحك ذهنده وجودی نتیجه نك وجودینی موجبدر ولور حرکت
ید حرکت خاتمی موجب اولدیغی کبی دیدیلر تولیدك معناسی فاعلك
فعلی فعل آخری موجب اولمقدر بو ایکی فعل فاعلدن صادر در اولکی مباشرت
ایله ایکنجی تولید ایله دیدیلر اشاعره احتجاج ایلدیلرکه نتیجه یه حادث
اولان علم امر ممکندر الله تعالی جمیع ممکناته قادر در وجمیع ممکناتك
ابتداءً فاعل مختاریدر پس نتیجه یه علم صادر اولمق باری تعالی دن
واجب اولماز بلکه عادت اوزره واقع اولور حکما احتجاج ایلدیلرکه
هر نه زمان عقل عندنده شرائط انتاجه وایکی مقدمیه علم حاصل اوله
نتیجه یه علم واجب اولور کرکسه عادت فرض اولنه کرك اولنمیه
دیدیلر لکن حکمایه کوره عادت الهیه نك استمراری لزوم عقلییه
مشتبه اولدی ودخی عادت الهیه نك ارتفاعنی فرض ایتمك نفس
الامرده ارتفاعنی مستلزم دکلدر واکر علم بالمقدمتین وعلم
بشرائط الانتاجك طبیعتی علم بالنتیجه یی مستلزمدر دیرلرسه

ممنوعدر

ممنوعدر اکر ضرورت دعوی ایدرلرسه محل نزاعده دعوی ضرورت
مسموعه دکلدر اما معتزله افعال عبادی کندولرینه اسناد
ایدوب الله تعالی یه اسناد ایتمه دیلرسه اشاعره نك احتجاجنی
جرح ایتدیلر صاحب مواقف دیرکه بر مذهب دخی واردر امام
رازی اول مذهبی اختیار ایتمشدر نظر صحیح عقبنده علمك
حصولی عقلاً واجبدر نظردن مولّد دکلدر اما عقلا وجوبی
بداهةً معلومدر برکسه عالم متغیر وکل متغیر حادثدر دیو تصدیق
ایلسه وبو ایکی مقدمه هیئت مذکوره اوزره ذهنده اجتماع ایلسه
عالم حادث اولدیغنی تصدیق ایتمه مك ممتنعدر واما نظردن
مولّد اولمادیغی جمیع ممکنات ابتداءً الله تعالی یه مستنددر
عقیب نظرده علمك حصولی الله تعالی نك قدرتی ایله در عبدك
قدرتی ایله دکلدر دیدی امام رازینك کلامی تمام اولدی
مواقف صاحبی اعتراض ایدرکه جمیع اشیا الله تعالی یه ابتداءً
مستنددر وباری تعالی قادر ومختاردر والله تعالی دن برشی
واجب دکلدر حکما دیدیکی کبی والله تعالی اوزرینه برشی واجب
دکلدر معتزله دیدیکی کبی اعتقادیمز واریکن مذهب مذکور
صحیح دکلدر دیدی شارح مواقف قدس سره دیرکه ابتداءً قیدی
حذف اولنسه ده الله تعالی نك بعض آثاری بعض آخرده مدخلی
واردر عقلا تخلفی ممتنعدر دینلورسه مذهب مذکور صحت بولور

زیرا بعض افعالی بعض آخردن واجب اولدقده اول واجب اوزره قدرت
واختیار الله تعالی دن اولور اول فعل واجبی وجوده کتورمك موجبنی
وجوده کتورمکله اولور اول واجبی ترك ایتمکه اولور موجبنی ایجاد
ایتمکله لکن اول فعلی واجبه قدرتك تاثیری ابتداء اولماز
اشعری مذهبنده جمیع اشیا ابتداء الله تعالی یه مستنددر امام
رازینك قولنه کوره نظر الله تعالی نك ایجادی ایله در منظور
فیه ده ایجاب عقلی ایله علمی موجبدر ملا جلالك صاحب مواقفك
اعتراضنی دفع ایدرکه نظر صحیح علمی موجبدر دیمه دن امام رازینك
مرادی علم ابتداء الله تعالی نك قدرتیله حاصلدر ونظر صحیحك
لازمیدرکه عقلا تخلف ایتمز نظر دخی الله تعالی نك قدرتی ایله
حاصلدر بو قولدن علمك حصولی نظر اوزرینه متوقف اولمق
لازم کلمز بلکه لازم کلان الله تعالی نك بعضی فعلکه علمدر
بعض فعلنك لازمیدرکه اول فعل نظردر وظاهردرکه اشعری
بعض اشیا بیننده لزوم عقلی اولدیغنی انکار ایلمز انکار ایتدیکی
الله تعالی نك قدرتندن غیری یه شیئك توقفیدر عقلادن
کیم انکار ایدرکه البته متضایفینك برینه علم آخره علمی مستلزمدر
وکلی اولان شیئ تعقل جزلرینك تعقلنی مستلزمدر غایت ما فی
الباب اشعری اشیا بیننده اولان لزومه تعرض ایتمه دی
صاحب مواقفك اعتراضنه منشا بو عدم تعرضدر بو یلجه

جلال

جلال مدقق امام رازینك مرادینی تحریر ایدوب مختارینی تصحیح
ایلدی واجب من الله واجب علی الله قولنه وشریف علامه نك ابتداء
قیدنی حذف ایتسه دیدیکی قولنه حاجت قالمدی صاحب مواقفك
اعتراضنی حق اولسه ممکناتدن لزوم علاقه سنی رفع ایتمك لازم
کلوردی شرح مقاصدده دیدیکی کبی سؤال اولنورکه نتیجه یه علم
نظر صحیحك لازمی اولسه علم ایله تکلیف قبیح اولوردی زیرا
ضروری منزله سنده اولورده ثواب وعقابه استحقاق وقدرت
واختیاردن خارج اولور جواب اولدرکه قبح عقلی مسلم اولسه
تکلیف اولماز الا افعال اختیاریه ایله اولور کیفیات وانفعالات
ایله تکلیف وارد اولسه اول تکلیف اول کیفیات وانفعالاتك
اسبابی واردر اول اسبابه مباشرت ایله اولور علمی تحصیل ایتمك
ایچون قدرتی ونظری صرف ایتمك کبی وحواسی استعمال کبی
بویله اولنجق علم نظری مقدور التحصیل اولور اسبابنی تحصیل
ایتمك ایله مقدور الترك اولور اسبابندن کف ایتمکله شرح
مقاصدده مقرردر مسئله حکمانك ظاهر مذهبلری باری تعالی
ایله عالم جسمانی بیننده عقول عشره توسط ایتمك اوزره در واجب
الوجود واحددر واحددن صادر اولماز الا واحد صادر
اولور دیدیلر واجب الوجودك معلول اولی عقل محضدر وافلاك
تسعه عقولك معلولیدر عقل اولدن عقل ثانی ایله فلك اول

صادر در عقل ثانی دن عقل ثالث ایله فلك ثانی صادر در
وهكذا عقل تاسعه دك عقل تاسعدن فلك قمر ایله عقل عاشر
صادر در عقل عاشر دخی فلك قمرك تحتنده اولان عالم عناصرده مؤثر در
اكا عقل فعّال دخی دیرلر لسان شرعده جبرائیل دیرلر بو ظاهر مذهبلرنده
وسائط فاعل ومؤثر اولمق اوزره در امّا تحقیق مذهبلری
بودر كه حقیقتده مؤثر انجق الله تعالی در ذكر اولنان وسائط
شروط والآت منزله سنده در شیخ رئیس شفا سنده بو مثله
تصریح ایلدی ودخی افلاطوندن حكایت اولنور كه بو عالم كره در
ارض مركز در افلاك قوس در حوادث سهام در بدن انسان هدف در
الله تعالی رامی در فاین المفر دیمش بو كلام ایله استدلال اولنور كه
جمیع موجودات باری تعالی دن صادره در ومطلقا وجود الله
تعالی نك معلولیدر مقالاتلرنده مساهله ایدرلر سه دخی تحقیق
بودر كه الله تعالی حوادثك جمیعسنك خالقیدر ذكر اولنان مراتب
الله تعالی نك افاضه وجود ایتمه سنه شروطدر لكن ظاهر مذهبلرنده
شروط والآته فاعل دیدیلر مجاز در عامی واقی اولانه تفهیم
ایچون طریق مجازه سلوك ایتمشلر لسان اهل ملتده دخی التماسنا
وارد در مثلا طعام بنی شبعان ایتدی ودخی صو بنی ریان ایتدی
ودخی نار وجودمه حرارت ویردی ودخی ثلج وجودمه برودت
ویردی دیرلر مؤثر الله تعالی دن غیری یوقدر بو مثالّلرده

اولان

بعض روایتده وارد
اولدیكه افلاطوندن
بو كلامی علی كرم الله
وجهه حضرتلرینه نقل
اولندقده فاین المفر
كلامنه جواباً
الله تعالی هو المفر
بیورمشلر
منه

اولان اسناد مجاز در سببه والآته اسناد قبیلندندر مسئله
هیولی دیدكلری عند المشائین جوهر بسیط در كه صورت جسمیه یه
وصورت نوعیه یه محلدر تفصیلی متن هدایه وشرح قاضی میر ترجمه سنده
در امّا عند الاشراقیین صورت نوعیه یه محل اولان جسمه هیولی
دیرلر وصورت نوعیه یه عرض دیرلر ودخی جسم حد ذاتنده
متصل ومنفصل دكلدر جسمه انفصال كلسه اتصال وصفی
زائل اولور ذات جسم زائل اولماز وامّا صوفیه عندنده هباء
دیدكلری شیئه هیولی دیرلر تشبیه طریقیله در حقیقت هباء
شول شیدر كه الله تعالی اجسام عالم صورتلرینی انده فتح ایتمشدر
اول هبانك وجودی صور اجسام وجودی ایله در یعنی
مستقلاً علی حده وجودی یوقدر بو كا بناء عنقا دخی دیرلر
یعنی اسمی مسموع لكن وجود عینیسی یوق عنقا دیدكلری طائره
مشبهه اولدی وهیولی دخی دیرلر كه مراتب وجودك مرتبه
رابعه سنده در عقل اول ونفس كلی وطبیعت كلیه دن صكره
اولوب صور اجسام اول هباده فتح اولنماغله صور اجسامه
محل بر جوهر اولوب صورت جسمیه یه محل اولان هیولی یه
مشبه اولدی ودخی مرتبه هبائیه یی تعقل ابیض ولان
جسمده بیاضی تعقله مشبهه در یعنی محسوس بالحس البصری
اولان جسم ابیض در امّا بیاض محلنده قیامندن قطع نظر

اولندقده معقولدر محسوس دکلدر لکن محلنده قائم اولان بیاض
محلی ایله متشخص اولماغله اول دخی محسوس اولور اما مرتبهٔ هبائیه
هیولی یه متشبهه اولماغله محسوس دکلدر معقولدر محسوس ولان
مرتبهٔ هبائیه ده فتح اولنان صور اجسامدر هباء مذکوره یه
نظیر بودر که الله تعالی عالمی خلق ایتمزدن اول عالم عماء دیرلر امر
معقول بر شیدر اول عالم عمایه صوفیه مرتبهٔ احدیت دیرلر الله
تعالی عالمی انده خلق ایلدی کذلک بر نظیر دخی بودر که الله تعالی
زمانی دهرده خلق ایلدی دهر زمانک وعائی وظرفیدر بو ایکی
نظیر فهم اولنسه هبا دخی فهم اولنمق کوردینور تلخیص عبارتده
بوندن زیاده یه قدرت یوقدر **مسئله** نظر صحیح بحسب المادة والصورة
شروطنی مشتمل اولدقده علمی مفید اولور عند الجمهور اما ظنی مفید
اولدیغی متفق علیه در امام رازی نظر صحیح کا هیجه علمی مفید اولور
دیو موجبهٔ جزئیه صورتنده مدعی ذکر ایلدی لکن قلیل الجدوی
در دیو رد اولندی آمدی دیدیکه نظر صحیح قطعیاتده اولوب
علمه منافی اولان نوم و غفلت کبی اشیاء اولمازسه علمی مفید
اولور دیوب مدعاسی کرچه موجبهٔ کلیه در لکن موضوعنی
قیود مذکوره ایله قید ایلدی اما شول کیمسه لر که نظر صحیح علمی
مفید اولماز دیو انکار ایتدیلر دلیل کتوردیلر که نظر صحیح علمی مفید
اولماسی ضروری ایسه احتجاجه حاجت یوقدر نظری ایسه احتجاجه

حاجت

حاجت واردر ایکیسی دخی باطلدر زیرا ضروری اولایدی عقلا
اختلاف ایتمزدی نظری اولسه اثبات نظر بالنظر لازم کلور
تناقضدر که شی معلوم دکل ایکن معلوم اولمق لازم کلور دیدیلر
امام رازی ضروری اولدیغنی اختیار ایدوب عقلادن بر طائفه
بدیهیاتی راسا انکار ایتدیلر دیدی امام الحرمین نظری اولدیغنی
اختیار ایدوب تناقض لزومنی منع ایلدی سمنیه طائفه سی
نظر علمی مفید اولدیغنی انکار ایدوب دلیل صورتنده اولان
شبهه لرینی ذکر ایلدیلر شبههٔ اولی بودر که نظر عقیبنده حاصل
اولان اعتقاده علم اکر حق اولدیغی ضروری اولورسه خطا
ظاهر اولمازدی باطلدر که ناظر اولان کمسه یه نیجه مدتدنصکره
خطاسی ظاهر اولور اکر نظری اولورسه نظر آخره محتاج اولور
نظر آخره نقل کلام ایدرز تسلسل لازم کلور دیدیلر جواب اولدر که
ضروری اولماسی مختاردر خطاسی ظاهر اولورسه نظرنده صحت
یوقدر دیرز بزم کلامز نظر صحیحده در شبههٔ ثانیه بودر که
ایکی مقدمه ذهنده جمع اولماز بر مقدمه یه توجه اولنسه مقدمهٔ
اخری یه توجه ممتنع اولور وجدان بوکه شاهددر بر مقدمه
ایسه انتاج ایتمز دیدیلر جواب اولدر که ایکی مقدمه ذهنده
جمع اولور و بینهما ده تلازم ایله حکم اولنور شبههٔ ثالثه
بودر که نظر علمی افاده ایلسه معارضی معدوم اولدیغی ضروری

سمنا ته منسوبه عبلهٔ
اوثاندن بر طائفه در که
تناسخه قائللردر و علمه
طریق یوقدر الا
احساسدر دیدیلر
سه

دكلدر ضروري اولايدي معارض واقع اولمازدي نظر ايدر
نظر آخره محتاج اولوركه علم مفيد اوله اول نظر دخي معارضك
وجودنه مقرون اولمق محتملدر تسلسل لازم كلوردر ديديلر
جواب اولدركه نظر صحيح علمي مفيد اولديغي كبي معارضك معدوم
اولديغنه ده علمي مفيد اولور بالضروره معلوم اولوركه مقدمات
قطعيه ده نظر صحيح ايچون معارض نفس الامرده معدومدر شبهه
رابعه بودركه نظر يا علمي مستلزمدر ياخود دكلدر اولكي احتمال
منظور فيه ده عدم علم شرطدر ديدكلرينه منافيدر عدم علم
شرط اولديغي تحصيل حاصل لازم اولماسون ايچوندر احتمال
ثاني كه نظر علمي مستلزم دكل ايسه مطلوبمزدر ديديلر جواب
اولدركه نظر علمي مستلزمدر يعني مستعقبدر عادته بناءً ديرز
يوخسه نظر علمك علت موجبه سيدر ديمه يز استعقاب معناسنه
استلزام عدم علم شرط اولديغنه منافي دكلدر شبهه خامسه
بودركه مطلوب يا معلومدر طلب ايتمك جائز اولماز حاصل
تحصيلي لازم كلور ياخود معلوم دكلدر حاصل اولدقده مطلق
اولديغي معلوم اولماز جواب اولدركه مطلوب تصور جهتندن
معلومدر تصديق جهتندن معلوم دكلدر مطلوب حاصل
اولدقده طرفيني تصور ايله غيريدن ممتاز اولور شبهه
سادسه دليلك مدلوله دلالتي اول دلالتي علمه توقف

ايدرسه

ايدرسه دور لازم كلور توقف ايتمزسه وجه دلالتي معلوم دكل
ايكن دليل اوله مز جواب اولدركه توقف مذكور مسلم دكلدر
بلكه دليلك مدلول اوزره دلالتنك وجهني علمه توقف ايدر
دليلدن وجه دلالت دليلك دليل موصل اولديغنك غيريدر
وجه دلالت دليلدن رشيدركه ذهن دليلدن مدلوله انتقاله
سبب اولور وجه دلالت دليلدن البته واردر دليله نظر
اولنسا ده اولنماسه ده اما دليلك مدلول اوزرينه دال اولديغي
دليله نظردن صكره در مثلا عالمك صانعه دلالتنك وجهي
حدوثيدر يا امكانيدركه عالمده ثابتدر نظر تعلق ايتمزدن اول
واردر اما عالمك صانعه بالفعل دلالتي نظره موقوفدر
دوري يوقدر شبهه سابعه علم بعد النظر يا واجب الحصولدر
يا دكلدر اولكي مقدور دكلدر علم ايله تكليف هيچ اولمق لازم
كلور خلاف اجماعدركه تكليف في معرفة الله واقعدر اكر
واجب الحصول دكل ايسه مطلوبمز ديديلر جواب اولدركه
واجب الحصولدر تكليف مقدور اولان نظر ايله در يوخسه
علم ايله تكليف يوقدركه واجب الحصولدر شبهه ثامنه
بودركه نظر علمي افاده ايلسه يا مع النظردر يا بعد النظردر
اول باطلدركه نظر علمه ضددر جمع اولماز ثاني ده باطلدر
جائزدركه بعد النظر علمه ضد اولان شي عارض اوله موت

وغفلت ونوم كبی دیدیلر جواب اولدر كه نظر علمی مفید اولدیغی
بعد النظر در علمه ضد اولان عدم عروضی شرطیله آمدیدن نقل
اولنمش ایدی شبهۀ تاسعه بودر كه نظر علمی مفید اولسه
اول نظر دلیلده واقع اولمق لازمدر باطلدر كه بر دلیلده
نظر ایدوب استدلال اولنسه عالم كبی وجود صانعه
استدلال اولنسه اول دلیلك موجبی نفس الامرده صانعك
ثبوتیدر یا ثبوتنه علمدر ایكیسی ده باطلدر اول باطل اولدیغی
اول دلیلك عدمندن صانعك واقعده عدم ثبوتی لازم
كلور زیرا موجب مفیدك عدمندن موجب مستفادك عدمی
لازم كلور الله تعالینك عدمی ممتنعدر عالم موجود اولسه دخی
معدوم اولسه ده اما ثانینك بطلانی اول دلیله نظر اولنمادقده
وعلمی افاده ایتمدكده دلیل اولماز زیرا موجبی ولازمی علم
ایدی لازم منتفی اولدقده ملزوم دخی منتفی اولور بو دخی
باطلدر زیرا ادله نفسنده ادله در نظر اولنسون اولنماسون
وعلمی مفید اولسون اولماسون دیدیلر جواب اولدر كه اول
دلیلده اندن نظر واقع اولوب انوكله استدلال اولنه
وجود صانعی مستلزم اولور یوخسه صانع تعالینی واقعده
محصل اولور دیمك دكلدر زیرا ملزومی نفی ایتمه دن لازمنك
نفی لازم كلمز یاخود اول دلیل صانع تعالی یه علمی موجب اولور

یعنی

یعنی دلیل بر حیثیتده در كه هر نه زمان معلوم اولسه وجود
صانع معلوم اولور بو حیثیت دلیلدن منفك اولماز اول دلیلده
نظر واقع اولسون اولماسون شبهۀ عاشره اعتقاد جازم
كاه علم اولور كاه جهل اولور جزمده مشترك اولماغله بینهماده
تمییز بولنماز خصوصا جهل علمه مماثلدر دینلرك عندنده
عقیب نظرده حاصل اولان شی علم یا جهلدر دیو تمییز ممكن
اولماز جواب بو شبهه معتزله یه وارد اولور كه انلر جهل
علمه مماثلدر دیرلر اما بز دیرز كه مقدمات صادقۀ قطعیه یه
نظر ایدنلر علم حاصل اولسه ومطلوبه مفضی اولان ترتیبی
دخی بلسه بالبداهه باورله بوندن لازم كلان علمدر جهل
دكلدر كه حقیقت علم حقیقت جهله مخالفدر اما معتزله
بو اشكالدن تخلص ایدهمز زیرا علمه نفس میل ایدر جهله میل ایتمز دیو
تمییز ایدهرز دیرلرسه تماثل واردر دیرلر كون ایله تمییز مشكلدر
زیرا متماثلاتك حكمی بردر برینه ركون اخره عدم ركون متصور دكلدر
كذلك اعتقادات باطله اوزره اولان كفار اول اعتقادات باطله
اوزره اطمینان تام ایله ركون ایلمشلردر ركون ایله علم جهلدن
ممیز اولوردینلورسه كفار معتزله یی الزام ایدوب اعتقادلریمزده
ركونمز اولماغله بزده علم واردر واقعه مطابقدر دیرلر ركون
نفس ایله جهلدن ممیز اولوردیسه لر كفره جهتندن ملزم اولورلر

لكن بعضيلر ديديلركه اشكال مذكوردن معتزلهٔ تخلص ايتمك اولور
متماثلاتك عوارض ايله مختلفه اولور ديمكله قطعيات ده نظر
صحيح حاصل اولسه بداهت تمييز ايدركه بو نظردن لازم كلن علمدر
جهل دكلدر بعض عوارضده مخالف اولماغله علم جهلدن ممتاز اولور
مسئله اثبات واجب ايتمه ده ديديلركه بر موجودك وجودنده
شك يوقدر اكر اول موجود واجب ايسه يا ممكن اولوب واجبه
مستند ايسه مطلوب ثابت اولور اكر اول موجود واجب دكل
ايسه ياخود ممكن اولوب واجبه مستند دكل ايسه سلسلهٔ
استناد مراتبدن بر مرتبه ده رجوع ايدرسه دور لازم كلور
رجوع ايتمزسه علل الى غير النهايه متسلسله اولور ديدكلرندن
صكره هر ممكن ايچون علت كركدر ديديلر يعنى هر ممكن موجود
علت موجوده يه محتاجدر اول علت موجوده ممكن موجوده
مغاير اولمق واجبدر ديديلر بو مقدمه اوزرينه بحث
اولنورركه ممكن شول شيدركه ذاتنه نظرله وجود وعدمدن
برشى كندويه واجب اولميه جائزدركه اول ممكن ايچون لذاته
وجود واجب اوله بر شرط عدمي ايله كه اول شرط عدمى اول
ممكنك ماهيت من حيث هي ماهيته مستند اولميه پس امدى
ممكن ايچون علت موجودهٔ مغايره اولمق لازم اولمازدى
كذلك ممكن ايچون وجود رجحان ذاتى ايله راجح اوله ده حد

اكر شرط عدمى
ماهيتنه مستند
اولسه ممكن ديدكمز
واجب اولور حواشى
تجريدده مذكوردر
مه

وجوبه

141

وجوبه وارميه ديو بو رجحان ايله طرف راجح واقع اوله ده ترجيح
بلا مرجح وترجيح مرجوح لازم كلميه بلكه ترجيح راجح لازم كله
اندن فساد يوقدر پس امدى ممكن موجود ايچون علت مغايره
اولمادى كيف كه علت موجوده لازم اوله كذلك مقدمهٔ مذكوره
اول زماندن تمام اولور ديمكه اكر ممكنك وجودى امر اخرك من حيث
هي هي ماهيتنه يعنى وجودى شرط اولمقسزن مقتضيسى اولمق
جائز اولميايدى جائزدركه اول ممكنك وجودى اول امر
اخرك ماهيتنك لوازمندن اوله بو اوج احتمالى نفى ايتمكه
دليل لازمدر دعواى بداهت مسموعه دكلدر بو ذكر اولنان
اسانيد ثلاثه ايله منع دفع اولنمادقده اثبات صانع باب
منسد اولور محشى ميرزاجان احتمالات ثلثه نك دفعنده
ديركه مفيد وجود مرتبهٔ ايجادده موجود اولمق لابددر
واول ايجاد بالذات معلولك وجودى اوزرينه متقدمدر
ظاهردركه بو مقدمه بديهيدر اكر بو مقدمه تمام اولماسه
اولويت ذاتيه يى نفى اتسك بنه اثبات واجب ممكن اولماز
زيرا جائزدركه بر امر عدمى ممكنك وجودنى اقتضا ايليه
معلوم اولديكه اول مقدمه ده دعواى ضرورت ايدرلر
ملا جلال حاشيهٔ تجريدده بونى تصريح ايتمشدر حال
بويله اولنجق اولويت ذاتيه يى نفى ايتمكه حاجت يوقدر

زیرا مقدمه ایله اثبات واجب ممکن اولور مقدمه که مفید
وجودمرتبهٔ ایجادده موجود اولمق لابددر دیدیکمزدر مفید
وجودمرتبهٔ ایجادده موجود اولمق لازم اولنجه ممکنده اولان
اولویت ذاتیه فائده ویرمزکه امرموجود اولمامغله مفید
وجود اولهمز اولویت ذاتیه یی نفی ایتمك دخی فالمك ویرمزکه
احتمال مذکور واردر یعنی بر امرعدمی ممکنك وجودنی اقتضا
ایلیه دیمکدر اما اول مقدمهٔ ضروریه ایله احتمال مذکور
مندفعدر لکن بر کلام باقیدرکه اول کلام جائزدرکه ممکن
وجوده کله افاده وتأثیر یوق ایکن نته کیم واجب تعالینك
وجودنده دیدیلر لکن بو کلامی دفع ایتمه ده دیرزکه
ممکنك وجودی غیریدن اولهده اول غیر مفید وجود
اولمیه بو احتمال دکلدر اول غیر مفید وجود اولدقده ممکن
موجود اولور بالضروره بو معلومدر اکر ممکنك وجودی
غیریدن اولمدقده اول وجود واجب اولدیغندن دیمك
اولمازکه واجب اولور ممکن اولماز قالدیکه ممکن موجود
اوله من غیر تأثیر بلکه مجرد وجود ممکنه اولیدر عدمندن
دینله پس اولویتی نفی اولندقده ممکنك مفید وجوده احتیاجی
ظاهردر کذلك کفایتی اولماسه امر اخره محتاج اولور
غیری محتاج اولان شیئه مفید وجود لابد اولدیغی

بالضروره معلومدر ملا جلال احتمال ثالثده ممکنك وجودی
بلا اشتراط وجود بر ماهیتك لوازمندن اولسون دیدیکندن
فهم اولنورکه لوازم ماهیت نفس ماهیته مستنده اوله
وجود مطلقك مدخلیتی اولمیه بو توهمدر و فاسددر
زیرا ملا جلال تصریح ایتدیکه لوازم ماهیتده خصوص
احد وجودینك مدخلی یوقدر بو کلام دلالت ایدرکه
وجود مطلقك مدخلیتی اوله زیرا خصوص قیدی لغو
اولمق لازم کلور شیخ رئیس تعلیقاتنده بو کلامی تصریح
ایلدی بهمنیار دخی تحصیل نام کتابنده مذکوره قریب
عبارت ذکر ایلدی بو جملهدن معلوم اولدیکه بلا اشتراط
وجود بر ماهیته ممکنك وجودی لازم کلمك احتمالی
باطلدر البته مفید وجوده وجود کرکدر اولویت ذاتیه یی
ممکندن نفی ایتمه ده کلام بودرکه اکر ممکن لذاته وجود
وعدمندن برینی اولویت ایله اقتضا ایلسه طرف
اخرك مرجوحیتنی مقتضیدر زیرا راجحیت و مرجوحیت
متضایفاندر احدهما آخردن منفك اولماز طرف اخرك
مرجوحیتی ممتنع اولماسنی مقتضیدر زیرا ترجیح مرجوح
ممتنعدر و طرف اخرك ممتنع اولماسی طرف اولك وجوبنی
مستلزمدر مع هذا اولویت حد وجوبه بالغ اولمادیغی

٧٤

علی بك

مفروض ایدی ملا جلال بو برهان متیندر اوزرینه بحث
وارد اولماز دیدی شارح حکمة العین بو برهانك اصلنی
مباحث مشرقیه دن نقل ایلدی والحاصل اولویت ذاتیه نك
نفی ایتمه ده ذکر اولنان ادله غایتده کثرتده در لکن هر بینك
اوزرینه ایرادلر کلور و ایرادلره جوابلر ویریلور و جوابلر
دخی دفع اولنور دفعلری دخی دفع اولنور بو مضمارده
فارس اولان شریف علامه در قصب سبقی احراز ایدن
اولدر بو مقدار ایله اکتفا اولنوب ابحاث غامضه
وعویصات اعزۀ الِبّهَ نك اذهان نقادن وافکار
وقادنه احاله اولندی والله ولی التوفیق والحمد
لله وحده
م